

ရတနာပျော်

မိမိ

၂၀၁၆ ခုနှစ်

သုခ

ရတနာသုတ်

ပါရမီ
တေဇ

မာဓိကာ

သပြေကန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ထုတိပတ္ထနာ ၅

ရတနသုတ်နိဒါန်း ၇

၁။ ရတနာဆိုတာ နှစ်သက်စရာ၊ မြတ်နိုးစရာ ၄၁

၂။ သုံးပါးလောက ဗုဒ္ဓရတနာ ၅၅

၃။ ရဟန္တာသာဝက သံဃာ့ရတနာ ၇၁

၄။ မဂ်၊ဖိုလ် ပထမ သောတာပန္န ၈၅

၅။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ ကင်းစင်ကွာ

ရတနာသောတာပန် ၁၀၀

၆။ အကုသိုလ်ဟူသမျှ မြူမခ မူလသောတာပန် ၁၁၇

၇။ ခိုင်ပန်းစုံ မှုံမာလာ ဓမ္မရတနာ ၁၃၁

၈။ ဓမ္မဝရံ ရတနံ ၁၄၁

- ၉။ အာသဝေါတို့ ကြာတောမိုးရေ ကွာလျှောကြွေ ၁၅၄
- ၁၀။ ဗြဟ္မာ့သိကြား မေတ္တာပွား အများချမ်းသာစေ ၁၆၈
- ၁၁။ အာဝေဏိကဂုဏ်တော်နိဒါန်း ၁၇၈
- ၁၂။ အာဝေဏိကဂုဏ်တော် ၁၉၃
- ၁၃။ အာဝေဏိကဂုဏ်တော်အဖွင့်(၁) ၂၀၇
- ၁၄။ အာဝေဏိကဂုဏ်တော်အဖွင့်(၂) ၂၁၈

သပြေကန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထုတ်ပစ္စည်း

၁။ ယထာ ကဝိ သုခေါ လောက-
 မဿာဒ ကရမာနယေ။
 တထာ ဇနံ သဓမ္မေပိ၊
 တေနာသု ဓမ္မဂန္ထကာ။

ကဝိ=စာပေ၊ ရုပ်ရှင်၊ နယ်တစ်ခွင်၌၊ တည်ထွင်ဆန်းမှု၊ အနုပညာ လူ့စဉ်လာကို၊ ကောင်းစွာသိသူ၊ ကဝိတစ်ဆူဖြစ်သော။ သုခေါ= စာရေးဆရာ၊ ဒါရိုက်တာ တစ်သွယ်၊ အကယ်ဒမီတွင်၊ ရွှေစင်ရုပ်တု၊ ဆုရခါခါ၊ ‘သုခ’ ခေါ်တဲ့ဆရာသည်။ လောကံ= သာယာဖွယ် အချက်၊ မက်မောဖွယ်ရာ၊ အာရုံမှာပျော်ကြ၊ လူ့လောကကို။ အဿာဒ ကရံ= ပီတိတက်လျက်၊ နှစ်သက်ခြင်းကဲ၊ စွဲမြဲအောင် ပြုလျက်။ အာနယေ- အာနယတိယထာ=ပျော်လည်း ပျော်ကာ၊ ပညာ တစ်ခုခု၊ ရအောင်ပြု လျက်၊ ကိုယ့်ဘက်ပါအောင်၊ ဆွဲဆောင်ဘိသကဲ့သို့။ တထာ= ထိုနည်း ထားယူ၊ အလားတူပင်။ သ-သော သုခေါ=နည်းသစ် တစ်ဖုံ၊ ပုံသစ် ထွင်မှု၊ အနု၊ အလှ ဖော်လာ၊ ‘သုခ’ ခေါ် ထိုဆရာသည်။ ဓမ္မေပိ= ကာမဂုဏ်အကြိုက်၊ အာရုံလိုက်သူ၊ လူများအတွက်၊ နှစ်သက်ဖို့ခက်၊ နက်နဲများစွာ၊ တရားအရာ၌လည်း။ အဿာဒ ကရံ= ရသာစုံဆင်၊ တီထွင်ဆန်းသစ်၊ နှစ်သက်ဖွယ်ရာ၊ သာယာဖွယ်မှု၊ တကယ်ပြုလျက်။ ဇနံ=ဓမ္မဖက်တွင်၊ အခက်မြင်လျက်၊ မခင်မက်သူ၊ လူအပေါင်းကို။ အာနယေ-အာနယတိ = ကိုယ့်ပညာစု၊ ဗဟုသုတ၊ အသုံးချလျက်။

နှစ်သက်ဖွယ်ပြင်၊ ခုံမင်လာအောင်၊ ဆွဲဆောင်နိုင်ခဲ့ပါပေ၏။ တေန= ထိုသို့ ဓမ္မဖက်တွင်၊ သက်ဝင်လာအောင်၊ စွဲဆောင်နိုင်သောကြောင့်ပင်။ ဓမ္မဂန္ထကာ=ရတနသုတ်တိုင်အောင်၊ များ၊မြှောင် အစားစား၊ တရားစာအုပ်တို့သည်။ အာသုံ=လစဉ်ရေးသား၊ ဆောင်းပါး အစောင်စောင်၊ မြားမြောင်လှစွာ၊ ဒေသနာတစ်ခေတ်၊ အသစ်သစ်ဖော်၊ ဖြစ်ပေါ်လာကြရကုန်သတည်း။

၂။ ကလျာဏ မိတ္တော သော သုခေါ၊
 ဇနာနံ ဟိတ မာဝဟော။
 ဓမ္မဂန္ထေ ဗဟူ ကတွာ၊
 စိရံ ဇီဝတု နာမယော။

သော သုခေါ= ကိုယ်လည်းချမ်းသာ၊ သူချမ်းသာအောင်၊ အခါခါပြု၊ အမှုလှစွာ၊ သုခမည်သော ထိုဆရာသည်။ ဇနာနံ=ဓမ္မဖက်တွင်၊ သက်ဝင်ကြသူ၊ မသက်သူဟု၊ မူအစားစား၊ လူအများတို့၏။ ဟိတမာဝဟော= ဓမ္မအရာ၊ သိမြင်လာလျက်၊ ပညာတိုးအောင်၊ အကျိုးဆောင်တတ်သော။ ကလျာဏမိတ္တော= သိစေ၊မြင်စေ၊ နားလည်စေဟု၊ စိတ်နေမပြောင်း၊ မိတ်ဆွေကောင်းဖြစ်လျက်။ ဓမ္မဂန္ထေ= ဒေသနာကို၊ ဝေဆာအောင်ဆင်၊ သိချင်အောင်ဆွဲ၊ ထူးကဲ လမ်းမှန်၊ ကျမ်းဂန် အစားစား၊ တရားစာအုပ်တို့ကို။ ဗဟုံကတွာ=ဆက်ကာ၊ ဆက်ကာ၊ ပွားလာသမှု၊ များစွာပြုလျက်။ အနာမယော= ရောဂါဝေဒနာ၊ ကင်းရှင်းစွာ။ စိရံ ဇီဝတု=ကြာကြာ ဆက်တည်း၊ အသက်ရှည်ပါစေသတည်း။

သပြေကန်ဆရာတော်
 အရှင် ဝါသေဋ္ဌာဘိဝံသ

ရတနသုတ်နိဒါန်း

“ဘဘကို ကျွန်တော် တစ်ခုလောက် မေးပါရစေ”

“တစ်ခုတည်း မနည်းလွန်းဘူးလားကွ၊ မေးစမ်းပါဦး”

“ပရိတ်ကြီး ၁၁ သုတ်မှာ မင်္ဂလသုတ်က စ,တာနော်”

“ဟုတ်ပါတယ်”

“မင်္ဂလသုတ်ပြီးတော့ ရတနသုတ်နော် ဘဘ၊ ရတနသုတ်ပြီးတော့ မေတ္တသုတ်”

“အေး..၊ ဟုတ်တယ်၊ မေတ္တသုတ်ပြီးတော့ ဘာတုံး”

“မေတ္တသုတ်ပြီးတော့ အဲ ..အဲ”

မောင်လှအေးမှာ ရုတ်တရက် မဆက်နိုင်ဘဲ “မေတ္တသုတ်ပြီးတော့” ဟုထပ်၍ ဆိုနေသဖြင့် ကျွန်တော်ကပြုံးလိုက်ရပါသည်။

“မေတ္တသုတ် ပြီးတော့ ‘ခန္ဓသုတ်’ ပေါ့ကွ”

“အစီအစဉ် ဖြုန်းခနဲ မမှတ်မိဘူး ဘဘရဲ့” ဟု ရှက်ရွံ့ရွံ့ ပြောနေပါသည်။

“အများအားဖြင့်တော့ ဒီလိုပါပဲကွာ၊ အစီအစဉ်အတိုင်း ၁၁ သုတ်လုံးကို ဖြုန်းခနဲ မမှတ်မိကြပါဘူး၊ အဲသည်လိုမှတ်မိအောင် ဆိုရင် မြင်းခြံ ၉ ဆောင်တိုက် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားတော်မူခဲ့တဲ့ ပရိတ် ဂါထာစဉ်နဲ့ လင်္ကာကလေးကို ကျက်ထားရတယ်ကွ”

“ဒါဖြင့် ကျွန်တော့်ကို သင်ပေးပါ ဘဘ”

“မင်္ဂလ၊ ရတန၊ မေတ္တံ၊
 ခန္တ၊ မောရ၊ ဝဇ္ဇံ၊ ဓဇံ။
 အာဠာနာဠိယ၊ အင်္ဂုလိ၊
 ဗောဇ္ဈင်္ဂံ၊ ပုဗ္ဗ သုတ္တံတိ”
 တို့လာရှိသား၊ ပါဠိဘာသာ
 ဂါထာဖွဲ့ရစ်၊ သုတ်ဆယ့်တစ်ကို
 လေး-ရှစ်-ဆယ်ပါး၊ နယ်သွား ပတ်ယုက်
 ရပ်ထက်ဝန်းကျင်၊ ဘေးများဖြင်တို့
 မဝင်စိမ့်ငှာ၊ တံတိုင်းကာသို့
 ကောင်းစွာဆိုပိတ်၊ ထိုနိမိတ်ကြောင့်
 ‘ပရိတ်’ပညတ်၊ ဘွဲ့ထူးတပ်၏”

“အဲဒါကို နှုတ်တက်ရထားရင် အားလုံး မှတ်မိရောပေါ့ကွာ၊ ဒါ တင်မကဘူး၊ ‘ပရိတ်’ ဆိုတာ ဘာဖြစ်လို့ခေါ်သလဲ ဆိုတာပါ သိ သွားပြီ၊ သူ့ထဲမှာ ပါတယ်လေ၊ “လေး-ရှစ်-ဆယ်ပါး၊ နယ်သွား ပတ်ယုက်၊ ရပ်ထက်ဝန်းကျင် = အရပ်လေးမျက်နှာ၊ အရပ် ရှစ် မျက်နှာ၊ အရပ် ဆယ်မျက်နှာတို့မှ ဘေးအန္တရာယ်များစွာကို မဝင်ရောက်နိုင်စေခြင်းငှာ တံတိုင်းကာထားဘိသကဲ့သို့ ဆိုပိတ် ထားနိုင်သော တံခိုးအာနိသင်ကြောင့် ပရိတ္တံ-ပရိတ်ဟု အမည်ရှိ သည်”၊ အဲဒါကိုပါ တစ်ခါတည်း သိသွားရော”

မောင်လှအေးက ဝမ်းသာအားရ သူ့မှတ်စုစာအုပ်ထဲတွင် လောဘတကြီး ရေးချနေပါသည်။ ရေးပြီးသည့်အခါ သူက စကား ဆက်ဆိုပြန်၏။

“ဘာက မေတ္တသုတ်ကို ပထမ စ,ရေးတယ်နော်”

“အေး ...”

“မေတ္တသုတ်ပြီးတော့ မင်္ဂလသုတ် ရေးတယ် ဟုတ်လား”

“အင်း ... မင်းမေးချင်တာ ငါရိပ်မိပြီ၊ ပရိတ်ကြီး အစဉ်အလာ အတိုင်းဆိုရင် မင်္ဂလသုတ်ကို ပထမ စ, ရေးရမယ်၊ မင်္ဂလသုတ် ပြီး ရင် ရတနသုတ် ရေးရမယ်၊ ရတနသုတ်ပြီးမှ မေတ္တသုတ် ရေးရမယ်၊ အခုတော့ ဘာဘာက မေတ္တသုတ်ကို စ, ရေးတယ်၊ မေတ္တသုတ်ပြီးမှ မင်္ဂလသုတ်ကို ရေးတယ်၊ အဲဒါဘာဖြစ်လို့လဲလို့ မေးချင်တာ မဟုတ် လား။”

“ဟုတ်ပါတယ် ဘာဘာ၊ အဲဒါကိုမေးချင်လို့ စကားစ, ခဲ့တာပါ။”

“ဟုတ်ပြီ ...ဟုတ်ပြီ၊ ဒီလိုဆိုတော့လည်း ငါက ပြောရတော့မှာ ပေါ့၊ ဒီလိုကွာ၊ ငါ့ရည်ရွယ်ချက်က ‘ပရိတ်ကြီး အစဉ်’ ကဲ့သို့ ရည် ရွယ်ခဲ့တာမှ မဟုတ်ဘဲကလား၊ အကြောင်းဆိုက်ရာ စကားစပ်မိရာ က မေတ္တာမပို့မီ ဆည်းပူးထားရှိရမယ့် ‘အခြေခံကျင့်ဝတ်’ တရားများ ကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်မိလို့ ရေးခဲ့တာကိုးကွ၊ အမှန်ကို ဝန်ခံရမယ် ဆိုရင် မေတ္တာပို့တယ်ဆိုတာ ‘သဗ္ဗေသတ္တာ အဝေရာ ဟောန္တူ’ ဆို တဲ့ စကားပါရင် လုံလောက်တယ်လို့ ငါကိုယ်တိုင် ထင်ခဲ့မိတယ်။ နောက်ပြီး မေတ္တသုတ်မှာ အစဖြစ်တဲ့ ‘ကရဏီယ မတ္တ ကုသလေန’ ဆိုတဲ့ ပါဠိတွေကိုလည်း ပရိတ်တရားလောက် ဘုရားရှိခိုးဂါထာများ လောက်သာ သဘောထားပြီး ရွတ်ခဲ့မိတာ အမှန်ပဲကွ ..

တစ်နေ့တော့ ကျောက်တန်းမြို့က ဆရာဦးစောမောင်နဲ့အတူ ကျိုက္ကမော့တောင်ပေါ်မှာ မေတ္တာဘာဝနာအကြောင်း စကားစပ်မိ တာနဲ့ သူက အရိပ်အမြွက် ပြောပြတယ်၊ သတ္တဝါအများကို မေတ္တာ ပို့မယ့် သူဟာ မိမိကိုယ်တိုင် မေတ္တာပို့နိုင်တဲ့ ‘ပဋိပဒါ’ တရားများ စွမ်းအားရှိသမျှ ပြည့်စုံထားရမည့် အကြောင်း၊ သို့မှသာ မိမိ၏ မေတ္တာဟာ ထက်မြက် စူးရှနိုင်မည့် အကြောင်းတွေပေါ့...

အဲဒီမှာတင် ငါသဘောပေါက်လာပြီး ‘မေတ္တသုတ်’ ကို တစ်ပိုဒ် ချင်း ဆင်ခြင်လာမိတယ်၊ နက်နက်နဲနဲ သုံးသပ်လာမိတယ်၊ (ကိုယ့်

ဉာဏ် အတိုင်းအတာနဲ့ပေါ့ကွာ) အဲဒီနောက် ကိုယ်ဖတ်ဖူးသမျှ၊ မှတ်ဖူးသမျှ၊ ကြားနာခဲ့ဖူးသမျှ စကားတွေ စာတွေနဲ့ နုနယ်ငယ်ရွယ်သူတွေ သဘောပေါက်အောင် ငါသိသလောက်သိကြရအောင် ဆွေးနွေးခန်းတွေ ရေးခဲ့တာပါပဲ ...

ဒါ့ကြောင့်မေတ္တာသုတ်ကိုပထမရေးခဲ့တာဖြစ်တယ်။ အဲဒီနောက် ‘မင်္ဂလာသုတ်’ ကိုလည်း ခေတ်လူငယ်တွေ နားလည်အောင် ရေးစမ်းပါဦး-လို့ တိုက်တွန်းကြပြန်တာနဲ့ ရေးဖြစ်တာပါပဲ။ အဲဒီ သုတ္တန်နှစ်ခုစလုံးဟာ လူ့ကျင့်ဝတ်၊ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် စိတ်ကျင့်တရားတို့ကို ဖော်ပြထားတာဖြစ်တယ်။ ကျင့်ဆောင်သူမှန်သမျှမှာ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ ကောင်းကျိုးချမ်းသာများ ရရှိကြမှာ သေချာပါတယ်။ သိပ္ပံနည်းကျတယ်လည်း ဆိုရမှာပေါ့ကွာ။ ဘယ်ပါရဂူကြီးတွေ ဖြစ်ဖြစ် ဝန်ခံကြပါလိမ့်မယ်”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘာဘ၊ ရတနသုတ် အကြောင်းကျတော့ကော”

“ရတနသုတ်ကျတော့ တစ်မျိုးကွ၊ သူက ‘ဘုရားရတနာ၊ တရားရတနာ၊ သံဃာရတနာ’ ဆိုတဲ့ ရတနာသုံးပါး ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို ဖော်ပြပြီး သစ္စာဆိုတာ ဖြစ်တယ်။ “ဤမှန်ကန်သော သစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါများ ကိုယ်၊ စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြပါစေ” ပေါ့။ အဲဒီမှာလည်း နှုတ်ကရွတ်ရုံနဲ့ သစ္စာစကား အစစ်အမှန်ဖြစ်ဖို့ မလုံလောက် ဘူးကွ”

“မှန်ရာပြော သစ္စာ- ဆိုတဲ့ စကားတော့ ရှိတယ် မဟုတ်လား ဘာဘ”

“ရှိပါတယ်။ သို့ပေမယ့် တို့တစ်တွေ ပြောတဲ့ စကားဟာ ဘယ်လောက်အထိမှန်သလဲ၊ မှန်ပါတယ်လို့ တို့ကိုယ်တိုင်ကော ဘယ်လောက်အထိ ခိုင်ခိုင်မာမာ ယုံကြည်ထားသလဲ၊ အဲဒါ အရေးကြီးဆုံးပေါ့။ မင်းတို့ ငါတို့ ဗုဒ္ဓဘာသာတစ်ယောက် အနေနဲ့ ရတနာ

၃ ပါးဆိုတာကို ဘယ်လိုနားလည်ထားသလဲ၊ ဘယ်လောက် လက်ခံထားသလဲ၊ ဘယ်အထိ နှစ်သက်လိုလား နေသလဲ၊ အဲဒီအတိုင်းကိုပဲ တွေးကြည့်ကြရအောင်၊ ကဲ ... 'ရတနာ' ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကဘာလဲ၊ မင်းပြောစမ်း”

“ ‘ရတနာ’ ဆိုတာ လူတိုင်း နှစ်သက်မြတ်နိုးအပ်တဲ့ ပစ္စည်းလို့ ကြားဖူးထားပါတယ် ဘာ ”

“အေး .. ဟုတ်ပြီ၊ ယေဘုယျအားဖြင့် ‘ရတနာ’ ဆိုတာ သက်ရှိ၊ သက်မဲ့ ရယ်လို့ နှစ်မျိုး နှစ်စား ရှိတယ်၊ မင်းသိမှာပေါ့။ သက်ရှိ ဆိုတာ ဆင်ရတနာ၊ မြင်းရတနာ၊ သားသမီးရတနာ အပါအဝင်ပေါ့၊ သက်မဲ့ဆိုတာကတော့ ရွှေ၊ ငွေ၊ စိန်၊ ကျောက်၊ တိုက်တာ၊ အဆောက် အအုံ ပေါ့ကွယ်၊ ဒီလိုမဟုတ်လား”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘာ ”

“ကဲ .. အဲဒီ သက်ရှိ၊ သက်မဲ့ အလုံးစုံသော ရတနာ့ ရတနာ တွေထက် ဗုဒ္ဓရတနာ၊ ဓမ္မရတနာ၊ သံဃာ့ရတနာ အဲဒီ ရတနာ ၃ ပါးတို့က တို့တစ်တွေ အတွက် အနှစ်သက်ဆုံး၊ အမြတ်နိုးဆုံး၊ အကျိုး အပေးဆုံး၊ အတုမရှိရတနာများ ဖြစ်ကြပါပေတယ်-လို့ နှစ်နှစ် ကာ ကာ စွဲစွဲမြဲမြဲ အသွေးထဲ အသားထဲကပါ သိထားကြရဲ့လား၊ လက်ခံ ထားကြရဲ့လား၊ တထစ်ချ ယုံကြည်ထားကြရဲ့လား၊ ပထမအဆင့် အနေနဲ့ ရတနာ ၃ ပါးကို ယုံကြည်ပြီးမှ ထိုရတနာ ၃ ပါးတို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ယုံကြည်နိုင်မှာ၊ အဲသလို ယုံကြည်ပြီး ပြောဆို၊ ရွတ်ဖတ်မှ ‘မှန်ကန်သော သစ္စာစကား’ ဖြစ်မယ်ပေါ့၊ သို့ကလိ “မှန် ကန်သော သစ္စာစကား” ဖြစ်မှ “သတ္တဝါများချမ်းသာကြပါစေ” ဆို တဲ့ ဆန္ဒအတိုင်း ချမ်းသာကြမှာပေါ့၊ ပရိတ်တော်က ဆိုထားတယ် လေ။

ယံကိဉ္စိ ဝိတ္တံ ဣဓ ဝါ ဟုရံဝါ၊

သဂ္ဂေသု ဝါ ယံ ရတနံ ပဏီတံ။
 န နော သမံ အတ္ထိ တထာဂတေန၊
 ဣဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓေ ရတနံ ပဏီတံ၊
 ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။
 မြန်မာလိုအနက်က ...

လူ့ပြည်၊ နဂါး၊ ဂဠုန် စသော ပြည်၊ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာ့ပြည် တို့၌ ရိသမျှသော မြတ်သော ရတနာတို့တွင် မြတ်စွာဘုရားနှင့် တူသော ရတနာကား မရှိနိုင်သည်သာ၊ ဘုရားမြတ်၌ ဤ ရတနာ၏အဖြစ် နှစ်သက်ဖွယ် ဂုဏ်ရည်ကား ထူးခြား ကောင်း မြတ်လှပါပေသည်။

ဤမှန်သောသစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာပါစေတည်း တဲ့၊ ကဲ ...”

“ဟုတ်ပါရဲ့ ဘဘရယ်၊ အဲသလို ယုံကြည်ဖို့က အရေးကြီးဆုံး ဖြစ်မှာပဲနော်၊ ဒါကြောင့်မို့လည်းပဲ ကိုးဆောင်ဆရာတော် ဘုရားကြီး က ‘ရတနံ = ပစ္စုပ္ပန်နှင့် သံသရာကောင်းကျိုး တိုးထက်တိုးအောင် မြတ်နိုးဖွယ်ရာ ကိုးကွယ်ရာသော မင်္ဂလာကြီးအစစ် လောကုတ္တရာ ရတနာတော်ကြီး ဖြစ်ပါပေ၏’ လို့ ဆိုထားတာပေါ့။ အခု ဘဘနဲ့ စကားစပ်မိတာနဲ့ပဲ ရတနသုတ်ကို တစ်ပိုဒ်ချင်း တစ်ပိုဒ်ချင်း ကျွန်တော် သိချင်လာပြီ”

“မင်းတို့ ဝတ်အသင်းမှာ ဥပုသ်နေ့တိုင်း ပရိတ်ရွတ်ကြတာပဲ မဟုတ်လား”

“ရွတ်တော့ရွတ်ကြတာပဲ ဘဘရဲ့၊ ကျွန်တော်တို့ ရွတ်ကြတာက ပါဠိလိုချည်း ရွတ်ကြတာ၊ ဒီအထဲ ကျွန်တော်အပါအဝင် လူအချို့က စာအုပ်ကို ကြည့်ပြီး ရွတ်ကြရသေးတယ်၊ အပိုဒ်တိုင်း အပိုဒ်တိုင်းရဲ့ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကိုတော့ လုံးစေ့ ပတ်စေ့ မသိကြတာက များတယ်”

“ဒီလိုဆိုတော့လည်း နေရာမကျသေးပါဘူးကွာ။ မင်းစဉ်းစားကြည့်လေ၊ ကိုယ်ရွတ်နေတဲ့စကားကို ကိုယ်နားမလည်ဘူးဆိုရင်၊ ကိုယ် အဓိပ္ပာယ်မသိဘူးဆိုရင် ကိုယ်ပြောတာ အမှန်တွေပါပဲလို့ ဘယ်လိုလုပ်ပြီးပြောဝံ့တော့မှာလဲ၊ ဒီလို မပြောဝံ့ရင် ‘စတေန သစ္စေန = ဤမှန်ကန်သော သစ္စာစကားကြောင့်ဆိုတာ ဘယ် ဖြစ်နိုင်မလဲ”

“ဟုတ်တယ်နော် ဘာ”

“မြန်မာပြန် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိထားပြီးမှ ပါဠိသက်သက်ကို ရွတ်ဆိုကြတာမျိုးဆိုရင်တော့ ကိစ္စမရှိပါဘူး။ ပရိတ်ရွတ်ရာ အင်္ဂါသုံးပါးဆိုတာကို ကြည့်လေ။

- (၁) အနက်သဒ္ဒါကိုသိရမယ်။
- (၂) ပုဒ်၊အဖြတ်အတောက်မှစ၍ ဌာန်၊ကရိုဏ်းကျရမယ်။
- (၃) လာဘ်လာဘကို မျှော်ကိုးခြင်းမရှိ၊ မေတ္တာကို ရှေးရှုရမယ်။

သဒ္ဒါအနက်၊ မှန်လျက်ရှိစေ၊
ကျေအောင် လေ့လာ၊ မေတ္တာရှေ့ထား၊
ရွတ်သူအား၊ ကျိုးများ ပရိတ်မြတ် - တဲ့”

“ကျွန်တော်တို့မှာ ငယ်ငယ်ကတည်းက ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ မနေခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော်တို့နေခဲ့တဲ့ ကျောင်းတွေကလည်း ပရိတ်ကြီးကို သင်မပေးခဲ့ကြဘူး။ အခု အသက်အရွယ်ရောက်လာလို့ သိချင်တတ်ချင်လာတော့ ခက်နေတာပေါ့ ဘာဘရယ်...”

“သိချင်ရင် လေ့လာရမှာပေါ့ကွ၊ ‘ပညာလို-အိုသည်မရှိ’ -ဆိုတာ မဟုတ်လား၊ ငါတို့လည်း ငယ်ငယ်က သင်ခဲ့ရတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီလိုပဲ လေ့လာယူရတာပေါ့၊ ပရိတ်ကြီးနဲ့ပတ်သက်လျှင် တို့တစ်တွေ နားလည်အောင် ရွတ်ပုံ ရွတ်နည်း၊ ဆိုပုံ ဆိုနည်း အသံထွက်မှအစ အနက်အဓိပ္ပာယ် အကြောင်းအရာ ဝတ္ထု သာဓကများ

ပါ အတော်ပြည့်စုံအောင် ဖော်ပြရေးသားထားတဲ့ ‘ပရိတ်ကြီး နိဿယ သစ်’ စာအုပ်ကောင်းကြီးတစ်အုပ်ရှိပါတယ်။ ရေးသားပြုစုတော်မူတဲ့ ကျေးဇူးရှင်က သပြေကန် ဆရာတော် ‘အရှင်ဝါသေဋ္ဌာဘိဝံသ၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ’ ဖြစ်ပါတယ်။ ပရိတ်ဝတ်အသင်းတိုင်း ဆောင်ထားဖို့ ကောင်းတဲ့ ကျမ်းတစ်စောင်ပါ။ ဝတ်အသင်းမှာ ပါတဲ့ စာတတ်၊ ပေတတ် ပုဂ္ဂိုလ်များက တစ်နေ့လျှင် တစ်သုတ်ဖြစ်စေ ပရိတ် မရွတ်မီ ဖတ်ပြ ဟောကြားဖို့ကောင်းပါတယ်။ ဗဟုသုတလည်း ရမယ်။ သဒ္ဒါကြည့်ညှိစိတ်လည်း ဖြစ်ကြမယ်။ ပရိတ်တော်များရဲ့ ဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတို့ကိုလည်း အားကိုးလာကြလိမ့်မယ်”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘဘ၊ ကျွန်တော်တို့ ဝတ်အသင်းကို ဒီလိုဖြစ်အောင် ကျွန်တော်ကြိုးစားပါ့မယ်။ အခု ပြောလက်စ ‘ရတနသုတ်’ အကြောင်းကို ဆက်ပြောပါဦး ဘဘ”

“အေး ... ပရိတ်ကြီး ၁၁ သုတ်မှာ ရတနသုတ်ရဲ့ ထူးခြားတာ တစ်ခုကို စ၊ ပြောရလိမ့်မယ်။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုတော့ ရတနသုတ်ရဲ့ အမွှမ်းပဲကွ၊ အမွှမ်းဆိုတဲ့သဘောက မိမိရွတ်ဆိုလတ္တံ့သော ပရိတ်တော်မြတ်ရဲ့ ဂုဏ်အင်္ဂါတို့ကို ချီးမွမ်းထားတာဖြစ်ခြင်းကြောင့် အမွှမ်းလို့ ခေါ်နေတာကိုတော့ မင်း သိနေမှာပါ”

“ဟုတ်ကဲ့ ... ဘဘ”

“အဲဒီအမွှမ်းများကို ကျေးဇူးရှင် ရှေးရှေးဆရာကြီးများက ရေးစပ်ကြည့်ညှိတော်မူခဲ့ကြတာဖြစ်တယ်။ အဲသလို ကြည့်ညှိပြီးမှ ‘ပရိတ္တံ တံ ဘဏာမဟေ- ဟေ= သူတော်ကောင်းတို့။ ပရိတ္တံ= ပရိတ်တော်မြတ်ကို။ မယံ= ငါတို့သည်။ ဘဏာမ = ရွတ်ကြကုန်အံ့’ လို့ နှိုးဆော်လိုက်တာ ဖြစ်တယ်လေ”

“နေပါဦး ဘဘ၊ ဒီနေရာမှာ ကျွန်တော်မေးချင်တာလေး တစ်ခု ရှိနေတာ ကြာပါပြီ။ အခုမှ သတိရတယ်”

“ဘာများတုံးကွ”

“ပရိတ်ဝတ်အသင်းတိုင်းမှာ အများနဲ့ရွတ်ကြသလို မကြာမကြာ ကျွန်တော်တစ်ယောက်တည်း ရွတ်ခဲ့တာများလည်း ရှိပါတယ်။ အဲဒီလို ကျွန်တော်တစ်ယောက်တည်း အိမ်မှာ ရွတ်တဲ့အခါကျတော့ ‘ပရိတ္တံ တံ ဘဏာမဟေ’ ဆိုတဲ့အပိုဒ်ကျလျှင် ငါတစ်ယောက်တည်း ရွတ်နေတာမို့ ‘တံ ဘဏာမဟေ’ ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်နဲ့များ လွဲနေရော သလား-လို့ စဉ်းစားမိလို့ပါ ဘဘရယ်”

“အဲဒီတော့ မင်း ဘယ်လိုလုပ်မလဲ”

“ကျွန်တော် မလုပ်တတ်ဘူး ဘဘ”

“အခုမင်းမေးတဲ့အချက်ဟာ အကောင်းဆုံးသောမေးခွန်း၊ အသုံးကျဆုံးသော မေးခွန်းကြီးဖြစ်နေတယ် ဆိုတာကို မင်းကိုယ်တိုင် မသိသေးလို့ပါကွာ၊ သိပြီးပြီ ဆိုရင် မင်းမှာ ဘယ်လောက် ကုသိုလ်တွေ ပွားလာနိုင်တယ်ဆိုတာ တရှိန်းရှိန်း ခံစားလာနိုင်လိမ့်မယ်၊ မင်းပြောခဲ့တာက မင်းတစ်ယောက်တည်း ရွတ်တဲ့အခါ မင်းက နှိုးဆော်ရမယ့် လူတွေ မရှိဘူးလို့ ထင်တာကြောင့် သဘာဝမကျသလို ရှိနေတာပေါ့၊ ဟုတ်တယ် မဟုတ်လား”

“ဟုတ်ပါတယ် ဘဘ၊ ဒီအတိုင်းပါပဲ”

“အဲသလိုဆိုရင် စိတ်စေတနာတစ်ခု အခုလို ထားကြည့်လိုက်စမ်းပါကွာ၊ ငါ့ ကိုယ်စောင့်နတ်များက အစ အိမ်စောင့်နတ်၊ ကျောင်းစောင့်နတ်၊ တောစောင့်နတ်၊ ဘုမ္မစိုး၊ ရုက္ခစိုး၊ အာကာသစိုး၊ အရပ်လေးမျက်နှာ၊ အရပ်ရှစ်မျက်နှာ၊ အရပ်ဆယ်မျက်နှာမှာ ရှိနေသမျှ သမ္မာဒေဝ နတ်ကောင်း၊ နတ်မြတ်များ ခင်ဗျား၊ အသင်တို့၏ နတ်သက်တမ်းအရဆိုလျှင် ယခု ကျွန်ုပ်ရွတ်ဆိုလတ္တံ့သော ပရိတ်ဒေသနာ သုတ္တန်များကို မြတ်စွာဘုရားထံတော်မှောက်မှာ သင်တို့ကိုယ်တိုင် ကြားဖူး နားဖူး ကြမှာ ဧကန် ဖြစ်ပါတယ်။ သို့ဖြစ်ရကား

ထို ‘မုက္ခပါဌ်’တရားတော်မြတ်များကို ယခု ကျွန်ုပ်နှင့်အတူ ကြည်ဖြူ ရိုသေစွာ ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်ကြပါစို့။”

“ခဏ နေပါဦး ဘဘရဲ့၊ နတ်သက်တမ်းအရ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တရားတော်ကို ကိုယ်တိုင်နာကြားရလိမ့်မယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် နည်းနည်းမှ မရှင်းလို့ပါ ဘဘရယ်၊ တစ်ဆိတ်လောက် ပြောပါဦး။”

“ဒီလိုလေကွာ..စတုမဟာရာဇ်၊ တာဝတိံသာ..အစရှိတဲ့နတ်ပြည် ခြောက်ထပ်က နတ်များဟာ သူတို့သက်တမ်းနှင့် သူတို့ နှစ်ပေါင်း တစ်သောင်း၊ တစ်သိန်း အဆင့်ဆင့် ရှိကြတယ်၊ တို့လူ့ပြည်က နေ့၊ ရက်၊ လ၊ နှစ် အတိုင်းအတာနဲ့ဆိုရင် လူ့ပြည်က နှစ်ပေါင်း ၅၀ ဟာ သူတို့ဆီမှ တစ်ရက်ပဲ ရှိသေးသတဲ့၊ ဒီတော့ သူတို့ရဲ့ တစ်နှစ်ဆိုရင် တို့လူ့ပြည်မှာ နှစ်ပေါင်းဘယ်လောက်ရှိမလဲ၊ တွက်ကြည့်ပေါ့၊ မှန်းဆ ကြည့်ပေါ့။”

“ဟာ .. အကြာကြီးမှ အကြာကြီးပဲ ဖြစ်နေမှာပဲ”

“အေး ... တို့လူ့ပြည်မှာ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူပြီး ၄၅ ဝါ ပတ်လုံး တရားဒေသနာများစွာကို ဟောတော်မူပြီးသည့်နောက် သက်တော် ၈၀ မှာ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူခဲ့တယ် မဟုတ်လား။”

“ဟုတ်ပါတယ် ဘဘ”

“ဒီတော့ လူတို့ရဲ့နှစ်ပရိစ္ဆေဒအားဖြင့် နှစ်ပေါင်း ၂၆၀၀ လောက် ကြာလွန်ခဲ့ပြီ ဆိုရပေမယ့် သူတို့သက်တမ်းနှင့်ပြောရရင် မနေ့ တစ်နေ့က ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူတာ ဖြစ်နေလိမ့်မယ်”

“ဟာ ... ဟုတ်တာပေါ့”

“ဒီတော့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မမူမီ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက တရားဟောတော် မူတိုင်း သူတို့တစ်တွေ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ သွားရောက်နာယူနိုင်ကြ တာပေါ့။ သူတို့သက်တမ်းနှင့်ဆိုလျှင် ဒီတရားတွေကို ဟောတော် မူခဲ့တာ တစ်လတောင်ကြာဦးမှာ မဟုတ်သေးဘူး။ ဒါ့ကြောင့် နတ်

သက်တမ်းအရ မြတ်စွာဘုရားရဲ့တရားတော်ကို ကိုယ်တိုင် နာကြား
ခဲ့ဖူးမှာ ဧကန်ဖြစ်ပါတယ်။ သို့ဖြစ်ရကား ထိုမုက္ခပါဠိ တရားတော်
မြတ်များကို ယခု ကျွန်ုပ်နှင့်အတူ ကြည်ဖြူ ရိုသေစွာ ရွတ်ဖတ်
သရဇ္ဈာယ် ကြပါစို့။

အဲသလို စိတ်ထားနဲ့ ဖိတ်ကြားနှိုးဆော်လိုက်ရင် အမွမ်းမှာပါတဲ့
ဗဟုဝစ်ကိန်းနဲ့လည်း ညီရော၊ သူတို့တစ်တွေကိုလည်း သတိပေး
နှိုးဆော်ရာလည်း ရောက်ဧရာ၊ အဲဒီစကား အဓိပ္ပာယ်ကို စိတ်
တစ်ခဏ အတွင်းမှာပဲ ရည်စူးလို့ ရပါတယ်။ စိတ်ဆိုတာ မြန်တယ်
မဟုတ်လား၊ ကဲ .. ဘယ်လောက် အဖိုးတန်သလဲ ”

“ဟုတ်ပြီ ဘာဘရေ၊ ကျွန်တော် သဘောပေါက်သွားပြီ၊ ကျွန်
တော် ရွတ်နေတဲ့အချိန်မှာ သူတို့လည်း သူတို့နည်း၊ သူတို့ဟန်နဲ့
လိုက်ရွတ်နေကြမှာပေါ့နော် ”

“အေး .. သူတို့နဲ့ အတူတူ ရွတ်တဲ့အခါ ပါဠိ ပါဠိသား၊ သဒ္ဒါ
ဌာန်၊ ကရိုဏ်း ပီပြင်ကျနဖို့ အများကြီး လိုလာပြီ။ အဲသလိုလည်း
မှတ်ထားဦးကွ ”

“ဟုတ်ကဲ့ ... ဟုတ်ကဲ့ ”

“မင်းကကြားဖောက်လိုက်တာနဲ့ ရတနသုတ်အမွမ်းကို မရောက်
သေးဘူး ”

“ကျွန်တော်ကြားဖောက်လိုက်လို့ အကျိုးအမြတ် အများကြီး
ရသွားပြီလေ ဘာဘရဲ့ ”

“ထားပါတော့၊ ထားပါတော့၊ ရတနသုတ် အမွမ်းကို ဆက်ပြော
ပါ့မယ်၊ အခြားသော ပရိတ်အမွမ်းများမှာ ထိုပရိတ်တော်များရဲ့
အကြောင်းကို အကျဉ်းချုံးပြီး ရေးထားတာက များပါတယ်။ ရတန
သုတ် အမွမ်းကျတော့ ဘုရားအလောင်းတော်ကြီး သုမေဓာ ရှင်ရသေ့
ဘဝက ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားထံတော်မှောက်မှာ နိယတဗျာဒိတ်

ဆင်မြန်းတော်မူပုံမှ အစပြု၍ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကာလပတ်လုံး ပါရမီအမျိုးမျိုး ဖြည့်ကျင့်ခဲ့ပုံ၊ အဆုံးစွန်သော ဘဝအဖြစ် မယ်တော်မဟာမာယာဒေဝီ၏ဝမ်းကြာတိုက်မှာ ပဋိသန္ဓေယူခဲ့ပုံ၊ ထိုမှ မွေးဖွားတော်မူခဲ့ပုံ၊ အရွယ်တော်ရောက်လာသည့်အခါ မဟာနိက္ခမတောထွက်တော်မူပုံ၊ အလွန်ဆင်းရဲ ငြိုငြင်စွာ ၆ နှစ်ကြာမျှ ဒုက္ခရစရိယ ကျင့်တော်မူခဲ့ပုံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားအဖြစ် ရောက်တော်မူခဲ့ပုံ၊ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ်ကို တရားဦးအဖြစ်ဟောတော်မူခဲ့ပုံတို့ကို အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်က ဆင်ခြင်ကြည့်ညိုမိသည့်အတိုင်း ရှေးဆရာတော်ကြီးများက ဗုဒ္ဓဝင် အကျဉ်းချုပ်ကဲ့သို့ ရေးသားထားတော်မူတာဟာ ရတနသုတ်အမွမ်းတစ်ခုမှာသာ ဖတ်ရ ကြည့်ညိုရပါတယ်။

အဲသည့်နောက်မှာ ဝေသာလီပြည်၌ဖြစ်သော ဘေး ၃ ပါးတို့ကို လွတ်ကင်းစိမ့်သောငှာ အရှင်အာနန္ဒာအား ညဉ့် ၃ ယံပတ်လုံး ရဟနာ ၃ ပါးတို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်တို့ကို သစ္စာဆိုမြှောက်စေကြောင်း ရေးသားထားပါတယ်။ အဲဒီအမွမ်းကို ရွတ်ဆိုတိုင်း ဗုဒ္ဓဝင် အကျဉ်းချုပ်ကို ကြည့်ညိုရိုခိုးနေရသလိုခံစားနိုင်ကြပါတယ်။ အဲဒါဟာ ရတနသုတ်အမွမ်းရဲ့ ပထမထူးခြားချက်ပါပဲ”

“ဟုတ်ပြီဘာဘ၊ ဟုတ်ပြီ၊ ကျွန်တော်အမှတ်ရပြီ၊ ဘာဘတို့ ပါရမီရပ်ကွက်က ‘ပါရမီ ဝတ်ရွတ်စဉ်’ စာအုပ်ကလေး အလှူခံရ ဖူးတယ်၊ ဓမ္မဒါနလုပ်သူကဝင်းမောက်ပုံနှိပ်တိုက်ဦးလှသောင်းနှင့်မိသားစုပေါ့”

“အေး ... ဟုတ်တယ်၊ ရတနသုတ်အမွမ်းမှာ -

ပဏိဓာနတော ပဋ္ဌာယ ဘထာဂတဿ-လို့ အစချီထားတယ်၊ အဲဒီအမွမ်းပါဠိကို မြင်းခြံမြို့ ၉ ဆောင်တိုက် ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားရဲ့ အနက်မြန်မာပြန်အဖွဲ့အတိုင်း ထည့်သွင်းရိုက်နှိပ်ထားပါတယ်၊ အဲသည် မြင်းခြံ ၉ ဆောင်တိုက် ဆရာတော်ဘုရားကြီးဟာ ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် ခေတ်ပြိုင် ကျမ်းတတ်

အကျော်အမော် ဆရာတော်ကြီး ဖြစ်တော်မူပါတယ်။ ဆရာတော်ကြီး ရဲ့ အနက် မြန်မာပြန်အဖွဲ့ဟာ ဘယ်လောက် အနစ်သာရရှိတယ်လို့ တို့က မပြောဝံ့လောက်အောင် ဖြစ်ပါတယ်။ မင်းကွန်း တိပိဋကဓရ ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဦးစီးပြုစုတော်မူတဲ့ မဟာဗုဒ္ဓဝင် ပဉ္စမတွဲ၊ ဓမ္မရတနာအခန်း၊ ရတနသုတ် အပိုင်းမှာ ပြန်လည်ဖော်ပြ ထည့်သွင်း ရေးသားတော်မူတာကိုပဲ ချင့်ကြည့်ပါတော့၊ အဲဒီ ပရိတ် ကြီး ပါဠိအနက် ဝတ်ရွတ်စဉ်ဟာ 'မြင်းခြံ ၉ ဆောင်တိုက်မူ မဟာ ပရိတ်တော်ကြီး နိဿယသစ်'ရယ်လို့ ထင်ရှားတယ်။ ကဲ ...ရတန သုတ် အမွမ်းအနက်မြန်မာပြန်ကို အသံထွက်ပြီး ဖတ်ပြစမ်းပါ။ အဲဒီ အထဲက ငါသိသမျှ အဓိပ္ပာယ်တို့ကို ပြောနိုင်သလောက် ပြောပြရုံ နဲ့ 'ကဗျာအရသာ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်အရသာ၊ သဒ္ဒါလင်္ကာရ၊ အတ္ထာ လင်္ကာရ ရသာများကို ခံစားရပါလိမ့်မယ်"

"ဟုတ်ကဲ့ ဘာဘ၊ ကျွန်တော် ဖတ်ပြပါ့မယ်"

ပဏိဓာနတော=သာရမဏ္ဍ၊ ကမ္ဘာမထက်၊ စတုတ္ထမင်း တရားကြီး၏ ရွှေဝါးတော်မြတ်အောက်၊ လျားမှောက်ဝပ်စင်း၊ ကိုယ်ဖြင့်ခင်း၍၊ တျင်းတျင်းသန်စွမ်း၊ မှုထမ်းအားကြီး၊ အရင်း နီးခဲ့သဖြင့်၊ ချီးမြှောက် ပေးသနားတော်မူအပ်သော နိယတ ဗျာ ဒိတ်ပန်းကို၊ မွမ်းမွမ်းထိပ်ပြင်၊ ပန်ဆင်တော်မူပြီးသည်မှ။ ပဋ္ဌာ ယ=စ၍။ တထာဂတဿ = ဂင်္ဂါ ဝါဠု၊ သံစုအတူ၊ လွန်တော် မူသော၊ တစ်ဆူမကြွင်း၊ တရားမင်း တို့ကဲ့သို့၊ လာခြင်း ကောင်း တော်မူသော အစိန္တေယျ မြတ်စွာဘုရား၏။ ဒသပါရမိယော= ဥစ္စာ၊ သား၊ မယား၊ ပြည်တိုင်းကားတို့ကို၊ ပယ်ရှားစွန့်လှူ၊ ဖြည့်ကျင့်တော်မူသော ဒသပါရမိတော် တို့လည်းကောင်း။ ဒသ ဥပပါရမိယော=မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ အင်္ဂါ၊ ခြေ၊ လက်တို့ကို၊ ရက်ရက်စွန့်လှူ၊ ဖြည့်ကျင့်တော်မူသော ဒသဥပပါရမိတော်

တို့လည်းကောင်း။ ဒသ ပရမတ္ထ ပါရမီယော = အသက်ကိုစင်၊
မခင်မမက်၊ ရက်ရက်စွန့်လှူ၊ ဖြည့်ကျင့်တော်မူသော ဒသ ပရ
မတ္ထပါရမီတော်တို့ လည်းကောင်း။ ဣတိ = ဤသို့။ သမတ္တိသ
ပါရမီယော = ဆယ်ပါး ၃ လီ၊ အမျှ ၃၀ သော ပါရမီတော်
တို့ကို လည်းကောင်း။ ပဉ္စမဟာပရိစ္ဆာဏေ = ကိုယ်ခန္ဓာနှင့်၊ ပြည်၊
ရွာ၊ သား၊ မယား၊ ဥစ္စာ အားဖြင့်၊ ငါးပါးသော စွန့်ခြင်းကြီးတို့ကို
လည်းကောင်း။ လောကတ္ထစရိယံ = သတ္တလောကဓာတ်၊ သူကျိုး
မြတ်စေခြင်းငှာ၊ ရိုးမတ်စွာ ကျင့်တော်မူခြင်း လည်းကောင်း။
ဉာတတ္ထစရိယံ = ဆွေတော်မျိုးတော်၊ သူ ကျိုးမျှော်၍၊ ကျင့်တော်
မူခြင်း လည်းကောင်း။ ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယံ = ကိုယ်ကျိုးစင်စစ်၊ ဘုရား
ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ သစ်သစ်အားယူ၊ ကျင့်တော်မူခြင်းလည်းကောင်း။
ဣတိ = ဤသို့။ တိသော စရိယာ ယော = သုံးပါး သင့်လျော်၊
အံ့ကျင့်တော် တို့ကို လည်းကောင်း။ ပစ္စိမဘဝေ = ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၊
ရဟတ်စက်ကြီး၊ ပျက်စီးယုတ်သိမ်း၊ ချုပ်ငြိမ်းရာခေတ်၊ အဆုံး
စွန့်သော ကိုယ်တော်၏အဖြစ်၌။ ဂဗ္ဘ ဝေါက္ကန္တိ = ဖလ်သား မှန်
သား၊ ရံတား သီဂီ၊ စေတီတော်တွင်း၊ ရွှေဆင်းတုသွင်းသကဲ့သို့၊
သနင်းတောင်ညာ၊ မယ်မာယာ၏၊ ရတနာပလ္လင်၊ တိုက်ဝမ်းဝင်
၍၊ မြန်းရွှင်သန္ဓေ၊ တည်စံနေခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ဇာတိ =
လုမ္ဗနီဟု၊ ဂုဏ်ဆီသင်းကြိုင်၊ အင်ကြင်းမြိုင်၌၊ တစ်ပြိုင်စက္ကဝါ၊
ဘဝဂ်ငြာထိ၊ ထောမနာကြီး၊ သြဘာချီးလျက်၊ မီးရှူးသန့်စင်၊
ဖွားမြော်မြင်ခြင်းကို လည်းကောင်း။ အဘိနိက္ခမနံ = သံယောဇဉ်
နှင့်၊ မယုဉ်မစပ်၊ အစဉ် ဖြတ်လျက်၊ မြတ်သော တောထွက်
တော်မူခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ပဓာနစရိယံ = တစ်နေ့စာတွက်၊
သစ်တစ်ရွက်နှင့်၊ နှစ်သက်စေပြီး၊ သစ်တစ်သီးမျှ၊ ကြီးလျှင်
တစ်ခြမ်း၊ နှမ်းတစ်စေ့ ဆန်တစ်စေ့၊ ရံခါလည်း မတွေ့ရဘဲ၊

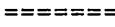
နေ့ဆက် ရက်ဆက်၊ ထက်မြက်သော ဥဿာဟ၊ ဒုက္ကရစရိယာ၊
 ခြောက်နှစ်ကြာပင်၊ ငြိငြင်စွာကျင့်တော်မူခြင်းကိုလည်းကောင်း။
 ဗောဓိပလ္လင်္ဂေ = ရတနာ ပလ္လင်၊ ဗောဓိပင်၌။ မာရဝိဇယံ = ဒေဝ
 ပုတ္တ၊ စသည် အပြား၊ မာရ်ငါးပါးကို၊ လှံ၊ ဓား မဖက်၊ ဉာဏ်
 လက်နက်ဖြင့်၊ ပယ်ဖျက် ကုန်စင်၊ ပြီးအောင်မြင်ခြင်းကို လည်း
 ကောင်း။ သဗ္ဗညုတညာဏပ္ပဋိဝေခံ = သစ္စာလေးဝ၊ ဧညယျငါးပါး၊
 တရားမူလ၊ ဟူသမျှကို၊ မြူမြူ မကျန်၊ ဘူသယံဖြင့်၊ သူမဆံဘီ၊
 ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူခြင်းကို လည်းကောင်း။ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနံ
 = မိဂဒါဝုန်၊ တောရဂုံ၌၊ ဘုံ ပထဝီ၊ သုန်သုန်ဟီအောင်၊ ဂုဏ်ဆီ
 ပြည့်နှက်၊ ပဉ္စဝဂ်တို့အား၊ ဓမ္မစက်ထူး၊ တရားဦးကို၊ ဖြန့်ဖြူး
 ဟောကြားတော်မူခြင်းကိုလည်းကောင်း။ နဝ လောကုတ္တရ ဓမ္မေ
 = မဂ်၊ ဖိုလ် ရှစ်တန်၊ နေရဗန်နှင့်၊ ဝေဖန်ပိုင်းခြား၊ ၉ ပါးသော
 လောကုတ္တရာ တရားတော်တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဣတိဇဝ မာဒိ
 ကေ = ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ သဗ္ဗေပိ = အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်
 သော။ ဣမေ ဗုဒ္ဓ ဂုဏေ = ဤစရိယစာဂီ၊ ပါရမီ အဆင့်ဆင့်၊
 ရင့်ထက်ရင့်၍၊ ပွင့်ခြင်းသို့ ရောက်တော်မူသော အစိန္တေယျ
 မြတ်စွာဘုရား၏၊ များစွာသော ကျေးဇူးတော် ဂုဏ်တော်တို့ကို။
 အာဝဇ္ဇေတွာ = ဉာဏ် သမ္မဇဉ်၊ ကြံဆင်ခြင်တော်မူ ၍။ ဝေသာလိ
 ယာ = တံတိုင်း သုံးရပ်၊ ထပ်လျက်၊ ထပ်လျက်၊ ပတ်ယုက်ဆူဝေ၊
 လူနေ အိမ်ခြေ၊ မရေ မတွက်သာ၊ ကျယ်ဝန်းစွာသောကြောင့်၊
 ဝေသာလီ အမည်ရှိသော ပြည်ကြီး၌။ တီသုပါ ကာရန္တရေသု =
 မီးတားရံဆိုင်၊ ထပ်ထပ်ပိုင်းသား၊ တံတိုင်းသုံးရပ်တို့၏အကြား
 တို့၌။ တိယာမရတ္တိ = ညဉ့်ဦးသန်းခေါင်၊ သောက်ရောင်ဝိုးဝင်း၊
 မိုး အလင်း ဟူသော ယင်း ညဉ့်သုံးယံ ကာလပတ်လုံး။ ပရိတ္တံ =
 ရတနသုတ်၊ ရွှေနှုတ်မြွက်ဖော်၊ ပရိတ်တော်ကို။ ကရောန္တော =

သဒ္ဓါမပျက်၊ အနက်မမှား၊ သနားရေးရှု၊ ဟောရွတ်တော်မူပေ
 သော။ အာယသ္မာ အာနန္ဒတ္ထေရောဝိယ= ဗဟုသုတ၊ စသည်
 စတဒဂ်၊ ပွားတက်အစဉ်၊ ငါးချက်တင်သော အရှင်အာနန္ဒာ
 မထေရ်မြတ်ကဲ့သို့။ ကာရညစိတ္တံ= ဒုက္ခိတသတ္တဝါ၊ ဝေနေယျာ
 တို့အား၊ ကြင်နာသနားခြင်းနှင့် ယှဉ်သောစိတ်ကို။ ဥပဋ္ဌ ပေတွာ
 = ဖြစ်စေ၍။ ။

ကောဋီသတ သဟဿေသု=ထောင်၊ သောင်း၊ သိန်း၊ သန်း၊
 ဂဏန်းခြေပေါင်း၊ မရေကောင်းမျှ၊ ကုဋေပေါင်း တစ်သိန်း ကုန်
 သော။ စက္ကဝါဠေသု=ယူဇနာပေါင်း၊ ရှစ်သောင်း နှစ်ထောင်၊
 အမြင့်ဆောင်သာ၊ တောင်စကြဝဠာ၊ ကာရ်ကျောက်စိုက်၊ ဝန်း၍
 ဝိုက်သော၊ တိုက်လောကဓာတ်တို့၌။ ဝသန္တာ=ဘုံအသီးသီး၊
 ကြီးကြီး၊ ငယ်ငယ်၊ သွယ်သွယ် ဝဝ၊ နေထိုင်ကြကုန်သော။
 ဒေဝတာ = အာဏာလွှမ်းမိုး၊ တန်ခိုး ကြီးမြတ်၊ အနတ်နတ်တို့
 သည်။ ယဿ=အကြင် ရတနသုတ်၊ ရွှေနှုတ် မြွက်ဖော်၊ ပရိတ်
 တော် ၏။ အာဏံ=သိန်းကုဋေကုန်၊ ဘုံစက္ကဝါ၊ တုန်သွက်ခါ
 မျှသော အာဏာတော် စက်ရိပ်ကို။ ပဋိဂ္ဂဏန္တိ=ဝမ်းသာရွှင်မြူး၊
 လွန်ကြည်နူးလှ၍၊ ဦးဖြင့် ခံယူကြ ကုန်၏။ ယဉ္ဇ ယံဇဝ ပရိတ္တံ
 =အကြင်ရတနသုတ်၊ ရွှေနှုတ် မြွက်ဖော်၊ ပရိတ်တော်သည် သာ
 လျှင်။ ဝေသာလိယာ= ဝေသာလီ အမည်ရှိသော။ ပုရေ= ရာဇ
 ဌာနီ၊ ကျူးသီအောင်စည်၊ မင်း နေပြည်၌။ ရောဂါမနဿဒုဗ္ဗိက္ခ
 သမ္ဘူတံ=ရောဂါသောင်းကျန်း၊ ဘီလူးဖမ်းနှင့်၊ ကုန်ခန်း ခေါင်း
 ပါးသော ထမင်းကြောင့် ဖြစ်သော။ တိဝိခံဘယံ = ကပ်ကြီး
 သုံးကပ်၊ မရပ်တည်နိုင်၊ အပြိုင် တိုက်ရေး၊ သုံးပါးအပြားရှိသော
 ဘေးကို။ ခိပ္ပံ=အလျင်အမြန်။ အန္တရဓာပေသိ=ကွယ်စေ၊ ပျောက်
 စေ၊ ငြိမ်းချမ်းစေ၏။

တံ ပရိတ္တံ=ထိုမဟာပုလမျိုး၊ အကျိုးအာနိသံ သ၊ ကြီးမားလှသော၊ ရတနသုတ်၊ ရွှေနှုတ်မြွက်ဖော်၊ ပရိတ်တော်ကို။ ဟေ=သီတင်းသုံးဖက်၊ သမဂ္ဂပေါင်း၊ သူတော်ကောင်းတို့။ မယံ=ငါတို့သည်။ ဘဏာမ=သဒ္ဓါမပျက်၊ အနက်မယိမ်း၊ ဘေးခပ်သိမ်းတို့၊ ကင်းငြိမ်းစိမ့်ငှာ၊ ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်ကြပါကုန်အံ့။

ကဲ.. ဒီနေ့တော့ အဲဒီအမွမ်းနဲ့ပဲ ရပ်ကြဦးစို့ကွာ၊ နောက်နေ့မှ အဲဒီအမွမ်းထဲက အရသာကလေးတွေကို ဖောက်သည်ချပေးပါ့မယ်”

“ကဲ ... ဆရာတော်ကြီးရဲ့အနက် မြန်မာအဖွင့်ကို တတ်နိုင်သမျှ ဖောက်သည် ချပါ့မယ်၊ အမွမ်းမှာ “ပဏိဓာနတော ပဋ္ဌာယ” လို့ စ၊ ခဲ့တယ် မဟုတ်လား၊ အတိုဆုံး အဓိပ္ပာယ်က “ဘုရားဆုကို တောင်းတော်မူခဲ့သည့်အချိန်ကစ၍” လို့ ဘာသာပြန်ရမှာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီကတစ်ဆင့် နည်းနည်းထပ်၍ ဖွင့်ရမယ်ဆိုရင် “အလောင်းတော်ကြီးသည် ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရား ထံတော်ရင်း၌ ‘နိယတ’ ဗျာဒိတ်ပန်းကို ဆင်မြန်းတော်မူချိန်ကစ၍” လို့ ဖွင့်ရင် လုံလောက်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒါကို ဆရာတော်ကြီးက ဘယ်လို သဒ္ဓါကွန်ပြီး ဖွင့်ထားသလဲ၊ မင်း ပြန်ဖတ်လိုက်စမ်းပါ”

“ပဏိဓာနတော=သာရမဏ္ဍာ၊ ကမ္ဘာမထက်၊ စတုတ္ထ မင်းတရားကြီး၏ ရွှေဝါးတော်မြတ်အောက်၊ လျားမှောက်ဝပ်စင်း၊ ကိုယ်ဖြင့်ခင်း၍၊ တျင်းတျင်းသန်စွမ်း၊ မှုထမ်းအားကြီး၊ အရင်းနီးခဲ့သဖြင့်၊ ချီးမြှောက် ပေးသနားတော်မူအပ်သော နိယတ ဗျာဒိတ်ပန်းကို၊ မွမ်းမွမ်းထိပ်ပြင်၊ ပန်ဆင်တော်မူပြီးသည်မှ။ ပဋ္ဌာယ =စ၍။”

“အေး...အဲဒီမှာ ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူတဲ့ ကမ္ဘာကို ဆရာတော်ကြီးက ညွှန်ပြထားလိုက်ပြီ။ သာရမဏ္ဍ ကမ္ဘာမှာ ပွင့်တော်မူခဲ့တဲ့ အကြောင်းကိုပေါ့။ မင်းနားလည်အောင် ထပ်၍ ပြောရမယ် ဆိုရင် ကမ္ဘာ ကမ္ဘာတွေ အသချေ့၊ အသချေ့ ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်နဲ့ ရှိခဲ့ဖူးတယ်။ နောင်လည်း ဒီလိုပဲ ဖြစ်လိုက်၊ပျက်လိုက် နဲ့ ရှိနေကြဦးမယ် ...

အဲဒီအထဲက ကမ္ဘာများစွာမှာ ‘ဘုရား’ ရယ်လို့ တစ်ဆူမှ မပွင့်ခဲ့တဲ့ ကမ္ဘာတွေကို သုညကမ္ဘာ=အချည်းနှီးသော ကမ္ဘာ ဟု ဆိုကြတယ်။ အဲသည်နောက် တစ်ကမ္ဘာမှာ ဘုရား တစ်ဆူတည်း သာ ပွင့်တော်မူတဲ့ သာရကမ္ဘာ၊ အနှစ်သာရရှိသော ကမ္ဘာပေါ့။ နောက်မဏ္ဍကမ္ဘာ တဲ့၊ ဘုံသုံးပါးတွင်ကြည်လင်စေသောကမ္ဘာ၊ အဲဒီ ကမ္ဘာမှာ ဘုရားနှစ်ဆူပွင့်တော်မူတယ်။ နောက် ဝရကမ္ဘာ=မြတ်သော ကမ္ဘာတဲ့၊ အဲဒီကမ္ဘာမှာ ဘုရားသုံးဆူ ပွင့်တယ်။ သာရမဏ္ဍ ကမ္ဘာ=အနှစ်သာရရှိ၍ ကြည်လင်စေသော ကမ္ဘာ၊ အဲဒီကမ္ဘာမှာ ဘုရားလေးဆူ ပွင့်တော်မူတယ်။ အခု တို့ ဘဒ္ဒကမ္ဘာကျတော့ ကောင်းမြတ်သော ကမ္ဘာ၊ အဲဒီကမ္ဘာမှာ ဘုရား ငါးဆူ ပွင့်တော်မူတယ်”

“ဪ... ကျွန်တော်သတိရပြီ၊ ဒါ့ကြောင့် ဆရာကြီးဦးပြုံးချိုက ‘တေဘုမ္မာ’ သီချင်းထဲမှာရေးထားတာကိုး၊ “ငါးဆူရှင် x ပါရမီတော်ရင့်သည် x ပွင့်တော်မူရာ x ဘဒ္ဒဏ္ဍိကမ္ဘာ x ဗုဒ္ဓုပ္ပါ ငါးကြိမ်ဆင့်တောင် ကျွတ်ခွင့်မပါ x လွဲလျှင် မှန်စွာ x ရည်လျားတဲ့ သုညကမ္ဘာတွေမှာ” ...တဲ့”

“အဲ...မင်း ဘယ်ဆိုးလို့လဲကွ၊ ‘ကျိုက်လတ်သား’ ပီသတယ်၊ ကဲ .. ဆက်ပြောပါ့မယ်ကွာ”

“လွန်ခဲ့သော လေးသချေ့နှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကာလက ‘သာရမဏ္ဍ’ ကမ္ဘာမှာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီမှာ တဏှက်ရာ၊ မေကော်ရာ၊

သရဏကံရာ၊ ဒီပကံရာ ဟူ၍ ပွင့်တော်မူခဲ့သော ဘုရားလေးဆူ အနက် ဒီပကံရာမြတ်စွာဘုရားဟာ နောက်ဆုံး ပွင့်တော်မူခဲ့တဲ့ ဗုဒ္ဓ သခင် ဖြစ်တယ်။ ဒါကို ဆရာတော်ဘုရားက 'သာရမဏ္ဍာ၊ ကမ္ဘာ မ၊ ထက်၊ စတုတ္ထမင်းတရားကြီး' လို့ ရေးသားတော်မူခဲ့တာဖြစ်တယ် ...

'အလျားမှောက်စင်း၊ တျင်းတျင်းသန်စွမ်း၊ မှုထမ်းအားကြီး၊ ရင်း နီးခဲ့သဖြင့်' ဆိုတာက တောင့်တင်းခိုင်မာသော၊ သဒ္ဓါတရား ကြီးမား ထက်သန်သော စိတ်စေတနာပြဋ္ဌာန်း၍ မိမိကိုယ်ကို ဘုရားနင်းကြွ ရန် တံတားခင်းချသကဲ့သို့ အလျားစင်းပြီး သဗ္ဗညုတ၊ သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓ ဆုကြီးအတွက် ပါရမီကုသိုလ်အရင်းအနှီးပြုခဲ့တာကို ဆိုလိုပါတယ်။ ဇာတ်မင်းသားကြီးဦးစိန်ကတုံးဆိုခဲ့တဲ့ သီချင်းထဲမှာတော့ 'ပထဝီ ပြင် မှာ အလျားမှောက်တယ်၊ ဒီပကံရာဘုရား လျှောက်ဖွယ်' လို့ ရေးစပ် ထားတယ်လေ။ ဆက်ဖတ်ပါဦးကွာ၊ မင်း နားလည်နိုင်သမျှတွေကို ချန်ထားပြီးတော့ သိသင့်သိထိုက်တာတွေကိုသာ ပြောကြရအောင်။

“တထာဂတဿ= ဂင်္ဂါ ဝါဠု၊ သဲစုအတူ၊ လွန်တော်မူသော၊ တစ်ဆူမကြွင်း၊ တရားမင်းတို့ကဲ့သို့၊ လာခြင်းကောင်းတော်မူသော အစိန္တေယျ မြတ်စွာဘုရား၏။

အဲ.. အဲဒီနေရာမှာ 'လာခြင်းကောင်းတော်မူသော' ဆိုတာကို သိပါ ရစေ ဘာဘ”

“အဲဒီစကားက 'တထာဂတ' ဆိုတဲ့ ဗုဒ္ဓ၏ နာမတော်ကို ဖွင့်တော် မူတာဖြစ်တယ်။ ဘုရားရဲ့ နာမတော်တွေကို ဖွင့်လို့ မကုန်နိုင်ခဲ့တဲ့ အကြောင်း ကျီးသဲလေးထပ် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက-

'အစိန္တေယျ၊ အပ္ပမေယျ၊ သေဋ္ဌဇေဋ္ဌ၊ အတုလပရမံ၊ အရဟံ ဘဂဝါ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ၊ အနတ္တရမာရဓီ၊ တိလောကန္တဂူ၊ သယမ္ဗူ၊ ဘဝိဿရ၊ ဤသို့၊ စသား၊ အသင်္ချေယျ၊ နာမတံဆိပ်၊ ဂုဏ် ဝိသိဋ္ဌံဖြင့်၊ ဇမ္ဗူဒိပ်မှ တက်၍ ဘဝဂ်တိုင် ကြေညာလျက်' လို့

ပက်ဏ္ဍက အစိန္တေယျ ဘုရားရှိခိုးကြီးမှာ ရေးခဲ့တဲ့အတိုင်း အဲဒီ
 ဂုဏ်တော် အသင်္ချေအနက် က 'တထာ ဂတ' ဆိုတာလည်း
 တစ်ခုသော ဘွဲ့နာမတော်ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ၉ ဆောင်တိုက်
 ဆရာတော်က ဖွင့်ထားပါတယ်။ 'ဂင်္ဂါဝါဠု၊ သံစုအတူ၊ လွန်
 တော်မူသော၊ တစ်ဆူ မကြွင်း၊ တရားမင်းတို့ကဲ့သို့၊ လာခြင်း
 ကောင်းတော်မူသော 'အစိန္တေယျ ဘုရားရှင်' တဲ့၊ အဓိပ္ပာယ်က
 'ဂင်္ဂါမြစ်ထဲက သဲလုံးနှင့်အမျှ ပွင့်တော်မူခဲ့သော ဘုရားရှင်တို့
 နည်းတူ ပွင့်တော်မူသောမြတ်စွာဘုရား' လို့ဆိုလိုတာဖြစ်တယ်။"

“ဪ ... ရှင်းပါပြီ ဘဘ”

“ကဲ .. ဒါဖြင့် ဆက်ဖတ်ကွာ”

“ဒသပါရမိယော=ဥစ္စာ,သား,မယား၊ ပြည်တိုင်းကားတို့ကို၊
 ပယ်ရှားစွန့်လှူ၊ ဖြည့်ကျင့်တော်မူသော ဒသပါရမိတော် တို့
 လည်းကောင်း။ ဒသဥပါရမိယော=မျက်စိ,နား,နှာ၊ အင်္ဂါ၊
 ခြေ,လက်တို့ကို၊ ရက်ရက်စွန့်လှူ,ဖြည့်ကျင့်တော်မူသော ဒသ
 ဥပါရမိတော်တို့လည်းကောင်း။ ဒသပရမတ္ထပါရမိယော=
 အသက်ကိုစင်၊ မခင်မမက်၊ ရက်ရက်စွန့်လှူ၊ ဖြည့်ကျင့်တော်
 မူသော ဒသပရမတ္ထပါရမိတော်တို့ လည်းကောင်း။ ဣတိ=ဤ
 သို့။ သမတ္တိံသ ပါရမိယော=ဆယ်ပါး ၃ လီ၊ အမျှ ၃၀ သော
 ပါရမိတော်တို့ကိုလည်းကောင်း။”

“ကဲ .. အဲဒီမှာ ခဏ ရပ်လိုက်ပါဦး၊ တို့တစ်တွေ ပြောနေကျ
 စကားရှိတယ်။ 'ပါရမိဆယ်ပါး၊ အပြားသုံးဆယ်' တဲ့။ အဲဒါကို
 ဆရာတော်က ရှင်းပြထားတာ ဖြစ်တယ်။ ပါရမိဆယ်ပါး ဆိုတာ
 'ဒါနပါရမိ၊ သီလပါရမိ၊ နိက္ခမပါရမိ၊ ပညာပါရမိ၊ ဝီရိယပါရမိ၊
 ခန္တီပါရမိ၊ သစ္စာပါရမိ၊ မေတ္တာပါရမိ၊ အဓိဋ္ဌာန်ပါရမိ၊ ဥပေက္ခာ
 ပါရမိ' အဲသလို ရှိတယ် မဟုတ်လား”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘာ”

“သာမန်အားဖြင့် ပါရမီဖြည့်ကျင့်တော်မူတာကို ဒသပါရမီ လို့ ခေါ်တယ်။ ဒသဥပပါရမီနဲ့ ဒသပရမတ္ထပါရမီတော်တို့ကိုတော့ ဆရာတော်ကြီးက ရှင်းပြထားပြီပဲ။ အဲဒီ ပါရမီ ဆယ်ပါးကို သုံးမျိုး သုံးစားနဲ့ ကြည့်လိုက်ရင် ပါရမီ ‘သုံးဆယ်’ ဖြစ်တာပေါ့။

ဥပမာကွာ-ဒါနပါရမီ တစ်ခုတည်းကိုပဲ မူတည်ပြီး ပြောမယ်။ အပြင်အပ ရှိသမျှ သက်ရှိ၊ သက်မဲ့ ပစ္စည်းတို့ကို လှူတာဟာ ‘ဒါနပါရမီ’ ဆိုပါတော့။ အဲဒါ ဒါနမှာ ... အပြင်အပက သက်ရှိ၊ သက်မဲ့ တင် မကတော့ဘဲ မိမိ၏မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ အင်္ဂါ၊ ခြေ၊ လက် တို့ လှူတာကို ဒါနဥပပါရမီလို့ခေါ်တယ်။ အဲ-ယုန်မင်းဝတ္ထုထဲက လို ကိုယ့်အသားကို လှူရအောင် မီးပုံတွင်းခုန်ဆင်းပေးတဲ့ အသက် စွန့်တာမျိုးကျတော့ ဒါနပရမတ္ထပါရမီလို့ ခေါ်တယ်။ သို့ကလို သို့ကလို ဒါနပါရမီ၊ သီလပါရမီ အစရှိတဲ့ ဆယ်ပါးစလုံးကို သုံးမျိုး၊ သုံးစား အထိ အဆင့်သုံးဆင့် ဖြည့်ကျင့်တော်မူခဲ့တာကြောင့် ‘ပါရမီ အပြား သုံးဆယ်’ လို့ ဖြစ်လာတယ်။ ဟုတ်ပလား”

“ကျွန်တော် ရှင်းပါပြီ ဘာ”

“ပဉ္စမဟာ ပရိစ္ဆာဂေ=ကိုယ်ခန္ဓာနှင့်၊ ပြည်၊ ရွာ၊ သား၊ မယား၊ ဥစ္စာ အားဖြင့် ငါးပါးသော စွန့်ခြင်းကြီးတို့ကိုလည်းကောင်း ... ။

အဲဒါက စွန့်ခြင်းကြီးငါးပါးကို ဆိုတယ်ကွဲ့။ ဓနပရိစ္ဆာဂ=ပစ္စည်း များကို စွန့်ခြင်း။ ပုတ္တပရိစ္ဆာဂ=သား၊ သမီးတို့ကိုစွန့်ခြင်း။ ဘရိယ ပရိစ္ဆာဂ=ဇနီး၊ မယားကို စွန့်ခြင်း။ အင်္ဂပရိစ္ဆာဂ= အင်္ဂါ၊ ခြေ၊ လက် တို့ကို စွန့်ခြင်း။ ဇီဝိတ ပရိစ္ဆာဂ=အသက်ကို စွန့်ခြင်း ... တဲ့”

“အဲဒီမဟာပရိစ္ဆာဂဆိုတာလှူဒါန်းတာကိုပဲပြောတာလား ဘာ”

“လှူဒါန်းတာမျိုး မဟုတ်ဘူးကွ။ စွန့်လွှတ်တာ၊ စွန့်ပယ်တာ၊ စွန့်ပစ်၊ ဖယ်ခွာတာလို့ အဘိဓာန်မှာ ပြတယ်။ သုမေဓာ ဘဝမှာ

ကြည့်၊ ရှိသမျှ စည်းစိမ်တွေ အားလုံးလိုချင်တဲ့လူ ဘယ်သူယူယူ ယူကြရော့..လို့ စွန့်ပစ်ခဲ့တာမျိုး။ ဇနကာမင်းကြီးဘဝတောထွက်တုန်း ကလည်း အဲသလို စွန့်ပစ်ခဲ့တာ မဟုတ်လား၊ အလှူခံတို့ကို လှူ တယ်လို့ တိုက်ရိုက်ဆိုလိုတာ မဟုတ်ဘူးကွ။ ဒါ့ကြောင့် 'ပါရမီ ဆယ်ပါး အပြားသုံးဆယ်' ဆိုပြီးတဲ့နောက် 'မဟာပရိစ္ဆာဂ' ရယ်လို့ သီးသန့်ရှိနေတာပေါ့။ ကဲ ... ဆက်ဖတ်ပါကွယ်”

“လောကတ္ထစရိယံ=သတ္တလောကဓာတ်၊ သူကျိုးမြတ်စေခြင်း ငှာ၊ ရိုးမတ်စွာကျင့်တော်မူခြင်းလည်းကောင်း။ ဉာတတ္ထစရိယံ=ဆွေ တော် မျိုးတော်၊ သူကျိုးကိုမျှော်၍၊ ကျင့်တော်မူခြင်း လည်းကောင်း။ ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယံ=ကိုယ်ကျိုးစင်စစ်၊ ဘုရားဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ သစ်သစ် အား ယူ၊ ကျင့်တော်မူခြင်း လည်းကောင်း။ ဣတိ=ဤသို့။ တိဿော စရိ ယာယော=သုံးပါးသင့်လျော်၊ အကျင့်တော်တို့ကိုလည်းကောင်း။...”

“အဲဒါက စရိယသုံးပါးကို ပြတာဖြစ်တယ်။ ဘုရားအလောင်း တော်ကြီးများဟာပရဟိတအလုပ်ကိုရှေ့တန်းတင်တော်မူခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီမှာလည်း ဂုဏ်၊ ပကာသန အစစကို ရည်ရွယ်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကြီးကို အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေခြင်းအလို့ငှာ ရိုးသားဖြောင့်မတ်စွာ ဖြည့်ကျင့်တော်မူခဲ့တာ ဖြစ်လို့ ဆရာတော် ဘုရားက ‘သူကျိုးမြတ်စေခြင်းငှာ ရိုးမတ်စွာ ကျင့်တော်မူခြင်း’ လို့ ဆိုတာဖြစ်တယ်။ လောကအကျိုးပြီးမှ မိမိ အမျိုးသားများရဲ့ ကောင်း ကျိုးချမ်းသာကို ပြုတော်မူတယ်၊ ၎င်းနေ့အမှ် ‘ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယ’ ဘုရား ဖြစ်အောင် အကျင့်တော်များကို ‘အားသွန်ခွန်စိုက်’ ကျင့်တော်မူခဲ့ပါ သတဲ့၊ ရှင်းရဲ့လားကွဲ့”

“ရှင်းပါပြီ ဘာဘ-

ပစ္ဆိမဘဝေ=ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၊ ရဟတ်စက်ကြီး၊ ပျက်စီးယုတ်သိမ်း၊ ချုပ်ငြိမ်းရာခေတ်၊ အဆုံးစွန်သော ကိုယ်တော်၏ အဖြစ်၌ ... ”

“ကဲ...ဒီနေရာမှာ ငါပြောချင်ပါတယ်ကွယ်၊ ‘ပစ္ဆိမဘဝေ=နောက်ဆုံး အဆုံးစွန်သောဘဝ ဆိုလျှင် လုံလောက်ပါလျက်နှင့် ဆရာတော်ဘုရားက ‘အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာ’ အစရှိတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရား ၁၂ ပါးတည်းဟူသော သံသရာစက်ရဟတ် တစ်ပတ် မလည်အောင် ချုပ်ပြတ် ရပ်တန့်စေတော်မူသည့် အခါတော်ကြီး ရောက်တော်မူလာခြင်းကြောင့်’လို့ ဖွင့်ဆိုထားတော်မူတာကို ကြည်ညိုရပါတယ်ကွယ်၊ ကဲ .. နောက်အပိုဒ်က ပို၍ကြည်ညိုစရာ ကောင်းပါသေးတယ်၊ ဆက်ဖတ်ပါဦး”

“ကပ္ပဝေါက္ကန္တိံ= ဖလ်သားမှန်သား၊ ရံတားသီဂီ၊ စေတီတော်တွင်း၊ ရွှေဆင်းတုသွင်းသကဲ့သို့၊ သနင်းတောင်ညာ၊မယ်မာယာ၏၊ ရတနာပလ္လင်၊ တိုက်ဝမ်းဝင်၍၊ မြန်းရွှင်သန္ဓေ၊ တည်စံနေခြင်းကို လည်းကောင်း။...”

“ကဲ...ကဲ...ကဲ ကြည့်စမ်းပါဦးကွာ၊ အလောင်းတော်ကလေး မယ်တော်မာယာ ဝမ်းကြာတိုက်မှာ ပဋိသန္ဓေ တည်နေပုံကို စပ်ဆိုထားလိုက်တာ သဒ္ဒါလင်္ကာရ၊ အတ္ထာ လင်္ကာရ အပြည့်အဝပါပဲ၊ ကဗျာဝစန လှပဆန်းကြယ်ရုံ မကပါဘူး၊ အနက်အဓိပ္ပာယ် သိစရာ အကြောင်းအရာတွေ အပြည့်အစုံလောက် ပါနေပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား အလောင်းတော် ပဋိသန္ဓေ စံတော်မူနေတဲ့အခါမှာ သားတော်လေးဟာ မယ်တော်မာယာ၏ ဝမ်းကြာတိုက်အတွင်း၌ ထက်ဝယ် ဖွဲ့ရွှေ စံနေတော်မူလျက် ဈာန်၊ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းနေတာကို တိုးလျှိုး ထွင်းဖောက် မြင်နေကြရပါသတဲ့။

ပဋိသန္ဓေ နေတော်မူတဲ့အခါ လောကအားလုံး မဖြစ်စဖူး ထူးထူးကဲကဲ အဖြစ်မျိုးတွေ အများကြီး ရှိပါသေးတယ်၊ ပရိတ်ကြီး နိဿယ သစ်မှာ ‘သပြေကန်ဆရာတော် အရှင်ဝါသေဋ္ဌာဘိဝံသ’ က မြန်မာစကားပြေဖြင့် နိမိတ်ကြီး ၇ ပါးကို သို့ကလို ပြထားပါတယ်-

- (၁) ဘုရားအလောင်းသည် တုသိတာ နတ်ပြည်မှ သတိ သမ္ပဇဉ် မကင်းဘဲ မယ်တော်၏ ဝမ်းတိုက် သက် ရောက်ခဲ့ခြင်း။
- (၂) ပဋိသန္ဓေ နေသောအခါ ကမ္ဘာလောက၌ နတ်တို့၏ အာနုဘော်ကိုပင် လွန်သော၊ အလွန်ထူးကဲသော အရောင်အလင်း ပေါ်လာခြင်းနှင့် စကြဝဠာ တစ်သောင်း အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ တုန်လှုပ်ခြင်း။
- (၃) ဘုရားလောင်းနှင့် မယ်တော်တို့ကို နတ်သား လေး ယောက် အရပ်လေးမျက်နှာမှ စောင့်ရှောက်လာခြင်း။
- (၄) ဘုရားအလောင်း ပဋိသန္ဓေတည်သည်မှစ၍ မယ် တော်မှာ ပကတိအားဖြင့် သီလနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။
- (၅) ယောက်ျားတစ်ပါး၌ ကာမစိတ် မဖြစ်ခြင်းနှင့် ယောက်ျားတစ်ပါးက မကျူးလွန်နိုင်ခြင်း။
- (၆) ဝတ္ထုအာရုံတွေလိုလေသေးမရှိ ပြည့်စုံပျော်ရွှင်ရခြင်း။
- (၇) မယ်တော်မှာ ရောဂါလုံးဝကင်းလျက် မပင်မပန်း ချမ်း သာ၍ မိမိ၏ဝမ်းတွင်းက အလောင်းတော်ကလေး ကို အပြင်မှ မြင်လျက်ရှိခြင်း။

အဲဒီ နောက်ဆုံးထူးခြားချက်ကို ကိုးဆောင်တိုက်ဆရာတော်က 'ဖလ်သား မှန်သား၊ ရံတားသီဂီ၊ စေတီတော်တွင်း၊ ရွှေဆင်းတု သွင်း သကဲ့သို့..' လို့ ရေးထားတာ ဖြစ်တယ်။ ဖလ်စေတီအတွင်းမှာ ရွှေဆင်းတုကလေး ဌာပနာထားသလိုတဲ့လေ။ ကဲ... ဘယ်လောက် ကောင်းသလဲကွာနော်"

"ကြည်ညိုစရာကောင်းလိုက်တာ ဘာဘရယ်"

"အေး ...ငါလည်း ဖတ်ဖူး၊မှတ်ဖူးခဲ့သမျှတွေကို မှီခိုပြီး ကြည်ညို ခဲ့ရတာပါ။ နောက် ... ဆက်ပါဦး"

“ဇာတိ=လုမ္ဗနီဟု၊ ဂုဏ်ဆီသင်းကြိုင်၊ အင်ကြင်းမြိုင်၌၊ တစ်ပြိုင် စက္ကဝါ၊ ဘဝဂ်ဩထိ၊ ထောမနာကြီး၊ ဩဘာချီးလျက်၊ မီးရှူး သန့်၊ စင်၊ ဖွားမြော်မြင်ခြင်းကို လည်းကောင်း ...”

“ဇာတိ” ဆိုတာ မွေးဖွားတော်မူခြင်းကို မှတ်ပါကွာ၊ အဲသလို ဖွားတော်မူတဲ့အခါမှာလည်းနိမိတ်ကြီး အမျိုးမျိုး ထူးခြားချက်တွေ ရှိပါတယ်-

မယ်တော်က အင်ကြင်းကိုင်းကိုကိုင်၍ မတ်တတ်ရပ်လျက် မွေး ဖွားတော်မူခြင်း၊ မယ်တော်၏ဝမ်းမှ ထွက်လာသော အလောင်းတော် ကိုနတ်တို့က ပထမခံယူပြီးမှ လူတို့ကခံယူခြင်း၊ အညစ်အကြေး မလူးဘဲ သန့်ရှင်းစွာ ဖွားမြင်ခြင်း၊ ဘုရားအလောင်း နှင့် မယ်တော် သုံးသပ်ဖို့ အပူ၊ အအေး ရေအယဉ်နှစ်ခု ကောင်းကင်မှ ကျရောက် လာခြင်း၊ မွေးခါစမှာပင် ဘုရားအလောင်းတော်က မြောက် အရပ်သို့ မျက်နှာမူလျက် ခုနစ်ဖဝါးလှမ်းပြီးလျှင် ‘ဤလောက၌ ငါသာ အမြတ် ဆုံး၊ အကြီးဆုံး၊ ချီးမွမ်းအပ်ဆုံး’ ဟု ကြွေးကြော်ခြင်း၊ ထူးခြား လွန်ကဲ သော အရောင်အဆင်းများ ပေါ်လာခြင်း၊ လောကဓာတ် တစ်သောင်း တုန်လှုပ်ခြင်း၊ အဲဒီ အဲဒီ ထူးခြားချက်တွေကို ပြလိုတော်မူတဲ့အတွက် “တစ်ပြိုင်စက္ကဝါ၊ ဘဝဂ်ဩထိ၊ ထောမနာကြီး၊ ဩဘာချီးလျက်’ လို့ ရေးသားတော်မူခဲ့တာဖြစ်တယ်။ ကဲ ... နောက်ဆက်ပါဦး”

“အဘိနိက္ခမနံ=သံယောဇဉ်နှင့်၊ မယှဉ်မစပ်၊ အစဉ်ဖြတ်လျက်၊ မြတ်သော တောထွက်တော်မူခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ပဓာနစရိယံ= တစ်နေ့စာအတွက်၊ သစ်တစ်ရွက်နှင့်၊ နှစ်သက်စေပြီး၊ သစ်တစ်သီး မျှ၊ ကြီးလျှင်တစ်ခြမ်း၊ နှမ်းတစ်စေ့၊ ဆန်တစ်စေ့၊ ရံခါလည်း မတွေ့ ရဘဲ၊ နေ့ဆက်ရက်ဆက်၊ ထက်မြက်ဥဿာဟ၊ ဒုက္က ရစရိယာ၊ ခြောက်နှစ်ကြာပင်၊ ငြိုငြင်စွာ ကျင့်တော်မူခြင်းကို လည်းကောင်း။”

“ဒါလည်း မင်းသိသာလောက်ပါပြီကွာ၊ တောထွက်တော်မူပုံနှင့်

ဒုက္ခရစရိယ ခြောက်နှစ်ကြာအောင် ငြိုငြင်ဆင်းရဲစွာ ကျင့်ကြံခဲ့ရတဲ့ အကြောင်း ပေါ့၊ ကဲ ဆက်ဖတ်ကွာ”

“ဗောဓိပလ္လင်္ဂကော်=ရတနာပလ္လင်၊ ဗောဓိပင်၌။ မာရဝိဇယံ=ဒေဝ ပုတ္တ၊ စသည့်အပြား မာရ်ငါးပါးကို၊ လှံ၊ဓား မဖက်၊ ဉာဏ် လက်နက် ဖြင့်၊ ပယ်ဖျက်ကုန်စင်၊ ပြီးအောင်မြင်ခြင်းကို လည်းကောင်း ...”

“အဲဒီမှာ မာရ်ငါးပါးကိုတော့ မင်းသိမှာပါ-

- (၁) ဒေဝပုတ္တမာရ် - ကိုယ်တိုင် ထင်ရှား လာတိုက်ခိုက် သော မာရ်နတ်။
- (၂) ကိလေသမာရ် - တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်တော်မူနိုင်ခြင်း။
- (၃) ခန္ဓမာရ် - ဘဝအသစ်၊ ခန္ဓာအသစ် မဖြစ်အောင် ပယ်ဖျက် နိုင်နင်းတော်မူခြင်း။
- (၄) မစ္စုမာရ် - နောင်တစ်ဘဝ ခန္ဓာအစဉ်မရှိတော့၍ သေခြင်းကို အနိုင်ရယူခြင်း။
- (၅) အဘိသင်္ခါရမာရ် - ပြုပြင်မှု သင်္ခါရတရားတို့ကို နိုင်နင်းတော်မူလိုက်ခြင်း။

အဲသလိုသာ အကျဉ်းအဖြစ် မှတ်ပေါ့ကွာ”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘဘ-

သဗ္ဗညုတ ဉာဏပုဋိဝေဓံ = သစ္စာလေးဝ၊ ဧယျငါးပါး၊ တရား မူလ၊ ဟူသမျှကို၊ မြူမြူမကျန်၊ ဘူသယံဖြင့်၊ သူမဆဲဘိ၊ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူခြင်းကိုလည်းကောင်း။”

“သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ဆိုတာ ပရမတ်ပညတ် အရပ်ရပ် အလုံး စုံကို အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူခြင်းကို ဆိုတယ်။ ဧယျ ငါးပါး ဆိုတာကတော့ သင်္ခါရ၊ ဝိကာရ၊ လက္ခဏ၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ် -တို့ကို သိတော်မူခြင်း ဖြစ်တယ်။ ထိုတရားတို့ကို မြူမှုန်လောက်မှ မကျန်ဘဲ

အရင်းအမြစ်နှင့်တကွ သူတကာနှင့်မတူအောင် ဆရာမကူ သယံဇာတ
ဉာဏ်ဖြင့် သိတော်မူခဲ့တယ်လို့ ဖွင့်ဆိုတော်မူတာ ဖြစ်တယ်”

“ဪ... ဘူသယံ ဆိုတာ ‘သယံဘူ’ ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို
ရှေ့နောက် ပြောင်းထားတာပေါ့နော် ဘာ”

“ဟုတ်လှချည်ပေါ့ဗျာ၊ အဲဒါ အလင်္ကာပညာပါပဲ၊ ကာရန်ကို
လိုက်ပြီး သုံးထားတော်မူတာလေ၊ ကြည့်ပါဦး၊ ‘တရားမူလ၊ ဟူ
သမ္မုကို၊ မြူမြူမကျန်၊ ဘူသယံဖြင့်၊ သူမဆံဘိ၊ ထိုးထွင်း၍ သိတော်
မူခြင်း’ တဲ့၊ ကဲ ... ဆက်ဖတ်ပါဦး”

“ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တန်=မိဂဒါဝုန်၊ တောရဂုံ၌၊ ဘုံပထဝီ၊ သုန်သုန်ဟီ
အောင်၊ ဂုဏ်ဆီပြည့်နှက်၊ ပဉ္စဝဂ်တို့အား၊ ဓမ္မစက်ထူး၊ တရားဦးကို၊
ဖြန့်ဖြူး ဟောကြားတော်မူခြင်းကို လည်းကောင်း ...”

“အဲဒါကတော့ မင်းသိပါတယ်ကွယ်။ သားတို့အား ဘေးမဲ့
ပေးရာ မိဂဒါဝုန်တော၌ ပဉ္စဝဂ်ငါးပါးအား တရားဦး ဓမ္မစက္ကရာကို
ဟောတော်မူတယ်ပေါ့၊ အဲသည်မှာ ‘ဘုံပထဝီ၊ သုန်သုန် ဟီအောင်’
ဆိုတဲ့ စကားအနက်ကို ဖွင့်ကြည့်ရအောင်လား၊ မြတ်စွာဘုရား ဓမ္မ
စက္ကရာတရားဟောတော်မူတဲ့အခါမှာ တစ်သောင်းသောလောကဓာတ်
တို့ဟာ တုန်လှုပ်သွားပါသတဲ့၊ အဲဒါထက် မင်းပိုသိချင်သေးရင်
တော့ “ဓမ္မစက္ကရာ တရားဟောရာတွင် ဖြစ်ပေါ်သော နိမိတ်ကြီး ၃၂
ပါး”ဆိုတာကို ဟောဒီ မှတ်စုစာအုပ်ထဲမှာ ရှာဖတ်ကြည့်ကွာ ...ရော”

- (၁) လောကဓာတ် တစ်သောင်း တုန်လှုပ်ခြင်း။
- (၂) အပူ၊ အအေး မျှတခြင်း။
- (၃) တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်၌ ရုတ်တရက် အသံ
တိတ်၍ ငြိမ်သက်သွားခြင်း။
- (၄) လေပြင်း၊ မုန်တိုင်း မလာခြင်း။
- (၅) လေပြည်၊ လေညင်း တိုက်ခတ်ခြင်း။

- (၆) မြစ်အပေါင်းတို့၌ ရေမစီးဘဲ တန့်ရပ်ခြင်း။
- (၇) ပန်း၊သစ်ပင် အပေါင်းတို့ တစ်ပြိုင်နက် ပွင့်ခြင်း။
- (၈) ကောင်းကင်၌ တည်သော အာကာသဋ္ဌရတနာတို့ ရောင်ဝါဖြင့် ကွန့်မြူးခြင်း။
- (၉) လူ့ပြည်၊ နတ်ပြည် တို့၌ ရှိသော တူရိယာ အပေါင်း တို့ တစ်ပြိုင်နက် အလိုလို မြည်ခြင်း။
- (၁၀) ကောင်းကင်မှ နက်ပန်းမိုး ရွာချခြင်း။
- (၁၁) တစ်ပြိုင်နက် ပဲ့တင်ဟည်းခြင်း။
- (၁၂) ငရဲကြီး ရှစ်ထပ်၌ ငရဲမီးငြိမ်းခြင်း။
- (၁၃) အညစ်အကြေးကင်းစင်လျက် ကောင်းကင်ကနေဝန်း အထူးသဖြင့် ထွန်းလင်းခြင်း။
- (၁၄) နေ့အခါ၌ ကြယ်တာရာတို့ကို မြင်ရခြင်း။
- (၁၅) မိုးမရွာဘဲ ကောင်းကင်မှ နတ်ရေစင် သွန်းချခြင်း။
- (၁၆) ဂြိုဟ်ကြီး ခုနစ်လုံး ကြည်လင် ထင်ရှားစွာ ပေါ်လာခြင်း။
- (၁၇) သတ္တဝီသနက္ခတ်များလည်း ထင်ရှားစွာ ပေါ်လာခြင်း။
- (၁၈) လဝန်းသည် ပြုဗ္ဗာသဠိ နက္ခတ်နှင့် ယှဉ်၍ ပေါ်လာခြင်း။
- (၁၉) တွင်း၊ဂူ၊လိုဏ်ခေါင်း အောင်း၍ နေသောသတ္တဝါ တို့ ထွက်လာခြင်း။
- (၂၀) လူအပေါင်းတို့ အလိုခပ်သိမ်းငြိမ်း၍ ရောင့်ရဲခြင်း။
- (၂၁) ကိုးဆယ့်ခြောက်ဖြာ ဝေဒနာ စွဲကပ်နေသူတို့ ပျောက်ကင်းခြင်း။
- (၂၂) ဆာလောင် မွတ်သိပ်မှု ပြေခြင်း။

- (၂၃) ပြိတ္တာအပေါင်း ဝ၊ပြောခြင်း။
- (၂၄) ကိလေသာတရားငြိမ်းခြင်း။
- (၂၅) အပါယ်လေးပါး၌ ဒုက္ခဘေး ကင်းခြင်း။
- (၂၆) တစ်လောကလုံး၌ မြို့အညစ်အကြေး ကင်း၍ သန့်ရှင်းကြည်လင်ခြင်း။
- (၂၇) မကောင်းသော ရနံ့ပျောက်ခြင်း။
- (၂၈) နတ်ပန်းနံ့သာ ကြိုင်လှိုင်ခြင်း။
- (၂၉) နတ်ပြည် ခြောက်ဘုံနှင့် ရူပဗြဟ္မာ ၁၆ ဘုံကို အကုန် မြင်ရခြင်း။
- (၃၀) ငရဲကြီးရှစ်ထပ်၌ ခံနေသော သတ္တဝါအလုံးစုံကို အကုန်မြင်ရခြင်း။
- (၃၁) မြို့တံခါး၊ အိမ်တံခါးမှ စ၍ ပိတ်ထားသမျှ အလုံးစုံ အကုန်ပွင့်ခြင်း။
- (၃၂) သတ္တဝါအပေါင်းတို့၌ သေမှု၊ ပဋိသန္ဓေနေမှု၊ ဖွားမြင်မှု မရှိခြင်း။

“အဲ ... ဟုတ်ပြီ။ ကဲ ... အမွမ်းကို ဆက်ဖတ်ပါဦး။”

“နဝလောကုတ္တရဓမ္မေ=မဂ်၊ဖိုလ် ရှစ်တန်၊ နေရဗန်နှင့်၊ ဝေဖန်ပိုင်းခြား၊ ၉ ပါးသောလောကုတ္တရာတရားတော်တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဣတိဇဝ မာဒိကေ=ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ သဗ္ဗေပိ=အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမေဗုဒ္ဓဂုဏေ=ဤစရိယစာဂီ၊ ပါရမီအဆင့်ဆင့်၊ ရင့်ထက်ရင့်၍၊ ပွင့်ခြင်းသို့ ရောက်တော်မူသော အစိန္တေယျ မြတ်စွာဘုရား၏ များစွာသော ကျေးဇူးတော်ဂုဏ်တော် တို့ကို။ အာဝဇ္ဇေတွာ=ညဏ်သမ္ပဇဉ်၊ ကြံဆင်ခြင်တော်မူ၍ ...”

“ကဲ ... အဲဒီနေရာမှာ တစ်ပိုင်းခွဲရအောင်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ တို့ပြောခဲ့သမျှ အထက်ပါစကားများဟာ ‘အရှင်အာနန္ဒာ

မထေရ်'က ဘုရားသခင်၏ဗုဒ္ဓဝင်ကို ဆင်ခြင်ကြည့်ညိုတဲ့အကြောင်း အရာများဖြစ်ပေတယ်။ နောက်ဆုံးဖတ်လိုက်ရတဲ့စာပိုဒ်ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို မင်းသိလောက်ပါတယ်”

“ ‘နေရဗန်’ ဆိုတဲ့ စကားလုံးက နိဗ္ဗာန်ကို ပြောတာလား ဘာဘ ”
“ ဟုတ်ပါတယ်။ ကဲ ... ရှေ့ဆက် ဖတ်ရအောင်ကွာ ”

“ဝေသာလီယာ=တံတိုင်းသုံးရပ်၊ ထပ်လျက်ထပ်လျက်၊ ပတ်ယုက် ဆူဝေ၊ လူနေ အိမ်ခြေ၊ မရေတွက်သာ ကျယ်ဝန်းစွာသောကြောင့်၊ ဝေသာလီအမည်ရှိသော ပြည်ကြီး၌။”

“ဝေသာလီပြည်ဆိုတာ တိုင်းသူပြည်သား လူနေအိမ်ခြေ များ ပြား စည်ကားလွန်းလို့ ဝေသာလီမြို့ ဝေသာလီပြည်-လို့ ခေါ်ပါ သတဲ့၊ မြို့တည်စက မြို့ရိုးတံတိုင်းကို အလွန်ကျယ်လွန်းစွာ ဝိုင်းရံ ဆောက် တည်ထားနိုင်ပေမယ့်လည်း နှစ်များ မကြာမီ မြို့နဲ့ လူဦးရေ မဆံ့နိုင်လောက်အောင် တိုးတက်များပြားလို့ ဒုတိယတံတိုင်းတစ်ခု ချဲ့ထွင် လိုက်ရပြန်တယ်။ သို့ပေမယ့်လည်း နှစ်ပရိစ္ဆေဒကြာလာတဲ့ အခါ လူဦးရေက တိုးသည်ထက်သာ တိုး၍ လာပြန်တာကြောင့် တတိယ မြို့ရိုး တိုး၍ ဆောက်လုပ်ရပြန်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြို့ရိုး တံတိုင်း သုံးကြိမ်သုံးခါ ပတ်ရံတည်ဆောက်ရတဲ့ မြို့လို့လည်း အသိ အမှတ် ပြုကြရပါတယ်။

ဒါကြောင့် ‘တီသုပါကာရန္တရေသု = မီးတားရံဆိုင်း၊ ထပ်ထပ် ဝိုင်းသား၊ တံတိုင်းသုံးခုတို့၏ အကြားတို့၌။’ လို့ ပြတော်မူပါတယ်။ ကဲ ... ရှေ့ ဆက်ဖတ်ပါဦး။”

“တိယာမရတ္တိ = ညဉ့်ဦးသန်းခေါင်၊ သောက်ရောင်ဝိုင်းဝင်း၊ မိုး အလင်း ဟူသော ယင်း ညဉ့်သုံးယံ ကာလပတ်လုံး။ ပရိတ္တံ=ရတန သုတ်၊ ရွှေနှုတ်မြွက်ဖော်၊ ပရိတ်တော်ကို။ ကရောန္တော=သဒ္ဓါမပျက်၊ အနက်မမှား၊ သနားရေးရှု၊ ဟောရူတ်တော်မူပေသော။ အာယသ္မာ

အာနန္ဒတ္ထေရောဝိယ = ဗဟုသုတ၊ စသည်ဧတဒဂ်၊ ပွားတက်အစဉ်၊ ငါးချက်တင်သော အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ်မြတ်ကဲ့သို့။ ကာရည စိတ္တံ = ဒုက္ခိတသတ္တဝါ၊ ဝေနေယျာတို့အား၊ ကြင်နာသနားခြင်းနှင့် ယှဉ်သောစိတ်ကို။ ဥပဋ္ဌပေတွာ=ဖြစ်စေ၍။ ။

ကောဠိသတ သဟဿေသု = ထောင်၊ သောင်း၊ သိန်း၊ သန်း၊ ဂဏန်းခြေပေါင်း၊ မရေကောင်းမျှ၊ ကုဋေပေါင်းတစ်သိန်းကုန်သော။ စက္ကဝါဠေသု=ယူဇနာပေါင်း၊ ရှစ်သောင်းနှစ်ထောင်၊ အမြင့်ဆောင်သား၊ တောင်စကြဝဠာ၊ ကာရံ ကျောက်စိုက်၊ ဝန်း၍ဝိုက်သော တိုက်လောကဓာတ်တို့၌။ ဝသန္တာ=ဘုံအသီးသီး၊ ကြီးကြီး၊ ငယ်ငယ်၊ သွယ်သွယ်ဝဝ၊ နေထိုင်ကြကုန်သော။ ဒေဝတာ= အာဏာလွမ်းမိုး၊ တန်ခိုးကြီးမြတ် အနတ်နတ် တို့သည်။ ယဿ=အကြင် ရတနသုတ်၊ ရွှေနှုတ် မြက်ဖော်၊ ပရိတ်တော်၏။ အာဏံ=သိန်းကုဋေကုန်၊ ဘုံစက္ကဝါ၊ တုန်သွက်ခါမျှသော အာဏာတော် စက်ရိပ်ကို။ ပဋိဂ္ဂဏုန္တိ= ဝမ်းသာရွှင်မြူး၊ လွန်ကြည်နူးလှ၍၊ ဦးဖြင့် ခံယူကြကုန်၏။”

“ကဲ ... အဲဒီစာပိုဒ်ကို မြန်မာလို ပြန်ပြောရအောင်၊ မြို့တံတိုင်းသုံးထပ်အထိ လူနေများပြားတဲ့ဝေသာလီပြည်မှာ ဧတဒဂ်ငါးပါး ရတော်မူသော အာနန္ဒာ မထေရ်က ဘုရားဟောပြောတော်မူတဲ့ ရတနသုတ်တော်ကို ညဉ့်သုံးယံပတ်လုံး လှည့်လည်၍ ပရိတ်ရွတ်ဖတ်ရာ အင်္ဂါသုံးပါးနဲ့ ညီညွတ်အောင် ရွတ်ဆိုတော်မူတယ်။ ထိုအခါ တစ်သောင်းသော စကြဝဠာမှာရှိတဲ့ နတ်ဒေဝတာအားလုံးက ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ အနမောဒနာ ပြု၍ ရီခိုးဦးညွတ် ခံယူကြပါသတဲ့။

“ဗဟုသုတ၊ စသည်ဧတဒဂ်၊ ပွားတက်အစဉ်၊ ငါးချက်တင်သော အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ်မြတ်ကဲ့သို့။ - ဆိုရာမှာ အရှင် အာနန္ဒာ မထေရ်ဧတဒဂ် ငါးပါးရတဲ့ အကြောင်းကို ပြတော်မူတာဖြစ်တယ်။ အဲဒီဧတဒဂ် ငါးပါးက

- (၁) အဓိမတ္တသတိ-ဘုရား ဟောကြားတရားတော်များကို အလွန် လျင်မြန်စွာ မှတ်ယူနိုင်ခြင်း၊
- (၂) အဓိမတ္တဂတိမာ-အလွန်လျင်မြန်စွာရွတ်ဆိုနိုင်ခြင်း၊
- (၃) အဓိမတ္တဓိတိမာ - မှတ်မိသမျှတို့ကို မမေ့ မပျောက်ခြင်း၊
- (၄) ဗဟုသုတ-အကြားအမြင်များခြင်း၊
- (၅) ဥပဋ္ဌာက- ဘုရားကို လုပ်ကျွေးရာ၌ အလိုတော်ကို သိကာ သိမ်မွေ့စွာ ပြုစုနိုင်ခြင်း။

အဲသည် ဧတဒဂ်ငါးပါးဖြစ်တယ်၊ အဲဒီ ဧတဒဂ်ငါးပါးရတဲ့ အာနန္ဒာ မထေရ်ကဲ့သို့ နတ်ဒေဝတာ အပေါင်းတို့ကလည်း ဦးညွတ် ရှိသေ ကြတာကို ဖော်ပြတာဖြစ်တယ်၊ ကဲ ဆက်ဖတ်ပါဦးကွာ”

“ယဉ္ဇ ယံဧဝ ပရိတ္တံ=အကြင်ရတနသုတ်၊ ရွှေနုတ် မြွက်ဖော်၊ ပရိတ်တော်သည်သာလျှင်။ ဝေသာလိယာ = ဝေသာလီအမည်ရှိ သော။ ပုရေ=ရာဇဌာနီ၊ ကျူးသီအောင်စည်၊ မင်းနေပြည်၌။ ရောဂါ မနုဿဒုမ္ဘိက္ခသမ္ဘူတံ=ရောဂါသောင်းကျန်း၊ ဘီလူးဖမ်းနှင့်၊ ကုန် ခန်း ခေါင်းပါးသော ထမင်းကြောင့် ဖြစ်သော။ တိဝိဓံ ဘယံ=ကပ် ကြီး သုံးကပ်၊ မရပ်တည်နိုင်၊ အပြိုင်တိုက်ရေး၊ သုံးပါးအပြားရှိသော ဘေးကို ။ ခိပ္ပံ=အလျင်အမြန်။ အန္တရဓာပေသိ=ကွယ်စေ၊ ပျောက်စေ၊ ငြိမ်းချမ်းစေ၏။”

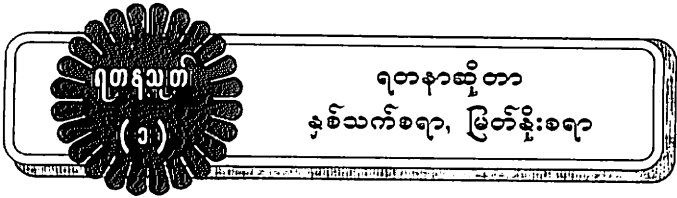
“အဲဒါက ရတနသုတ် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းရဲ့အကြောင်းရင်းပဲကွဲ့၊ နိဒါန်းလိုလည်း ခေါ်နိုင်တာပေါ့၊ ‘ဝေသာလီ’ ဆိုတဲ့ အမည်ကိုက လူဦးရေ အလွန် ထူထပ်၊ များပြားတဲ့ မြို့လို့ ပြောခဲ့ပြီလေ။ ဘုရင် တစ်ပါးတည်းက အာဏာရှင်စနစ်နဲ့ မဟုတ်ဘဲ ဂိုဏ်းဂဏ အဖွဲ့နှင့် လိစ္ဆဝီမင်းများက အုပ်ချုပ်ကြတယ်၊ တစ်ရံရောအခါမှာတော့ မိုး ခေါင်၍ ဒုမ္ဘိက္ခန္တရကပ် ဆိုက်ရောက်ပြီး အစာရေစာ ခေါင်းပါး ငတ်

မ္မတ်ကြတယ်။ အာဟာရ ချွတ်ယွင်းတော့ ရောဂါဘယ ထူပြော လာ ကြတယ်။ အဲဒီအခါမှာ အစိမ်းသရဲ၊ မိစ္ဆာဘီလူးများက မြို့ထဲဝင်ပြီး 'မသေ၊မရှင်လူများ'ကို စားသောက်ကြတယ်။ တစ်ပြည်လုံးမှာလူသေ အလောင်းတွေ ပျံ့နှံ့နေကြတယ်။ မကောင်းသောအနံ့အသက် တွေက လည်း ပုပ်ဟောင်နေကြတယ်။ တစ်တိုင်းတစ်ပြည်လုံးသုသာန်ကဲ့သို့ ဖြစ်နေကြတယ်။ ပြည်သူ့ပြည်သားတွေမှာလည်း ထိတ်ထိတ် လန့် လန့် ရှိနေကြတယ်။ အဲဒီအခါမှာ 'ရတနာသုံးပါးဂုဏ်'ကို သိတဲ့ ပညာရှင်များက ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှာ သီတင်းသုံးတော်မူနေတဲ့ မြတ်စွာ ဘုရားကိုပင့်ပြီး အကာအကွယ်ပြုနိုင်ရန် လိစ္ဆဝီမင်းတို့အား လျှောက် ထားကြတယ်။ ဒီတော့မှ လိစ္ဆဝီမင်းနှစ်ပါးက ဦးဆောင်ပြီး ကြီးစွာ သော အခြံအရံ ပူဇော်သမှုဖြင့် သွား၍ ပင့်ကြရတယ်။ ဂင်္ဂါမြစ် တစ်လျှောက် ဖောင်တော်များနှင့် ပင့်လာခဲ့ရာ ဝေသာလီပြည် ဆိပ်ကမ်းရောက်တယ်ဆိုရင်ပဲ တစ်ခဲနက်သောမိုးကြီး သည်းထန်စွာ ရွာ၍ လူသေအလောင်းများနှင့် တကွ အနံ့ အသက်၊ အညစ်အကြေး တို့ပါ ဆေးကြောသုတ်သင်သလို ဖြစ်သွားတယ်။ ဗုဒ္ဓ စံတော်မူရာ မဏ္ဍပ်ကြီးထဲ ရောက်တဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက အာနန္ဒာ မထေရ်အား ရတနသုတ်ကို သင်ပေးတော်မူပြီး ညဉ့်သုံးယံပတ်လုံး တံတိုင်း ၃ ခု အတွင်းမှာလှည့်လည်၍ ရတနသုတ်တော်ကို သရဇ္ဈာယ်တော်မူစေ တယ်။ အဲဒီတော့မှ မြတ်စွာဘုရား၏တရားတော်ကို လာရောက် နာယူကြတဲ့ တန်ခိုးကြီးသောဒေဝတာအပေါင်းတို့၏ အရှိန် အဝါ ကြောင့် ဘီလူးများ ထွက်ပြေးကြရတယ်။ အခု ငါပြောတာဟာ အကျဉ်းဆုံးသော 'နိဒါန်း' ပါပဲ။ အကျယ်ကိုသိချင်ရင် မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲမှာ ရှာကြည့်ပေရော့။ ကဲ ... ဆက်ဖတ်လိုက်ပါဦး။"

"တံ ပရိတ္တံ=ထိုမဟပူလမျိုး၊ အကျိုးအာနိသံသ၊ ကြီးမား လှ သော၊ ရတနသုတ်၊ ရွှေနှုတ်မြွက်ဖော်၊ ပရိတ်တော်ကို။ ဟေ=

သီတင်းသုံးဖက်၊ သမဂ္ဂပေါင်း၊ သူတော်ကောင်းတို့။ မယံ= ငါတို့
 သည်။ ဘဏာမ=သဒ္ဓါမပျက်၊ အနက်မယိမ်း၊ ဘေးခပ်သိမ်းတို့၊
 ကင်းငြိမ်းစိမ့်ငှာ၊ ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်ကြပါကုန်အံ့။”

“ကဲ ... ‘ရတနသုတ် နိဒါန်း’ ပြီးခဲ့ပြီ။ အခု ‘တရားကိုယ်’ ကို ကောက်ကြစို့ရဲ့။ ဆက်ဖတ်ပါကွာ”

“ဘုမ္မာနိ=နိဗ္ဗာန်ဘုံဆောင်၊ ဂုဏ်ရောင်ကျက်သရေ၊ ဘုန်းမိုးရွေ လျက်၊ မြေ၌တည်ကုန်သော။ ယာနိဘူတာနိဝါ = အကြင် ဘုမ္မစိုး၊ ရက္ခစိုး၊ တန်ခိုးကြီးမြတ်၊ စတုမဟာရာဇ်၊ တာဝတိံသာနတ်တို့ သည် လည်းကောင်း။ အန္တလိက္ခေ = တန်ခိုးဂုဏ်ရောင်၊ ဘုံဆောင်ကွန့်ဝဲ၊ ပန်းဆိုင်ဆွဲသကဲ့သို့၊ လွန်ကဲဣဒ္ဓိပါဒ်၊ ကောင်းကင်ရပ်၌။ ဌိတာနိ= အာဏာလွှမ်းမိုး၊ အုပ်စိုးတည်နေကြကုန်သော။ ယာနိဘူတာနိဝါ = အကြင် ယာမာ အစ၊ အကနိဌ အဆုံး၊ ပေါင်းရုံးများစွာ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ တို့သည် လည်းကောင်း။ ဣဓ = ဤ ပရိတ်တော်မြတ် ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်ရာ အရပ်သို့။ သမာဂတာနိ=အညီအညာ စည်းဝေးလာ ကြကုန်၏။”

“အဲဒီနား ခဏရပ်ဦးကွယ်။ မြတ်စွာဘုရားသခင်က အာနန္ဒာ မထေရ်ကို ရတနသုတ်ပရိတ် ဟောပြုသင်ပေးတော်မူသည့်အခါ နတ်၊ ဗြဟ္မာအပေါင်းတို့ ညီညာဖြဖြ ရောက်လာကြခြင်းကို ဟော တော်မူတာဖြစ်တယ်။ အဲဒီမှာ တို့တစ်တွေ ဗဟုသုတ မှတ်သားစရာ တစ်ခုကို ကောက်ယူနိုင်ပါတယ်။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုတော့ နတ်ပြည် ခြောက်ထပ်ဆိုလျှင် ကောင်းကင်မှာချည်းပဲရှိကြတာချည်းပဲ လို့ ထင် တတ်ကြတယ်လေ။ စင်စစ်အားဖြင့်တော့ စတုမဟာရာဇ်နှင့် တာ ဝတိံသာ ဆိုတဲ့ နတ်ပြည်နှစ်ထပ်က မြင်းမိုရ်တောင်ပေါ်မှာ ရှိကြတာ

မို့ မဟာပထဝီမြေကြီးနဲ့မကင်းတဲ့အလျောက် ဘုမ္မစိုးနတ်တို့ အတွင်းမှာ ပါဝင်ပါတယ်တဲ့။ စတုမဟာရာဇ်လို့လည်း ခေါ်တယ်။ စတုလောကပါလ လို့လည်း ခေါ်တယ်။ အဲဒီသိကြားမင်းရဲ့ နတ် စစ်သူကြီး လေးယောက်တို့၏ ဘုံဗိမာန်များဟာ မြင်းမိုရ်တောင် ခါးပန်းမှာ တည်ရှိကြပါတယ်။ မြင်းမိုရ်တောင်ရဲ့ အရှေ့မျက်နှာမှာ 'စတုရဋ္ဌ နတ်မင်းကြီး' နေပါတယ်။ မြင်းမိုရ်တောင်ရဲ့ တောင်ဘက်အရပ်မှာတော့ 'ဝိရုဋ္ဌက နတ်မင်းကြီး' နေပါတယ်။ အနောက်မျက်နှာ အရပ်မှာတော့ 'ဝိရူပက္ခ နတ်မင်းကြီး' နေပါတယ်။ မြောက်ဘက် မျက်နှာမှာ 'ကုဝေရ နတ်မင်းကြီး' နေပါသတဲ့။ အဲ ... မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်မှာတော့ သိကြားမင်းစံရာ တာဝတိံသာ နတ်ပြည် ရှိပါတယ်။”

“ကျွန်တော် သတိရပြီ ဘာ၊ ဘာ တစ်ခါပြောခဲ့ဖူးတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားဟာ မယ်တော်မိနတ်သားကို အဘိဓမ္မာတရားဟောဖို့ ကြွရာမှာ မြင်းမိုရ်တောင်ကြီးက မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ခြေဖဝါးအောက် ၎င်းပျိုးပြီးပင့်ချိပေးလိုက်တာနဲ့တာဝတိံသာနတ်ပြည်ရဲ့တံခါးဝ ရောက်သွားတယ် ဆိုတာလေ။”

“အေး ..ဟုတ်တယ်။ ‘သက်မရှိသည့်၊ ဂီရိဗဟို၊ တောင်မြင်းမိုရ်မှလည်း၊ လိုတော်လိုက်ကာ၊ ညွတ်ငိုက်လာခြင်းတည်း ဟူသော ယတ္ထကာမဝသာယိတာ’ ဆိုတဲ့ တန်ခိုးတော်တစ်ပါးပေါ့။ ဒါ့ကြောင့် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်ဟာ မဟာပထဝီမြေကြီးရဲ့ အသိုက်အဝန်းမှာ ရှိနေတာမို့ ‘ဘုမ္မစိုး’ ဆိုတဲ့ ‘ဘုမ္မာဒေဝ’ အမည်နာမထဲမှာ အကျုံးဝင်နေပါသတဲ့။ ကျန်တဲ့ ‘ယာမာ၊ တုသီတာ၊ နိမ္မာနရတီ၊ ပရနိမ္မိတဝဿဝတီ’ ဆိုတဲ့နတ်ပြည်လေးထပ်နှင့် အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာဘုံတို့ကတော့ မဟာပထဝီမြေကြီးနှင့် အငြိအစွန်းမရှိ၊ အတွယ်အတာ မရှိတဲ့ (အန္တလိက္ခေ)ကောင်းကင်မှာ မိမိတို့၏ တန်ခိုးအာနုဘော်ဖြင့် ပန်းဆိုင်ဆွဲသကဲ့သို့ အသီးသီး ရပ်တည်နေကြပါသတဲ့။ အကနိဋ္ဌ ဗြဟ္မာဘုံ

လည်း ထိုနည်းလည်းကောင်းပဲ။ ဒါကြောင့် သူတို့ကိုတော့ အာကာသစိုး=အာကာသဒေဝလို့ မှတ်ယူကြရမှာဖြစ်တယ်တဲ့။ ဟုတ်ပလား”

“ဟုတ်ကဲ့ပါ ဘဘ”

“ဒါဖြင့် ဆက်ဖတ်ကွာ”

“သဗ္ဗေ = အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ တေဘူတာ=ထိုဘုမ္မစိုး၊ ရုက္ခစိုး၊ အာကာသစိုး၊ တန်ခိုးကြီးမြတ်၊ အနတ်နတ်တို့သည်။ သုမနာ=နှစ်သက် ရွှင်ပျ၊ ဝမ်းမြောက်ကြကုန်သည်။ ဘဝန္တု = ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။

အထောပိ= ထိုမှတစ်ပါး၊ အထူးအားဖြင့်လည်း။ ဘာသိတံ = ရှင်တော်ဘုရား၊ ဟောကြားမြွက်ဖော်၊ ပရိတ်တော်ကို။ သက္ကစ္စ= အရိုအသေ အလေးအမြတ်ပြု၍။ သုဏန္တု= အာရုံတစ်ပါး၊ စိတ်မသွားစေဘဲ၊ မှတ်သား နာခံကြစေကုန်သတည်း။”

“အဲဒါ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ရောက်လာကြတဲ့ နတ်၊ ဗြဟ္မာ တို့ကို မြတ်စွာဘုရားက နှုတ်ခွန်းဆက်သတဲ့ သဘောပဲ ဖြစ်တယ်။ ဗုဒ္ဓဟောကြားမည့် တရားတော်ကို ရိုရိုသေသေ၊ လေးလေးနက်နက် အာရုံစိုက်၍ နာကြားကြရန် သတိပေးနှိုးဆော်တာလည်း ဖြစ်တယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်ဟာ တရားမဟောခင် ‘ယခု ငါဟောမယ့် တရားတော်ကို အထူးဂရုစိုက်၍နာယူကြကုန်လော့’လို့ သတိပေးတာမျိုးလည်း ရှိပါတယ်”

“ကျွန်တော် သဘောပေါက်တယ် ဘဘ၊ ဆရာသမား မိဘများက အရေးကြီးတဲ့ သြဝါဒစကားမျိုး ပြောတော့မည့်အခါ ကျွန်တော်တို့ကို ‘သေသေချာချာ နားထောင်ကြဟဲ့’ လို့ ကြိုပြီး ပြောတာမျိုး ပေါ့နော်”

“အေး ... ဟုတ်တယ်၊ လေးလေးနက်နက် စူးစူးစိုက်စိုက် နားမထောင်ဘဲ မိမိအာရုံက ဟိုသည် တခြား လွင့်ပါးနေလျှင် အဖိုးတန်

တဲ့ ဆုံးမစကားတွေကို မှတ်မိနိုင်တော့မှာ မဟုတ်ဘူးလေ။ ဒီသဘောကို ပြချင်လို့ ဆရာတော်ဘုရားက 'အာရုံတစ်ပါး မထွေပြားဘဲ မှတ်သား နာယူကြကုန်လော့' လို့ အနက်ဖွင့်ထားတော်မူတာပါပဲ။ ကဲ... နောက်ဆက်ရအောင်”

“ဘူတာ=တန်ခိုးကုဒ္ဒိပါဒ်၊ ကြီးမြတ်ထင်လင်း၊ အိုနတ်မင်းတို့။ တုမေ= သင် နတ်မင်းတို့သည်။ ဓမ္မသဝနတ္ထံ=ရိုသေသော စိတ်ထားဖြင့်၊ ပရိတ်တရားတော်မြတ်ကိုနာခြင်းငှာ။ ယသ္မာ=အကြင်ကြောင့်။ သမာဂတာ= အညီအညာ စည်းဝေးလာကြကုန်၏။ တသ္မာဟိ-တသ္မာ ဧဝ=ထို့ကြောင့်သာလျှင် ။ သဗ္ဗေ=ခပ်သိမ်းကုန်သော။ တုမေ =သင် နတ်မင်းတို့သည်။ ဘာသိတံ=ရှင်တော်ဘုရား၊ ဟောကြားမြွက်ဖော်၊ ပရိတ်တော်ကို။ နိသာမေထ = ရိုရိုသေသေ၊ လေးလေးမြတ်မြတ်၊ စွဲကပ်အာရုံ၊ မှတ်သား နာခံကြပါကုန်လော့။

မာနုသိယာ=စိတ်စေတနာ၊ သဒ္ဓါမညှိုး၊ မြင့်မြတ်သော လူမျိုး၌ ဖြစ်သော။ ပဇာယ=သိတတ်လိမ္မာ၊ သတ္တဝါအား။ မေတ္တံ= အေးကြည်လှစွာ၊ ရေမေတ္တာကို။ ကရောထ=ညီညာဝိုင်းအုံ၊ သွန်းဖျန်းကြပါကုန်လော့။ ယေမနုဿာ=စိတ်စေတနာ၊ သဒ္ဓါပြောထု၊ အကြင်လူတို့သည်။ တုမေ= သင်နတ်သားတို့ကို။ ဥဒ္ဓိဿ= ရည်ရော်သမှု၊ အာရုံပြု၍။ ဒိဝါစ=နေ့၌လည်းကောင်း။ ရတ္တာစ= ည၌၌ လည်းကောင်း။ ဗလိံ=ဗလိန်တံ၊ ပူဇော်သက္ကာကို။ ယသ္မာ = အကြင်ကြောင့်။ ဟရန္တိ= ပူဇော်ပ၊ သ၊ တင်မြှောက်ကြကုန်၏။ တသ္မာဟိ = တသ္မာဧဝ-ထို့ကြောင့်သာလျှင်။ တုမေ=သင် နတ်မင်းတို့က။ နေမနုဿေ=ထိုလူတို့ကို။ အပ္ပမတ္တာ= နေ့နေ့ညည၊ မမေ့ကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ ရက္ခထ=အန္တရာယ်ဘေးဘျမ်း၊ မျှေးမသန်းဘဲ၊ အေးချမ်းစေကြောင်း၊ မေတ္တာလောင်း၍၊ အပေါင်းညီညာ စောင့်ရှောက်ကြပါကုန်လော့။”

“အဲဒါက ကြွရောက်လာကြတဲ့ နတ်အပေါင်းကို မြတ်စွာဘုရားက တိုက်တွန်းတော်မူတာ ဖြစ်တယ်။ ဘယ်လို တိုက်တွန်းတော်မူသလဲ။ ပရိတ်တော်ကို ရိုရိုသေသေ လေးလေးမြတ်မြတ် မှတ်သားကြပါတဲ့။ စိတ်စေတနာ သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံသော သိတတ်လိမ္မာသူတို့အား မေတ္တာထားကြပါတဲ့။ ဒါ့ကြောင့် သူတို့၌ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းအောင် စောင့်ရှောက်ပေးကြပါတဲ့”

“ဒီလိုဆိုတော့ စိတ်စေတနာ သဒ္ဓါတရားနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ သိတတ်လိမ္မာသူတွေကိုသာ မေတ္တာထားကြပါလို့ ပြောသလို ဖြစ်နေတယ်နော်”

“အေးလေ၊ စိတ်စေတနာ သဒ္ဓါတရားမရှိတဲ့ အကုသိုလ်သမား ဒုစရိုက်သားတို့ကို မေတ္တာထားဖို့က အခက်သားပဲ။ တို့ရပ်ထဲ၊ ရွာထဲ တောင်ကြည့် လူမိုက် လူရမ်းကား ဆိုရင် လူတွေက ရှောင်ချင်ကြတယ် မဟုတ်လား။ နတ်ဒေဝတာများကလည်း သူတော်ကောင်း များကိုသာ မေတ္တာထားချင်တာပေါ့။ ‘သူတော်ကောင်း နတ်ကောင်းမ’ ဆိုတဲ့ စကားတောင် ရှိသေးတယ် မဟုတ်လား။ အဲဒီစကားနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပြောစရာတစ်ခုရှိသေးတယ်။ ပရိတ်ရွတ်သူရဲ့ အင်္ဂါသုံးပါး ဆိုတာ ပြောခဲ့ပြီးပြီနော်။ အဲသလိုပဲ ပရိတ်နာသူမှာလည်း အင်္ဂါလေးရပ် နဲ့ ပြည့်စုံရမယ်တဲ့”

- (၁) အပြစ်ကြီးလေးသော ပဉ္စာနန္ဒရိယကံ မဖြစ်ခြင်း။
- (၂) နိယတ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မဟုတ်ခြင်း။
- (၃) ပရိတ်တော်ဂုဏ်ကျေးဇူးကို သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်း။
- (၄) ပရိတ်ပါဠိတော်ကို ရိုသေ လေးစားစွာ နာယူခြင်း။

အကျဉ်းမှတ်ဖို့ကတော့
 ‘အာနန္ဒရိ၊ ကံပဉ္စိ၊ မရိ တစ်အင်္ဂါ။
 နိယတဒိဋ္ဌိ၊ ကိလေသိ၊ မရိ တစ်အင်္ဂါ။

သဒ္ဓါတရား၊ ပြည့်စုံငြား၊ မှတ်သား တစ်အင်္ဂါ။
 ရှိသေလေးစား၊ နာယူငြား၊ မှတ်သား တစ်အင်္ဂါ။
 ဤသည်လေးပါး၊ ပြည့်စုံငြား၊ နာကြား ဘေးကင်းစွာ တဲ့...။
 ဒါက မင်းကွန်းတိပိဋကဆရာတော်၏ မဟာဗုဒ္ဓဝင်မှာ ပြထား
 တာပါ”

“ဟုတ်ပါပြီ ဘဘ၊ နောက်တစ်ခုက သူတို့ကို နေ့စဉ်ညတိုင်း
 ဗလိနတ်စာ ကျွေးနေပါတယ်လို့ ဆိုတဲ့စကားနဲ့ညီအောင် မပြုနိုင်ရင်
 မစောင့်ရှောက်ကြတော့ဘူးလား”

“ဒါက ဒီလိုရှိတယ်ကွ။ ဗလိနတ်စာဆိုတာ သူတို့ကို အပြစ်
 ကင်းသော စားဖွယ် သောက်ဖွယ်များနှင့် ပူဇော်ပ၊ သတားမျိုး လည်း
 ရှိတယ်။ မိမိတို့ ပြုလုပ်နေမြဲဖြစ်တဲ့ ဒါနကုသိုလ်၊ သီလကုသိုလ်၊
 ဘာဝနာကုသိုလ်များကို သူတို့အား အမျှအတန်း ပေးဝေတာမျိုး
 လည်း ရှိတယ်။ အဲဒီပေဘု မိမိတို့က နေ့နေ့ညည ကောင်းမှု ကုသိုလ်
 ပြုလုပ်ပြီး အမျှအတန်းပေးဝေရင်လည်း ဗလိနတ်စာထဲမှာ အကျုံး
 ဝင် ပါတယ်။ မင်းသဘောပေါက်ပါတယ် နော်”

“သဘောပေါက်ပါပြီ ဘဘ”

“ကဲ...မြတ်စွာဘုရားက ဤကဲ့သို့ စကားမျိုးဟောကြားပြီးသည်
 နောက် အာနန္ဒာမထေရ်အား သစ္စာစကားဆိုရန် ဟောပြုသင်ကြား
 ပေးပုံကို ဖတ်ကြည့်ပါဦးကွာ”

“ဣဒေါ=ဤလူ့ပြည်၌လည်းကောင်း။ ဟုရံဝါ=နဂါးပြည်၊ ဂဠုန်
 ပြည် စသည်၌ လည်းကောင်း။ သဂ္ဂေသုဝါ = မဟာပုညဝန်၊ ဂုဏ်
 တံခွန်ကြောင့်၊ ဘံခွန်ရပ်တည်၊ လျှပ်ခြည်ပျံ့ပျံ့၊ နတ်ပြည်တို့၌
 လည်းကောင်း။ ယံကိဉ္ဇိ=အလုံးစုံသော။ ဝိတ္တံ=ပီတိအစွမ်း၊ ဆီထိဂွမ်း
 သို့၊ ရွှင်လန်းနှစ်သက်၊ စုံမက်မြတ်နိုးခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော။
 ပဏီတံ=ဣဋ္ဌကန္တ၊ မနာပဖြစ်၍၊ ဌာနအလိုက်၊ ဖိုးထိုက်ဖိုးတန်၊

တန်ခိုး လျှံသာ၊ မျိုးမှန်ဇာတိ လောကီမင်္ဂလာ၊ ထူးမြတ်စွာသော။
ယံရတနံ= အကြင် ရွှေ၊ ငွေ၊ ပုလဲ၊ ပတ္တမြား၊ စသောအားဖြင့်၊
များပြားလှစွာ၊ ကာမဘောဂီ၊ သောဘဏီဖြစ်သော လောကီဥစ္စာ
ရတနာသည်။ အတ္ထိ=ရှိ၏။

တထာဂတေန=အတိသောဘဏ၊ မဏိဇောတရ၊ တြိလောက
အန္တဂူ၊ သယမ္ဘုဖြစ်၍၊ စံတူပမာ၊ မရသာအောင်၊ ရတနာခေါ်ဖို့၊
သမ္ဘာတော် ပျို့လှသော ငါတို့ကျေးဇူးတော်ရှင် မြတ်စွာဘုရားနှင့်။
သမံ = တူမျှသော။ နံရတနံ=ထိုရွှေ၊ငွေ စသော လောကီဥစ္စာ ရတနာ
သည်။ နောအတ္ထိ=မရှိ။

ဣဒမ္ဗိဗုဒ္ဓေ-အယံဇဝဗုဒ္ဓေါ=ဇာတိ၊အာဏာ၊ မဟာဝိသယ၊ တိ
ဌာန လောကဓာတ်၊ နတ်နှင့်တကွသော လူအပေါင်းတို့၊ ညွတ်
ပြောင်း အဇ္ဈလီ၊ တင်ချီရိ၊ရိ၊ ပဏ္ဏာတော် ကြို့ရသော၊ ဤငါတို့
ကျေးဇူးတော်ရှင် မြတ်စွာဘုရားသည်သာလျှင်။ ပဏီတံ= ဝိသိဋ္ဌ
တရ၊ အတိဣဋ္ဌမောဠိ၊ သောဘဏီဖြစ်၍၊ လောကီဥစ္စာ၊ ရတနာ
တို့ထက်၊ သာလွန်မြင့်မြတ်သော။ ရတနံ = ပစ္စုပ္ပန်နှင့်၊ သံသရာ
ကောင်းကျိုး၊ တိုးထက်တိုးအောင်၊ မြတ်နိုးဖွယ်ရာ၊ ကိုးကွယ်ရာ
သော မင်္ဂလာကြီး အစစ်၊ လောကုတ္တရာ ရတနာတော်ကြီး ဖြစ်ပါ
ပေ၏။

ဇတေနသစ္စေန=ဤသို့ မဖောက်မပြန်၊ အမှန်ကိုသာ ဆိုရသော
သစ္စာကြောင့်။ ပါဏိနံ=သတ္တဝါတို့အား။ သုဝတ္ထိ=ဘေးရန်ဟူ၍၊
မြူမငွေဘဲ၊ ပြကတေ့ ကျန်းကျန်းမာမာ၊ ချမ်းချမ်းသာသာ၊ လောကီ၊
လောကုတ္တရာ၊ မင်္ဂလာ အစီးအပွားသည်။ ဟောတု= ဖြစ်ပါစေ
သတည်း။”

“မြင်းခြံ ကိုးဆောင်တိုက်ဆရာတော်ကြီးက အနက်ဖွင့်ပေးတော်
မူပုံဟာ တို့တစ်တွေ မြန်မာစကားနဲ့ အများနားလည်လောက် ပါ

တယ်။ မြတ်စွာဘုရား ဟောတာလည်း ကြည့်ဦးလေ၊ လူ့ပြည်၊ နဂါးပြည်၊ ဂဠုန်ပြည်၊ နတ်ပြည်တို့မှာ ရှိသမျှရတနာတို့ထက် ဗုဒ္ဓ ရတနာက အဖိုးတန်တယ်ဆိုတဲ့ စကားမှာ အဆင့်ဆင့် ပြထားပုံကို သတိပြုရမှာ ဖြစ်တယ်။ လူ့ပြည်မှာဆိုရင် သူဌေး၊ သူကြွယ်တို့ ပိုင်ဆိုင်တဲ့ ကျောက်သံ ပတ္တမြားတွေထက် ဧကရာဇ်၊ ပဒေသရာဇ်၊ စကြာဝတေး၊ မန္တတံခင်းတို့၏ ပတ္တမြားစသော ရတနာများက အတိုင်းမသိ အဖိုးထိုက်တန်တယ်မဟုတ်လား။ အဲသလို လူသား၊ လူမင်းတို့၏ ရတနာများထက် တန်ခိုးကြီးသောနဂါးမင်းတို့၏ရတနာက ပို၍ အဖိုး ထိုက်တန်ပါတယ်တဲ့။ ထိုနဂါးမင်းတို့၏ ရတနာများထက် ဂဠုန်မင်းရဲ့ ရတနာများက ပို၍၊ ပို၍ အဖိုးထိုက်တန်ပါတယ်။ နတ်၊ သိကြားမင်းတို့ရဲ့ ရတနာများကတော့ လူမင်း၊ နဂါးမင်း၊ ဂဠုန်မင်း တို့၏ ရတနာများထက် သာလွန် ပိုမို နှစ်သက်စရာ ခံမင်စရာ အဖိုးတန်များ ဖြစ်ကြပါတယ်။ ထိုကဲ့သို့သော ရတနာရတနာများစွာတို့ထက် ဗုဒ္ဓရတနာသည် အတိုင်းမသိ နှိုင်းယှဉ်မှု မရှိလောက်အောင် ပစ္စုပ္ပန်သံသရာအတွက် အနုဂ္ဂရတနာကြီးဖြစ်ပါပေတယ်။ ဤစကားသည် မှန်ပါ၏။ ဤမှန်ကန်သောသစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါအများ ကျန်းမာ ချမ်းသာကြပါစေ။ အဲသလို နားလည်ရမှာပေါ့ ...

ရတနာ ဟုဆိုရသော သဘောအနက်က ငါးမျိုးရှိပါသတဲ့။

- (၁) အကြင်အရာသည် အရိအသေ အလေးအမြတ် ပြုအပ်၏။
- (၂) အဖိုးများစွာလည်း ထိုက်တန်၏။
- (၃) အတုလည်း မရှိ။
- (၄) တွေ့မြင်ဖို့လည်း ခဲယဉ်း၏။
- (၅) မြတ်သောသူတို့သာ သုံးဆောင်ရာလည်း ဖြစ်၏။

အကျဉ်းမှတ်ဖို့က ...

‘လေးစားမြတ်နိုး၊ အဖိုးထိုက်တန်
တုမဲ့ဟန်နှင့်၊ မြင်ရန်ခဲလတ်
သူမြတ်တို့သာ၊ သုံးဆောင်ရာ

ရတနာ အနက်ငါး’ လို့ သပြေကန်ဆရာတော်က ပရိတ်ကြီး
နိဿယသစ်မှာ ပြထားပါတယ်”

“ဟုတ်ကဲ့ဘာဘ။ နားလည်နိုင်လောက်ပါပြီ။ ဆရာတော်ကြီးရဲ့
အဖွင့်စာသားထဲ တချို့ စကားလုံးတွေကို ပို၍ ကြည်ညိုချင်ပါတယ်။
‘ဣဋ္ဌ၊ ကန္တ၊ မနာပ ဖြစ်၍’ ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို ပြောပေးပါလား
ဘာဘ”

“ဣဋ္ဌ = ဆိုတာက အလိုရှိအပ်သော။ ကန္တ = ဆိုတာက စုံမက်
အပ်သော။ မနာပ = ဆိုတာက ချီးမွမ်းအပ်သော။ သောဘဏာ =
ဆိုတာက တင့်တယ်ခြင်းပေါ့။ ‘ဇာတိအာဏာ၊ မဟာဝိသယ၊ ဟိဋ္ဌာန
လောကဓာတ်’ ဆိုတာက ‘ဇာတိဓေတ်၊ အာဏာဓေတ်၊ ဝိသယ ဓေတ်’
ကိုဆိုတာကွဲ့။ အည္ဗလီ(အည္ဗလိ) ဆိုတာ လက်အုပ်ချီ၍ ရှိခိုးခြင်း။
အဲသလောက်သာ မင်းမသိတာ ရှိမှာပါကွာ၊ ဟုတ်လား၊ ကဲ ...
တရားရတနာရဲ့ ဂုဏ်တော်လာတော့မယ်၊ ဆက်ကွာ”

“ခယံ = ကိလေသာစက်မီး၊ ရန်မက်ကြီးတို့၏၊ ပျက်စီး ကုန်ခန်း
ရာလည်းဖြစ်ထသော။ ဝိရာဂံ = ကာမဂုဏ်တပ်၊ အာရုံငတ်တို့၏
ပြတ်ရာ၊ ကင်းရာလည်းဖြစ်ထသော။ အမတံ = ဘယ်ခါသမယ၊ ဘယ်
ကာလမှာ၊ နာရချည်သေး၊ အိုချည်သေးနှင့်၊ ဘယ်ဘေး၊ ဘယ် ဒဏ်၊
ခံရဦးအံ့၊ မထိတ်မလန့်ရဘဲ၊ ဗိမာန်တရထည်၊ အမြဲတည်လျက်၊
မဖြည်မသွေ၊ အရှည်နေရသဖြင့်၊ စုတေပျက်စီးခြင်းလည်း မရှိထ
သော။ ပဏီတံ = နိစ္စဂူဝ၊ ဂူပသမော၊ သဘောဂမ္ဘီ၊ သန္တိလက္ခဏာ
ဂုဏ်အင်္ဂါတို့နှင့် စုံလင်စွာ ညီညွတ်၍၊ အထွတ်အမြတ်ဆုံးကြီးလည်း
ဖြစ်ထသော။ ယံ နိဗ္ဗာန် = အကြင်သုံးတဏှာမှ၊ ရုန်းခါလည်း ထွက်

ဟုန်းခါတက်သော၊ ရာဂဂိုကြီး၊ ဆယ့်တစ်မီးကိုလည်း၊ အပြီး ငြိမ်းသတ်၊ ထိုသကတ်ကြောင့်၊ ပရမတ်တံဆိပ်၊ ကွင်းကွင်းနှိပ်ရသော၊ နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို။ သမာဟိတော=မယိမ်းမယိုင်၊ ကျောက်စာတိုင်ကဲ့သို့၊ ကြံ့ခိုင်စွာဘိ၊ တည်ကြည်ငြိမ်သက်သော စိတ်ရှိတော်မူသော။ သကျမုနိ=သာကီဝင်မျိုး၊ တန်ခိုးဘုန်းတမ်း၊ မဆုံးခမ်းသဖြင့်၊ နှုန်းနှုန်းသူတို့၊ ဦးနှိမ်ကြိုရသော ငါတို့၊ ကျေးဇူးတော်ရှင် မြတ်စွာဘုရားသည်။ အဇ္ဈဂါ=နိဿရဏတ္ထ၊ စသည်လေးနက်၊ ထွေး မယုက်ဘဲ၊ လက်ဝယ်တင်ထား၊ ပတ္တမြားကဲ့သို့၊ ပိုင်းခြားကုန်စင်၊ သိမြင်တော်မူလေပြီ။

တေန ဓမ္မေန=ထိုအထူးထူး၊ ကျေးဇူးတော်မြတ်၊ ဂုဏ်တော်မြတ်တို့ဖြင့်၊ ကပ်ဆုံးကမ္ဘာ၊ ပတ်လုံးကြာအောင်၊ အံ့အာသရဲ၊ လွန်ကဲချီးမွမ်း၍ မကုန်နိုင်သော နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်နှင့်။ သမံ=တူမျှသော။ ကိဂ္ဂိ=တစ်စုံတစ်ခုသော တရားသည်။ န-အတ္ထိ=မရှိ။

ဣဒမ္မိဓမ္မေ-အယံဇဝဓမ္မော = ဤ သုံးတဏှာမှ၊ ရုန်းခါလည်း ထွက်၊ ဟုန်းခါတက်သော၊ ရာဂဂိုကြီး၊ ဆယ့်တစ်မီးကိုလည်း၊ အပြီး ငြိမ်းသတ်၊ ထိုသကတ်ကြောင့်၊ ပရမတ်တံဆိပ်၊ ကွင်းကွင်းနှိပ်ရသော နိဗ္ဗာန်တရားတော်သည်သာလျှင်။ ပဏီတံ=ဝိသိဋ္ဌတရ-အတိဏ္ဍမောဋီ၊ သောဘဏီ ဖြစ်၍ လောကီဥစ္စာ၊ ရတနာတို့ထက်၊ သာလွန်မြင့်မြတ်သော။ ရတနံ=မင်္ဂလာကြီးအစစ်၊ လောကုတ္တရာရတနာတော်ကြီး ဖြစ်ပါပေ၏။

ဇတေနသစ္စေန = ဤသို့မဖောက်မပြန်၊ အမှန်ကိုသာ ဆိုရသော သစ္စာကြောင့်။ ပါဏိနံ = သူတော်ကောင်းတို့အား။ သုဝတ္ထိ=လောကီလောကုတ္တရာ၊ မွန်မြတ်သော မင်္ဂလာအစီးအပွားသည်။ ဟောတု=ဖြစ်ပါစေသတည်း။”

“မြတ်စွာဘုရားသခင် ထုတ်ဖော်၊ဟောကြားခဲ့သမျှ တရားတော်

တို့ဟာ ‘သုတ်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာ’ ဟူ၍ ပိဋကတ်အားဖြင့် ၃ ပုံ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဓမ္မက္ခန္ဓာအားဖြင့် ရှစ်သောင်း လေးထောင်ရှိခဲ့ပါတယ်။ အဲသလို အကျယ် ဝိတ္ထာရအားဖြင့် များပြားကျယ်ဝန်းစွာ ဟောတော် မူခဲ့တဲ့ ရည်ညွှန်းချက်ကတော့ ‘ဧကော ဓမ္မော’ တစ်ခုတည်းသော တရားအရသာကို ရည်ညွှန်းတော်မူခဲ့ပါကယ်။ အဲဒီတစ်ခုတည်း သော တရားအရသာဆိုတာက နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရားတော်မြတ်ပါပဲ။

ဂင်္ဂါဝါဠု သဲလုံးနှင့်အမျှ ဗုဒ္ဓအသင်္ချေတို့ ရည်ညွှန်းဟောကြား တော်မူတဲ့ တရားကလည်း နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တစ်ခုတည်းသော ဓမ္မရသ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ စဉ်းစားကြည့်လိုက်စမ်းပါကွယ်။ ‘ဂင်္ဂါဝါဠု သဲစုမက ပွင့်သွားတော်မူကြတဲ့ သဗ္ဗညုတ ဘုရားရှင်ဆိုတာ အရေ အတွက် အားဖြင့် ဘယ်လောက်များမလဲ။ တွေးကြည့်လိုက်ပါဦး။ ကာလ၊ ဒေသ၊ ပုဂ္ဂလအနေနဲ့ အချိန်ကာလချင်းလည်း မတူကြဘူး။ အရပ်၊ ဒေသ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ချင်းကလည်း မတူကြဘူး။ သက်တော် အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အမျိုး၊ ဇာတိအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း တစ်ဆူနဲ့တစ်ဆူ မတူကြဘူး မဟုတ်လား”

“ဟုတ်ပါတယ် ဘဘ”

“အဲဒီလို တစ်ဆူနဲ့တစ်ဆူ မတူကွဲပြား၊ ခြားနားကြပေမယ့် ဖြည့် တော်မူခဲ့တဲ့ပါ ရမီချင်းကလည်းတူတယ်။ ကျင့်တော်မူခဲ့ကြတဲ့ ဗုဒ္ဓတ္ထ စရိယချင်းကလည်း တူတယ်။ ရတော်မူခဲ့ကြတဲ့ အမြိုက်တရား က လည်း တူတယ်။ အဲဒီအမြိုက်တရားက ဘာလဲဆိုတော့ ‘နိဗ္ဗာန်’ပဲ။ ‘နိဗ္ဗာန်’ဆိုတဲ့ တစ်ခုတည်းသော ပရမတ္ထတရားစစ်စစ်ကို တွေ့၊ သိ၊ ဆိုက်ရောက်၊ မျက်မှောက် ပြုတော်မူကြတာဟာ ဘုရား အဆူဆူတို့ မှာ ထပ်တူထပ်မျှပဲ မဟုတ်လားကွယ်”

“ဟုတ်တယ်နော် ဘဘ”

“အဲသလိုစဉ်းစားကြည့်တော့မှ ‘နိဗ္ဗာန်’ဆိုတဲ့တရားဟာ ‘မဖောက်

မပြန်၊ အမှန်စင်စစ်' ဘယ်ခေတ် ဘယ်ကာလမှာမှ ပျောက်ကွယ်၊ ဆိတ်သုဉ်းသွားခြင်းမရှိတဲ့ တစ်ခုတည်းသော အမှန်တရားဆိုတာ ထင်ရှား နေတာပေါ့”

“ဟုတ်တယ် ဘာဘရေ၊ သင်္ချာအယူအဆနဲ့ ပြောရင် အဖြေမှန် ဆိုတာဟာတစ်ခုတည်းပဲရှိတယ်။ အဲဒီအဖြေဟာမှန်နေပြီဆိုရင်တော့ ဘယ်တက္ကသိုလ်က၊ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဘယ်ပါရဂူကြီးတွေကဘယ်နည်း မျိုးနဲ့ ဝိုင်းတွက်တွက် အဲဒီအဖြေပဲထွက်မှာပဲ။ အံ့ဩစရာကြီးနော်”

“အေး...ဟုတ်တာပေါ့။ ဒါ့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို ပရမတ္ထသစ္စာ လို့ ခေါ်တာပေါ့။ ဗုဒ္ဓအဆူဆူတို့က ‘ဓမ္မရတနာ’ ရယ်လို့ မြတ်နိုးတော် မူခဲ့ကြတာပေါ့။ ဗုဒ္ဓရဲ့ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်နဲ့ ဘွဲ့၊ နာမတော်တို့ကို လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ မဟာကဝိန်၊ သုခမိန် တို့မပြောနဲ့။ ဗုဒ္ဓတစ်ပါး၏ ဂုဏ်ကို ဗုဒ္ဓတစ်ပါးက ဖွင့်ဆိုလို့တောင် မကုန်နိုင်ဘူးတဲ့။ အဲသလိုပဲ ‘ဓမ္မ ရတနာ’ ဆိုတဲ့ နိဗ္ဗာန်ရဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူး၊ ဘွဲ့၊ နာမ တို့ဟာ အများ အပြားရှိနေကြသည့်တိုင်အောင် ပြည့်စုံပြီလို့ မဆိုနိုင်ပါဘူး - တဲ့”

“အခု ရတနသုတ်မှာ ဖော်ပြထားသလောက်ပဲ ကြည့် ...

ဓယ-ဆိုတာ ကိလေသာကုန်ခန်းပျက်စီးခြင်း။ ဝိရာဂ-ကာမ ဂုဏ်တည်းဟူသော ကိလေသာ မြူကင်းခြင်း။ အမတ - သေမှုကင်း ခြင်း။ ဂူပသမ-ငြိမ်းချမ်းခြင်း။ တဲ့”

“ဟုတ်ပါပြီဘာ။ ကျွန်တော်သဘောပေါက်ပါပြီ။ ဒါနဲ့အကြင် သုံးတဏှာမှ၊ ရုန်းခါလည်းထွက်’ ဆိုတာရယ်၊ ‘ရာဂဂ္ဂိုကြီး၊ ဆယ့် တစ်မီး’ ဆိုတာရယ် အဲဒီအဓိပ္ပာယ်တွေကို ရှင်းပေးပါလား ဘာ”

“သုံးတဏှာ - ဆိုတာဟာ ‘သမုဒယသစ္စာ’ရဲ့ တဏှာသုံးမျိုးကွဲ့၊ ကာမတဏှာ၊ ဘဝတဏှာ၊ ဝိဘဝတဏှာ ဆိုတဲ့ တဏှာ သုံးမျိုးပေါ့။ ဓမ္မစကြာထဲမှာ ပါတယ်လေ။

ရာဂဂ္ဂိုကြီး ဆယ့်တစ်မီး’ ဆိုတာ မီးဆယ့်တစ်ပါးပေါ့

- (၁) လောဘမီး = တပ်နှစ်သက်ရသဖြင့်ပူလောင်ခြင်း။
- (၂) ဒေါသမီး = စိတ်ဆိုးရသဖြင့် ပူလောင်ခြင်း။
- (၃) မောဟမီး = အဟုတ်,အမှန်ကို မသိရသဖြင့် ပူလောင်ခြင်း
- (၄) ဇာတိမီး = ဘဝသစ်၌ဖြစ်ရသဖြင့်ပူလောင်ခြင်း။
- (၅) ဇရာမီး = အိုမင်းရသဖြင့် ပူလောင်ခြင်း။
- (၆) မရဏမီး = သေပျက်ရသဖြင့် ပူလောင်ခြင်း။
- (၇) သောကမီး = စိုးရိမ်,ကြောင့်ကြရသဖြင့် ပူလောင်ခြင်း။
- (၈) ပရိဒေဝမီး = ငိုကြွေးရသဖြင့် ပူလောင်ခြင်း။
- (၉) ဒုက္ခမီး = ဒုက္ခဆင်းရဲကြောင့် မသာယာခြင်းဖြင့် ပူလောင်ခြင်း
- (၁၀) ဒေါမနဿမီး = စိတ်ကိုမီ၍ မသာယာသဖြင့် ပူလောင်ခြင်း။
- (၁၁) ဥပါယာသမီး = စိတ်ပင်ပန်း,ဆင်းရဲရသဖြင့် ပူလောင်ခြင်း .. တဲ့”

“ဪ... ဒါ့ကြောင့် ဆရာကြီး ဦးပြုံးချိုက ‘တေဘုမ္မာ’ သီချင်းထဲမှာ ‘မီးဆယ့်တစ်ငြိမ်းရာ,ချုပ်ရာ x x နိဗ္ဗာန်ရောက်နိုင်ရာ x x မဂ်, ဖိုလ် ကြိုးစား ရအောင်ရှာ’ လို့ ရေးခဲ့တာပဲကိုး။ အဲ ... ‘အဇ္ဈဂါ နိဿရဏတ္ထ’ ဆိုတာကော ဘာ”

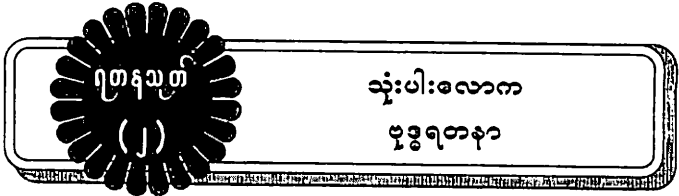
“သံသရာဝဋ်မှ လွတ်မြောက်ရာတွင် အကြီးအမှူးဖြစ်သော”

“ဝိသိဋ္ဌတရ အတိဏ္ဍဋ္ဌ မောဋ္ဌိ သောဘဏီ ဖြစ်၍’ ဆိုတာကော ဘာ”

“ဝိသိဋ္ဌတရ - ဆိုတာက အလွန်မြင့်မြတ်သော, အလွန်လိုလား ဖွယ်ဖြစ်သော-တဲ့။

အတိ ကုဋ္ဌ မောဠိ၊ သောဘဏီ-ဆိုတာ ဦးစွန်းဦးညှောင် သင်း
 ကျစ်သဖွယ် အလွန်လိုလားအပ်သည်ဖြစ်၍ တင့်တယ်လှသော -
 လို့ ဆိုလိုတယ်။ ကဲ .. ကျန်တဲ့ 'ဧတေနသစ္စ ဝဇ္ဇေန' အထိတော့
 မင်းသိပြီး ဖြစ်ရောပေါ့။”

“ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌော = သမ္မာဗုဒ္ဓ၊ သမ္မုဒ္ဓတို့ထက်၊ ဥက္ကဋ္ဌဂုဏ်ကြီး၊ အစုံပြီးသဖြင့်၊ ချီးမွမ်းအံ့သြ၍၊ မဆုံးကုန်နိုင်သော၊ သုံးဘုံလုံးနတ်၊ အစိန္တေယျဘုရားမြတ်သည်။ ယံသမာဓိ = အကြင်အထက်ရပ်၊ မဂ်အရဟတ်နှင့်၊ ဖက်စပ်လာဘိ၊ သမာဓိကို။ သုစိံ = ကိလေသာဟူလျှင်၊ မြူမဝင်သဖြင့်၊ ဖြူစင်သန့်ရှင်းလှ၏ဟူ၍။ ပရိဝဏ္ဏယီ = ဂုဏ်ထူးထုတ်၍၊ ရွှေနှုတ်လှစ်ကြူ၊ ဟောကြားတော်မူလေပြီ။ ယံသမာဓိ = အကြင်သမာဓိကို။ အညံ = ပထမာဓိဂိုဏ်း၊ မဂ်သီတိုင်းသား၊ အပိုင်းအခြားကို မလွန်ဘဲ သိသည်ဖြစ်၍။ အာနန္တရိကံ = မိမိကွယ်ပ၊ အခြားမဲ့ကာလ၌၊ မုချဆတ်ဆတ်၊ အကျိုးကိုပေးတတ်၏ဟူ၍။ ဗုဒ္ဓါ = အဆူဆူသော ရှင်တော်ဘုရားတို့သည်။ အာဟု = သဘောသွားတူ၊ ဟောကြားတော်မူကုန်ပြီ။ တေနသမာဓိနာ = ထိုမဂ်အရဟတ်၊ ဖက်စပ်လာဘိ၊ သမာဓိနှင့်။ သမော = ရူပ၊ အရူပ ဟူသမျှသော၊ တူရစွာဘိ၊ သမာဓိသည်။ နဝိဇ္ဇတိ = မရှိ။ ဣဒမ္ဗိဓမ္မေ - အယံဇဝဓမ္မော = ဤအထက်ရပ်၊ မဂ်အရဟတ်နှင့်၊ ဖက်စပ်လာဘိ၊ သမာဓိသည်သာလျှင်။ ပဏီတံ = လောကီဥစ္စာ ရတနာတို့ထက်၊ သာလွန်မြင့်မြတ်သော။ ရတနံ = ပစ္စုပ္ပန်နှင့် သံသရာကောင်းကျိုး၊ တိုးထက်တိုးအောင်၊ မြတ်နိုးဖွယ်ရာ၊ ကိုးကွယ်ရာသော လောကီ၊ လောကုတ္တရာ မွန်မြတ်စွာသော မင်္ဂလာ အစီးအပွားသည်။ ဟောတု = ဖြစ်ပါစေသတည်း။”

“အဲဒါက မြင်းခြံ ကိုးဆောင်တိုက် ဆရာတော်ဘုရားရဲ့ အနက်၊ မြန်မာပြန်ပေါ့ကွယ်။ အဲဒီမြန်မာပြန်မှာ ‘ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌော’ ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ထားတာကိုက ‘သမ္မာဗုဒ္ဓ၊ သမ္မုဒ္ဓတို့ထက်၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီး၊ အစုံပြီးသဖြင့်၊ ချီးမွမ်း၊အံ့ဩ၍ မဆုံးကုန်နိုင်သော၊ သုံးဘုံလုံးနတ်၊ အစိန္တေယျ ဘုရားမြတ်သည် .. ’ တဲ့။

အဲသည်နေရာမှာ ဗုဒ္ဓလေးမျိုးရှိတာကို သတိပြုရမှာ ဖြစ်တယ်။

(၁) သုတဗုဒ္ဓ-ပိဋကတ်သုံးပုံနှင့်တကွ ဂန္ထိရ ပရိယတ္တိ တတ်ကျွမ်းသိရှိတော်မူသောပုဂ္ဂိုလ်။ (တိပိဋကဓရ ဆရာတော်များသည်လည်း သုတဗုဒ္ဓများ ဖြစ်ပါတယ်။)

(၂) အနုဗုဒ္ဓ- မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားသဖြင့် သစ္စာလေးပါး သိပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်။

(၃) ပစ္စေကဗုဒ္ဓ - မိမိ ကိုယ်တိုင် ဆရာမရှိဘဲ သစ္စာလေးပါးကို သိတော်မူသောပုဂ္ဂိုလ်၊ ဘုရားငယ်။ (သူများကို မဟောပြနိုင်သော သီးခြားဗုဒ္ဓ)

(၄) သမ္မာသမ္မုဒ္ဓ -ဆရာမကူ၊ သယမ္ဘုညာဏ်ဖြင့် သစ္စာလေးပါးကိုသိလျက်၊ အများသော သတ္တဝါတို့ကို ဟောပြနိုင်သော အမြတ်ဆုံးသော ဗုဒ္ဓ ကိုယ်တော်။

အဲဒါကြောင့် သမ္မာသမ္မုဒ္ဓ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုဗုဒ္ဓသုံးပါးထက် ‘ဥက္ကဋ္ဌ’ ဖြစ်တော်မူတယ်လို့ ဖွင့်ထားတာ ဖြစ်တယ်။ ဒီနေရာမှာ ‘မြတ်စွာဘုရား’ဆိုတဲ့ တို့ မြန်မာစကားဟာ သိပ်အဓိပ္ပာယ် ရှိပါတယ် ကွယ်”

“ဘာဖြစ်လို့လဲ ဘာ”

“ ‘ဗုဒ္ဓ’ ဆိုတဲ့ ပါဠိက ‘သစ္စာလေးပါးကိုသိသောသူ’ လို့ အဓိပ္ပာယ် ပြန်ရမယ် မဟုတ်လား”

“ဟုတ်ပါတယ် ဘဘ”

“အဲဒီ ‘ဗုဒ္ဓ’ ဆိုတဲ့ ပါဠိကတစ်ဆင့် ‘ပုရ’၊ ‘ဖုယား’ အဲဒါကို မြန်မာ အသံထွက်တော့ ‘ဘုရား’ ဆိုတဲ့ မြန်မာစကား အဖြစ်သို့ ရွှေ့လျော့ လာတယ်လို့ စာပေပညာရှင်ကြီးများက ဆိုကြတယ် မဟုတ်လား”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘဘ၊ ကျွန်တော် ကြားဖူး၊ ဖတ်ဖူးပါတယ်”

“အဲသလိုဆိုရင် (၁) သုတဗုဒ္ဓ၊ (၂) အနုဗုဒ္ဓ၊ (၃) ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၊ ထို ဗုဒ္ဓသုံးပါးတို့ထက် (၀၁) ထိုဘုရားသုံးမျိုးတို့ထက် ထူးကဲ၊ မြင့် မြတ်သော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်ကို ‘မြတ်စွာဘုရား’ လို့ ခေါ်ရတာဟာ အဓိပ္ပာယ် သိပ်ရှိတာပေါ့ကွယ် ၊ မဟုတ်ဘူးလား”

“ဟုတ်လိုက်တာနော်၊ ထိုဘုရား သုံးမျိုးတို့ထက် မြတ်လို့ ‘မြတ် စွာ ဘုရား’ လို့ ခေါ်ရတာဟာ သိပ်အဓိပ္ပာယ် ရှိသွားတာပေါ့၊ လေး လေးနက်နက်လည်း ကြည့်ညှိမိပါတယ်”

“အဲဒီနောက် ‘ယံသမာဓိ=အကြင်အထက်ရပ်၊ မဂ်အရဟတ်နှင့်၊ ဖက်စပ်လာဘိ၊ သမာဓိကို။ သုစိ=ကိလေသာဟူလျှင် မြူမဝင်သဖြင့်၊ ဖြူစင်သန့်ရှင်းလှ၏ ဟူ၍။ ပရိဝဏ္ဏယီ=ဂုဏ်ထူးထုတ်၍၊ ရွှေနှုတ် လှစ်ကျူ၊ ဟောကြားတော်မူလေပြီ။’ အဲဒါက သမာဓိတရားကို မြတ် စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ချီးမွမ်းတော်မူတာ ဖြစ်တယ်။ ဘာကြောင့် ချီးမွမ်းတော်မူပါသလဲ၊ ထိုသမာဓိတရားသည် အရဟတ္တမဂ် ဆိုက်ရာ၊ ဆိုက်ကြောင်း တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသာတို့မှ ကင်းရာ ကုန်ရာ စင်ကြယ်သော သဘောတရား ဖြစ်ခြင်းကြောင့်ပါတဲ့ ...

‘မဂ်အရဟတ်နှင့် ဖက်စပ်လာဘိ သမာဓိ’-လို့ ဖွင့်ဆိုရတဲ့ အကြောင်းက သမာဓိနှစ်မျိုး ရှိလို့ပါတဲ့။ အဲဒီနှစ်မျိုးကတော့

- (၁) သမထ သမာဓိ-ပညတ်အာရုံဖြစ်သော ‘ကသိုဏ်း၊ အသုဘ’ စသည့် သမထ ဘာဝနာ အာရုံထဲ၌ စွဲမြဲနေ မှု ဈာန်သဘောများ။

(၂) ခဏီက သမာဓိ-ရုပ်,နာမ်,ဓမ္မ တို့၏ ခဏမစဲ တသဲ သဲ ဖြစ်ပေါ်နေမှု၊ ပရမတ်အာရုံထဲ၌ ဥဒယ ဝယ ဉာဏ် အမြင်စင်ကြယ်နေမှု သဘောတရားများ-

လို့ သရုပ်ပြ အဘိဓာန်ဆရာတော်က အနက်ဖွင့်ထားပါတယ်။ အချုပ်အားဖြင့်တော့ ‘ပညတ်ကိုအာရုံပြုသောသမာဓိ’၊ ‘ပရမတ်ကို အာရုံပြုသောသမာဓိ’ ပေါ့ကွယ်။

အဲဒီ ‘ပညတ်ကိုအာရုံပြုတဲ့သမထသမာဓိ’ က လောကီဈာန်ရုပ် သမာပတ်တို့ကိုသာ ကျက်စားနိုင်တယ်။ နိဗ္ဗာန်ကို ကိန်းသေ မျက်မှောက်ပြုနိုင်မယ်လို့တော့ မဆိုသာဘူးတဲ့။ ‘အရဟတ္တမဂ်နဲ့ ယှဉ်တဲ့ ခဏီကသမာဓိ’ ကတော့ လောကုတ္တရာဉာဏ်ပညာနဲ့ အာသဝေါကင်းကွာသည်အထိ အရဟတ္တမဂ်ကို ဆိုက်ရောက်နိုင်တဲ့ ‘သမာဓိ’ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ‘သမာဓိ’ကို မြတ်စွာဘုရားက ချီးမွမ်းတော်မူတာ ဖြစ်တယ်”

“ဪ...ဒါ့ကြောင့် ‘သမထဘာဝနာ’၊ ‘ဝိပဿနာဘာဝနာ’ ရယ်လို့ ပြထားတော်မူခဲ့ကြတာကိုး။ ဒီတော့ ‘သမထသမာဓိ’ နဲ့ ‘ဝိပဿနာ သမာဓိ’ လို့ခေါ်ရင်လည်း ရမှာပေါ့နော် ဘာဘ”

“ ‘ဝိပဿနာ သမာဓိ’ လို့ ခေါ်နိုင်ရုံတင်မကဘူး၊ ‘အတုမဲ့ သမာဓိ’ လို့တောင် ခေါ်နိုင်ပါသတဲ့ဗျ။”

‘မိမိက အလွန်စင်ကြယ်ခြင်း၊ မိမိကဲ့သို့ အလွန်စင်ကြယ်သော ဖိုလ်အကျိုးကို ပေးတတ်ခြင်း၊ သို့ပေးရာ၌ ကာလမခြား တစ်ဆက်တည်း အကျိုးကို ဖြစ်စေနိုင်ခြင်း စသော အကြောင်းတို့ကြောင့် ဤအရိယာမဂ်ကား ‘အတုမဲ့သမာဓိ’ ဖြစ်ရာ ‘သမာဓိနာ တေနသမော နဝိဇ္ဇတိ’ ဟု ဂုဏ်ပြုသည်။

ဤအရိယာသမာဓိနှင့် အကျိုးဂုဏ်ရည်တူသော ‘ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရသမာဓိ’ မရှိ။ ဘာကြောင့်နည်း- ထို ရူပ, အရူပ

သမာဓိ တို့ကို ပွားစေခြင်းကြောင့် ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ဖြစ်ရသူပင် ဖြစ်စေကာမူ နောင် ငရဲ စသည်၌ ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဤ ‘အရဟတ္တမဂ်သမာဓိ’ ကို ပွားခြင်းကြောင့် အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အလုံးစုံသော ပဋိသန္ဓေတို့ကို အရှင်းပယ်သောကြောင့် လည်းကောင်း ဤမဂ်နှင့် တူသော သမာဓိမရှိ။’

-ဟု အဋ္ဌကထာကပြဆိုကြောင်း ‘သပြေကန်ဆရာတော်’က ‘ပရိတ်ကြီး နိဿယသစ်’ မှာ ဖွင့်ပြရေးသားတော်မူခဲ့ပါတယ်”

“အင်း ... ‘လောကီဈာန်သမာဓိ’ ဟာ ဗြဟ္မာ့ဘုံသို့ ရောက်သွားစေကာမူ ငရဲမကင်းသေးဘူးဆိုတော့ ‘ဗြဟ္မာ့ပြည် တဝင်းဝင်း၊ ဝက်စာကျင်း တရှုတ်ရှုတ်’ ဆိုတဲ့ စကားကို သတိရမိတယ် ဘာဘရယ်”

“ဟုတ်လှချည့်ဖေ့ဗျာ။ အခါတစ်ပါး မြတ်စွာဘုရားက ရှင်အာနန္ဒာနှင့်အတူ နိဂုံးတစ်ခုကို ကြွအသွား စားခွက်ထဲက အစာတွေကို တရှုတ်ရှုတ်နဲ့စားနေတဲ့ဝက်မကြီးကိုတွေ့လို့ ပြုံးတော်မူပါသတဲ့။ အဲဒီတော့ အာနန္ဒာမထေရ်က မေးမြန်း လျှောက်ထားတော်မူတယ်။ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက ‘ချစ်သားအာနန္ဒာ....ဤဝက်မကြီးသည် သံသရာဘဝတစ်ခုမှာ ‘သမထ သမာဓိ’ ဖြင့် ဗြဟ္မာ့ဘုံသို့ ရောက်ခဲ့ဖူးတယ်။ သို့သော်လည်း အရဟတ္တမဂ်သို့ ဆိုက်ရောက်ခြင်း မရှိနိုင်တဲ့ အတွက်(သံသရာခရီးအဆုံးသို့မရောက်နိုင်သည့်အတွက်) ကံအားလျော်စွာ ဘဝတစ်ခုမှဘဝတစ်ခုသို့ နိမ့်ဆင်းလာပြီးလျှင် ယခုဘဝမှာ သင်ချစ်သား မြင်ရသည့်အတိုင်း တရှုတ်ရှုတ် အစာစားနေတဲ့ ဝက်မကြီး ဖြစ်နေရပြီ’ လို့ မိန့်ကြားတော်မူပါသတဲ့”

“အဲ ... ‘ခရီးပန်းတိုင် x x မရောက်မချင်း x x တစ်ယောက်ဆင်း x x တစ်ယောက်တက်’ ဆိုတာ ဒါမျိုးကို ပြောတာကိုး နော် ဘာဘ”

“ဟုတ်ပါ့ဗျာ၊ ဟုတ်ပါ့”

“ ‘တစ်ယောက်ဆင်း၊ တစ်ယောက်တက်’ ဆိုတော့ မီးရထား

စီးတဲ့ ခရီးသွားတွေ တစ်ယောက်ဆင်းလိုက်၊ တစ်ယောက် တက်
လိုက်-ဒီလို သဘောမျိုးလား ဘာဘ ”

“မဟုတ်ပါဘူးဗျာ။ ဒီဘဝမှာ ဒီခန္ဓာ ဒီတစ်ယောက်ဆင်းသွား၊
နောက်ဘဝမှာ နောက်တစ်ကိုယ် နောက်တစ်ယောက် အဖြစ်နဲ့ တက်
လာလိုက်၊ နောက်တစ်ခါ နောက်တစ်ဘဝဖြစ်လာပြန်တော့လည်း
နောက်တစ်ကိုယ် နောက်တစ်ခန္ဓာ နောက်တစ်ယောက် အဖြစ်နဲ့
(နောက် တစ်ကောင်ဖြစ်ချင်လည်းဖြစ်လိမ့်မယ်။)အဲသလို‘ဆင်းလိုက်’
‘တက်လိုက်’ ဖြစ်နေတာမျိုးကို ပြောတာ၊ ဒါကို ‘ဘဝသံသရာ’ လို့
ခေါ်တာပေါ့”

“ဟာ ... ဟုတ်ပြီ ... ဟုတ်ပြီ၊ ‘သုံးဆယ့်တစ်ဘုံ x x ဝဋ်အတွင်း
ရောက်တော့၊ x x ကရွတ်ကင်းလျှောက်တဲ့တေးဘုမ္မာ x x အဲဒါ၊
အဲဒါ ဘဝသံသရာ’ ”

“အေး... သို့မို့ကြောင့် ‘သမထသမာဓိ’ သည် ‘ဘဝသံသရာ’
အတွက် စိတ်မချရ။ အရဟတ္တမဂ်နှင့်ယှဉ်သော ‘ခဏိကသမာဓိ’ သာ
လျှင် ဘဝပြတ်စဲရာ အရဟတ္တမဂ်ကို ကိန်းသေဆိုက်ရောက်နိုင်ပါ
သတဲ့။ ဒါ့ကြောင့် ထိုခဏိကသမာဓိကို မြတ်စွာဘုရားက ချီးမွမ်း
တော်မူတာဖြစ်တယ်။ အဆူဆူသော မြတ်စွာဘုရားတို့ကပါ ချီးမွမ်း
ပါသတဲ့။ ဤမှန်ကန်သောသစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါများ ချမ်းသာ
ကြပါစေ။ - အဲသလောက်ဆိုရင်

‘ယံဗုဒ္ဓသေဋ္ဌော ပရိဝဏ္ဏယီ သုစိံ၊
သမာဓိ မာနန္တရိ ကည မာဟု။
သမာဓိနာ တေန သမော နဝိဇ္ဇတိ၊
ဣဒမ္ပိ ဓမ္မေရတနံ ပဏီတံ၊
ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိဟောတု။’

ဆိုတဲ့ အပိုဒ်ကို ခြုံငုံမိလောက်ပါရဲ့ကွယ်”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘဘ၊ ကျွန်တော်နားလည်သလောက် ရှိသွားပါပြီ”

“မြန်မာစကားပြေ သက်သက်နဲ့ နားလည်ချင်သေးရင်တော့ သပြေကန်ဆရာတော်ဘုရားရဲ့ ‘ပရိတ်ကြီး နိဿယသစ်’ မှာ သို့ ကလို့ ရေးထားပါတယ်။ ရှေး ... ဖတ်ကြည့်ပါဦး။”

“ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် ကိလေသာကင်း အလွန်သန့်ရှင်း၊ ဖြူစင်သော အရိယာမဂ်သမာဓိကို အနည်းနည်း ထုတ်ဖော် ချီးကျူးတော်မူခဲ့၏။ ယင်း အရိယာမဂ်သမာဓိ ကိုပင် မိမိအခြားမဲ့ ဌ အကျိုးကိုပေးတတ်သည့် အာနန္ဒရိကသမာဓိ ဟူ၍လည်း ဘုရားရှင်များ မိန့်ကြားတော်မူခဲ့သည်။ ထိုအရိယာမဂ် သမာဓိ နှင့်တူညီသော သမာဓိကား မရှိပေ။ အရိယာမဂ်တရားတော်၌ ရတနာ၏ အဖြစ် နှစ်သက်ဖွယ် ဤဂုဏ်ရည်လည်း ထူးမြတ်လှပေသည်။”

“သာဓု-သာဓုဗျာ။ ကဲ နောက်တစ်ပုဒ်တော့ ငါပဲ ရွတ်ပြ ပါမယ်ကွာ”

“သတံ=ဘုရား စသော အရိယာနွယ်ပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့ သည်။ ပသတ္ထာ=နှစ်ထောင်းအားရချီးမွမ်းထောမနာအပ်ကုန်သော။ ယေပုဂ္ဂလာ=အကြင် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အဋ္ဌ=ရစ်ယောက်တို့သည်။ ဟောန္တိ=ဖြစ်ကုန်၏။

တစ်နည်းကား၊ ပသတ္ထာ=ဘုရားစသော အရိယာနွယ်ပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့၊ နှစ်ထောင်းအားရ ချီးမွမ်း ထောမနာအပ်ကုန်သော။ ယေပုဂ္ဂလာ=အကြင် အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အဋ္ဌသတံ=သော-သ-အ-ခိ၊ ရိယမဂ္ဂါ၊ စဉ်တိုင်းသာလျှင်၊ ဒွါဒ ဒွါဒ၊ ဇောဝိဒ္ဓ နှင့်၊ ဇယမဂ္ဂဋ္ဌာန်၊ ပေါင်းပြန်သင်္ချာ၊ ဇောပဉ္စကို၊ သဒ္ဓါပညာ၊ နှစ်ဖြာ ခူရ၊ မြောက်ပွားပြအပ်ရကား၊ တစ်ရာရစ်ယောက်တို့သည်။ ဟောန္တိ=ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဧတာနိ=ထိုရစ်ယောက်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့

သည်။ (တစ်နည်းကား)ဧတာနိ=ထို တစ်ရာရှစ်ယောက်သော အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ် တို့သည်။ စတ္တာရိယုဂါနိ=မဂ်ချင်း၊ ဖိုလ်ချင်း၊ စပ်လျဉ်းသော လျောက်၊ ပေါင်း၍ကောက်ရကား၊ လေးယောက်အစုံတို့သည်။ ဟောန္တိ = ဖြစ်ကြပါကုန်၏။ သုဂတဿ=မြတ်စွာဘုရား၏။ သာဝကော= တပည့်ရင်းစစ်၊ ဖြစ်ကြီးဖြစ်တော်မူကုန်သော။ တေ ပုဂ္ဂလာ=ထို လေးယောက် အစုံ၊ ဂုဏ်မဟိဒ္ဓိ၊ အရိယဇာတ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့သည်။ ဒက္ခိဏေယျာ=မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်၊ နိဗ္ဗာန်ဆုံးစွန်၊ တမလွန်ကို၊ ရည်ညွှန်းသတ်မှတ်၊ သူဆက်ကပ်တိုင်း၊ မြတ်သော အလှူကို၊ ခံယူသုံးဆောင်ခြင်းငှာ ထိုက်ကုန်၏။ ဧတေသု= ထို အရိယာပုဂ္ဂိုလ် တို့၌၊ ထိုအရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ ဒိန္နာနိ=သဒ္ဓါကြည်ဖြူ၊ ပေးအပ် သော အလှူတို့သည်။ မဟပ္ပလာနိ = ယာမြေကောင်း၌၊ ရေလောင်းကြိုးကုတ်၊ မျိုးကောင်း မြုပ်က၊ ခွန်တုပ် ပြည့်နက်၊ ရည်ရွယ်တိုင်း ထွက် သကဲ့သို့၊ မျက်မှောက်၊ မျက်ကွယ်၊ ရွယ်ရာရည်ရာ၊ ဆုပတ္တနာ တိုင်း။ သုခါဘိဝုခိ=များမြတ်သော အကျိုး ကျေးဇူးရှိကုန်၏။ ဣဒမ္ပိ သံဃေ- အယံဧဝသံဃော= ဤ လေးယောက် အစုံ၊ ဂုဏ်မဟိဒ္ဓိ၊ အရိယဇာတ်၊ သံဃာတော်မြတ်သည် သာလျှင်။ ပဏီတံ= ချီးမွမ်းအပ်သော။ ရတနံ=ရတနာ မည်၏။ ဧတေနသစ္စေန= ဤမှန်ကန်သော သစ္စာ စကားကြောင့်။ ပါဏိနံ= သတ္တဝါတို့အား။ သုဝတ္ထိ= ချမ်းသာခြင်းသည်။ ဟောတု=ဖြစ်ပါစေသတည်း။”

“ဗုဒ္ဓရတနာ၊ ဓမ္မရတနာကို ပြပြီးသည့်နောက် ယခု အပိုဒ်က သံဃာ့ရတနာ ပေါ့ကွယ်။”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘာဘ၊ အဲဒီမှာ ‘သော-သ-အ-ခိ’ ဆိုတဲ့ အက္ခရာ လေးလုံးကို ဆရာတော်ကြီး သုံးထားတာ၊ ရှင်းပေးပါဦး ဘာ”

- “သော’ - ဆိုတာ ‘သောတာပန်’ ပေါ့ကွယ်၊
- ‘သ’ - ဆိုတာ ‘သကဒါဂါမ်’ ပေါ့ကွယ်၊

‘အ’ - ဆိုတာ ‘အနာဂါမ်’ ပေါ့ကွယ်၊

‘ဒိ’ - ဆိုတာက ‘ဒိဏာသဝ(အရဟတ္တဖိုလ်) ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်’ပေါ့။ မဂ်လေးပါး၊ ဖိုလ်လေးပါး ပုဂ္ဂိုလ်ရှစ်ယောက်တို့ကို အကျဉ်းချုံးပြထားတာပဲ”

“တစ်ရာ့ရှစ်ယောက်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာကို ရှင်းပေးပါဦး ဘဘ”

“ရှင်းရမှာတော့ အတော် ကျယ်ဝန်းသကဲ့။ ‘ဒွါဒ-ဒွါဒ’ ဆိုတာ ၁၂ ပါးစီ၊ ၁၂ ပါးစီကို ပြောတာ။ ဘယ်လို ၁၂ ပါးလဲ ဆိုတော့ ‘သောတာပန်လေးမျိုး’ ရှိတယ်။ (‘သောတာပန်’ဆိုတာ နိဗ္ဗာန်ရောက် ရာလမ်းမှာ ပထမအဆင့်ပေါ့ကွယ်။)

- (၁) သတ္တကုတ္တုပရမသောတာပန် - ခုနစ်ကြိမ် ပဋိသန္ဓေ နေပြီးမှ ကျွတ်ရသော သောတာပန်။
- (၂) ကောလံ ကောလ သောတာပန် - ၂,၃,၄,၅,၆ ကြိမ် ပဋိသန္ဓေ နေပြီးမှ ကျွတ်ရသော သောတာပန်။
- (၃) ဧကဗီဇသောတာပန် - တစ်ကြိမ်သာ ပဋိသန္ဓေ နေပြီး ကျွတ်လွတ်သော သောတာပန်။
- (၄) ဘုံစဉ်စံသော သောတာပန် - တစ်ဘဝပြီး တစ်ဘဝ နိဗ္ဗာန်တိုင် မြင့်မြတ်သွားသော သောတာပန်။

အဲဒီလေးမျိုးအနက်က ပထမ, ဒုတိယ, တတိယ သောတာပန် သုံးဦးကို ‘ပဋိပဒါလေးပါး’စီနဲ့ ဆ,ပွားရမယ်တဲ့။ အဲဒီတော့ ‘ပဋိပဒါ လေးပါး’ ဆိုတာ-

- (၁) သုခဓိပ္ပါဘိညာပဋိပဒါ-ချမ်းသာစွာကျင့်၍ လျင်မြန်စွာ ရသော ပါရမီ။
- (၂) သုခဒန္တာဘိညာပဋိပဒါ-ချမ်းသာစွာကျင့် သော်လည်း ကြာမြင့်မှရသော ပါရမီ။

(၃) ဒုက္ခခိပ္ပာဘိညာပဋိပဒါ-ဆင်းရဲစွာကျင့်၍ လျင်မြန်စွာ ရသော ပါရမီ။

(၄) ဒုက္ခဒန္တာဘိညာပဋိပဒါ-ဆင်းရဲစွာကျင့်၍ ကြာမြင့်မှ ရသော ပါရမီ။

အဲဒီလေးပါးနဲ့ ဆပွားရမယ်တဲ့။ အဲဒီတော့ ၁၂ ပါးဖြစ်ရော။

နောက် 'သကဒါဂါမ် ၁၂ ယောက်' ဆိုတာက 'သကဒါဂါမ် သုံးမျိုး' ကို အခုန ပြောတဲ့ 'ပဋိပဒါလေးပါး' နဲ့ ဆပွားရမယ်တဲ့။ 'သကဒါဂါမ်' ဆိုတာ ကာမဘုံမှာ တစ်ကြိမ်သာ ပဋိသန္ဓေနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တယ်။ 'သကဒါဂါမ်' သုံးမျိုးဆိုတာက -

(၁) ဧကဗီဇသကဒါဂါမ် - ကာမဘုံမှာ တစ်ကြိမ်သာ ပဋိသန္ဓေ နေပြီး ကျွတ်လွတ်သော 'သကဒါဂါမ်'။

(၂) ဒွိဗီဇ သကဒါဂါမ် - နှစ်ကြိမ် ပဋိသန္ဓေနေပြီး မှ ကျွတ်လွတ်သော 'သကဒါဂါမ်'။ (ကာမဘုံမှာ တစ်ကြိမ်သာ ပဋိသန္ဓေနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပေမယ့် ရူပဘုံမှာ တည်နိုင်သေးတယ် ဒါ့ကြောင့် ဒွိ ဗီဇ သကဒါဂါမ် လို့လည်း ရှိသေးသတဲ့။)

(၃) ဘုံစဉ်စံသကဒါဂါမ်- တစ်ဘဝပြီးတစ်ဘဝ နိဗ္ဗာန်တိုင် မြင့်မြတ်သွားသော 'သကဒါဂါမ်'။

အဲဒီ 'သကဒါဂါမ်သုံးမျိုး' ကို အခုနပြောတဲ့ 'ပဋိပဒါလေးပါး' နဲ့ ဆပွား ရမယ်တဲ့။ ဒီတော့ 'သကဒါဂါမ် ၁၂ ပါး' ဖြစ်သွားရော။

“ဒီထိတော့ နားလည်သလို ရှိပါပြီ ဘာ။ နောက်တော့ကော...”

“ဇောဝီ ဆိုတာ ၂၄ ပေါ့။ အဲဒီအနာဂါမ် ၂၄ ယောက်ကို ခေါ်တာ။ 'အနာဂါမ်' ဆိုတာကာမဘုံသို့ တစ်ကြိမ်မှ မရောက်တော့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်။ အနာဂါမ် ၂၄ ယောက်ရှိသတဲ့”

“အဲဒီ ၂၄ ယောက်ကို ပြောပါဦး ဘာ”

“ပြောရမယ်ဆိုရင် ...

- (၁) အဝိဟာဘုံ၊ (၂)အတပ္ပါဘုံ၊ (၃) သုဒဿာဘုံ၊
- (၄) သုဒဿီဘုံ၊ (၅)အကနိဋ္ဌဘုံ ရယ်လို့ အထက် ဗြဟ္မာ
ဘုံ ၅ ဘုံ ရှိသတဲ့။ ‘အကနိဋ္ဌဘုံ’ မှအပ ကျန် ဘုံ ၄
ဘုံမှာ တစ်ဘုံလျှင် ‘အနာဂါမ် ၅မျိုး’ စီရှိသတဲ့။ အဲဒီ
၅ မျိုး ကတော့

- (၁) အန္တရပရိနိဗ္ဗာယီ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်။
- (၂) ဥပဟစ္စ ပရိဗ္ဗာယီ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်။
- (၃) သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်။
- (၄) အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီအနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်။
- (၅) ဥဒ္ဓံ သောတ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ် တဲ့။

ဒီတော့ ဘုံ ၄ ဘုံနဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ၅ မျိုးကို ဆပွားရင် ‘အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်
၂၀’ ဖြစ်ကရော။ ‘အကနိဋ္ဌဘုံ’ ကျတော့ ‘ဥဒ္ဓံ သောတ အနာဂါမ်
ပုဂ္ဂိုလ်’ မှအပ ကျန်ပုဂ္ဂိုလ် ၄ မျိုးရှိတာကြောင့် ခုန ‘အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်
၂၀’ နဲ့ပေါင်းရင် ‘အနာဂါမ် ၂၄ ယောက်’ ဖြစ်ပါသတဲ့”

“အဲဒီအထိတော့ ကျွန်တော် ဉာဏ်မမီဘူး ဘာ”

“အေး ... ငါလည်း ဆရာတော်၊သမားတော်ကြီးများထံမှ မေး
လျှောက်ပြီး မှတ်ခဲ့ရတာပဲကွ။ ဓမ္မဒေသနာနဲ့ ပတ်သက်ရင် ခက်ခဲ
ခြင်း ၃ မျိုးဆိုတာ ရှိသတဲ့။

- ပထမ - မရသေးသောစာကို နှုတ်တက်ရဖို့ ခဲယဉ်း၏။
- ဒုတိယ - ရပြီးသောစာကို မမေ့မပျောက်အောင် မှတ်သား
ထားဖို့ ခဲယဉ်း၏။
- တတိယ - မမေ့ပျောက်တော့တဲ့ စာကို သဘောပေါက်ရန် ခဲ
ယဉ်း၏။

ဤခက်ခဲခြင်း ၃ မျိုးမှ လွန်မြောက်လျှင် ‘ပညာရှိ’မည်၏တဲ့။ ဘာ

ပဲဖြစ်ဖြစ် ဗဟုသုတအနေနဲ့ ဆည်းပူးထားရမှာပေါ့ကွာ၊ 'ငါတွေ့၊ ငါသိ' မဟုတ်ပေမယ့် 'စာတွေ့၊ နာတွေ့' မှ 'ငါတွေ့' ဆိုတဲ့ ပါရမီ ဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်”

“အဲသလိုပဲ သဘောထားရမယ် ထင်ပါရဲ့၊ ဆက်ပြောပါဦး ဘာဘာ”

“ ‘ဒွ’ ဆိုတာ ၂ ပေါ့။ ‘သုက္ခ’ ဝိပဿက ရဟန္တာ’ မျိုးနဲ့ ‘သမထ ယာနိက ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်’ မျိုး ဟူ၍ ၂ ပါးလို့ သတ်မှတ်ရမယ်တဲ့။

ဒီတော့ သောတာပန် ၁၂ ယောက်၊ သကဒါဂါမ် ၁၂ ယောက်၊ အနာဂါမ် ၂၄ ယောက်၊ ရဟန္တာ ၂ ပါး၊ အားလုံးပေါင်းတော့ ၅၀ ပေါ့ကွယ်။ အဲဒီထဲသို့ မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၄ ယောက်ဖြစ်တဲ့

- (၁) သောတာပတ္တိမဂ်။
- (၂) သကဒါဂါမ်မဂ်။
- (၃) အနာဂါမ်မဂ်။
- (၄) အရဟတ္တမဂ်။

စတဲ့ မဂ် ၄ ပါးနဲ့ပေါင်း၊ ဒီတော့ ၅၄ ယောက် ဖြစ်ကရော ...

အဲဒီ ၅၄ ယောက်ကို သဒ္ဓါဓုရ၊ ပညာဓုရ ၂ ပါးနဲ့ ဆ၊ ဖွားလျှင် ၁၀၈ ယောက် ဖြစ်ပါသတဲ့”

“အမယ်လေး အတော် ကျယ်ဝန်းပါလား ဘာဘရယ်”

“အင်မတန် ကျယ်ဝန်းပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် အကျယ်ကို သိလို လျှင် ‘သုတ္တန်ပါတ်၊ ခုဒ္ဒကပါဌ’ ကိုလေ့လာကြရမယ်တဲ့။ တို့တစ်တွေ အနေနဲ့ကတော့ ကွယ်၊ ‘အဋ္ဌပုရိသပုဂ္ဂလာ-မဂ်လေးပါး၊ ဖိုလ်လေး ပါး ဖြစ်သော ရှစ်ယောက်သော အရိယာ သံဃာတော်များ ကို အာရုံ ပြုနိုင်လျှင် လုံလောက်ပါပြီ။ သံဃာ့ဂုဏ်တော်ထဲမှာ ‘ယဒိဒံ စတ္တာရိ၊ ပုရိသ ယုဂါနိ အဋ္ဌပုရိသ ပုဂ္ဂလာ’ လို့ ပါတယ် မဟုတ်လား”

“ဟုတ်ပါပြီ ဘာဘာ”

“ဒါကြောင့် ‘မဂ်ချင်း၊ ဖိုလ်ချင်း၊ စပ်လျဉ်းသောလျောက်၊ ပေါင်း
၍ ကောက်ရကား၊ ၄ ယောက် အစုံ (၈ ပါး) တို့သည်။ ဟောန္တိ=
ဖြစ်ပါကုန်၏’ လို့ ဆိုထားတာပေါ့။ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ် ၈ ပါးတို့သည်
မြတ်သော အလှူကို ခံထိုက်ကုန်၏”

“နေပါဦး ဘဘရဲ့၊ ‘မြတ်သော အလှူ’ ဆိုတော့ ‘မမြတ်သော
အလှူ’ ဆိုတာကော ရှိသေးလို့လား။”

“မင်းကလည်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ အနက်ကို သတိမထား
ဘဲကိုး၊ ‘ဒက္ခိဏေယျော=နိဗ္ဗာန်ဆုံးစွန်၊ တမလွန်ကို၊ ရည်ညွှန် သတ်
မှတ်၊ သူဆက်ကပ်တိုင်း၊ မြတ်သောအလှူကို’ လို့ ဆိုထားတာပဲကွာ၊
‘နိဗ္ဗာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ် အကျိုးငှာ (တကယ်ရည်ရွယ်ပြီး) လှူတဲ့ အလှူ’
ကို ‘မြတ်သောအလှူ’ လို့ခေါ်တာပေါ့။ ‘မိဘ၊ ဘိုးဘွား တို့ လှူနေ
ကျမို့လှူတဲ့ ထုံးစံအလှူမျိုး၊ ‘ဂုဏ်၊ ပကာသနကို လိုချင်၍ လှူတဲ့
အလှူ’ မျိုး၊ ‘ရာထူးမှ မကျအောင်၊ အမှုမှ လွတ်အောင်၊ ဝေဒနာ၊
ရောဂါပျောက်အောင်၊ ယတြာချေတဲ့သဘောနဲ့လှူတဲ့ အလှူ’ မျိုး၊
‘စီးပွားတက်အောင်၊ အကြံအစည် အောင်မြင်အောင်၊ ဘေး အန္တရာယ်
ကင်းအောင်၊ လာဘ်ထိုးတဲ့ သဘောနဲ့ လှူတဲ့ အလှူ’ မျိုး၊ အဲဒီအလှူ
မျိုးတွေကို ‘နိမ့်သော အလှူ’ လို့ ခေါ်တာပေါ့။”

“အင်း ... ကျွန်တော် သဘောပေါက်သွားပြီ”

“အဲသလို ‘မြတ်သောအလှူ’ မျိုးကို အလှူခံထိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်
ဖြစ်ကြပါတယ်တဲ့။ အဲဒါနဲ့ ဆက်ပြီးလာတဲ့ ဂုဏ်ကလည်း ရှိသေး
တယ် ကွဲ့။ အလှူရှင်ရဲ့ စေတနာ၊ သဒ္ဓါတရားတို့ကို ကြီးပွားထက်
မြက်နိုင်တဲ့ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်မျိုးလည်း ဖြစ်ပါသတဲ့။ ဒါကြောင့် ‘ဒိန္နာနိ
= သဒ္ဓါကြည်ဖြူ ပေးအပ်သော အလှူတို့သည်။ မဟပ္ပလာနိ = ယာ
မြေကောင်း၌၊ ရေလောင်း ကြိုးကုတ်၊ မျိုးကောင်းမြုပ်က၊ ခွန်တုပ်
ပြည့်နက်၊ ရည်ရွယ်တိုင်းထွက်သကဲ့သို့။ လို့ဆိုတာပေါ့၊ ‘ပုညက္ခေတ္တံ=

လယ်၊ယာ၊မြေကောင်းနဲ့ တူတယ်' လို့လည်း ဖွင့်ဆိုကြတယ်လေ။ အလှူရှင်ရဲ့ သဒ္ဓါမျိုးစေ့က ကောင်းပေမယ့် ရေခဲ၊မြေခဲက မကောင်းလျှင် အသီး၊အနှံတို့မှာ အောင်မြင်ကြီးထွားမှု မရှိကြပါဘူး မဟုတ်လား၊ အထက်ပါ ပုဂ္ဂိုလ်ရှစ်ပါးတို့ကတော့ သဒ္ဓါမျိုးစေ့ကောင်းလျှင် ကောင်းသည်ထက်ကောင်းအောင် အကျိုးပေးသန်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြပါတယ် ... တဲ့။

ဒါ့ကြောင့် ထိုအရိယာ သံဃာတော်တို့သည် မြတ်သော ရတနာ မည်၏။ ဤမှန်သော သစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါများ ချမ်းသာကြ ပါစေ ... တဲ့”

“ကျွန်တော် တစ်ခုတော့ စောဒကတက်ပါရစေ ဘာဘ”

“ဘာများတုံးကွဲ့၊ ဆိုစမ်းပါဦး”

“လူပုဂ္ဂိုလ်တွေအဖြစ်နဲ့လည်း သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်များ ရှိကြတယ်လို့ ကျွန်တော်ကြားဖူးထားပါတယ်။ အဲဒီတော့ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များလည်း သံဃာနဲ့ တန်းတူ ‘ရတနာ’ မဖြစ်ထိုက်ဘူးလား”

“မင်းလည်း ငါ ငယ်ငယ်ကလို တယ်စပ်စုတဲ့ ကောင်လေး ပါလား ဟင်”

“လွန်တာရှိ၊ ဝန္တာမိပါ ဘာဘရယ်”

“မလွန်ပါဘူး၊ မလွန်ပါဘူး၊ ‘သံဃာရတနာ’ ဆိုတဲ့ စကားကို သတိထားကြည့်၊ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်တွေ စုဝေးနေပေမယ့် ‘သံဃာ’ လို့ မခေါ်ရဘူးတဲ့ဗျား၊ ရဟန်းများ စုဝေး နေတာကိုမှ ‘သံဃာ’ လို့ ခေါ်ရသတဲ့။ အဲဒီ ‘ရဟန်းများ’ လို့ ဆိုလိုက်တာနဲ့ လူနဲ့ မတူတာတွေကို ထပ်ပြီး စဉ်းစားကြည့်ဦး၊ လူ့သီလ၊ လူ့ဝိနည်းတွေထက် ရဟန်းတော်များရဲ့ ‘စတုပါရိသုဒ္ဓိ သီလ’ ကပို၍ မြင့်မြတ်နေတယ်....

နောက်တစ်ခုက လူတွေက သာသနာ့ အမွေခံ တိုးပွားလာ

အောင် အခြားသူ တစ်ဦးကို ရှင်ပြုမပေးနိုင်ဘူး။ ရဟန်းပြု မပေးနိုင် ဘူး၊ သရဏဂုံ မပေးနိုင်ဘူး၊ အဲဒီ ဂုဏ်လောက်နဲ့ပဲ လူ့ထက်သာတဲ့ 'ရတနာ' ဖြစ်၊မဖြစ်၊ မင်းစဉ်းစားကြည့်ပေတော့”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘာဘရေ၊ ကျွန်တော်မေ့သွားလို့ပါ၊ 'အနာဂါမ် လူ ပုဂ္ဂိုလ်'က ယနေ့မှ 'ရဟန်း' ဖြစ်လာသော 'ပုထုဇဉ်ရဟန်း'ကိုပင်လျှင် ဦးချ၊ ရှိခိုးကန်တော့ရမယ် လို့ စာထဲ၊ပေထဲမှာ ရေးသားထားတာတွေ ကို အခုမှ ပြန်သတိရတယ်”

“အေး ... 'သံဃာ' ဆိုလျှင် 'အရိယာသံဃာ' ကို မဆိုထားနှင့်။ ယခု တို့ ကိုးကွယ်နေတဲ့ သမုတိသံဃာ ရဟန်းများကိုတောင် လူ၊ နတ် ကို့၏ ရှိခိုးခြင်းကို ခံယူထိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်တယ်တဲ့။ အင်း ... အဲဒီအကြောင်းနဲ့ ပက်သက်ပြီး ပြောချင်တာလေးတောင် တစ်ခုရှိသေး ...

လွန်ခဲ့တဲ့ အနစ် ၃၀ လောက်ကပေါ့ကွာ၊ တောင်မြို့ မဟာ ဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်ထံ ရာထူး၊ဂုဏ်သိန်၊အရှိန်အဝါကြီးမားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ကြီးတစ်ယောက်က အခြံအရံတွေနဲ့ လာကန်တော့သတဲ့၊ အဲဒီအခါ ကျောင်းနေသာမဏေနဲ့ ရဟန်းပျိုကလေးများက 'ပြုတစ်၊ ပြုတစ်' နဲ့ ထွက်ကြည့်ကြသတဲ့၊ ဒါကို ဆရာတော်ကြီးက မြင်တော်မူလိုက် တယ်၊ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ကြီးလည်း ပြန်သွားရော၊ ဆရာတော်ကြီးက တုံး ခေါက်ပြီး သံဃာတွေ အကုန် ခေါ်လိုက်ပါရောတဲ့ဗျာ”

“ဘာဖြစ်လို့ ခေါ်တာလဲ ဘာရဲ့”

“ဆရာတော်ကြီးက ပြုတစ်၊ပြုတစ် ထွက်ကြည့်ကြတဲ့ ရဟန်း၊ သာ မဏေများကို သံဃာအလယ်မှာ ဆုံးမတော်မူချင်လို့ပေါ့ဗျာ၊ ဆရာ တော် ဆိုလိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို ငါမှတ်မိသလောက် ပြောပါရစေတော့ ကွာ ...

'မောင်ပဉ္စင်း'ကိုက မိမိတို့မှာရှိတဲ့ သံဃာဂုဏ်တော်ကိုတော့

အထင်မကြီးဘဲနဲ့လူတွေရဲ့ရာထူးကိုတယ်အထင်ကြီးကြသကိုး၊
 ရှက်စရာကောင်းလိုက်တာ၊ ကိုယ်တော်တို့ဟာ ရဟန်း၊ သာ
 မဏေ ဖြစ်တဲ့နေ့ကစပြီး လူနတ်တို့ရဲ့ ရှိခိုးပူဇော်ခြင်း ခံထိုက်
 တယ် ဆိုတာကိုလည်း မမေ့ကြနဲ့လေ ... '

လို့ ချိုချိုအေးအေးနဲ့ လေးလေးနက်နက်ကြီး ဆုံးမတော် မူလိုက်
 ပါသတဲ့ဗျာ”

“ဂေါတမ သာသနမှီ = ဂေါတမမည်သာ၊ စောမြတ်စွာ၏၊ သာသနာတော်တွင်း၌။ ယေဒီဏာသဝါ=အကြင်ပါပက၊ အာသဝ ရေကြီး၊ တွေတွေစီးကို၊ နေမီးနှုန်းအပ်၊ ဘုန်းအရဟတ်၏၊ ဆုံးသတ်ဂုဏ်စွမ်း၊ အကုန်ခမ်းတော်မူကြသော ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည်။ ဒဋ္ဌေန =ကျောက်ဖြင့်ပြီးသော တောင်ကြီးအသွင်၊ အလွန်လျှင် မြဲမြံခိုင်ခံ့လှစွာသော။ ဓနသာ=သမာဓိမဂ္ဂင် ယှဉ်တော်မူသောစိတ်ဖြင့်။ သုပ္ပ ယုတ္တာ=ကောင်းကောင်းမွန်မွန်၊ လွန်စွာ မြဲမြံ၊ ကျင့်ကြံ၊ အားထုတ် တော်မူကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ နိက္ကာမိနော= သမ္မာဒိဋ္ဌိအမှူးရှိသော ဝီရိယအဟုန်ဖြင့်။ ဥဿုံသော=ကိလေသာ နောင်အိမ်မှ၊ တစ်ရှိန်တည်း ထွက်မြောက်တော်မူကြလေကုန်ပြီ။ တေဒီဏာသဝါ = ထို ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည်။ ပတ္တိ-ပတ္တာ= ရတုလတ်သော၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကြီး နဂိုထီးကို၊ ခိုမှီးတစ်ဖန်၊ ဝင်စားသောအားဖြင့် ရတော်မူကြပြန်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ အမတံ=သေခြင်းကင်းသဖြင့်၊ အချင်း ခပ်သိမ်း ငြိမ်းချမ်းသာယာလှသောနိဗ္ဗာန်ကို။ ဝိဂ္ဂယု=မပြတ်မလတ်၊ အထပ်ထပ်လျှင်၊ အရဟတ္တဖိုလ် ဇောတို့ဖြင့် အာရုံပြုကုန်၍။ မုဓာ= သွားခရီးကို၊ အားကြီးမောင့်ယောင့်၊ တားဆီးနှောင့် တတ်သော၊ တစ်ထောင့်ငါးရာ၊ ကိလေသာရန်သူ၊ မာရ်မမူနိုင်သော အားဖြင့်။ လဒ္ဓါ=အပြီးအပိုင် လက်ကိုင်ရတော်မူကုန်သည်ဖြစ်၍။ နိဗ္ဗုတိ = မီး ဆယ့်တစ်ရပ်၊ ကြွင်းမဲ့သတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ချမ်းသာကို။ ဘုဂ္ဂ ဗာနာ=ကြည့်သာရွှင်လန်း၊ ချမ်းချမ်းမြမြ၊ ခံစားတော်မူကြကုန်

၏။ ဣဒမ္ဗိသံဃေ-အယံဧဝ သံဃော=ဤပါပက။ အာသဝရေကြီး၊
 တွေတွေစီးကို၊ နေမီးနှုန်းအပ်၊ ဘုန်းအရဟတ်၊ ဆုံးသတ်ဂုဏ်စွမ်း၊
 အကုန်ခန်းတော်မူကြကုန်သော ရဟန္တာသံဃာတော်သည်သာလျှင်။
 ပဏီတံ=ဝိသိဋ္ဌတရ၊ အတိဣဋ္ဌမောဠိ-သောဘဏီဖြစ်၍၊ လောကီ
 ဥစ္စာ၊ ရတနာတို့ထက် သာလွန်မြင့်မြတ်သော။ ရတနံ= ပစ္စုပ္ပန်နှင့်
 သံသရာကောင်းကျိုး၊ တိုးထက်၊တိုးအောင်၊ မြတ်နိုးဖွယ်ရာ၊ ကိုး
 ကွယ်ရာသော မင်္ဂလာကြီးအစစ်၊ လောကုတ္တရာ ရတနာတော်ကြီး
 ဖြစ်ပါပေ၏။ ဧတေန သစ္စေန=ဤသို့ မဖောက်မပြန်၊ အမှန်ကိုသာ၊
 ဆိုရသောသစ္စာကြောင့်။ ပါဏိနံ=သတ္တဝါတို့အား။ သုဝတ္ထိ = ဘေး
 ရန်ဟူ၍၊ မြူမငွေ့ဘဲ၊ ပြကတေ့ ကျန်းကျန်းမာမာ၊ ချမ်းချမ်း သာသာ
 လောကီ၊လောကုတ္တရာ မင်္ဂလာ အစီးအပွားသည်။ ဟောတု = ဖြစ်ပါ
 စေသတည်း။”

“ကဲ၊ ဆရာတော်ကြီးရဲ့အနက်မြန်မာပြန်မှာတို့တစ်တွေအတွက်
 အားလုံးလိုလို နားလည်နိုင်ပါတယ်နော်။ ခက်ဆစ်ထုတ်စရာများ
 ရှိသေးသလား။”

“မရှိပါဘူး ဘာဘ၊ ကျွန်တော်ပြောလာခဲ့သမျှထဲမှာ အတော်များ
 များ အကျုံးဝင်နေတာမို့ အဓိပ္ပာယ်ပေါက်သလောက်ရှိပါတယ်။
 ‘သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမှူးရှိသော ဝီရိယအဟုန်ဖြင့်’ ဆိုတာက မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး
 ကျင့်စဉ်ကို ဝီရိယ မဆုတ်မနစ် အားသစ်ကြိုးပမ်းတော်မူကြတာကို
 ဖော်ပြတာ မဟုတ်လား။”

“ဟုတ်ပါတယ်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်ဖြင့် ကိလေသာမှ ထွက်
 မြောက်တော်မူကြတာကို ဆိုလိုတာပါ။ အဲသလို ကင်းလွတ်တော်
 မူပြီးတဲ့အခါ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူ ကြပါတယ်။
 ဒါကြောင့် ‘အရဟတ္တဖိုလ်ကြီး၊ နဂိုထီးကို၊ ခိုမှီးတစ်ဖန်၊ ဝင်စားသော
 အားဖြင့်’ လို့ ဆရာတော်ကြီးက သုံးနှုန်းထားတာ ဖြစ်ပါတယ်...။”

သပြေကန်ဆရာတော်ဘုရားရဲ့မြန်မာစကားပြေကတော့အကျဉ်း
ချုံးပြီး ဒီလိုဆိုထားတယ်၊ ဖတ်ကြည့်စမ်း။”

“မြဲမြဲတည်တံ့သော သမာဓိဖြင့် လွန်စွာအားထုတ်ကြကုန်၍
ဂေါတမမြတ်စွာ သာသနာတော်၌ ကိလေသာတို့မှ လွတ်ထွက်ကြ
သော ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့သည် နိဗ္ဗာနဓာတ်သို့ အာရုံယူလျက်
သက်ရောက်ကြပြီးသော် ပစ္စည်းဥစ္စာအနည်းငယ်မျှ မကုန်ကျရဘဲ
အလွယ်တကူ ရရှိ၍ ဖလသမာပတ် အငြိမ်းမာတ်အရသာ ခံစားကြ
လျက် အရဟတ္တဖိုလ် ဝင်စားတော်မူကြ၏။ ရဟန္တာ သံဃာတော်၌
ဤရတနာ၏အဖြစ် နှစ်သက်ဖွယ်ဂုဏ်ရည်လည်း ထူးမြတ်လှပါပေ
၏။ ဤသစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာပါစေသတည်း။”

“အေး-ဆရာတော်ကြီးနှစ်ပါးရဲ့အနက်ပေးတဲ့ စာသားများကို
နှစ်မျိုးစလုံးဖတ်ထားရင် မကျဉ်းမကျယ် ပို၍ သိလာနိုင်တာပေါ့
ကွယ်။ ‘မြဲမြဲတည်တံ့သော သမာဓိ’ ဆိုတာ ‘မဂ်၊ ဖိုလ်ရဖို့ ကြိုးစားတဲ့
သမာဓိ’ ကိုခေါ်ပါသတဲ့။ အဲသလို ကြိုးစားရာမှာလည်း သာမန်
လုံ့လနဲ့ ကြိုးစားရတာမဟုတ်၊ အလွန်ကြိုးစားရတယ်”

“ ‘ပစ္စည်းဥစ္စာအနည်းငယ်မျှ မကုန်ကျရဘဲ အရဟတ္တဖိုလ်ကို
ခံစားနိုင်တယ်’ ဆိုတာနည်းနည်း ရှင်းပေးပါလား ဘာဘ ”

“အဲဒါကို သပြေကန်ဆရာတော်က ရေးထားပါတယ်၊ ‘လောက
ဧည့်စိမ်းမှန်သမျှကို ခံစားနိုင်ဖို့အတွက် ပစ္စည်း၊ ဥစ္စာ၊ ငွေ၊ အရင်းအနှီး
တို့နှင့်ရင်းနှီးလဲလှယ်မှရတယ်၊ ရုပ်ပစ္စည်းကိုရုပ်ပစ္စည်းနဲ့အလဲအလှယ်
လုပ်ရတယ်မဟုတ်လား။ လောကုတ္တရာ ဖလသမာပတ်ကျတော့နာမ်နဲ့
သာ ရင်းနှီးရတဲ့ အတွက် ပစ္စည်း၊ ဥစ္စာ၊ အရင်းအနှီး မကုန်မကျရဘဲ၊
အကုန်အကျခံလို့လည်း မရနိုင်တဲ့အတွက် ရုပ်ဝတ္ထု အတိုင်းအတာနဲ့
တစ်စုံတစ်ရာ မပေးရ၊ ပေးလို့လည်းမရ၊ နာမ်ကိစ္စသာဖြစ်တယ် တဲ့...

ရုပ်ဝတ္ထုတန်ဖိုး အကုန်အကျတွေခံကာ လွန်စွာကြောင့်ကြစိုက်မှ

ရနိုင်တဲ့ လောကစည်းစိမ်များဟာ တကယ်အေးမြ၊ငြိမ်းချမ်းသော သုခ မရှိနိုင်ပါဘူးတဲ့။ လောကုတ္တရာ ဖလသမာပတ်ကျတော့ နေရာ ဌာန၊ အချိန်ကာလမရွေး ဘာမှ ကြောင့်ကြစိုက်ရမှု မပါ။ (ငွေအရင်း အနီးမပါဘဲ) သက်သာလွယ်ကူစွာ ခံစားရသော တကယ့် အေးငြိမ်း ချမ်းမြ သုခအစစ်ကြီး ဖြစ်တယ် .. တဲ့။

မြဲမြဲသော သမာဓိကို အရင်းအနှီးပြု၍ လောကုတ္တရာချမ်းသာ အစစ်ကြီးကို လက်ဝယ်ပိုင်ပိုင် ရရှိခံစားတော်မူနိုင်ကြသော ရဟန္တာ သံဃာတော်များသည်သာလျှင် ရတနာ အစစ်ဖြစ်တော်မူကြပါ၏။ ဤမှန်ကန်သော သစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါများ ချမ်းသာပါစေ သတည်း ' ... ပေါ့ကွယ် "

"ဟုတ်ကဲ့ ဘာဘ၊ ကျွန်တော် နောက်တစ်ပုဒ် ဆက်ဖတ်ပြပါဦး မယ်။

ပထဝီသီတော=တစ်ဆယ့်ခြောက်တောင်၊ ဖွဲ့ရိုးဆောင်၍၊ ရှစ် တောင် ထဲလှိုက်၊ မြေဝင်စိုက်အပ်သော။ ဣန္ဒဒီလော= မြဲမြဲကြံ့ခိုင်၊ တံခါးတိုင်သည်။ စတုတ္ထဝါတေဟိ=လေးမျက်နှာက၊ ပက်ပါစူးစူး၊ ဟူးဟူးခုန်စိုင်း၊ အံ့ခါဝိုင်းသော၊ မှန်မှိုင်းမပြေ၊ မုန်တိုင်းလေတို့ ကြောင့်။ အ-သမ္မကမ္မိယော = အနည်းငယ်မျှ၊ ဘယ်ညာတိမ်းပါး၊ သိမ်းယိုင်၍ မသွားနိုင်သည်။ သိယာယထာ=ဖြစ်သကဲ့သို့။ ယော သပ္ပရိသော၊ အကြင်အရိယမဂ်လမ်း၊ ထက်စခန်းကို၊ တက်လှမ်း ခါမီ၊ လာဝသီနှင့်၊ ပါရမီပြည့်ကြောင်း၊ ယူမြော်ညောင်းသော သူ တော်ကောင်း သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အရိယသစ္စာနိ= ဒုက္ခ၊ သမု ဒယ၊ နိရောဓ စသော အရိယသစ္စာတို့ကို။ အဝေစ္စ=ပထမ မဂ်ဉာဏ် ဖြင့် သက်၍။ ပဿတိ=မြင်၏။ တံသပ္ပရိသံ=ထို သူတော်ကောင်း သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ တထူပမံ=ထို လာဘော၊ အ၊ လာဘော၊ ယသော၊ အ၊ယသော၊ သို့ စသောအားဖြင့်၊ လောကခံ ရှစ်ထွေ၊ မုန်

တိုင်းလေတို့ကြောင့်၊ အခြေတိမ်းပါး၊ ယိမ်းယိုင်၍မသွားနိုင်သော တံခါးတိုင်ကြီးနှင့်တူ၏ဟူ၍။ အဟံ=ငါဘုရားသည်။ ဝဒါမိ= ဟောတော်မူ၏။ ဣဒမ္ဗိသံဃေ-အယံ ဧဝသံဃော= ဤ သူတော်ကောင်း၊ သောတာပန်သံဃာတော်သည် သာလျှင်။ ပဏီတံ=ဝိသိဋ္ဌတရ၊ အတိဣဋ္ဌမောဠိ၊ သောဘဏီဖြစ်၍၊ လောကီဥစ္စာရတနာတို့ထက်သာလွန်၊ မြင့်မြတ်သော။ ရတနံ=မင်္ဂလာကြီးအစစ်၊ လောကုတ္တရာ ရတနာတော်ကြီးဖြစ်ပေ၏။ ဧတေနသစ္စေန=ဤသို့၊ မဖောက်မပြန် အမှန်ကိုသာ ဆိုရသော သစ္စာကြောင့်။ ပါဏိနံ= သတ္တဝါတို့ အား။ သုဝတ္ထိ= လောကီ၊ လောကုတ္တရာ မွန်မြတ်စွာသော မင်္ဂလာ အစီးအပွားသည်။ ဟောတု=ဖြစ်ပါစေသတည်း။”

“ကဲ ... စကားပြေအားဖြင့်တော့ သိသာလောက်ပါတယ်ကွယ်။”

မြေကြီးထဲမှာ နက်စွာစိုက်ထားတဲ့ တံခါးတိုင်ကြီးဟာ အရပ်လေးမျက်နှာကလေးပြင်း၊ မုန်တိုင်းတွေတိုက်ခတ်လှုပ်ရှားပေမယ့်လည်း မယိမ်းမယိုင် ကြံ့ကြံ့ခိုင်သကဲ့သို့၊ သောတာပတ္တိမဂ်ရပြီးသော သံဃာတော်များလည်း လာဘော အ၊ လာဘော အစရှိတဲ့ လောကခံတရားလေးပြင်းမုန်တိုင်းရစ်ပါးကို ကြံ့ကြံ့ခိုင်ခိုင်၊ မတုန်မလှုပ် ခံနိုင်ရည်ရှိကြပါသတဲ့။ အဲဒီဂုဏ်ဟာ သောတာပန် အရိယာ ဖြစ်လျှင် ခံနိုင်စွမ်းရည် ရှိလာပါတယ်။ ပုထုဇဉ်ဆိုရင် ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်မှ ခံနိုင်ရည်မရှိကြပါဘူးတဲ့။ တို့တစ်တွေလို ‘လူထဲကလူ’တွေ မပြောနဲ့၊ ‘သတိပညာ ရှိပါတယ်ဆိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်’တွေတောင် လက်တွေ့ကိုယ်တွေ့ ဖြစ်လာရင် ဖောက်ပြန် တုန်လှုပ်ကြစမြဲ မဟုတ်လား။”

“ဟုတ်တယ်နော် ဘာ၊ အချို့ဆိုရင် ဆင်းရဲတာသာခံနိုင်တယ်၊ ချမ်းသာတဲ့ဒဏ်ကို မခံနိုင်ကြဘူး၊ တချို့ကျတော့လည်း နိမ့်ချ၊ ကဲ့ရဲ့တဲ့ဒဏ်ကို အောင့်အည်း၊ သည်းခံနိုင်ပေမယ့် မြှောက်ပင့်ချီးကျူးခံရတဲ့ ဘဝကျတော့ အောက်ခြေ လွှက်ကုန်ကြတာပဲ”

“အများအားဖြင့်တော့ တို့တစ်တွေအပါအဝင် ပုထုဇဉ်မှန်သမျှ ဟာ လောကခံရဲ့ အဆိုးဒဏ်ကိုလည်း မခံနိုင်ကြပါဘူး။ အကောင်း ဒဏ်ကိုလည်း မခံနိုင်ကြပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့် ‘သောတာပန် အရိယာ ဖြစ်မှ လောကခံကို ခံနိုင်ပါတယ်’ လို့ ဗုဒ္ဓကအတိအကျ ဟောတော် မူထားတယ်လေ။ ‘ဗုဒ္ဓဿ လောကဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ယဿ နကမ္မတိ’ တဲ့။ ‘လောကခံ ၈ ပါးကို မတုန်မလှုပ်၊မဖောက်မပြန်၊ကြံ့ကြံ့ခံနိုင် သော စိတ်သည်။ အသောက်=သောက်ကင်း၏။ ဝိရဇံ=ဧရာကင်း ၏။ ခေမံ=ဘေးကင်း၏။’ --တဲ့။ ဟုတ်တယ် မဟုတ်လား။”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘာ”

“ဒီနေရာမှာ သပြေကန်ဆရာတော်ရဲ့ အဆိုအမိန့်ကို အကျဉ်း ချုပ်ပြီး ဖောက်သည်ချရဦးမယ်။ သောတာပန်အရိယာများဟာ ဆိုခဲ့ တဲ့ လောကခံ ၈ ပါးကိုသာ ခံနိုင်စွမ်းရည် ရှိရုံမက ဘုရား၏ ဂုဏ် တော်ကို ယုံကြည်ခြင်း၊ တရား၏ဂုဏ်တော်ကိုယုံကြည်ခြင်း၊ သံဃာ ၏ဂုဏ်တော်ကို ယုံကြည်ခြင်းနှင့် ဂရုဓမ္မ ၅ ပါးသီလ လုံခြုံခြင်းမှာ လည်း ဘယ်သောအခါမှဖောက်ပြန်တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိကြပါဘူး တဲ့။ ဆောင်ပုဒ်ကလေးတောင် ပေးထားလိုက်သေးတယ်။

‘ဗုဒ္ဓ၊ဓမ္မ၊ သံဃာကိုယုံ၊

မတုန်လှုပ်ဘိ၊ အရိယကန္တ၊

သီလငါးဖြာ၊ စုံညီညာ၊

သောတာပတ္တိယင်’ ... တဲ့။ အဲဒါနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဓမ္မပဒ

ထဲက ဝတ္ထုသာမကပြထားတာတွေ ရှိသေးတယ်”

“အဲဒါလေးတွေ ပြောပြပါလား အဘ”

“မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်မှာ ‘သုပ္ပဗုဒ္ဓ’ အမည်ရှိတဲ့ ရောဂါသည် လူဆင်းရဲတစ်ဦးဟာ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တရားတော် အတိုင်း ကျင့်ကြံလို့ ‘သောတာပန် အရိယာ’ဖြစ်လာပါသတဲ့။ အဲဒီ

အခါမှာ ရတနာသုံးပါး၏ဂုဏ်ကို ယုံကြည်ဝမ်းမြောက်လွန်းလို့ မြတ်စွာဘုရားကိုလျှောက်ရအောင်ကျောင်းတော်သို့လာခဲ့ပါသတဲ့”

“ကျွန်တော် ဖြတ်ပြီး မေးပါရစေ ဘာဘရယ်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၊ တစ်ယောက်ဟာ မိမိကိုယ်ကို သောတာပန်ဖြစ်ပြီလို့ သိရှိ၊ ဆုံးဖြတ် နိုင်ပါသလား။”

“ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။ အထက်ကပြောခဲ့တဲ့ အင်္ဂါ ၄ ပါးနဲ့ ညီညွတ်ပြီးတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် သစ္စာ ၄ ပါးကို သိလာတယ်။ ဝိစိကိစ္ဆာတွေ ကင်းသွားတယ်။ အဲဒီမှာ ကိုယ်တိုင်လက်ခံဖို့ ရဲရင့်လာတယ်။ အဲသလို အခါမျိုးမှာ မှန်ကိုကြည့်လျှင်ကိုယ့်ပုံကို ပြန်မြင်ရသကဲ့သို့ ထင်ထင်ရှားရှား ဖြစ်လာတဲ့အတွက် ‘ဓမ္မအာဒါသ တရားမှန်တော်ကြီး’ လို့ ခေါ်နိုင်သေးသတဲ့”

“အင်း ... ဟုတ်ပါတယ်လေ။ ကိုယ့်စိတ်ကို ကိုယ်အသိဆုံးပေါ့။ ‘သုပ္ပဗုဒ္ဓ’ အကြောင်း ဆက်ပါဦး ဘာ”

“အဲသလို ဘုရားကျောင်းတော်ကို လာတဲ့လမ်းမှာ တစ်နေရာရောက်တော့ သိကြားမင်းက ကောင်းကင်မှာ ကိုယ်ထင်ပြုပြီး ပြောသတဲ့။ ‘အချင်းသုပ္ပဗုဒ္ဓ၊ သင့်မှာ လူကလည်း မကျန်းမာဘူး၊ ဆင်းရဲတာကလည်း လွန်လို့။ ဒီတော့ သင့်ရောဂါလည်း ပျောက်စေမယ်။ ချမ်းသာစွာ စား၊သောက်၊နေထိုင်ဖို့လည်း ရတနာတွေ တောင်လိုပုံပေးမယ်။ ရတနာသုံးပါးဂုဏ်ကို မယုံကြည်ပါဘူး၊ ယနေ့ကစပြီး ပစ်ပယ်လိုက်ပါတော့မယ် -လို့ တစ်ခွန်းတည်းသာ ပြောပါ’-တဲ့

ဒီတော့ သုပ္ပဗုဒ္ဓက ‘သင် ဘယ်သူလဲ’ လို့ ပြန်မေးတယ် ...

‘ငါက သိကြားမင်း’ လို့ပြန်ဖြေတော့

‘ဟဲ့ ... သိကြားမိုက်၊ သင်က ငါ့ကို လူဆင်းရဲလို့မှတ်သလား၊ ငါ့မှာ သူတော်ကောင်းဥစ္စာ ၇ ဖြာတည်းဟူသော ရတနာမျိုးစုံ ရှိတယ်။ ငါက လူချမ်းသာဖြစ်တယ်။ သင်နဲ့စကားပြောစရာပင် မရှိ

ဘူး' လို့ နှင်လွှတ်လိုက်တယ်။ အဲဒီအကြောင်း မြတ်စွာဘုရားကို သိကြားမင်းက သွားလျှောက်နှင့်တဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက 'သိကြားမင်း၊ သောတာပန်ဖြစ်တဲ့ သုပ္ပဗုဒ္ဓကို သင်ကဲ့သို့ သိကြားမင်း တစ်ယောက်တည်း မပြောနှင့်၊ သိကြား အရာ၊အထောင် သွား၍ ဖျက်ဆီးတောင် မရနိုင်ဘူး' လို့ မိန့်တော်မူလိုက်သတဲ့။"

“သောတာပန် အရိယာဖြစ်လာရင် တကယ်ပြတ်သားလာတယ် ထင်တယ်နော် ဘာဘ။ သိကြားမင်းကိုတောင်မှ 'ဟဲ့ - သိကြားမိုက်' လို့ ခေါ်ဝံ့လာတာပဲ”

“အေးပေါ့ကွ၊ ရတနာသုံးပါးကို ထိပါး၊ ပုတ်ခတ် လာလို့ရှိရင် အတိုက်အခံပြုဖို့ သတ္တိရှိလာတယ်၊ ရဲရင့်လာတယ်၊ အမှန်တရားကို ဘယ်သူနဲ့ဖြစ်ဖြစ်ပြောဝံ့လာတယ်။ ကိုယ့်အယူအဆကိုလက်မလွှတ် တော့ပါဘူးတဲ့။ ဓမ္မစက္ကသုတ်မှာ ပထမဆုံး သောတာပန် ဖြစ်တဲ့ 'ကောဏ္ဍည ဘိက္ခု' ရဲ့စိတ်ထားကို အထင်အရှား ပြပါတယ် ...

- (၁) ဒိဋ္ဌဓမ္မ - ဘုရားဟောပြသော သစ္စာလေးပါး ကို မိမိ၏ ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် ကိုယ်တိုင်မြင်ရခြင်း။
- (၂) ပတ္တဓမ္မ - ထိုတရားသဘောကို လက်ဆုပ်, လက် ကိုင် ရလာခြင်း။
- (၃) ဝိဒိတဓမ္မ- တရားသဘောကို အဲဒါအမှန်ဆုံး လို့ သိလိုက်ခြင်း။
- (၄) ပရိယောဂါဠဓမ္မ - မိမိဉာဏ်ဖြင့် အနည်းနည်း ဝေဖန် ၍ လက်ခံလိုက်ခြင်း။
- (၅) တိဏ္ဍဝိစိကိစ္ဆ-မိမိလက်ခံပြီးသားကို ယုံမှားသံသယ မှ ကင်းလွတ်ခြင်း။
- (၆) ဝိဂတကထံကထ-ထိုလက်ခံပြီးသော တရားအပေါ် မှာ သို့လော၊သို့လော တွေးတောမှုများ ကင်းပြီးခြင်း။

(၇) ဝေသာရဇ္ဇပတ္တ-မိမိကိုယ်ကို မိမိပကတိ ယုံကြည်
ရဲရင့်လာခြင်း။

(၈) အပရပုစ္ဆယ-သူတစ်ပါး၏ သိမ်းသွင်း၊ ဆွဲဆောင်
မှုကို လက်မခံခြင်း။

အဲသလို ရှိလာပါသတဲ့။ ဒီတော့ သိကြားမင်းဖျက်လို့ ဘယ်ရပါ့မလဲ
ကွယ်”

“ကျွန်တော်တို့လို ပုထုဇဉ်တွေနဲ့တော့ အကွာကြီး ကွာသွားပြီ
ထင်တယ် ဘာဘရေ”

“မနှိုင်းကောင်း နှိုင်းကောင်းကွာ၊ တို့တစ်တွေမှာ သစ္စာလေးပါး
ကို ကိုယ်တိုင်သိမြင်ဖို့ မပြောနဲ့၊ အရေးရယ်၊ အကြောင်းရယ်လို့
ဆိုရင် ငါးပါးသီလမှ လုံကြရဲ့လား။ စမ်းသပ်လာရင်ကော ကြံ့ကြံ့
ခံနိုင်ကြပါ့မလား၊ တကယ်ငတ်ပြတ်နေတဲ့ အခါမျိုးရယ်၊ အဲဒီ အခါ
မှာ ငါးပါးသီလထဲက ‘ပါဏာတိပါတကံ’ ရယ်။ ‘အဒိန္နာဒါနကံ’
ရယ်။ ‘မုသာဝါဒကံ’ရယ်။ အဲဒီ ကံသုံးပါးကိုလုံအောင် ထိန်းနိုင်ကြ
ပါ့မလား”

“အဲဒါလည်း သစ္စာလေးပါးကို ပိုင်ပိုင်မသိလို့ နေမှာပေါ့ ဘာ
ရဲ့”

“အေး ... ဟုတ်တယ် .. ဟုတ်တယ်၊ မင်းပြောတာ ဟုတ်တယ်”

“ရှိတော့ရှိတယ်၊ ရှားတယ် ဆိုတာ မျိုးပေါ့နော်”

“ရှားလွန်းလို့သာ ရတနာမည်တာပေါ့ မောင်ရ၊ ကျောက်စရစ်ခဲ
ကြားက ပတ္တမြားပြည်တန်တွေ့ဖို့ရာ ခဲယဉ်းတယ် မဟုတ်လား။
နောက်ဝတ္ထုတစ်ခုက မာရ်နတ်က ဘုရားယောင်ဆောင်ပြီး ‘သော
တာပန်’ တစ်ဦးကို စမ်းသပ်ခြင်းမျိုးပေါ့”

“အဲဒါလည်း ပြောပါဦး ဘာ”

“တိတ္ထိဆရာကြီးတွေရဲ့တပည့် ‘သူရမ္မဋ္ဌ’ဆိုတဲ့ ဒါယကာတစ်ဦး

ဟာ သူ့ဆရာတွေရဲ့ အယူအဆတွေမှ ကင်းလွတ်ပြီး သောတာပန် နီးနီး ဖြစ်လာတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ကြွလာ၊ ချီးမြှောက် တရားဟောပြောတော်မူပါတယ်။ အဲသလိုနဲ့ သူရမ္မဋ္ဌ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးလို့ မြတ်စွာဘုရား ပြန်ကြွတော်မူတဲ့အခါ မာရ်နတ်က ဘုရားပုံသဏ္ဍာန်ဖန်ဆင်းပြီး သူရမ္မဋ္ဌထံရောက်လာတယ်”

“ဘာလုပ်ဖို့ လာတာလဲ ဟင်”

“သောတာပန်ရဲ့ အရိယသစ္စာကို ဖျက်ဆီးရအောင်လာတာ ပေါ့။ သူက ဘုရားယောင်ဆောင်ပြီးပြောတယ်လေ။ ‘အချင်း သုရမ္မဋ္ဌ’ တဲ့၊ ‘အခုန ငါဘုရား ဟောခဲ့တဲ့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဆိုတဲ့ တရားများ အနက်က နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တဆိုတဲ့ ခန္ဓာမျိုးလည်း ရှိသေးတယ်။ အဲဒီ တရားကြွင်းကျန်နေလို့ နောက်ထပ် ငါဘုရား ဟောရအောင် ပြန်ကြွ လာခဲ့တယ်’ လို့ ပြောသတဲ့။ အဲဒီစကားကို ကြားလိုက်တယ် ဆိုရင်ပဲ

‘အသင်ဟာ ဗုဒ္ဓ မဟုတ်ဘူး။ သဗ္ဗညုတ မြတ်စွာဘုရားတို့ မည် သည် တရားဟောတော်မူရာမှာ ချွတ်ယွင်း ကြွင်းကျန်တယ်လို့ ဘယ် တော့မှ မရှိဘူး။ သစ္စာလေးပါးမှာ နတ်ပယ်စရာလည်းမရှိဘူး။ ဖြည့်စွက်စရာလည်း မရှိဘူး။ သင်ဟာ မာရ်နတ်ပဲ ဖြစ်ရမယ်။ အခု ချက်ချင်း ငါ့ရှေ့မှောက်က ထွက်သွားပါ’ လို့ ခြိမ်းခြောက်၊ နှင်လွှတ် လိုက် ပါသတဲ့”

“မာရ်နတ်က ဘုရားသဏ္ဍာန် ဖန်ဆင်းတော့ တူနိုင်ပါ့မလား ဘာဘရယ်”

“ရူပ အစိန္တေယျ မဟုတ်လား။ မာရ်နတ်က သုရမ္မဋ္ဌကို အထင် သေးလို့ နေမှာပေါ့ကွာ။ ဒါ့ကြောင့် ဆင်တူရိုးမှား ဖန်ဆင်းပြရင် ရနိုင်လိမ့်မယ် လို့ ထင်သလားမှ မသိတာ။ သောတာပန် အစစ်ဖြစ် လာရင် အခုလို သိကြားနဲ့ မာရ်နတ်တို့က တစ်ခေါက်တစ်ခါ လာ ပြီး စမ်းသပ်တာ မပြောနဲ့။ လက်ပွန်းတတီး အတူနေကြတဲ့ လင်နဲ့

မယားတောင် နိစ္စရှုဝ ဖျက်ဆီးလို့ မရတဲ့ အကြောင်း ‘ဘာရဒ္ဒါဇ’
ဗြာဟ္မဏပုဏ္ဏားကြီး ဝတ္ထုကလည်း ရှိသေးတယ်”

“ဟာ ... ဒါလည်း လုပ်ပါဦး ဘာဘရဲ့။”

“အဲဒီ ဝတ္ထုကို ပြောရရင် အနောက်မဇ္ဈိမတိုင်းမှာ ရှေးရှေး ပဝေ
သဏီကတည်းက ခိုင်မာလာတဲ့ လူနေမှုစနစ်က စ, ပြောရလိမ့်မယ်။
အဲဒါဘာလဲဆိုတော့ ဘုရင်များဟာ တိုင်းသူ, ပြည်သားများ အပေါ်
မှာ အသက်, ဦးဆံပိုင်ခဲ့သလို ခင်ပွန်းသည် လင်ယောက်ျားများက
မိမိရဲ့ ဇနီးမယားအပေါ်မှာ အသက်, ဦးဆံပိုင်သလောက် စိုးမိုး, ချုပ်
ချယ်ခွင့်ရှိတယ်။ လင့်သြဇာမှန်သမျှ ရိုကျိုး, လိုက်နာကြရတယ်။

ခြေရင်း အလုပ်အကျွေးအနေနဲ့ အစေခံများသဖွယ်, ကျွန်များ
သဖွယ် လင်ကို ပြုစုရတယ်။ ဒါတောင် ငါးနှစ်နေလို့မှ သား, သမီး
မရရင် ‘အမြဲမ’ရယ်လို့ သူ့မိဘအိမ်သို့ နှင်ထုတ်နိုင်ခွင့်ရှိတယ်။
မိန်းမသားများရဲ့ ဘဝဟာ အဲသလောက် အနှိမ်ခံ, အောက်တန်းကျ
ခံရတယ်။ လင်ကို တော်လှန်ဝံ့တယ်လို့ မရှိကြဘူး။ မင်းလည်း ဖတ်
ဖူး, ကြားဖူးမှာပေါ့လေ။

အေး ... သာဝတ္ထိပြည်မှာ မဟာဗြာဟ္မဏ အမျိုးဖြစ်တဲ့ ဘာရဒ္ဒါဇ
သူဌေး ပုဏ္ဏားကြီးရှိတယ်။ သူ့ဇနီးက ဓနုဇာနီပုဏ္ဏေးမပေါ့။ အဲဒီ
ပုဏ္ဏေးမကြီးက မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တရားတော်ကို သက်ဝင်, ယုံ ကြည်
ပြီး ကျင့်ကြံ, ဆောက်တည်ခဲ့တာနဲ့ သောတာပန် အရိယာ ဖြစ်နေပါ
သတဲ့။ အဲဒါကို ပုဏ္ဏားကြီးမသိဘူး။ ပုဏ္ဏေးမကြီးကလည်း ဗုဒ္ဓဝါဒီ
မဟုတ်တဲ့ သူ့ယောက်ျားကို အသိမပေးပါဘူးတဲ့။ အဲ ... သို့ပေမယ့်
ပုဏ္ဏေးမကြီးက အမှတ်မဲ့နာချေ, ဆတ်လိုက်တိုင်း ‘ဟတ်ချိုး .. ဗုဒ္ဓေါ’
လို့ အမြဲရွတ်ဆိုမိပါသတဲ့။ အဲသလို ရွတ်ဆိုတိုင်း ပုဏ္ဏားကြီးက
ရိုက်မောင်း, ပုတ်မောင်း အမြဲလုပ်ပါတယ်”

“ပုဏ္ဏားကြီးကလည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို မကြည်ညိုလိုက်တာ လွန်

ပါရောလား၊ ဘာဖြစ်လို့ ဒီလောက် ရန်ငြိုးကြီးနေရတာလဲ ဘာရဲ့။”

“အဲဒါလည်း ရှေးပဝေသဏီကတည်းက အယူအစွဲကြီး တစ်ခုပေါ့ကွယ်။ သူတို့ရဲ့ ဝါဒက ကမ္ဘာအစကတည်းက မဟာဗြဟ္မာကြီးရဲ့ ခံတွင်းက မွေးဖွားသက်ဆင်းလာတဲ့အတွက် လူသားထဲမှာ သူတို့သာ အမြတ်ဆုံး၊ ပညာအနေနဲ့လည်း သူတို့တတ်ကျွမ်းထားတဲ့ ဝေဒသုံးပုံသာလျှင် အကျင့်တရားအပြည့်စုံဆုံး။ ဒါ့ကြောင့် သူတို့အမျိုးထက် အဆင့်နိမ့်တဲ့ ခတ္တိယ သာကီဝင် တစ်ဦးက ‘လောကသုံးပါးမှာ အမြတ်ဆုံး’ ရယ်လို့ ဘွဲ့ခံနေတဲ့ မြတ်စွာ ဗုဒ္ဓကို အထင်သေးတယ်။ အကျင့်စရဏတရားနဲ့ ဒဿနမှာလည်း သူတို့ကို လုံးဝမမီဘူးလို့ တထစ်ချမှတ်ထားတဲ့ တစ်ယူသန်သမားကြီးတွေကိုးကွဲ့။ ဒါ့ကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ငြိုးသူရန်ဖက် လုပ်နေကြတာပေါ့။”

‘ဪ... ဪ... တလွဲမှာ ဆံပင်ကောင်းနေတဲ့ ပညာတတ်ကြီး တွေပေါ့လေ။’

“ဆိုပါတော့ကွာ၊ အဲသလို ချေဆတ်တိုင်း ဘုရားကို ‘တ’မိလို့ အရိုက်ခံရပေါင်းများပေမယ့် မယားရဲ့ဝသီဘော်ကတော့ ပျက်သွားတယ်လို့ မရှိပါဘူးတဲ့။ တစ်နေ့မှာတော့ ပုဏ္ဏားကြီးရဲ့ မိတ်ဆွေ ဗြာဟ္မဏ ငါးရာကို သူ့အိမ်မှာ နို့ထမင်းကျွေးဖို့ အစီအစဉ်ကြီးတစ်ခု လုပ်ပါသတဲ့။ အဲဒီအခါမှာ ပုဏ္ဏားကြီးက သူ့ဇနီးကို သို့ကလို မှာထားတယ်’-

‘ကဲ ...ပုဏ္ဏားမ၊ ငါ့မိတ်ဆွေတွေရဲ့ ထမင်းပွဲမှာတော့ ‘ဗုဒ္ဓ’ ကို ယောင်လို့မှ ‘မတ’ ပါနဲ့။ သူတို့ရှေ့မှာ ငါအရှက်ကွဲရရင်တော့ မင်းကို ငါသတ်ရပါလိမ့်မယ်’လို့တင်းတင်းကျပ်ကျပ် သတိပေးပါသတဲ့။ ပုဏ္ဏားမက စကားနည်း၊ ရန်စဲဖြစ်အောင် ကျွန်မသတိထားနေပါ့မယ်’ လို့ ကတိပေးပါတယ်။ သို့ကလိုနဲ့ မဟာဗြာဟ္မဏ ပုဏ္ဏား မိတ်ဆွေတွေ စုံစုံညီညီ ရောက်လာကြလို့ ပုဏ္ဏားမက ထမင်းပွဲ ပြင်ပေးတဲ့

အခါ မချေ့မဆတ်အောင် သတိကြီးစွာထားနေတဲ့ကြားက နွားနို့ တစ်ခွက် မတော်တဆ မှောက်ကျလိုက်တယ်ဆိုရင်ပဲ၊ ပုဏ္ဏားမက-
'နမော တဿ ဘဂဝတော အပူတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ' လို့ အစ၊အဆုံး ရွတ်လိုက်မိသတဲ့ဗျား”

“အဲဒါ သိပ်သဘာဝကျတာပေါ့ ဘာဘရယ်။ မချေ့မဆတ်မိ အောင် စိတ်ကို ချုပ်တည်းထားရလေတော့ တစ်နေရာရာက အမှတ် မထင် ထွက်ပေါက် ဖြစ်လာတာနဲ့ တွန်းကန်ပွင့်ထွက်လာတော့တာ ပေါ့။ အဲဒီတော့ ဘယ်လို ဖြစ်ကုန်သလဲ”

“ပုဏ္ဏားဧည့်သည်တွေမှာ ပွက်လောရိုက်သွားတာပေါ့ကွယ်။ ‘ဗုဒ္ဓ’ ကိုတပည့်ခံတဲ့ မဟာဗြာဟ္မဏဇာတ်ပျက်ရဲ့ထမင်းကို တို့ မစား တော့ဘူးဟေ့’လို့ ကဲ့ရဲ့ဆဲရေးပြီး အလျှိုအလျှို ထပြန်သွားကြ သတဲ့။ ဘာရခွါဇ ပုဏ္ဏားကလည်း ဆတ်ဆတ်တုန်လောက်အောင် ဇနီးကို ဒေါသ ဖြစ်လာပြီး သန်လျက်နဲ့ ထပိုင်းမယ် လုပ်ရောတဲ့။ အဲဒီအခါ ပုဏ္ဏားမက မတုန်မလှုပ်၊ မကြောက်မရွံ့ဘဲနဲ့ ပြန်ပြော လိုက်ပုံက ...

‘ပုဏ္ဏားကြီး သဘောကျသလိုသာလုပ်ပါ။ ကျွန်မအနေနဲ့ကဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို တမိတဲ့ အသံကြောင့် စိုးရိမ်ပူပန်မှုလည်း မရှိပါ ဘူး။ နောင်တလည်း မရပါဘူး။ ကျွန်မ သေဖို့ အဆင်သင့်ပါပဲ’လို့ တည်တည်ငြိမ်ငြိမ်ပြတ်ပြတ်သားသား ပြောလိုက်သတဲ့ကွယ်။

အဲဒီအခါမှာ ပုဏ္ဏားကြီးက သူ့မယားမျက်နှာကို ကွက်ခနဲကြည့် လိုက်မိတယ်။ စိုးရိမ်သောက၊ ဗျာပါရလုံးဝမရှိဘဲ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟကင်းပြီး ဣန္ဒြေရရ ဖြစ်နေတဲ့ ပုဏ္ဏားမကို မြင်လိုက်ရတယ်”

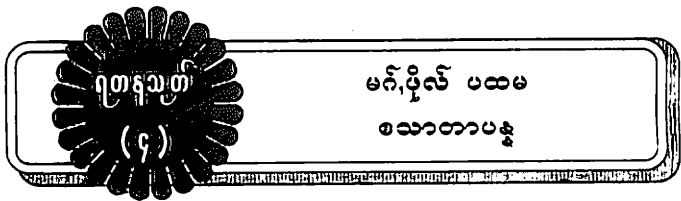
“ဟုတ်မှာပေါ့။ သမာဓိရှိတဲ့လူက တည်ငြိမ်နေသလောက် သမာဓိ မရှိတဲ့လူက ရူးရူးရှားရှား ဖြစ်နေမှာပဲ၊ ဒါနဲ့ပဲ မသတ်ဖြစ် တော့ဘူး မဟုတ်လား”

“အေး ..မယားကို မသတ်ဝံ့၊ မသတ်ရက်တဲ့ ‘ဘာရဒွါဇ’ ပုဏ္ဏားဟာ သူ့မယားကို ဇာတ်ပျက်အောင်လုပ်၊ တရားဟောတဲ့ ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာကို ဝါဒချင်းပြိုင်ရအောင် ဇေတဝန်ကျောင်းကို ထွက်သွားပါရော... တဲ့။ နှိုတိုပြောရရင်ကွာ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကိုလည်း တွေ့ပြီးရော သူ့ကိုယ်တိုင် သောတာပန်ဖြစ်ပြီး အိမ်ပြန်လာခဲ့သတဲ့ကွယ်”

“အင်း ... အဲသလို ဖြစ်ရမှာပေါ့!”

“အဲဒါကြောင့် သောတာပန်၊ အရိယာများဟာ လောကခံရစ်ပါးနဲ့ တွေ့ကြုံတဲ့အခါ မတုန်မလှုပ် မဖောက်မပြန် ရုံသာမကပါဘူး ရတနာသုံးပါးဂုဏ်ကို မမှိတ်မသုန် ယုံကြည်ခြင်းနဲ့ ဂရုဓမ္မ ၅ ပါးကိုပါ မကျိုးမပေါက်၊ မပြောက်မကြား တည်ကြပါသတဲ့။ အဲဒီတော့ လူပုဂ္ဂိုလ်၊ သောတာပန်၊ အရိယာတို့ထက် ရဟန်းသံဃာ သောတာပန် အရိယာတို့မှာ ရတနာတို့၏ ရတနာကြီး ဖြစ်တော်မူ ကြကုန်၏ ဤမှန်ကန်သော သစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါများ ချမ်းသာကြပါစေသတည်း။”

“ယေသောတာပန္နာ=အကြင်မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ ယှဉ်ကာမကပ်၊ စင်စွာ ပြတ်ကြကုန်သော သတ္တကုတ္တုပရမ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဂမ္ဘီရပညေန= မြေအောက်၊ ရေအောက်၊ လေတစ်လျှောက်နှင့်၊ အစောက်လဟာ၊ အောက်အဇဠာကို၊ ထောက်ခါတွက်လေ၊ နက်လေလေကဲ့သို့၊ တွက်ရေမဆုံး၊ အနှုန်းမစပ်၊ မြတ်ပညဝန်၊ ဂုဏ်တံခွန်ကြောင့်၊ အလွန်နက်နဲစူးရှသော ဉာဏ်ပညာရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ သုဒေသိတာနိ=နက်နက်နဲနဲ၊ ခဲခဲကြိတ်ကြိတ်၊ စိတ်စိတ်ဖြာဖြာ၊ ကျိုးကြောင်းရှာ၍၊ ကောင်းစွာ ဟောကြားတော်မူအပ်ကုန်သော။ အရိယသစ္စာနိ=မြတ်လည်း မြတ်သော၊ ဆပ်ဆပ်ဧကန်၊ မှန်လည်း မှန်သော၊ လေးတန်ထင်ရှား၊ မြတ်တရားတို့ကို။ ဝိဘာဝယန္တိ=မင်္ဂလာတန်ဆောင်၊ ပညာရောင်ဖြင့်၊ ထင်သာအောင် ပြုတော်မူကြ လေကုန်၏။

တေသောတာပန္နာ= ထိုသတ္တကုတ္တု ပရမ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဘုသံပမတ္တာ=လွန်လွန်မင်းမင်း၊ သွန်ဆင်းအာရုံ၊ ကာမဂုဏ်တို့၌၊ ခုံမင်မြူးတူး၊ မေ့လျော့ကြူးကုန်သည်။ ကိဉ္ဇာပိဟောန္တိ= အကယ်၍သာ၊ ဆယ်ရေးတစ်ရေး ဖြစ်တတ်ကြကုန်သေး၏။ တထာပိ= ထိုသို့ မြူးထူး၊ မေ့လျော့ကြူး၍၊ ယစ်မူးကာမဂုဏ်၊ ဖြစ်တတ်ကြကုန်သော်လည်း။ တေ-သောတာပန္နာ=ထိုသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အဋ္ဌမံ ဘဝံ=ခုနစ်ကြိမ် ထက်၊ ဖြစ်ချိန်မရောက်၊ ခေတ်ရိန်ပျောက်၍၊ ရှစ်ကြိမ်မြောက်ဖြစ်သောဘဝကို။ န အာဒိယန္တိ=မယူကြကုန်။ ဣဒမ္ပိ သံဃေ- အယံ ဧဝ သံဃော=ဤ သတ္တကုတ္တုပရမ သောတာပန်

သံဃာတော်သည် သာလျှင်။ ပဏီတံ=ဝိသိဋ္ဌတရ၊ အတိဏ္ဍမောဋ္ဌိ၊
 သောဘဏီဖြစ်၍၊ လောကီဥစ္စာ၊ ရတနာတို့ထက် သာလွန်မြင့်မြတ်
 သော။ ရတနံ=ပစ္စုပ္ပန်နှင့် သံသရာကောင်းကျိုး၊ တိုးထက်တိုးအောင်၊
 မြတ်နိုးဖွယ်ရာ၊ ကိုးကွယ်ရာသော၊ မင်္ဂလာကြီးအစစ်၊ လောကုတ္တရာ
 ရတနာတော်ကြီး ဖြစ်ပါပေ၏။ ဧတေန သစ္စေန=ဤ မှန်ကန်သော
 သစ္စာ စကားကြောင့်။ ပါဏိနံ= သတ္တဝါတို့အား။ သုဝတ္ထိ= ချမ်းသာ
 ခြင်း သည်။ ဟောတု= ဖြစ်ပါစေသတည်း။”

“ကဲ ... မောင်လှအေးရေ၊ ဒီတစ်ခါတော့ ကိုးဆောင်တိုက် ဆရာ
 တော်ကြီးရဲ့အနက်မြန်မာပြန်ကို မင့်အဘော်နဲ့ ပြောစမ်းပါလား၊
 မင်းနားလည်နိုင်ပါတယ်”

“အတိုင်းမသိ နက်နဲလှသော ဉာဏ်တော်ရှင် သဗ္ဗညုတ မြတ်
 စွာ ဘုရား၏ တရားတော်ကို နာယူပြီး မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာ ကင်းကြ
 ကုန်သော ‘သောတာပန်အရိယာ’ တို့တွင် သတ္တကုတ္တု ပရမ သော
 တာပန် အရိယာတို့သည် ဆယ်ရေးတစ်ရေး၊ ကိုးရေး တစ်ရာ တစ်ရံ
 တစ်ခါတို့၌ မေ့မေ့လျော့လျော့ဖြင့် ကာမဂုဏ်တရားတို့ကို အလွန်
 အကျူး ထူးထူးကဲကဲ ခံစားကြသည် ဖြစ်စေဦးတော့ ‘ကာမဘုံ’ တို့၌
 ဇာတိသန္ဓေ ခုနစ်ကြိမ်မျှသာ ကျင်လည်ကြ၍ နိဗ္ဗာန် ထုတ်ချောက်
 ရောက်ကြမည့်ပုဂ္ဂိုလ်များဧကန်စင်စစ်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ‘သော
 တာပန် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်’တို့သည် မြတ်သော ရတနာ ဖြစ်ပါ၏။ ဤ
 မှန်ကန်သောသစ္စာစကားကြောင့်သတ္တဝါတို့ချမ်းသာကြပါစေသတည်း’
 လို့ သဘောပေါက်ပါတယ် ဘာ”

“အေး .. ကောင်းတယ်၊ အဲဒါကို နည်းနည်းလေးချဲ့ပြီး ဆွေးနွေး
 ကြရအောင်၊ ဆရာတော်ကြီးကသောတာပန်တို့ရဲ့ပဓာနတရားနှစ်ပါး
 ကို ဖော်ပြထားတယ်။ သောတာပန်များဟာ ဒိဋ္ဌိနဲ့ဝိစိကိစ္ဆာ ကင်းကြ
 ပါတယ်တဲ့။ ဒိဋ္ဌိဆိုတာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ (လွဲမှားသော အယူအဆ၊ အတွေး

အခေါ်များ) ပေါ့ကွယ်၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ဆိုတာက ယုံမှား သံသယ ဖြစ်ခြင်း တဲ့။ အဲသလို ဒိဋ္ဌိနဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာ ကင်းရတာက ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ဘုရားဟောတော်မူတဲ့သစ္စာလေးပါးကို ကိုယ်တွေ့ဒိဋ္ဌ သိမြင်တော်မူ လိုက်ကြလို့ပါပဲတဲ့”

“ဒိဋ္ဌိနဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာ ကင်းရင် သောတာပန်ဖြစ်တယ်လို့ ‘တရားဝိုင်း’ တွေမှာ ခဏ၊ခဏ ကြားနာရပါတယ်။ ဘယ်လို အယူအဆ၊ အတွေး အခေါ်တွေဟာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပြီး၊ ဘယ်လို ယုံမှား သံသယမျိုး တွေ ဟာ ဝိစိကိစ္ဆာ ဖြစ်သလဲ - ဆိုတာကိုတော့ ကွဲကွဲ၊ပြားပြား သိချင်ပါ တယ်၊ အဲဒါ ပြောပြပါလား ဘာ”

“အေး- ပြောပြရမယ်ဆိုရင်၊ ငါလည်း စာထဲ ပေထဲမှာ တွေ့ဖူး သမျှ ဖတ်ဖူးသမျှ မင်းကို ဖောက်သည် ချရမှာပေါ့လေ”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘာ”

“မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဆိုတာ ၆၂ ပါးရှိသတဲ့ကွယ်၊ တော်တော်လည်း နက်နဲ တယ်။ အဲဒါကို အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့် ပြောရရင်..

ပထမ ပုဗ္ဗန္တ ကပ္ပိက ဝါဒ ၁၈ မျိုး....

ရှေးအတိတ်က ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော တရားစု (အကြောင်းအရာ) ကို ကြံစည်စဉ်းစားသူ တို့၏ အပြောအဆို၊ အယူအဆ ပေါ့ကွယ်၊ အဲဒါ ကို ‘ပုဗ္ဗန္တနု ဒိဋ္ဌိ’ လို့လည်း ခေါ်ပါသတဲ့။ အဲဒီမှာ -

- (၁) သဿတဝါဒ က ၄ မျိုးရှိတယ်။
 သဿတဝါဒ ဆိုတာ ‘သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ အတ္တရှိ ၏။ ထိုအတ္တသည် ဘယ်အခါမှ မပျက်မစီး မြဲ၏’ လို့ ယူဆတဲ့ အယူဝါဒ ဖြစ်ပါသတဲ့။

- (၂) ဧကစ္စ သဿတ ဝါဒက ၄ မျိုး။
 ‘အချို့မြဲ၏။ အချို့မမြဲ’ ဟု ယူဆရတဲ့ အတွေးအခေါ် ပေါ့။

(၃) အနန္တ ဝါဒ ၄ မျိုး။
 ‘လောကကြီးသည် အဆုံးရှိ၏။ လောကကြီးသည် အဆုံးမရှိ’ လို့ ဆိုတဲ့ ဝါဒ။

(၄) အမရ ဝိက္ခေပဝါဒ ၄ မျိုး။
 ‘စိတ်ထဲမှာ လိပ်ခဲတည်းလည်း မပြီးမပြတ် ဖြစ်နေ တဲ့ အယူအဆကို ဟိုရောက်, သည်ရောက် လှီးလွှဲ ဖောက်ပြန်ပြောတတ်တဲ့အယူအဆ’ မျိုး။

‘အမရာ’ဆိုတာ ငါးတစ်မျိုးရဲ့အမည်ဟုဆိုတယ်။ အဲဒီ ‘ငါး’ မျိုးက အရှောင်အတိမ်း ကောင်းလွန်းလို့ အဖမ်းရခက်တယ်တဲ့။ ရှင်းရှင်းပြောရရင် ‘ဆင်ခြေ အမျိုးမျိုးပေးတတ်တဲ့ ဝါဒ’ ပေါ့ကွာ။

(၅) အဓိစ္စ သမုပ္ပန္နဝါဒ ၂ မျိုး။
 ‘အကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာကို မစွဲမှီဘဲ (အကြောင်း မရှိဘဲ) ဖြစ်ကြသည်’ ဆိုတဲ့ ဝါဒပေါ့။

သဘောကတော့ ‘အတ္တသည် ဘာကြောင့်မှ ဖြစ် လာရသည်မဟုတ်။ အကြောင်းမရှိဘဲ ဖြစ်လာ ရ သည်။ သူဖြစ်ချင်လို့ ဖြစ်လာရသည်’ ဆိုတဲ့ ဝါဒ မျိုးပေါ့ကွယ်။ ‘ဘယ်အရာပဲ ဖြစ်စေ အကြောင်းမရှိ ဘဲ ဖြစ်,ဖြစ်လာရတယ်’ ဆိုတဲ့ ဝါဒမျိုး။

ကဲ ... နောက်ထပ် အပရန္တကပ္ပိကဝါဒ ၄၄ မျိုးဆိုတာ ရှိသေး တယ်။ မင်း နားရှုပ်သွားပြီလား။”

“ကိစ္စမရှိပါဘူး ဘဘ။ ကျွန်တော် ဗဟုသုတ အများကြီးရတာ ပေါ့။ ပြောသာ ပြောပါ ဘဘ။”

“ ‘အပရန္တကပ္ပိကဝါဒ’ ဆိုတာ နောက် အနာဂတ်တရားစု ကို သာလျှင် (လွဲမှားစွာ) ကြံစည်, စဉ်းစား, တွေးတောလေ့ ရှိတဲ့ ဝါဒ

ဖြစ်ပါသတဲ့။ အဲဒါကို အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိလိုလည်း ခေါ်တယ်တဲ့။ အဲဒီ
ဝါဒ ၄ မျိုးမှာ

- (၁) ဥဒ္ဓမာဃာတနိကသည်ဝါဒ ၁၆ မျိုးရှိသတဲ့။
 - (က) အတ္တသည် အပြောင်းအလဲ (ရုပ်) သဘောရှိ၏။
သေပြီးနောက် ပျက်စီးခြင်း မရှိ။ သညာလည်း
ရှိ၏။
 - (ခ) အတ္တသည် ရုပ်သဘောမရှိ၊ သေပြီးနောက်
ပျက်စီးခြင်းသဘောမရှိ။ သညာလည်း ရှိ၏။
 - (ဂ) အတ္တသည် ရုပ်သဘော အရှိလည်း ဟုတ်၏။
ရုပ်သဘောမရှိလည်း ဟုတ်၏။ သေပြီးနောက်
ပျက်စီးခြင်းလည်း မရှိ။ သညာလည်းရှိ၏။
 - (ဃ) အတ္တသည် ရုပ်သဘော ရှိသည်လည်း မဟုတ်။
ရုပ်သဘောမရှိသည်လည်း မဟုတ်။ သေပြီး
နောက် ပျက်စီးခြင်း မရှိ။ သညာရှိ၏။
 - (င) အတ္တသည် အဆုံး၊အပိုင်းအခြားရှိ၏။ သေပြီး
နောက် ပျက်စီးခြင်း မရှိ၊ သညာရှိ၏။
 - (စ) အတ္တသည် အဆုံး၊အပိုင်းအခြားမရှိ။ သေပြီး
နောက် ပျက်စီးခြင်း မရှိ၊ သညာရှိ၏။
 - (ဆ) အတ္တသည် အဆုံးရှိလည်း ဟုတ်၏။ အဆုံး မရှိ
လည်း ဟုတ်၏။ သေပြီးနောက် ပျက်စီးခြင်း
မရှိ။ သညာရှိ၏။
 - (ဇ) အတ္တသည် အဆုံးရှိလည်း မဟုတ်၊ အဆုံး မရှိ
လည်း မဟုတ်။ သေပြီးနောက် ပျက်စီးခြင်း
မရှိ။ သညာရှိ၏။
 - (ဈ) အတ္တသည် တစ်မျိုးတည်းသော သညာရှိ၏။

သေပြီးနောက် ပျက်စီးခြင်း မရှိ၊ သညာရှိ၏။

(ည) အတ္တသည် အမျိုးမျိုး သညာရှိ၏။ သေပြီး
နောက် ပျက်စီးခြင်း မရှိ၊ သညာရှိ၏။

(ဋ) အတ္တသည် သေးငယ်သော သညာရှိ၏။ သေ
ပြီး နောက် ပျက်စီးခြင်း မရှိ၊ သညာရှိ၏။

(ဌ) အတ္တသည် အတိုင်းအရှည် မရှိလောက်အောင်
ကြီးကျယ်သော သညာရှိ၏။ သေပြီးနောက်
ပျက်စီးခြင်း မရှိ။ သညာရှိ၏။

(ဍ) အတ္တသည် စင်စစ် သုခရှိ၏။ သေပြီးနောက်
ပျက်စီးခြင်း မရှိ။ သညာရှိ၏။

(ဎ) အတ္တသည် စင်စစ် ဒုက္ခရှိ၏။ သေပြီးနောက်
ပျက်စီးခြင်း မရှိ။ သညာရှိ၏။

(ဏ) အတ္တသည် သုခ၊ ဒုက္ခ ၂ မျိုးစလုံးရှိ၏။ သေပြီး
နောက် ပျက်စီးခြင်း မရှိ။ သညာရှိ၏။

(တ) အတ္တသည် အဒုက္ခ၊ မသုခ (ဥပေက္ခာ) ရှိ၏။
သေပြီးနောက် ပျက်စီးခြင်း မရှိ။ သညာရှိ၏။

ဆိုတဲ့ ဝါဒမျိုးပေါ့ကွယ်။ မင်းကြိုးစားပြီးတော့သာ မှတ်ပေရော့”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘာ၊ ကျွန်တော် စိတ်ဝင်စားပါတယ်”

“အဲဒီနောက်

(၂) ဥဒ္ဓမာဃာတနိတ အသည်ဝါဒ ၈ မျိုးတဲ့။

(က) အတ္တသည် အပြောင်းအလဲ (ရုပ်) သဘော ရှိ
၏။ သေပြီးနောက် မြဲ၏။ သညာမရှိ။

(ခ) အတ္တသည် ရုပ်သဘောမရှိ။ သေပြီးနောက်
မြဲ၏။ သညာမရှိ။

(ဂ) အတ္တသည် ရုပ်သဘော အရှိလည်း ဟုတ်၏။

ရုပ်သဘောမရှိလည်းဟုတ်၏။ သေပြီးနောက် မြဲ၏။ သညာမရှိ။

(ဃ) အတ္တသည် ရုပ်သဘောရှိသည်လည်း မဟုတ်။ ရုပ်သဘော မရှိသည်လည်း မဟုတ်။ သေပြီးနောက် မြဲ၏။ သညာမရှိ။

(င) အတ္တသည် အဆုံး၊အပိုင်းအခြား ရှိ၏။ သေပြီးနောက်မြဲ၏။ သညာမရှိ။

(စ) အတ္တသည် အဆုံး၊အပိုင်းအခြား မရှိ။

(ဆ) အတ္တသည် အဆုံးလည်းရှိ။ အဆုံးလည်း မရှိ။

(ဇ) အတ္တသည် အဆုံးရှိလည်း မဟုတ်။ အဆုံး မရှိလည်း မဟုတ်။ သေပြီးနောက် မြဲ၏။ သညာမရှိ တဲ့”

“အဲဒီ သဘောတရားတွေကတော့ အတ္တဆိုတာ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ ပြတာနဲ့ တူပါတယ်နော် ဘာဘာ”

“အေးပေါ့ကွာ၊ အဲဒီနောက် လာတာက ဥဒ္ဒမာဃာတနိက နေဝသညီ နာသညီ ဝါဒ ၈ မျိုးတဲ့။

(က) အတ္တသည် အပြောင်းအလဲ (ရုပ်) သဘောရှိ၏။ သေပြီးနောက် မြဲ၏။ သညာရှိလည်း မဟုတ်။ သညာမရှိလည်း မဟုတ်။

(ခ) အတ္တသည် ရုပ်သဘောမရှိ။

(ဂ) အတ္တသည် ရုပ်သဘောလည်း ရှိ၏။ ရုပ်သဘောလည်း မရှိ။

(ဃ) အတ္တသည် ရုပ်သဘော မရှိလည်း မဟုတ်။ ရုပ်သဘော အရှိလည်း မဟုတ်။

(င) အတ္တသည် အဆုံး၊အပိုင်းအခြား ရှိ၏။

(စ) အတ္တသည် အဆုံး,အပိုင်းအခြား မရှိ။

(ဆ) အတ္တသည် အဆုံးလည်း ရှိ။ အဆုံးလည်း မရှိ။

(ဇ) အတ္တသည် အဆုံးလည်း မဟုတ်။ အဆုံးမရှိလည်း မဟုတ်။ သညာ မရှိလည်း မဟုတ်။ ... တဲ့”

“ဒါလည်း အတ္တဆိုတဲ့ အစွဲအလမ်းကြီးတွေ ရှိခဲ့ကြပုံကို မြတ်စွာဘုရားက ချေဖျက်ဟောပြတော်မူတာ ဖြစ်လိမ့်မယ်နော် ဘာ”

“အေးပေါ့ကွာ။ အဲသလို အတ္တလို့ အမျိုးမျိုး ထင်နေကြတာကို အနတ္တမှန်းသိအောင် သဗ္ဗညုတ မြတ်စွာဘုရားရှင်မှသာ ဟောတော်မူနိုင်တာဖြစ်တယ်”

“အဲသည်နောက် ‘သတ္တဝါသည် သေလျှင် ဘဝ အစဉ်အဆက် မရှိ။ ပြတ်စဲတော့၏’ ဆိုတဲ့ အယူအဆမျိုး။ ဒါကို ‘ဥစ္ဆေဒဝါဒ’ လို့ ခေါ်တယ်တဲ့။

အဲဒီ ဥစ္ဆေဒဝါဒ ၇ မျိုးရှိပါသတဲ့။

(က) ‘ခန္ဓာကိုယ် ပျက်စီးလျှင် အတ္တလည်း ပြတ်စဲ ပျောက်ပျက်၏။ သေပြီးနောက် ဘာမှ မဖြစ်တော့ချေ။’

(ခ) ‘လူ့ဘဝ တစ်ဘဝမျှဖြင့် ဤအတ္တသည် မပြတ်စဲသေး။ နတ်ဖြစ်ပြီး နောက်မှ အဆက်မရှိ ပြတ်စဲတော့၏။ ဘာမှ ထပ်၍ မဖြစ်တော့ချေ။’ ဆိုတဲ့ ဝါဒမျိုး။

(ဂ) ‘နတ်ဘဝဖြင့် ဤအတ္တသည် မပြတ်စဲသေး။ ဗြဟ္မာဖြစ်ပြီး နောက်မှ အဆက်မရှိ ပြတ်စဲတော့၏။ ဘာမှ ထပ်၍ မဖြစ်တော့ချေ’ ဆိုတဲ့ ဝါဒမျိုး။

(ဃ) ‘အာကာသာ နန္ဓာယတနဘုံသို့ ရောက်မှ အတ္တသည် ပြတ်၏’ ဆိုတဲ့ ဝါဒမျိုး။

(င) ‘ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံသို့ ရောက်မှ အတ္တသည် ပြတ်၏။’

(စ) ‘အာကိဉ္ဇညာယတနဘုံသို့ရောက်မှ အတ္တသည် ပြတ်၏။’

(ဆ) ‘နေဝသညာ နာသညာယတနဘုံသို့ရောက်မှ အတ္တသည် ပြတ်၏’ ဆိုတဲ့ဝါဒမျိုးတဲ့”

“အခု ဘာဘ ပြောတာ ၃၉ မျိုး ရှိသွားပြီဘာ။ ၅ မျိုး ကျန်သေးတယ်”

“အေးပါကွာ။ နောက်ထပ် ၅ မျိုးကတော့ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒ ၅ မျိုးတဲ့။ ‘လက်ရှိခန္ဓာကိုယ်၌ ဒုက္ခကင်း၍ ချမ်းသာစွာနေခြင်းကို လောကနိဗ္ဗာန် လို့ ယူဆတဲ့ ဝါဒ’ မျိုးတဲ့။ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒတွေက

(က) ‘ကာမဂုဏ်ငါးပါးဖြင့် တင့်တယ် စံပယ်လျက် ခံစား၊ စံစားနေခြင်းသည် သတ္တဝါ၏ မွန်မြတ်သော ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန် ဖြစ်၏။’

(ခ) ‘ပထမဈာန်ကိုရသည့်အခါ အတ္တသည် မွန်မြတ်သော ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်သို့ရောက်၏’ ဆိုတဲ့ အယူအဆမျိုး။

(ဂ) ‘ဒုတိယဈာန်ကို ရသည့်အခါ အတ္တသည် မွန်မြတ်သော ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်၏။’

(ဃ) ‘တတိယဈာန်ကို ရသည့်အခါမှ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်ကို ရောက်သည်’ ဆိုတဲ့ အယူအဆမျိုး။

(င) ‘စတုတ္ထဈာန်ကို ရသည့်အခါ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်ကို ရောက်သည်’ ဆိုတဲ့ အယူအဆမျိုး။

ကဲ ... ၄၄ မျိုး ပြည့်ရော။ ရှေ့ကပြောခဲ့တဲ့ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကဝါဒ ၁၈ မျိုးနဲ့ ပေါင်းလိုက်တော့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဝါဒ ၆၂ ပါး ပြည့်ပြီပေါ့”

“အင်း ... တကယ်တမ်းဝန်ခံရင် အဲဒီ ဒိဋ္ဌိတွေကို သိဖို့ကင်းဖို့ဆိုတာက ကျွန်တော်တို့အတွက် သိပ်ခက်ပါတယ်နော် ဘာဘ”

“ဒါကြောင့်လည်း သောတာပန်ဖြစ်မှကင်းတယ်။ အဲဒါတွေ

ကင်းမှလည်းသောတာပန်ဖြစ်တယ်လို့ဆိုတာပေါ့။ ဒါတောင်အကျဉ်း ရှိသေးတယ်။ ငါ့ကျေးဇူးရှင် ဆရာတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ဒဂုန် ဦးထွန်းမြင့်က 'အစိန္တေယျကြီး ဘုရားရှိခိုး' ပါ စာတစ်ပိုဒ်အတွက် အနက်ဖွင့်ပြတာ ဖြစ်တယ်။ ထို့ထက် နည်းနည်းကျယ်ကျယ် သိချင်ရင် မုံရွေး ဇေ တဝန် ဆရာတော်ဘုရားရဲ့ 'သမန္တစက္ခုဒီပနီ' မှာ ကြည့်ပါတဲ့။ အရင်း အမြစ်နှင့်တကွ သိချင်ရင်တော့ 'ဗြဟ္မဇာလသုတ်' ကို ကြည့်ရမယ် လို့ ညွှန်ပြပါတယ်။"

“အခုတော့ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ကဖြင့် ‘ခံတွင်းနှင့်ထမင်းလုတ်’ တန်ရုံဆို တော်ပါပြီ ဘာဘရယ်။ မကြာမကြာ ထပ်စားပါ များတော့ လည်း ရသဩဇာအာဟာရ ဖြစ်လာမှာပေါ့။ တစ်လက်စ တည်း ဝိစိကိစ္ဆာ ၁၆ မျိုးဆိုတာကို ပြောပါဦး။”

“ယုံမှားသံသယ ဝိစိကိစ္ဆာ ၁၆ မျိုး ဆိုတာက ...

- ၁။ ငါသည် အတိတ်ကာလ၌ ဖြစ်ခဲ့သလော။
- ၂။ ငါသည် အတိတ်ကာလ၌ မဖြစ်ခဲ့သလော။
- ၃။ ငါသည် အတိတ်ကာလ၌ အဘယ်သို့သော သူ ဖြစ်ခဲ့သနည်း။
- ၄။ ငါသည်အတိတ်ကာလ၌ အဘယ်သို့ဖြစ်ခဲ့သနည်း။
- ၅။ ငါသည် အတိတ်ကာလ၌ အဘယ်သူဖြစ်ပြီး နောက် အဘယ်သူ ဖြစ်ခဲ့သနည်း။
- ၆။ ငါသည် အနာဂတ်ကာလ၌ ဖြစ်လတ္တံ့လော။
- ၇။ ငါသည် အနာဂတ်ကာလ၌ မဖြစ်လတ္တံ့လော။
- ၈။ ငါသည် အနာဂတ်ကာလ၌ အဘယ်သို့သောသူ ဖြစ် လတ္တံ့နည်း။
- ၉။ ငါသည် အနာဂတ်ကာလ၌ အဘယ်သို့ ဖြစ်လတ္တံ့ နည်း။

၁၀။ ငါသည် အနာဂတ်ကာလ၌ အဘယ်သူ ဖြစ်ပြီး
နောက် အဘယ်သူ ဖြစ်လတ္တံ့နည်း။

၁၁။ ငါသည် ဟုတ်ပါလေ၏ လော။

၁၂။ ငါသည် မဟုတ်လေသလော။

၁၃။ ငါ ဘယ်သူဖြစ်သနည်း။

၁၄။ ငါ ဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း။

၁၅။ ငါသည် အဘယ်မှလာသနည်း။

၁၆။ ငါသည် အဘယ်သို့ သွားလတ္တံ့နည်း။ ... စသည်၊
စသည်အားဖြင့် ဝေလည်၊ကြောင်ပတ် ဖြစ်နေတာတွေကို ‘ဝိစိကိစ္ဆာ’
လို့ ခေါ်ပါသတဲ့ဗျား”

“အဲဒီ ဝေလည်၊ကြောင်ပတ်မျိုးတော့ တစ်ခါတစ်ခါ ကျွန်တော်
တို့ ကိုယ်တိုင် ဟိုတွေေး၊သည်တွေေး တွေးမိပါတယ်”

“ဒါကတော့ ပုထုဇဉ်တိုင်း ဒီလို တွေးတတ်ကြသတဲ့။ ပုထုဇဉ်
ထဲမှာတောင်မှ သာမန်ပုထုဇဉ်ထက် စူးစမ်းလေ့လာချင်တဲ့ ပညာ
တတ် လူတန်းစားများက ပိုတွေးတတ်ကြပါသတဲ့။ ကဲ ... အခုမှ
ဆရာတော်ဘုရား အနက်ဖွင့်တာ တစ်ပိုဒ်ပြီးသေးတယ်”

“ဘယ်အပိုဒ်လဲ ဘာ”

“ ‘ယေသောတာပန္နာ=အကြင်မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ ယှဉ်ကာ
မကပ်၊ စင်စွာပြတ်ကြကုန်သော သတ္တကုတ္တုပရမသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်
တို့သည်။’ ဆိုတဲ့ အပိုဒ်ပေါ့ကွ ”

“ဟုတ်တယ်နော်၊ ဒိဋ္ဌိနဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာ အကြောင်း ရှင်းနေရတာကိုး”

“အဲဒီနောက်တော့စကားပြေတွေ့မှိုဆွေးနွေးလို့ကောင်းလှာပါပြီ”

“အဲဒီတော့ ကျွန်တော် ဆက်မေးပါရစေ။ ယခင်က သောတာပန်
၄ မျိုး ဘာဘပြောခဲ့ပြီလေ။ သတ္တကုတ္တုပရမသောတာပန် ခုနစ်ဘဝပဲ
ကာမဘုံမှာ နေတော့တယ်လို့။”

“အေးပါ၊ ငါမှတ်မိပါတယ်”

“အဲဒါကိုအခုရတနာသုတ်မှာဟောထားပါတယ်။ ‘ထို သတ္တက္ခတ္တု ပရမသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဘုသံပမတ္တာ= လွန်လွန်မင်းမင်း သွန်ဆင်း အာရုံ၊ ကာမဂုဏ်တို့၌ ခုံမင်မြူးထူး၊ မေ့လျော့ကျူးကုန် သည်။ ကိဉ္ဇာပိဟောန္တိ=အကယ်၍ကား၊ ဆယ်ရေး တစ်ရေး ဖြစ်တတ် ကြ ကုန်သေး၏။’ လို့ ဖော်ပြထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဘယ်လို မှတ်ယူရ သလဲ ဘာဘရဲ့၊ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သတိမေ့လျော့တယ်လို့ ရှိ သေးလား။ ကာမဂုဏ်ကို အလွန်အကျူး ခုံမင်လိုက်စား တတ်သေး သလား၊ ကျွန်တော် သိချင်လို့ပါ နော် ဘာ”

“အေး ... မင်းမေးတာ သိပ်ကောင်းတယ်။ ငါလည်း မင်းတွေ သလို တွေးပြီး အဖြေကို ရှာခဲ့ပါတယ်”

“အဲဒီအဖြေကို သိပါရစေ”

“ ‘အကယ်၍များ သတိမေ့လျော့သည်ဖြစ်၍ ကာမဂုဏ်တရား တို့ကို လွန်လွန်ကျူးကျူး လိုက်စားကြသည် ဖြစ်စေဦးတော့’ ဆိုတဲ့ စကားအဓိပ္ပာယ်မှာ ‘အကယ်၍များ ဆိုတဲ့စကားကို သတိထား ကြည့် စမ်းပါ၊ ဒါကို ကိုးဆောင်တိုက်ဆရာကော်က ‘ဗယ်ရေး တစ်ရေး၊ ကိုးရေး တစ်ရာ ဖြစ်တတ်ကြကုန်သေး၏’လို့ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ထားတာ ဟာ စဉ်းစားကြည့်ဖို့ကောင်းပါတယ်။ တို့ဗမာစကား ရှိတယ် မဟုတ် လား။ ‘မိုးမပြိုဘူး-ပြိုခဲ့သော်’ တဲ့။ ဟုတ်တယ် မဟုတ်လား”

“ဟုတ်ကဲ့၊ ကျွန်တော်တို့ ပြောတတ်ကြပါတယ်”

“အဲသလိုပဲ ခြွင်းချက်အနေနဲ့ ‘သတ္တက္ခတ္တုပရမသောတာပန်များ ဟာ ကာမဂုဏ်ကို အလွန်အကျူး ခံစားစေဦးတော့’ ဆိုတဲ့ စကားနဲ့ ဆက်ကြည့်ရမယ်ဆိုရင် သောတာပန်အရိယာများဟာ ‘အသိ နောက် က သတိ’ ကပ်လျက် အမြဲရှိတယ် လို့ ဆိုကြပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ကာမဂုဏ်ခံစားတဲ့နေရာမှာ ကျိုးများ အစာစားသကဲ့သို့ ‘အစာ လည်း

စား၊ ရန်သူကိုလည်း ကြည့်၊ အမြဲသတိရှိနေကြတယ်’ လို့ ကျမ်းဂန်များမှာ ဆိုပါတယ်”

“အား ... ဟုတ်ပြီ ... ဟုတ်ပြီ၊ ဗမာ စကားပုံမှာလည်း ‘ကျိုးလန့်စာ စား’ ဆိုတာ ရှိသားပဲ၊ ဟုတ်တာပေါ့”

“အေးပေါ့ကွာ။ အဲဒီနေရာမှာ ကာမဂုဏ် ခံစားမှု အကြောင်းရင်း ဖြစ်တဲ့ ကိလေသာ ၃ မျိုး ဆိုတာက ရှိသေးတယ်ကွဲ့.

(၁) ဝီတိက္ကမ ကိလေသာ-တဲ့။

(၂) ပရိယုဋ္ဌာန ကိလေသာ-တဲ့။

(၃) အနုသယ ကိလေသာ-တဲ့။

‘ဝီတိက္ကမကိလေသာ’ ဆိုတာက အလွန်အကျူး မူးမူးမက်မက် တရားလက်လွတ် ငှက်တောင်ကျွတ်-ဆိုသလို ထ, ကြွသောင်းကျန်း တဲ့ ကိလေသာပေါ့။ ဘယ်လောက် သောင်းကျန်းသလဲ။ တဏှာ လောဘ အတွက် တိုက်မယ်, ခိုက်မယ်, သတ်မယ်, ဖြတ်မယ်, နိဋ့်ထက် ကလူ ပြုမယ်။ သံသရာ အကြောင်းအကျိုးနဲ့ အကောင်းအဆိုးကို သတိမထားဘဲ တရှိုက် မက်မက် ကာမဂုဏ်တွေကို ခံစားတတ်တယ် ပေါ့ကွာ”

“ဒါတွေဟာ တစ်ဖက်စွန်း ရောက်တယ်လို့ ပြောနိုင်တာပေါ့နော် ဘာဘာ”

“ဟုတ်တာပေါ့။ အဲဒီအပြစ်တွေကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဖြစ်တော်မူပြီးစ တရားဦးခမ္မစကြာမှာ ‘ကာမသုခလ္လိ ကာနုယောဂ-လက်ယာစွန်း ရောက်တဲ့ တရား’ လို့ ဟောတော်မူထားပါတယ်။ ဘယ်လို ဝေဖန်ထားသလဲ ဆိုတော့ -

‘ထိုအကျင့်သည် ပီနော = ယုတ်ညံ့၏။ ဂမ္မော = ပေါက်လွတ်, ပဲစား နေတတ်သော ရွာသားတို့၏ အကျင့်ဖြစ်၏။ ပေါထုဇ္ဇနိကော = ပုထုဇဉ်တို့၏ အကျင့်ဖြစ်၏။ အနရိယော

= အရိယာတို့၏ အကျင့် မဟုတ်။ အနတ္တသံဟိတော =
သံသရာ အတွက် အကျိုးမရှိပါဘူးတဲ့။

အဲသည့်အထဲက 'အနရိယော' ဆိုတဲ့ စကား တစ်လုံးတည်း
နဲ့ အရိယာတို့ မပြု မကျင့်သောတရားဖြစ်ကြောင်းထင်ရှားနေတယ်။"

"ဒါဖြင့် ပရိယုဋ္ဌာန ကိလေသာ ဆိုတာကို ပြောပါဦး ဘာ"

" ပရိယုဋ္ဌာန ကိလေသာ ဆိုတာက ကာမဂုဏ် အာရုံတွေကို
ဓမ္မတာ သဘောအရ မရှောင်မလွဲသာလို့ ခံစားသည့်အခါ မင်းပြော
သလို 'ကျိုးလန့်စာ စား' သတိတရားလက်မလွှတ်ဘဲ ခံစားကြသည့်
သဘောဖြစ်တယ်။ ရဟန်းတော်များအတွက်ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ၊
ဣန္ဒြိယ သံဝရသီလ၊ အာဖီဝ ပါရိသုဒ္ဓိ သီလ၊ ပစ္စယ သန္နိသီတ
သီလ-ဆိုတဲ့ စတုပါရိ သုဒ္ဓိသီလကြီးက ထိန်းထားပြီးသား ဖြစ်နေ
ပြီ။ အဲ ... အနာထဝိဇ္ဇာတို့ ပိသာခါ တို့လို သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်များ
ကျတော့ သတိသမ္ပစဉ် မကင်းဘဲ 'ဓမ္မတာ' ဝန် မလွန်ဆန်နိုင်ကြလို့
သာ ခံစားကြတဲ့ ကိလေသာမျိုး ဖြစ်တယ်။"

အဲ... အနုသယ ကိလေသာကျတော့ လုံးဝကင်းစင်နေပြီလို့
ထင်ရလောက်အောင် တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်နေတဲ့ အတွင်း ကိလေ
သာ ဖြစ်တယ်။

ထိုကိလေသာက ပြင်းထန်သော အထိ၊အတွေ့၊အခိုက် အခါများ
ကျမှ သူ့စာတိက ပေါ်လာပါသတဲ့။ ဒါကြောင့် အဲဒီကိလေသာ ၃
မျိုးကို မီး ၃ မျိုးနဲ့ ဥပမာ ပြု ထားပါတယ်။"

"ပြောပါဦး ဘာ"

"ဝိတိက္ကမကိလေသာက သစ်တောထဲမှာလောင်တဲ့ တောမီး များ
လို ကြီးကျယ်လွန်းလို့ အငြိမ်းရ၊အသတ်ရခက်သော မီးနဲ့ တူတယ်
တဲ့။"

ပရိယုဋ္ဌာနကိလေသာကတော့ ထမင်းအိုး၊ဟင်းအိုး တည်တဲ့ စပို

ခွင်ထဲက မီးနဲ့တူတယ်တဲ့။ ချက်ပြုတ်,စား,သောက်ပြီးစီးရင် အလွယ် တကူ ငြိမ်းသတ်လိုက်လို့ရတယ်လေ။

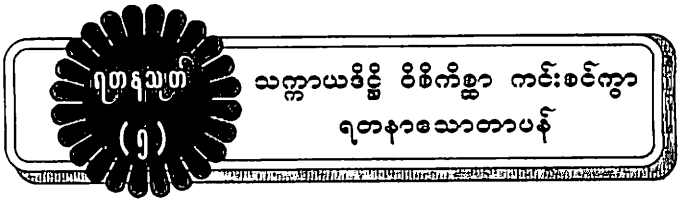
အဲ ... အနုသယကိလေသာကျတော့ မီးခတ်ကျောက်ကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ မီးခြစ်ဆဲနဲ့ ယမ်းပြားကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အမြင် အားဖြင့် မီးတောက်ခြင်းမရှိပေမယ့် ပြင်းပြင်းထန်ထန် ထိ,ခတ်မိတဲ့ အခါကျမှ ထွက်လာတတ်တဲ့ မီးတောက်မျိုး။

ဒါကြောင့် သောတာပန်အရိယာများဟာ အန္တပုထုဇဉ်တွေလို 'ဝီတိက္ကမကိလေသာ'နဲ့ ကာမဂုဏ်ကို ခံခံမင်မင် မက်မက်မူးမူး အလွန် အကျူး ခံစားကြပါတော့ မလား။ ခံစားမယ် မဟုတ်ပါဘူး။

သောတာပန်ထဲမှာ သတ္တက္ခတ္တုပရမသောတာပန်ဟာ အနိမ့်ဆုံး အဆင့်မဟုတ်လား။ ဒီတော့ ဖြစ်လေ့ ဖြစ်ထ မရှိတဲ့အထဲက ဖြစ် တောင့်, ဖြစ်ခဲ, ဖြစ်နိုင်စရာတော့ ရှိသေးတယ်လို့ နားလည်ရမှာပေါ့ ကွာ၊ အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ ကင်းပြတ်တယ်လို့ ကျမ်းဂန်များ မှာ ဆိုထားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ သောတာပန်အရိယာတို့မှာ ဂရုဓမ္မသီလ ၅ ပါးကို အသက်နှင့်လဲ၍ စောင့်တတ်ကြတယ် မဟုတ် လား။ ဒီတော့ သောတာပန်သီလ ဆိုတဲ့ ၅ ပါး သီလ လုံပြီဆိုလျှင် အပါယ်လေးပါးရောက်ပြီး ဘဝတွေ ရှည်နေပါဦးမလား။ ကာမဘုံမှာ ၇ ကြိမ်မျှသာဖြစ်ပြီး နိဗ္ဗာန်ရောက်တာမို့ ၈ ကြိမ်မြောက် ဘဝ မရှိ တော့ဘူးပေါ့။

ဒါကြောင့် သတ္တက္ခတ္တုပရမ-အရိယာ သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည် မြတ်သောရတနာ ဖြစ်ပါ၏။ ဤ မှန်သော သစ္စာ စကား ကြောင့် သတ္တဝါများ ချမ်းသာကြပါစေ။"

“အဿ=ထိုသောတာပန်ဟု၊ နာမံတော်ရှိ၊ ဂုဏ်ထူးသိအပ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်မြတ်သည်။ ဒဿန သမ္ပဒါယ= သောတာပတ္တိ၊ မှိုဦး ရှိသား၊ အရိယမဂ်၊ ထိန်လက်ဝိုးဝင်း၊ ပြည့်စုံခြင်းနှင့်။ သဟာဝ= တကွနက်အားဖြင့်သာလျှင်။ ဇဟိတာ= သုတ်သင်၊ ရှင်းလင်း၊ ကင်း ကင်းပြတ်ပြတ်၊ စွန့်ပယ်အပ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ=ဘဝကြီးငယ်၊ အသွယ် သွယ်၌၊ တွယ်တွယ်ငြိငြိ၊ ဖိလျက် ကြိတ်လျက်၊ တစ်နှိပ်စက်တည်း နှိပ်စက်လျက်ရှိသော တရားတို့သည်။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိစ= ခန္ဓာ၊ ရုပ်၊ နာမ်၊ သမုဋ္ဌာန်ကို၊ ရုပ် အတ္တတော သမနုပဿတိ အစရှိသည်ဖြင့်၊ ‘ငါ၏ဥစ္စာ’၊ ‘ငါ’ဟု ယူမှား၊ နှစ်ဆယ်သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ တရား လည်းကောင်း။ ဝိစိကိစ္ဆိတဉ္စ= သဿတုစ္ဆေဒ၊ အဓိစ္စသမုပ္ပာန်၊ သွင် သဏ္ဍာန် စသည်တို့ကို၊ ထောက်ခံသဟဲပြု၍၊ ဤယခု ငါ၊ အတိတ် က ဖြစ်ဖူးပါလေ၏လော၊ သို့စသော အတိတ်ငါးရပ်၊ အနာဂတ် ငါးတန်၊ ပစ္စုပ္ပန် ခြောက်ပါး၊ အပေါင်းအားဖြင့်၊ ၁၆ ပါးသော ယုံမှား ခြင်း၊ ဗုဒ္ဓ၊ ဓမ္မ၊ သံဃာ၊ သိက္ခာ၊ ပုဗ္ဗသရန်၊ ပုဗ္ဗန္တာ-ပရန္တ၊ ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်၊ ပေါင်းရှစ်ရပ်၌၊ ရစ်ပတ် ယုံမှားခြင်း။ ယင်းသို့ ၁၆ ပါး၊ ၈ ပါး၊ ပွားဖြစ်လာဘိ၊ ယုံမှားရှိသော ဝိစိကိစ္ဆာတရား လည်းကောင်း။ သီလဗ္ဗတံဝါ=နွားတို့ အကျင့်၊ ခွေး အကျင့်ကား၊ သင့်မြတ် လှစွာ၊ သံသရာမှ၊ မြန်စွာငြိမ်းအေး၊ ထွက်မြောက်ရေးဟု၊ တွေးမှား သော သီလဗ္ဗတပရာမာသတရားလည်းကောင်း။ ဣတိ=ဤသို့။ တယော=

သုံးပါးတို့သည်။ အဿုဘဝန္တိ=ဖြစ်ကုန်၏။ ကိဉ္စိ=စိုးစဉ်း အနည်း
ငယ်၊ မကြီးကျယ်သော။ ယံကိလေသဇာလံ = အကြင် ကိလေသာ
တည်း ဟူသော ကွန်ယက်သည်။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ တမ္ပိ=ထို ကိလေ
သာ တည်း ဟူသော ကွန်ယက်ကိုလည်း။ ဇဟိတံ=စွန့်အပ်၏။

တစ်နည်းကား။ ကိဉ္စိ=မကြီး၊မငယ်၊ အနည်းငယ်သာလျှင်ဖြစ်
သော။ ကိလေသဝဋ်=ကာမဂုဏ်၌၊ အာရုံလှည့်ကာ၊ ငြိပွေလာသော၊
ကိလေသာဝဋ်တရားသည်။ ယဒိအတ္ထိ=ကိုယ်၌တွယ်လျက်၊ အကယ်
၍ကား၊ ကျန်ရှိငြားသေး၏။ တထာပိ=ထိုသို့ကိုယ်ဝယ်၊ အနည်း
ငယ်မျှ၊ တွယ်တွယ်ငြိငြိ၊ ကိလေသာရှိသေးသော်လည်း။ သော =ထို
သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ စတူဟိ=လေးပါးကုန်သော။ အပါယေ
ဟိ=တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ သူရကာနရက်၊ ကြောက်မက်စဖွယ်၊ အပယ်
ဘေးကြီးတို့မှ။ ဝိပုမုတ္တော = မယွင်းမချွတ်၊ စင်းလုံးကျွတ်အောင်၊
ကင်းလွတ်တော်မူရလေပြီ။

ဆ=ခြောက်ပါးကုန်သော။ အဘိဋ္ဌာနာနိစ=ပဉ္စာနန္တရိယ၊
နိယတ မိစ္ဆာ၊ ရုန့်ရင်းသော အရာတို့ကိုလည်း။ ကာတံ=ပြုခြင်းငှာ။
အ ဘဗ္ဘော=မထိုက်။ ဣဒမ္ပိသံဃေ အယံဇဝ သံဃော= ဤသောတာ
ပန် ဟု၊ နာမံတော်ရှိ၊ ဂုဏ်ထူး သိအပ်သော အရိယာ သံဃာတော်
သည် သာလျှင်။ ပဏိတံ = ဝိသိဋ္ဌတရ၊ အတိဣဋ္ဌမောဠီ၊ သော
ဘဏိ ဖြစ်၍၊ လောကီဥစ္စာ ရတနာတို့ထက်၊ သာလွန် မြင့်မြတ်သော။
ရတနံ = မင်္ဂလာကြီးအစစ်၊ လောကုတ္တရာ ရတနာတော်ကြီး ဖြစ်ပါပေ
၏။

ဧတေန သစ္စေန= ဤသို့ မဖောက်မပြန်၊ အမှန်ကိုသာ ဆိုရ
သော သစ္စာကြောင့်။ ပါဏိနံ=သတ္တဝါတို့အား။ သုဝတ္ထိ=လောကီ၊
လောကုတ္တရာ မွန်မြတ်လှစွာသော မင်္ဂလာ အစီးအပွားသည်။ ဟော
တု= ဖြစ်ပါစေသတည်း။”

“အဲဒီ အနက်မြန်မာပြန် အဖွင့်ကတော့ ဂါထာ ၂ ပုဒ်ကို ပေါင်းပြီး ပြန်ဆိုရတဲ့အတွက် နည်းနည်းရှည်သွားပါတယ်။ သို့ပေမယ့် အရင်အပတ်က တို့ဆွေးနွေးခဲ့တဲ့အချက်အလက်အချို့ကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားတဲ့ အတွက် အဓိပ္ပာယ် သိတာတွေ အတော် အကျိုး ဝင်နေပါတယ်။ ဆရာတော်ကြီးရဲ့ စကားလုံးဟာ အနက်ကိုတန်ဆာဆင်လေ့ရှိတဲ့အတွက် သိစရာ၊ မှတ်စရာ တိုး၍၊ တိုး၍သာ လာပါတယ်”

“ဟုတ်တယ်နော် ဘာ။ ကျွန်တော်တို့ ဖတ်ခဲ့ရသမျှ ခက်ဆစ်ကလေးတွေကို ရှာဖွေဆည်းပူးရတာနဲ့ပဲ မသိခဲ့တာတွေ အတော်ကလေး သိရ၊ မှတ်ရပါတယ်။”

“အေး...မင်း အဲသလိုစိတ်ဝင်စားတာ ဝမ်းသာပါတယ်။ တကယ်ဆိုတော့ ရတနသုတ်ဟာ မင်္ဂလာသုတ်လောက် လူမှုရေး များများ မပါလေတော့ ဆွေးနွေးရတာဟာ ငြီးငွေ့ စရာများ ဖြစ်နေမလားလို့၊ အမှန်ကိုပြောရမယ်ဆိုရင် နက်နဲတဲ့ အကြောင်းအရာမျိုးတွေကို ပြောဆို ဆွေးနွေး၊ ဖတ်ရှုလေ့လာကြည့်တဲ့အခါ သည်းခံ၊ ကြိုးစား ရမှာပဲကွ”

“ကျွန်တော် သဘောပေါက်ပါတယ် ဘာ။ ‘ရတနသုတ်’ဆို ကတည်းက ‘ဗုဒ္ဓရတနာ၊ ဓမ္မရတနာ၊ သံဃရတနာ’ ဆိုတဲ့ ‘ရတနာ သုံးပါး’ ရဲ့ ဂုဏ်တော်တွေချည်းပဲ ဖွဲ့ဆိုထားတာဖြစ်လေတော့ အလွန်လေးနက်နေတာကို တွေ့ရပါတယ်”

“အေး... ဟုတ်တယ်ကွဲ့။ လူအများစုရဲ့ အာရုံဆိုတာက ‘ဒါနကထာ၊ သီလကထာ၊ သဂ္ဂကထာ’ တို့ကို ဖတ်ရှု၊ ကြားနာရာမှာ စိတ်ဝင်စားတတ်ကြတယ်။ သာဓကဝတ္ထု အကြောင်းအရာများကလည်း ဖတ်ရှု၊ ကြားနာဖို့ လွယ်တယ်။ ဥစ္စာဓနပေါများခြင်း၊ အသက်ရှည်ခြင်း၊ အခြွေအရံများခြင်း၊ နတ်ပြည်၌ခံစားရခြင်း .. အစရှိတဲ့ အကျိုးရည်မှန်းချက်တို့ ကလည်း အားကျစရာ၊ စိတ်ကူးယဉ်စရာ ဖြစ်ချင်

စရာ တွေ ရှိနေကြတာကိုး။ အဲဒါကြောင့်မို့ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော် မြတ်ကြီးက သတ္တဝါတိုင်းကို အာသယာနသယဉာဏ်တော်၊ ဣန္ဒြိယ ပရောပရိယတ္တိဉာဏ်တော်တို့ဖြင့် ကြည့်ပြီးမှ မဂ္ဂကထာကို ဟော တော်မူပါတယ်။ အခု ရတနသုတ်ကျတော့ ‘မဂ္ဂကထာ’ ဖြစ်နေပြီ။ မဂ်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်းတွေ ပါနေပြီ၊ ဟုတ်တယ် မဟုတ်လား။”

“ဟုတ်ပါတယ် ဘာဘ၊ သောတာပန်ဆိုကတည်းက သောတာ ပတ္တိမဂ်ဆိုက်ရောက်နေကြတဲ့အရိယာသံဃာတော်များရဲ့ဂုဏ်ကျေးဇူး တော်ကို ဖော်ပြနေတာဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့မှာ ကြိုးစားပြီး လေ့လာ မှ သဘောပေါက်ပါလိမ့်မယ်။ အင်း ... သဘောပေါက်မယ် ဆိုရင် တောင် ကျွန်တော့်စကားက ကြီးကျယ်နေသေးတယ်။ ကြားဖူး၊ နာဖူး လို့ ရိပ်မိရုံလောက်ပဲ ရှိမှာပါ။”

“အေးကွာ ...တို့တစ်တွေက ‘ပုလဲလိုချင်ရင်တော့ နက်နက်ပုပ်ရ မှာပဲ၊ ပတ္တမြားလိုချင်ရင်တော့ ဝေဘူလတောင်ပေါ်တက်ရမှာပဲ၊ နက် နက်မပုပ်နိုင်လို့ ပုလဲမရတောင် ကမာကောင်လောက်တော့ရကောင်း ပါရဲ့၊ ပတ္တမြားအစစ်မရလည်းကျောက်ဖြုန်းလေးလောက်တော့ တွေ့ တန်ကောင်းပါရဲ့။ ကဲ ... ဆရာတော်ကြီးရဲ့ အဖွင့်ကို အတိုချုပ်ပြီး မြန်မာပြန်ကြည့်ရအောင်။”

‘သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်သည် သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ် ပြည့်စုံသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတ တရားသုံးပါးနှင့် အချို့ကိလေသာများကို ဖယ်ရှား အပ်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်သည် အပါယ် လေးဘုံမျိုးမှလည်း လွတ်မြောက်ရလေပြီ။ ‘အဘိဋ္ဌာန’ ခေါ် ရုန့်ရင်းသော အကြောင်းစု အမှုအဖြစ်တို့ကိုလည်း ပြုပြင်ခြင်း ငှာ မထိုက်တော့ပေ။ သောတာပန်သံဃာ၌ ရတနာအဖြစ် ဤ

နှစ်သက်ဖွယ် ဂုဏ်ရည်လည်း ထူးမြတ်လှပါသည်။ ဤ သစ္စာ စကားကြောင့် သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာကြပါစေ။”

“အဲဒီမှာ ကိုးဆောင်တိုက် ဆရာတော်ကြီးရဲ့ အဖွင့်အဆိုထဲမှ ကျွန်တော်သိချင်တာလေးတွေ မေးပါရစေ ဘာဘ၊ ‘၆၂ ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ’ ကို တော့ ကျွန်တော်တို့ ပြောပြီးပါပြီ။ ‘ဝိစိကိစ္ဆာ ၁၆ပါး’ ဆိုတာလည်း ကြားပြီးပါပြီ။

‘ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ’ အစရှိသဖြင့်၊ “ငါ၏ဥစ္စာ၊ ‘ငါ’ ဟု ယူမှား၊ နှစ်ဆယ်သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ တရားလည်းကောင်း’ ဆိုတာကို ကျွန်တော် သိပါရစေ”

“အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဆရာတော်ကြီး ဦးဩဘာသာဘိဝံသရဲ့ ‘သရုပ်ပြ အဘိဓာန်’ထဲမှာ မူလပဏ္ဏာသ၊ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်မှ ထုတ်နုတ်၍ ဖော်ပြထားတာ ရှိပါတယ်။

- (၁) ရုပ်သည်ပင်လျှင် ငါ။
- (၂) ငါသည်ပင်လျှင် ရုပ်။
- (၃) ရုပ်၌ ငါရှိသည်။
- (၄) ဝေဒနာ(ခံစားမှု) သည်ပင်လျှင် ငါ။
- (၆) ငါသည်ပင်လျှင် ဝေဒနာ။
- (၇) ဝေဒနာ၌ ငါရှိသည်။
- (၈) ငါ့၌ ဝေဒနာရှိသည်။
- (၉) သညာ(မှတ်သားခြင်း) သည်ပင်လျှင် ငါ။
- (၁၀) ငါသည်ပင်လျှင် သညာ။
- (၁၁) သညာ၌ ငါရှိသည်။
- (၁၂) ငါ့၌ သညာရှိသည်။
- (၁၃) သင်္ခါရ (ပြုပြင်စီရင်ခြင်း၊ လုပ်ကိုင်ခြင်း) သည်ပင်လျှင် ငါ။

- (၁၄) ငါသည်ပင်လျှင် သင်္ခါရ။
- (၁၅) သင်္ခါရ၌ ငါရှိသည်။
- (၁၆) ငါ့၌ သင်္ခါရရှိသည်။
- (၁၇) ဝိညာဏ(ဝိညာဉ်) သည်ပင်လျှင် ငါ။
- (၁၈) ငါသည်ပင်လျှင် ဝိညာဏ။
- (၁၉) ဝိညာဏ၌ ငါရှိသည်။
- (၂၀) ငါ့၌ ဝိညာဏ ရှိသည်။

အဲဒါဟာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၂၀ ဖြစ်ပါသတဲ့။ ‘သက္ကာယဒိဋ္ဌိ’ ဆိုတာ ‘အထင်အရှား ရှိနေတယ် လို့ ယူဆထားခြင်း’ ကို ပြောပါသတဲ့။ အေး သက္ကာယဒိဋ္ဌိနဲ့မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကွာခြားပုံကတော့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိက အပါယ်၊ ငရဲကို လားစေတယ်။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိက အပါယ်ငရဲကို မလားစေပါဘူး။ နတ်ပြည်သို့ လားရန်ကိုလည်း မတားမြစ်ပါဘူး- တဲ့။ အေး တစ်ခုတော့ရှိတယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ်ကိုတော့ အဟန့် အတား ဖြစ်စေပါသတဲ့။ အဲဒါနဲ့ပတ်သက်လို့ မဟာစည် သြဝါဒါစရိယ နာယက ကမ္မဋ္ဌာနာ စရိယ၊ ဓမ္မကထိက ဆရာတော် ဦးသုဇာတ မထေရ်ကြီး ဟောပြောထားတာ ရှိတယ်”

“နာပါရစေ ဘဘရယ်၊ ဖောက်သည်ချပေးပါဦး”

“ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်က သာဝတ္ထိပြည်မှာ ရဟန်းပျိုလေးတစ်ပါး ဆွမ်းခံကြွလာတယ်။ နေ့မွန်းကလည်း တည့်လှပြီ။ ဆွမ်းကတော့ မရရှာသေးဘူး။ အဲဒါကို သိမြင်လို့ သဒ္ဓါတရားရှိတဲ့ အမျိုးသမီးကြီးတစ်ယောက်က သူ့အိမ်ထဲကို ပင့်တယ်။ ထိုင်ခုံကလေးတစ်ခုအပေါ်မှာ အဖိုးတန် အဝတ်လေး ခင်းပြီး နေရာပေးတယ်။ အဲဒီမှာပဲ ဆွမ်းကပ်တယ်။ ရဟန်းပျို ကလေး ဆွမ်းဘုဉ်းပေးနေတာကို ယပ်ခတ်ကြည့်ညှိပြီး သဒ္ဓါတရားတွေထက်သန်သည်ထက် ထက်သန်လာတယ်။ သူပြုရတဲ့ကုသိုလ်ကို အလွန်ပီတိ ဖြစ်

နေတယ်။ ‘အခွင့်သင့်လို့ အခု ငါလှူရတယ်၊ ငါ့မှာ ကောင်းမှုတွေ တိုးပွားနေတယ်၊ ငါ ကံကောင်းတယ်’ လို့ သာယာနေတာ ဖြစ်မှာ ပေါ့ကွယ်။ အဲဒါနဲ့ အဲဒီအမျိုးသမီးကြီး ကွယ်လွန်သွားတဲ့အခါ တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှာ ရွှေဗိမာန်၊ ရွှေပလ္လင်ကြီးနဲ့ နတ်သမီး သွား ဖြစ်ပါသတဲ့’ ဆရာတော် ဘုရားက ‘ဝိမာနဝတ္ထု’ မှ ‘ပလ္လင်ကံ ဝိမာန ဝတ္ထု’ကိုရည်ညွှန်းပြီး ထိုအမျိုးသမီးကြီးရဲ့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ဖော်ပြ တော်မူခြင်း ဖြစ်တယ်။ သူ့သက္ကာယဒိဋ္ဌိက ‘ငါ လှူရတယ်၊ ငါ ကံ ကောင်းတယ်၊ ငါ ကောင်းမှုပြုရတယ်’ ဆိုတဲ့ ‘ငါ...ငါ...ငါ’တွေပေါ့။ အဲဒါနဲ့ တစ်ဆက်တည်း ‘သက္ကာယဒိဋ္ဌိတရားသည်အပါယ်သို့လည်း မလားစေတတ်၊ နတ်ပြည်သို့လည်း မဟန့်တားစေတတ်၊ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ကိုကား ဟန့်တားနိုင်၏...’ လို့ ဟောတော်မူတယ်”

“ဒါဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ကင်းကွာအောင် ဘယ်လို ကျင့်ရမတဲ့ လဲ၊ ဘာဘရယ်”

“ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယဖြစ်တော်မူတဲ့ဆရာတော်ကြီးက သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကို ‘ဒါနနဲ့လည်း ဖြုတ်လို့မရဘူး။ သီလနဲ့လည်း ဖြုတ်လို့မရဘူး။ သမထနဲ့လည်း ဖြုတ်လို့မရဘူး။ ဝိပဿနာနဲ့သာ ဖြုတ်နိုင်ပါတယ်။ ..’ တဲ့။

ဒါနဆိုတာက လောဘနဲ့မစ္ဆရိယကိုပယ်တယ်။ ဒါလည်း တဒင်္ဂ ပယ်တာပဲတဲ့။ လှူနေခိုက်ကလေး(ကြည်ညိုနေခိုက်ကလေး)မှာ ပယ် တာတဲ့။

သီလ ဆိုတာက ကာယဒုစရိုက်နဲ့ ဝစီဒုစရိုက်ကိုပယ်တယ်။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို မပယ်ဘူး။

သမထကတော့အားထုတ်လျှင် နီဝရဏကိုပယ်တယ်။ (ကုသိုလ် တရား မဖြစ်ပေါ်ရအောင် ပိတ်ဆီး,တားမြစ်တတ်သော တရား ၆ ပါး ပေါ့။ ကာမစ္ဆန္ဒ၊ ဗျာပါဒ၊ ထိန မိဒ္ဓ၊ ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊

အဝိဇ္ဇာ တဲ့)။ သမထက သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကို မပယ်နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် 'ဝိပဿနာ သာလျှင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်တယ်' လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။"

“‘သက္ကာယ’ ဆိုတာ၊ ‘ငါ’ ဆိုတဲ့ အစွဲအလမ်းပေါ့နော်၊ ဘာဘ”

“အေးပါ၊ ‘ငါစွဲ’ လို့လည်း သုံးကြပါရဲ့၊ မင်းဘာပြောချင်လို့လဲ”

“ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ‘ငါစွဲ’ ဆိုတဲ့ ‘သက္ကာယ’ ကို ပယ်နိုင်တယ်လို့ ဆိုတယ်နော်”

“အေးပါ၊ သောတာပန်မှစ၍ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေမှန်သမျှ ‘ငါစွဲ’ ကင်းကြပါတယ်၊ နေဦး၊ ဘုရားနဲ့တကွ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများက ‘ငါသွားအံ့’၊ ‘ငါလာအံ့’၊ ‘ငါတရားဟောအံ့’၊ ‘ငါဆွမ်းစားအံ့’ ဆိုတဲ့ အသုံးအနှုံး၊ အပြောအဆိုတွေ ရှိတော့ ရှိသေးတယ်။ ဒါကို မင်းပြောချင်လို့နဲ့ တူတယ်။ ဟုတ်ရဲ့လား။”

“ဟုတ်ပါတယ် ဘာဘ”

“အေး-ငါထင်သားပဲ၊ မင်း စကား စ၊ လာပုံက၊ ဒါကဒီလို ရှိတယ်ကွ၊ ဉာဏ်အမြင်မှာ ‘ငါ’စွဲပြုတ်ပေမယ့် ‘ပညတ်’ ဆိုတဲ့ လောကဝေါဟာရနဲ့ ကင်းရင် တစ်ဖက်သားသိအောင် ပြောလို့၊ ဆိုလို့ မဖြစ်တော့ဘူး မဟုတ်လား။ ကဲ ‘ငါ’တို့။ ‘ကျွန်ုပ်’တို့။ ‘ကျွန်တော်’ တို့။ ‘တပည့်တော်တို့’ ဆိုတဲ့ နာမ်စားမပါဘဲနဲ့ မင်းကိုယ်တိုင် ပြုချင်တာ၊ လုပ်ချင်တာ တစ်ခုခုကို သူတစ်ပါး သိအောင် မင်းပြောကြည့်စမ်း၊ ရပါ့မလား။”

“ဟုတ်တယ် ဘာဘ၊ ဘယ်နည်းနဲ့မှ မရပါဘူး။”

“အေး ... ဒါကြောင့်၊ လောကထဲမှာ နေတုန်း လောကရဲ့ ပညတ်ဝေါဟာရတွေကို လက်ခံ သုံးနှုန်းနေကြရတာ ဖြစ်တယ်။ ပရမတ်တရားကတော့ ‘ငါ’ လည်း မဟုတ်။ ‘သူ’ လည်းမဟုတ်။ ‘ဘယ်သတ္တဝါ’ မှ ‘ဘာမဟုတ်’ ပေါ့ကွယ်”

“ရှင်းပါပြီ ဘဘ ”

“သက္ကာယဒိဋ္ဌိအကြောင်းတော့ အဲသလောက်ပဲ မှတ်ပေါ့ကွာ ”

“ဟုတ်ပါပြီ ဘဘ ”

“ သီလဗ္ဗတံဝါ=နွားတို့အကျင့်၊ ခွေးအကျင့်ကား၊ သင့်မြတ်လှစွာ၊ သံသရာမှ၊ မြန်စွာ ငြိမ်းအေး၊ ထွက်မြောက်ရေးဟု၊ တွေးမှားသော ‘သီလဗ္ဗတ ပရာမာသ’ တရားလည်းကောင်း။’ ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်က ဘယ်လိုလဲ ဘဘ၊ တရားရဖို့ ကျင့်ကြတဲ့အကျင့်မျိုးမှာ နွားလို၊ ခွေးလို ကျင့်ကြတယ် လို့ရှိသေးသလား ”

“အနောက်မဇ္ဈိမတိုင်းမှာ မြတ်စွာဘုရား မပွင့်မီကတည်းက ဝါဒအမျိုးမျိုး၊ အကျင့်အမျိုးမျိုး၊ နည်းအထွေထွေ ရှိနေကြပါသတဲ့။ အဲဒီနည်းတွေ အနက်က နွားတို့၏အကျင့်စရိုက်အတိုင်း ကျင့်ကြနေထိုင်သွားမယ် ဆိုရင် အကုသိုလ်ကင်းပြီး နောင်တမလွန်ဘဝမှာ ချမ်းသာရလိမ့်မယ်လို့ ယူဆပြီး ကျင့်တဲ့လူတွေလည်းရှိသတဲ့။ ခွေးလို ကျင့်ရင် နောင်တမလွန်မှာ ချမ်းသာရလိမ့်မယ်လို့ယူဆပြီး ကျင့်တဲ့ လူတွေလည်း ရှိသတဲ့။ အခုခေတ်မှာတောင် အဝတ်အစား မဝတ်ဘဲ ကိုယ်လုံးတီးနေတဲ့လူတွေ အချို့ မြို့ထဲ၊ ပြည်မှာတောင် တွေ့နေကြရသေးသတဲ့လေ ”

“အဲဒီလို ကိုယ်လုံးတီးနေတာတွေ ကြားလည်းကြားဖူးပါတယ်။ အချို့ဘာသာရေး စာစောင်တွေမှာ ဓာတ်ပုံတွေနဲ့ တွေ့ဖူးပါတယ် ”

“အေး၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်မှာ ခွေးကျင့်၊ နွားကျင့် အကျင့်မျိုး ကျင့်ကြတဲ့ လူမျိုးရှိတယ် လို့ ဆိုတာပေါ့။ နာမည် အထင်အရှားနဲ့ အကျင့်သမား နှစ်ယောက်အကြောင်း မြတ်စွာဘုရား ဟောဖူးတယ်။ တစ်ဦးက ‘ပုဏ္ဏ’ တဲ့။ သူက နွားလို စားတယ်။ မြက်တို့၊ သစ်ရွက်တို့ကို စားတာပေါ့ကွယ်။ နွားလို သွားတယ်။ နွားလိုနေတယ်။

နောက်တစ်ယောက်က 'သေနိယ' တဲ့... သူက ခွေးလိုစားတယ်။
 ရွာသူ၊ ရွာသားများက စွန့်ပစ်ထားတဲ့ ထမင်းကျန်၊ ဟင်းကျန်တွေကို
 ရှာဖွေစားတယ်။ ခွေးများလို အိပ်ချင်တဲ့နေရာမှာ အိပ်တယ်။ ရွာ
 တကာကိုလည်း လှည့်လည်ပြီး နေတယ်။ အဝတ်လည်း မဝတ်ဘူး
 ပေါ့ကွယ်။ သူတို့ရဲ့ အယူအဆကတော့ ဆင်းရဲခြင်းတို့ကို လျစ်လျူ
 ပြု၍ ခံနိုင်ရည်ရှိအောင် ကျင့်တဲ့အကျင့်မျိုးလို့ လက်ခံထားကြတာ
 ပေါ့။ အဲ ... ထူးဆန်းတာက သူတို့ နှစ်ယောက်ဟာ တကွတပြားစီ
 ကျင့်ကြပေမယ့် အလွန်ချစ်တဲ့ သူငယ်ချင်း နှစ်ယောက် ဆိုပဲ ”

“အဲသလောက် ဝတ်လစ်စလစ်နဲ့ အရှက်မရှိတဲ့ လူတွေကို လူ
 တွေက ဝိုင်းမပယ်ကြဘူးလား၊ အထင်မသေးကြဘူးလား။ ”

“အမယ်လေး ... အချို့လူတော်တော်များများက ခြိုးခြိုးခြံခြံ
 ကျင့်နေကြတဲ့သူတော်ကောင်းကြီးတွေဆိုပြီး အရိုအသေပြုတဲ့သူနဲ့၊
 ကျွေးမွေး ပေးကမ်းတဲ့ လူနဲ့။ ”

“အင်း... ဟုတ်ဟုတ်၊ မဟုတ်ဟုတ် သူများထက်ထူးခြားတဲ့လူ
 ဆိုရင် အထင်ကြီးတတ်ကြတာပဲ။ အဲဒီလူတွေ ကိုယ်တိုင်က အတွေး
 အခေါ် အလွန်ညံ့တဲ့သူတွေ ဖြစ်နေမှာပါ။ ”

“ဟုတ်တာပေါ့ကွ၊ မြတ်စွာဘုရားသခင်မှ ပွင့်တော်မမူသေးဘဲ
 ကလား၊ အဲဒီနောက်တော့ မြတ်စွာဘုရားပွင့်တော်မူလာတယ်။ ‘ဗုဒ္ဓ
 ရတနာ’ ရယ်လို့ပွင့်တော်မူလာတယ်။ ‘ဗုဒ္ဓရတနာ’ ရယ်လို့ ပွင့်တော်
 မူလာတယ် ဆိုရင် ‘ဓမ္မရတနာ’ ကလည်း ထင်ရှားလာတာပေါ့။ ထို
 ‘ဓမ္မရတနာ’ ကို အမှီပြုပြီး ‘သံဃာရတနာ’ လည်း တိုးပွားလာတာပါ
 ပဲ။ အဲဒါကို သာသနာတော်ပွင့်လင်းတယ် လို့ဆိုကြတာပေါ့။ အဲဒီ
 အခါကျမှ ‘ပုဏ္ဏ’ နဲ့ ‘သေနိယ’ တို့နှစ်ယောက်ဟာ သူတို့အကျင့်ပေါ်
 မှာ သူတို့ သံသယတွေ ဝင်လာပြီး မြတ်စွာဘုရားထံတော် အရောက်
 မေးလျှောက် စုံစမ်းလာဖြစ်ကြတော့တယ်။ ”

“အင်း ..သူတို့ကျင့်နေကြတဲ့ အကျင့်ကို ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ဝင် တိက္ခာများရဲ့ အကျင့်နဲ့ နှိုင်းယှဉ် ချိန်ထိုးမိလို့နဲ့ တူပါရဲ့နော် ဘာဘာ ”

“မင်းတွေ့သလို ဟုတ်ကောင်း ဟုတ်ပါလိမ့်မယ်။ အဲသလို တစ်ယောက်စီ ရောက်လာကြတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက စစ်မှန်သော အကျင့်သီလတို့ကို ညွှန်ပြဟောကြားတော်မူ၍ သရဏဂုံ တည်သွား ကြပါသတဲ့ကွယ်။ အဲဒါ မင်းသိလိုတဲ့ ‘သီလဗ္ဗတ’ ဆိုတဲ့ သဘော ပေါ့။ သောတာပန်တို့ဟာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိရယ်၊ ဝိစိကိစ္ဆာရယ်၊ အရ ပြောတဲ့ သီလဗ္ဗတပရာမာသ တရားရယ်၊ အဲဒီ ၃ မျိုးက လွန်မြောက် ကြပါပြီတဲ့”

“ ‘ကိစ္စိ=စိုးစဉ်း၊အနည်းငယ်၊ မကြီးကျယ်သော။ ယံကိလေသ စာလံ=အကြင် ကိလေသာတည်းဟူသော ကွန်ရက်သည်။ အတ္ထိ=ရို ဧါ။...’ ဆိုတဲ့စကားအရ ကိလေသာ အနည်းအကျဉ်း ကျန်သေးတယ် လို့ ကျွန်တော်တို့ ပြောခဲ့ပါပြီလေ။ အဲဒီကျန်သေးတဲ့ ကိလေသာ တွေကလည်း အပါယ်ကို အကျိုးပေးနိုင်သလောက် မကြီးလေးတော့ ဘူးဆိုတာကိုလည်း ကျွန်တော် မှတ်ရပါပြီ။ ‘ဆ=ခြောက်ပါး ကုန် သော။ အဘိဋ္ဌာနာနိစ=ပညာနန္ဒရိယ၊ နိယတမိစ္ဆာ၊ ရန်ရှင်းသော အရာတို့ကိုလည်း။ ကာတံ=ပြုခြင်းငှာ။ အဘဗ္ဘော=မထိုက်။’ လို့ ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကိုတော့သိချင်ပါသေးတယ် ဘာဘာ ”

“အေး ... ဒါက သောတာပန်အရိယာများ မပြု၊ မလုပ်၊ မဖြစ် ကြတဲ့ ကံကြီး ၆ ပါးကို ဆိုတာဖြစ်တယ်။

- (၁) မာတုဃာတ - အမိကိုသတ်ခြင်း။
- (၂) ပိတုဃာတ - အဘကိုသတ်ခြင်း။
- (၃) အရဟန္တဃာတ - ရဟန္တာကိုသတ်ခြင်း။
- (၄) လောဟိတုပ္ပါဒ - မြတ်စွာဘုရားအား သွေး စိမ်း တည်အောင် ပြုခြင်း။

- (၅) သံဃဘေဒ - သံဃာကို ကွဲအောင် ပြုခြင်း၊ ဂိုဏ်းခွဲခြင်း။
- (၆) အညသတ္တာရဒ္ဓေသ - 'ဘုရား' မှတစ်ပါး အခြားဆရာတို့ကို ညွှန်ခြင်း။

ဆိုတဲ့ အဘိဋ္ဌာန ၆ ပါးပေါ့။ 'အဘိဋ္ဌာနာနိ' ဆိုတာ 'အလွန်ကြီးမားသော အကုသိုလ်ကံကြီးများ' လို့ အဓိပ္ပာယ်ရှိပါတယ်။

'သောတာပန်မှန်သမျှ ဤမျှ ကြီးမားသောကံတို့အနက် တစ်ပါး၊ ပါးကိုမျှ မကျူးလွန်တော့ဘူး' လို့ ဆိုရမှာ ဖြစ်သလို၊ ထိုအပြစ် ၆ ပါးအနက် တစ်ပါးပါးသော ကံကို ကျူးလွန်မိသူဟာလည်း ထိုဘဝမှာ ဘယ်နည်းနဲ့မျှ သောတာပန် မဖြစ်ကြတော့ပါဘူးတဲ့။ ဒါ့ကြောင့် အဖကိုသတ်တဲ့ အဇာတသတ်မင်းသားဟာ နောင်အခါ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို အကြည်ညိုဆုံး လှူပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါလျက်နဲ့ အဖကို သတ်မိသော 'အဘိဋ္ဌာနာနိစ' ကံကြီးတစ်ပါးကြောင့် ထိုဘဝမှာ သောတာပန် မဖြစ်လိုက်ရတော့ပါဘူးတဲ့”

“ဟုတ်ပါရဲ့နော်၊ သူ့ခမျာ ဒေဝဒတ်နဲ့ ပေါင်းမိလို့ တစ်မင်္ဂ၊ တစ်ဖိုလ်ကို လက်လွှတ်ရပြီး ငရဲကျရတာပဲ။ ဒီကနေ ဘာဘဲ အတူ 'ရတနသုတ်'ကို ကြည်ညို ဆွေးနွေးရတာဟာ ကျွန်တော့်အတွက် အများကြီး ဗဟုသုတ ရလိုက်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ မမီအောင် အလွန် နက်နဲတယ်၊ အလွန်အဆင့်အတန်းမြင့်တယ် ဆိုပြီး စိတ်ပျက်၊ အားငယ်လို့ စာကို စာအတိုင်း၊ တရားကို တရား အတိုင်း ဖတ်ရုံ၊ ရွတ်ရုံ လုပ်ခဲ့ရာက စိတ်ဝင်စားစရာတွေ တောင့်တ စရာတွေ အများကြီး တွေ့ခဲ့ပါပြီ”

“အေး-အဲဒါဆွေးနွေးခြင်းရဲ့ ရလဒ်ပေါ့ကွာ၊ ဒီအကျိုး၊ ဒီကျေးဇူးတွေဟာ တစ်ဦးတည်းသာမက ဆွေးနွေးရတဲ့ နှစ်ဦး၊ နှစ်ဖက် စလုံး အမြတ်ရနိုင်ပါတယ်”

“ဒီလိုဆိုရင် ကျွန်တော်သိချင်တာလေး နည်းနည်း ထပ်မေးပါရစေ”

“ငါဖြေနိုင်တာသာ ဖြစ်ပါစေ၊ မေးစမ်းပါဦး”

“ဟုတ်ကဲ့၊ ကျွန်တော်သိလိုက်ရတဲ့ အချုပ်တရားဟာ ‘သောတာပန် တို့ မည်သည် သစ္စာလေးပါးကို သိ၍ ဒိဋ္ဌိနဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာ ပယ်ပြီး ဖြစ်ကြသည်။ ဂရုဓမ္မ ငါးပါးသီလကို လုံခြုံကြသည်။ အဘိဋ္ဌာနာနိစ ၆ ပါး (အပြစ်ကြီး ၆ ပါး)ကင်းကြသည်။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိလည်း ကင်းကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကာမဘုံတွင် ပဋိသန္ဓေ ၇ ကြိမ်သာ နေသော သတ္တကုတ္တုပရမ သောတာပန်တို့အဖို့ ပင်လျှင် အပါယ်လေးပါးသို့ လားရန် အကြောင်းမရှိတော့’ - လို့ ကျွန်တော် မှတ်ရပါတယ်”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ မင်းမေးချင်တဲ့စကားတော့မပါသေးဘူးနော်”

“ဟုတ်ကဲ့၊ ကျွန်တော် မေးတော့မှာပါ။ အဲဒီ သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရောက်အောင် ဒါနပါရမီနဲ့ လုပ်လို့မရဘူး၊ သီလပါရမီနဲ့လည်း လုပ်လို့ မရဘူး၊ သမထ ဘာဝနာနဲ့တောင် လုပ်လို့မရဘူး၊ ဝိပဿနာ တစ်ခုတည်းဖြင့်သာ မဂ်သို့ ဆိုက်ရောက်နိုင်ကြောင်း သိရပါတယ်”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ အဲဒီအတိုင်း ဟောတော်မူထားတာပဲ”

“အဲဒီမှာ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကျတော့ တရားတစ်ပုဒ်ကိုနာပြီးတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် သောတာပန် တန်းဖြစ်သွားတယ်လို့တွေ့ရ ဖတ်ရဖူးပါတယ်”

“ဟား ... ဟား၊ မင်း ဒီအကြောင်းမေးချင်လို့ကိုး၊ ဟုတ်ပါတယ်၊ သုတ္တန်တော်တော်များများမှာ မင်းတွေ့ရမှာပေါ့။”

ဥပမာ-ကောဏ္ဍညဘိက္ခုကြီးသည် ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို နာယူပြီးသည့်နောက်၊ မဆိုင်းမတွ သောတာပန် ဖြစ်သွားတယ်။ အရှင် သာရိပုတ္တရာအလောင်း ဖြစ်တဲ့ ဥပတိဿပရိမိုဇ်ကြီးဟာ အရှင် အဿဇိ ရဲ့ ‘ယေဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ...’ အစရှိတဲ့ ဂါထာတစ်ဝက်ကို

ကြားနာလိုက်ရုံနဲ့ သောတာပန် ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီ ဥပတိဿ ပရိဗိုဇ်က ၎င်းတရားကို ဖောက်သည်ချပြီး တစ်ဆင့်ပြောပြရုံနဲ့ အရှင် မဟာမောဂ္ဂလာန်အလောင်း ကောလိတပရိဗိုဇ်ဟာ သောတာပန် ဖြစ် သွားတယ်။ ဒါမျိုး၊ဒါမျိုးတွေ မင်းဖတ်ဖူး၊တွေ့ဖူးလို့ ပြောတာ နေမှာ ပေါ့။ ဟုတ်ကဲ့လား”

“ဟုတ်ပါတယ် ဘဘ”

“ကဲ - ပထမအချက်က စပြီး ရှင်းပြမယ်။ အေး... ငါက ရှင်းပြ မယ်ဆိုတဲ့ စကားထက် ငါ့ကျေးဇူးရှင် ဆရာများရဲ့ ဒေသနာ များကို ဖောက်သည်ချပေးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကဲ ... ပထမအချက်ကို ပြန်ကောက်မယ်။ နိဗ္ဗာန်၊မဂ်၊ဖိုလ် ကို လိုလားသော သူတော်ကောင်းတို့၌ အကြားအမြင်၊နည်းနာ၊နိဿယ ဆိုတဲ့ ပရိယတ္တိကို အခြေခံပြုနိုင်မယ်။ ထိုသို့ မှီငြမ်းရပြီးမှ ပဋိပတ္တိ ဟု ဆိုအပ်သော ဝိပဿနာ အလုပ်စခန်းကို နည်းမှန်၊လမ်းမှန် ဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ် အစစ်၊အမှန်ရမှ အခြေခံဖြစ်တဲ့ သောတာပတ္တိမဂ် ကို ဆိုက်ရောက်ရမှာဖြစ်တယ်။ အဲသလို ပဋိပတ္တိမဂ်လမ်းစဉ်ကို ရ ပြီးမှ ပဋိဝေလေ့ခေါ်တဲ့ မဂ်၏ဖလ ဖိုလ်ချမ်းသာကို ခံစားရမှာ ဖြစ် ပါသတဲ့။ အဲဒီတော့ အခုပြောတဲ့ အဆင့် ၃ ဆင့်ကို ခုန်၊ ပျံ၊ ကျော် လွှား၍ ‘ဘွား’ ခနဲ မရောက်နိုင်ပါဘူး။ ရှင်းအောင်ပြောရရင် ဓမ္မ ဒေသနာကို ကြားနာပြီးနောက် ပဋိပတ္တိဆိုတဲ့ ဝိပဿနာ အလုပ်ကို လုပ်လိုက်သူချည်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဘယ်အချိန်က လုပ်လိုက်သလဲ၊ ဘယ်လောက်မြန်အောင် လုပ် လိုက်သလဲ။ အဲဒါကတော့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့ရဲ့ ပညာပါရမီ အနု၊ အရင့်ပေါ်မှာ တည်ပါတယ်။ အဲဒီနေရာမှာ အရှင်ကောဏ္ဍညနဲ့ ဥပ တိဿ ပရိဗိုဇ် တို့ရဲ့ ကွာခြားပုံကိုကြည့်ဦး။ ကောဏ္ဍညဘိက္ခုကြီးက ‘ဓမ္မစကြာ တရား’ မှာ ‘သိ၊ပယ်၊ဆိုက်၊ပွား’ အကြောင်း၊အကျိုးတရား

၄ ပါးကို ပြည့်စုံအောင်ကြားနာပြီးမှ သောတာပန် ဖြစ်တယ်။ ဥပတိဿ ပရိဗိုဇ် ကတော့ ဂါထာတစ်ဝက်မှာပဲ သောတာပန် ဖြစ်တယ် မဟုတ်လား။ အေး ... ဥပတိဿပရိဗိုဇ်က နောင်အခါမှာ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တိုင်က လွဲရင် ပညာဉာဏ် အကြီးကျယ်ဆုံးလို့ ဧတဒဂ် ရမယ့် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်လို့ပေါ့။ ဒါ့ကြောင့် ပါရမီ အနု၊အရင့် လိုက်ပြီး အမြန်၊အနေ့ ကွာကြတာ ကို သတိပြုရမှာပေါ့။ ပုဂ္ဂိုလ် ၄ ယောက် အကြောင်း မင်းကို ပြောဖူးပြီ ထင်ပါရဲ့။

(၁) ဥက္ခါဋိတညုပုဂ္ဂိုလ် - တရားအကျဉ်းကိုနားရရှိမျှဖြင့် တရားအဆုံးတွင် မဂ်၊ဖိုလ် ရသော ပုဂ္ဂိုလ်။

(၂) ဝိပဇ္ဇိတညုပုဂ္ဂိုလ် - အကျဉ်းဥဒ္ဒေသမျှနှင့် မရ၊ အကျယ် ဝိတ္ထာရ ဖွင့်ပြ၊ဝေဖန်၍ ဟောမှ မဂ်၊ဖိုလ် ရသော ပုဂ္ဂိုလ်။

(၃) နေယျပုဂ္ဂိုလ် - အကျဉ်း၊အကျယ် ဟောပြီး သော်လည်း ထိုဒေသနာကို နေ့၊ရက် ရှည်ကြာစွာကျင့်ကြံ၊ အားထုတ်မှ မဂ်၊ဖိုလ်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်။

(၄) ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ် - ထိုတရားကိုဝီရိယနှင့်ကြိုးစား ကျင့်ကြံသော်လည်း ဤ ဘဝ၌ မဂ်၊ဖိုလ်မရ၊မဂ်၊ဖိုလ်မျိုးစေ့ ဗိဇ္ဈေသာ ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်။

ဆိုတာတွေပဲ။ အဲဒီမှာ 'တရားတော်ကို နာပြီးသည့်အဆုံး၌ သောတာပန် ဖြစ်သွားလေ၏' ဆိုတာမျိုးတွေက 'ချက်ဆို၊နားခွက်က

မီးတောက်' တဲ့ ဥဏ္ဍါဋီတညူပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတွေပေါ့ကွ၊ 'တရားအဆုံး၌' လို့ဆိုသော်လည်း အခိုက်အခါ 'ကာလမတ္တ' အတွင်းမှာ ဝိပဿနာ လုပ်ဖြစ်လို့ 'ဘွင်း' ခနဲ ပွင့်သွားတာမျိုးပေါ့။

အင်း ... မင်း နည်းနည်း ဘဝင်မကျသေးဘူးထင်တယ်၊ မင်း ကိုယ်တွေ့လေးနဲ့ တွေးကြည့်ရအောင်၊ အခုမင်းရဲ့ အရည်အချင်းဟာ တက္ကသိုလ် ဘွဲ့ရပြီးတဲ့လူ၊ နောက်ပြီး အတန်ကြာအောင် ကျောင်း ဆရာ လုပ်ခဲ့ဖူးတဲ့လူ၊ ဟုတ်တယ် မဟုတ်လား”

“ဟုတ်ပါတယ် ဘဘ”

“ကဲ ... ဒီတော့ 'စာရွက်တစ်ရွက်ပေါ်မှာ မင်းလက်မှတ်ထိုး ပေး စမ်းပါ' - လို့ ငါကပြောရင် 'မောင်လှအေး' ဆိုတဲ့ နာမည်ကို ဘယ် လောက် ကြာကြာရေးနေမလဲ။ လက်ဖျစ်တစ်တွက်၊ ချောင်းတစ်ဟန့် အချိန်လေးအတွင်းမှာ အမှတ်တမဲ့လို့ ရေးပြီးသား ဖြစ်မသွားနိုင် ဘူးလား။ အဲ သလောက် မြန်တယ်နော်။ အဲ ... မင်း ပထမတန်း လောက်ကဆိုရင် မင်းနာမည်ကို မင်းဘယ်လိုလုပ် ရေးမလဲ။

သဝေထိုး၊ မ ရေးချ၊ င သတ် (မောင်)၊ လ ဟထိုး (လှ)၊ သဝေထိုး၊ အ ရေး၊ ဝစ္စနှစ်လုံးပေါက် (အေး)၊ မောင်လှအေး။

အဲသလို နှုတ်ကလည်း အသံထွက်၊ လက်ကလည်း လိုက်ရေး၊ ခပ်ဖြည်းဖြည်းမှ အကောင်အထည်ပေါ်လာမယ် မဟုတ်လား၊ အဲ ... အခုတော့ မင်း ဘယ်လောက်မြန်အောင် ရေးလိုက်သလဲ။ သို့ပေ မယ့် 'သဝေထိုး၊ မ ရေးချ၊ င သတ်(မောင်)' ဆိုတဲ့ အက္ခရာ စာလုံး တွေကို သူ့နေရာနဲ့ သူ မှန်ကန်အောင် စာလုံးပေါင်းလာခဲ့ရတာက တော့ မင်း ငြင်းနိုင်သလား၊ 'စာလုံးပေါင်းပြီးရေးနေရပါတယ်' လို့ မင်းကိုယ်မင်း တွေးမိလိုက်မှာတောင် မဟုတ်ဘူး”

“ဟာ ... ဟုတ်ပြီ ဘဘ၊ စာလုံးမပေါင်းဘဲနဲ့တော့ ဖြစ်ကို မဖြစ် ပါဘူး”

“အေး အဲသလိုပဲပေါ့ကွာ၊ လောက ဥပမာလေးတစ်ခု ပေးဦးမယ်၊ တို့လောကဓာတ်ဆရာကြီးတို့၊ သိပ္ပံဆရာကြီးတို့ရဲ့ တွေ့ရှိချက်များဟာ တချို့များ သားစဉ်၊မြေးဆက် စူးစမ်း၊လေ့လာ ခဲ့ကြရတယ်။ အဲ ... နောက်ဆုံးတွေ့တဲ့ တစ်နေ့ကျတော့ ‘ချောက်’ ခနဲ ခလုတ်ဖွင့်လိုက်တာနဲ့ ‘လက်’ ခနဲ လျှပ်စစ်မီး လင်းလာသလို ‘ဝင်း’ ခနဲ ဖြစ်တဲ့ အချိန်ဟာ ဘယ်လောက်ကြာမလဲ၊ ဒါ့ကြောင့် သောတာပတ္တိ မဂ်ကို ရသူတိုင်း၊ ဝိပဿနာလုပ်ခဲ့ကြရသည်လို့ မှတ်ရမယ်၊ ကျမ်းဂန်၊စာ၊ပေ များမှာ ‘တရားနာရ ပြီးသည့်နောက် သောတာပန် ဖြစ်ကြလေ၏’ ဆို၍ အတိုချုံးရေးသားရတာကတော့ ဟောတော်မူလိုရင်းတရားမှ ကျယ်ဝန်း၊နက်ရှိုင်းသွားမှာ မလိုလားသောကြောင့် ဖြစ်တယ်။ ပဋိပတ္တိ တရားကျင့်စဉ်များက တသီးတသန့် ရှိနေတတ်တယ် မဟုတ်လား။

အဲဒီတော့ သောတာပတ္တိမဂ် ရသူတိုင်းဟာ ဝိပဿနာတရားကို လုပ်ခဲ့ရသူချည်းပဲ။ မြန်တာနဲ့ နှေးတာပဲ ကွာမယ်၊ ဒါ့ကြောင့် သောတာပန်တို့သည် ဤမျှ ဂုဏ်ကျေးဇူးရှိကြကုန်သော လောကီ၊ လောကုတ္တရာ၏ ရတနာကြီးများ ဖြစ်ကြပါ၏။

ဤမှန်ကန်သော သစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါများ ချမ်းသာကြပါစေတည်း”

ရတနာပုဒ်
(၆)

အကုသိုလ်ဟူသမျှ မြို့မခ
မူလသောတာပန်

“သော= ထိုသစ္စာလေးရပ်၊ တရားမြတ်ကို၊ တပ်အပ်ထင်ထင်၊ ဆတ်ဆတ်မြင်သော အရိယာ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကာယေနဝါ=ကိုယ်ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝါစာ ဝါစာယဝါ=နှုတ်ဖြင့် လည်းကောင်း။ ဥဒ=ထိုမြို့။ (ထို့အတူ)။ စေတသာဝါ=ကိုယ်လည်း မလှုပ်၊ နှုတ်လည်း မမြွက်၊ စိတ်သက်သက်ဖြင့် လည်းကောင်း။ ပါပကံ= မှေးမှေးမှိန်မှိန်၊ သေးသိမ်ယုတ်ညံ့သော။ ကမ္မံ=အကုသိုလ်စု မကောင်းမှုကို။ ကိဉ္ဇာပိကရောတိ=အကယ်၍ကား၊ တိမ်းပါးခဲ့ရေး၊ ပြုလုပ်မိတတ်သေး၏။ တထာပိ= ထိုသို့၊ သတိလွတ်ကင်း၊ ချွတ်ယွင်း တိမ်းပါး၊ ပြုလုပ်မိငြားသော်လည်း။ သော=ထို သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ တဿ=ထိုမိမိပြုသော မကောင်းမှု အနည်းငယ်ကို။ ပဋိစ္ဆာဒါယ=မပြောပလောက်၊ ပျောက်လွယ်၊ ပြီးလွယ်၊ အနည်းငယ်သာတကားဟု ဖုံးကွယ်၊ လျှို့ဝှက်ခြင်းငှာ။ အဘဗ္ဗော= မထိုက်။ ဒိဋ္ဌပဒဿ=ဘေးခပ်သိမ်းတို့၊ ငြိမ်းရာအမှန်၊ မြင်အပ်ပြီးသော နိဗ္ဗာန်ရိသော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်၏။ အဘဗ္ဗတာ=ပြုပြီးသမျှ မှုပါပကို၊ ကာယဝစီ၊ မနသီဖြင့်၊ ထို ဤကောက်ကျစ်၊ ဖုံးလွှမ်းခြင်းငှာ မထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကို။ သတ္တာရာ=ငါတို့ ဆရာ၊ အစိန္တေယျ ဘုရားမြတ်စွာသည်။ ဝုတ္တာ= ဟောကြားတော်မူအပ်ပြီ။

ဣဒမ္ဗိသံဃေ-အယံဇဝသံဃော=ဤသို့ သစ္စာလေးရပ်၊ တရားမြတ်ကို၊ တပ်အပ်ထင်ထင်၊ ဆတ်ဆတ်မြင်သော အရှင်အရိယာ သောတာပန် သံဃာသည်သာလျှင်။ ပဏီတံ= လောကီဥစ္စာ ရတနာတို့ထက်၊ သာလွန်၊ မြင့်မြတ်သော။ ရတနံ=လောကီ၊ လောကုတ္တရာ၊

မွန်မြတ်စွာသော မင်္ဂလာကြီးအစစ်၊ ရတနာတော်ကြီး ဖြစ်ပေ၏။
 ဧတေန သစ္စေန=ဤသို့ ဟုတ်မှန်သော စကားကို ဆိုရသော
 ကြောင့်။ ပါဏိနံ=သတ္တဝါအပေါင်းတို့အား။ သုဝတ္ထိ= လောကီ၊
 လောကုတ္တရာ၊ မွန်မြတ်စွာသော၊ မင်္ဂလာ အစီးအပွားသည်။ ဟောတု
 = ဖြစ်ပါစေသတည်း။”

“မောင်လှအေးရေ ... ဒီအပိုဒ်ကို အကျဉ်းအားဖြင့် နားလည်ဖို့
 ကတော့ လွယ်ကူပါတယ်။ မြန်မာစကားပြေနဲ့ ပြောရရင် ‘သောတာ
 ပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဟာ ကိုယ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ နှုတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ စိတ်ဖြင့် ဖြစ်
 စေ မကောင်းသောပြစ်မှုကို ကျူးလွန်မိစေဦးတော့၊ မိမိ အပြစ်ကို
 ဖုံးဝှက်၊ ထိန်ချန်ထားခြင်း မရှိကြပါဘူး’ တဲ့။ မိမိအပြစ်ကို မိမိ ပွင့်
 လင်းစွာ ဝန်ခံတောင်းပန်၍ ခွင့်လွှတ်ပြေလည်အောင် ဆောင်ရွက်
 ကြပါတယ်။ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်မြင်ပြီးသော အရိယာသောတာပန်
 တို့သည် မိမိပြုသောပြစ်မှုကိုမဖုံးကွယ်တတ်ကြောင်း ရှင်တော်ဘုရား
 ကိုယ်တိုင် ဟောတော်မူပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် သောတာပန် သံဃာတို့
 မှာ ဤအဖိုးထိုက်တန်သော ဂုဏ်ရည်တို့ကြောင့် အမြတ်ဆုံးရတနာ
 ဖြစ်ပါပေတယ်။ ဤမှန်ကန်သော သစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါများ
 ချမ်းသာကြပါစေသတည်းပေါ့။ မင်းနားလည်ပါတယ်နော်”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘာဘ၊ စာထဲမှာ ပါသလောက်တော့ ကျွန်တော် နား
 လည်ပါတယ်”

“အေး ...မင်းအဖြေကိုငါကြိုက်သလော့၊ ဒါမှ သဘာဝကျတယ်။
 စာတစ်ပိုဒ်ကိုဖတ်သည့်အခါဖြစ်စေ၊ တရားတစ်ပုဒ်ကိုနာသည့်အခါ
 ဖြစ်စေ၊ စာထဲမှာပါသမျှ၊ ဟောကြားထားတာကို နာရသမျှ အဲဒီ
 လောက်သာ နားလည်ကြတာပေါ့။ ဒါက ပထမ အဆင့်လို့ ပြောရ
 မယ်။ အဲဒီလောက် သာမန်သိရုံထက် ‘အကျဉ်းမှ အကျယ်သို့’
 ‘အလွယ်မှအခက်သို့’ ရောက်အောင် သိချင်လာပြီ ဆိုရင်တော့ မိမိ

ကိုယ်တိုင် တွေးချင်တွေး၊ ဆရာသမားများထံ မေးချင် မေး၊ အဲသလို ဆည်းပူးယူရတယ်။ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တရားတော်များဟာ ‘ပညာရှိ စကား၊ အပ်ဖျားရေစက်၊ အနက်ပင်လယ်’ ဆိုသလို အလွန်တရာ နက်နဲ ကျယ်ဝန်းလွန်းလို့ ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ကြီးများ အဆက်ဆက်က အဋ္ဌကထာများ ဖွင့်ဆိုတော်မူခဲ့ကြရတယ်။ ဒါတောင် ဖွင့်လို့ ပြီးပြည့်စုံတယ်မရှိသေးပါဘူးတဲ့၊ ဒါတွေကို တို့ကလက်လှမ်း မီသမျှ လေ့လာကြရမှာ ဖြစ်တယ်”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘာ”

“အခုပဲကြည့်လေ၊ ‘သောတာပန်အရိယာများဟာ မိမိပြုမိသော အကုသိုလ်အပြစ်ဟူ၍ ရှိလျှင် ထိုအပြစ်ကို လျှို့ဝှက်၊ ထိန်ချန်ထားခြင်း မရှိပါ’ တဲ့။ အဲဒီတော့ မင်းတို့၊ ငါတို့က ‘လူရိုင်းတွေး’ တွေးလိုက်ရင်၊ အဲသလောက် ဂုဏ်ကတော့ တော်ရုံတန်ရုံ လူကြီးလူကောင်းတွေမှာလည်း ရှိတတ်ကြပါတယ် လို့ မပြောနိုင်ပေဘူးလား။”

“ပြောနိုင်လိမ့်မယ် လို့ ကျွန်တော်ကတော့ ထင်ပါတယ်”

“အဲသလို ပြောလို့မဖြစ်ဘူး မောင်ရေ၊ ပုထုဇဉ်တို့၏ ရိုးသားမှု ဂုဏ်နှင့် အရိယာသောတာပန်တို့ရဲ့ ရိုးသားမှုဂုဏ်ဟာ ‘ဆီနဲ့ရေ’ လို ကွာခြားနေပါသတဲ့။ ပရိတ်ကြီးနိဿယသစ်မှာ သပြေကန် ဆရာတော်ရဲ့ အဆိုအမိန့်ကို ကြည့်ပါ။”

‘သောတာပန်ကား အဘိဋ္ဌာန ခြောက်ပါးကိုသာ မပြုထိုက်သည် မဟုတ်သေး။ အနည်းငယ်မျှ မပြောပလောက်သော ပြစ်မှုကလေးများကိုပင်ပြုမိသော် ထိုပြစ်မှုကိုဖုံးကွယ်ခြင်းငှာ မထိုက်တော့ပေ။ မေ့မေ့လျော့လျော့ နေတတ်သူ သောတာပန် ဖြစ်စေ အပြစ်ကို ဖုံးကွယ်၊ ထိမ်ဝှက်မှုမပြုတော့သည်မှာ သာမန်ပုထုဇဉ်များနှင့်မတူ၊ ထူးခြားသော ဂုဏ်တစ်ရပ်ပင်’ ...တဲ့

အဲဒါသာ ကြည့်တော့ ... ။

နောက်တစ်ခု ပြောဦးမယ်။ ပုထုဇဉ်ဆိုတဲ့ ထိုလူစားမျိုးတွေမှာ ကိုယ်လုပ်မိတဲ့ အပြစ်မျိုးက လူသိ၊ရှင်ကြား ‘ဘူး’ ပေါ်သလို ပေါ်လာ မှ မလွဲသာ၊ မရှောင်သာ ဝန်ခံတတ်ကြတယ်။ ဒါတောင် ရိုးရိုး၊ ဖြောင့်ဖြောင့် ဝန်ခံကြသလား၊ မခံကြပါဘူး။ ဆင်ခြေ၊ဆင်လက် အမျိုးမျိုးနဲ့ ခေါင်းရှောင်တတ်ကြတာချည်းပါပဲ။ သောတာပန် အရိယာများကျတော့ ‘သူမသိ၊ လူမသိ’ ပြုမိတဲ့ အမြစ်ကလေး အသေး အမွှားပဲဖြစ်စေ၊ ဖြောင့်ဆို၊ဝန်ခံပြီး သက်ကြီး၊ဝါကြီး ပညာရှိများရဲ့ အဆုံးအမကို ရိုသေစွာ နာယူတတ်ပါတယ်။ ဒါဟာ သောတာပန် အရိယာများရဲ့ ဂုဏ်ပါ။ အေး ...သောတာပန်အရိယာများ မဆိုထား နှင့်ဦး။ ထိုအရိယာသံဃာတို့၏လမ်းစဉ်ကို တစ်သဝေ မတိမ်း လိုက် နာ၊ ကျင့်ကြံ၊အားထုတ်တော် မူနေကြတဲ့ သမုတိ သံဃာတော် အရှင် မြတ်များပင်လျှင် အနည်းဆုံး လခွဲ(၁၅ ရက်) တစ်ကြိမ် ဥပုသ်မပြု မိ အသီးသီး အာပတ်ဖြေတော်မူကြတယ်။ ဒါဟာ ‘သုဟုဇ’ ဂုဏ် ပေါ့”

“ဪ ... ‘အာပတ်ဖြေတယ်’ ဆိုတာ ဘာလဲ ဘာ”

“ဟုတ်ပါတယ်။ ‘အာပတ်ဖြေတယ်’ လို့လည်း ခေါ်တယ်။ ‘အာပတ်ကို ကုစားတယ်’ လို့လည်း ခေါ်တယ်။ ‘ဒေသနာကြားတယ်’ လို့လည်း ခေါ်တယ်။ အဓိပ္ပာယ်က ‘မိမိမှာ သိပင် သိငြားသော်လည်း မလွဲမရှောင်သာ၍ ပြုမိသောအပြစ်မျိုးကိုလည်းကောင်း၊ မသိ၊ မမှတ်မိ၊ စေတနာမရှိဘဲ ပြုမိသော အပြစ်မျိုးကိုသော်လည်းကောင်း၊ တပည့်တော် ကျူးလွန်ခဲ့မိပါ၏’ လို့ သီတင်းသုံးဖော်ထံ ရိုသေစွာ ရှိခိုး ဝန်ခံကြမြဲဖြစ်ပါတယ်”

“ဪ ... ဟုတ်ပြီ၊ ကျွန်တော် ဒုလ္လဘရဟန်း ဝတ်ခဲ့တုန်းက ဦးပဉ္စင်းတစ်ပါးက တိုင်ပေးလို့ ပါဠိလို ဆိုခဲ့ရတယ်လေ။ ‘အဟံ ဘန္တေ သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော အာရောစယာမိ’ ။ အဲဒီမှာ ဆရာတော်က

‘သာဓု၊ သာဓု’ လို့ပြန်ဆိုလိုက်တော့ ကျွန်တော့်မှာ တစ်မျိုးကြီး ခံစားလိုက်ရသလို ဖြစ်သွားတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်က ‘အပြစ်ပြုမိပါတယ်’ လို့ ဝန်ခံတာကို ဦးပဉ္စင်းက ‘သာဓု-သာဓု’ - ‘ကောင်းလေစွ၊ကောင်းလေစွ’ ဆိုတော့ တစ်မျိုးကြီး ဖြစ်နေတယ်ပေါ့။”

“ဟား ... ဟား ... အဲဒါကို မင်းက ဦးပဉ္စင်းကို မမေးခဲ့ဘူးလား”
“ဘယ် မေးဝံ့လိမ့်မလဲ၊ ဘာဘနယ်”

“အဲ ... မင်းမှာ စပ်စု၊သိချင်တယ် ဆိုတဲ့ ဝါသနာလေးတော့ အရှိသားပဲ။ သဘောကဒီလိုကွဲ့။ မင်းက ဖြောင့်ဆို၊ဝန်ခံတာကို မင်းထက် အသက်၊ဝါကြီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က မင်းမှာ ‘သုဟုဇဂုဏ်နဲ့ ပြည့်စုံပါပေတယ်’ လို့ ချီးမွမ်းလိုက်တာ ဖြစ်တယ်။ ဒီလိုမှတ်ရမှာကွ”

“ဪ ... ကျွန်တော် သဘောပေါက်သွားပါပြီ။ ကျွန်တော်က ‘အပြစ်ပြုမိပါတယ်’ လို့ ဝန်ခံတဲ့အတွက် ထိုရိုးသားတဲ့ဂုဏ်ကို ချီးမွမ်းတဲ့သဘောကိုး”

“အေးကွဲ့၊ သောတာပန် အရိယာသံဃာတော်များရဲ့ သုဟုဇ ဂုဏ်က ထိုထက် မြင့်မြတ်နေပါသေးတယ်။ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ‘မေတ္တသုတ်’ မှာ ဟောကြားတော်မူထားတာကို ဆက်ပြီး ကြည့်ပါ။”

‘ဥဇ္ဇေ၊ သုဟုဇေ၊ သုဝစောစဿ မုဒုအနတိမာနီ’ တဲ့။
ရိုးသားရမယ်၊ အသေးအမွှားကစ ဖြောင့်မှန်ရမယ်၊ အပြစ်ကို ဝန်ခံရမယ်လို့ ဆိုပြီးတဲ့နောက် သုဝစောစဿ-ပညာရှိ အကြီးအကဲများ ဆုံးမတာကို ခံယူရမယ်တဲ့။ အပြစ်ကို ဝန်ခံရုံသာ ဝန်ခံပြီး ပညာရှိ လူကြီးများက ထိုအပြစ်အတွက်ဆုံးမတာကို လိုက်နာ၊ပြုပြင်၊လက်ခံခြင်း မရှိရင် ဘယ်နေရာကျမလဲ၊ မဟုတ်ဘူးလား။ အဲဒါကြောင့် အပြစ်ကို ဝန်ခံပြီးလျှင် ဆုံးမစကားကို ခံယူရမယ်တဲ့။ ဟုတ်ပြီလား။

အဲသလိုခံယူနိုင်အောင် ‘မုဒု-သဘောထားက နူးညံ့ပျော့ပျောင်းနေရမယ်’ တဲ့။ အဲဒီ နူးညံ့ပျော့ပျောင်းဖို့ဆိုရင် အနတိမာနီ(ထောင်လွှားတဲ့မာန) ကို စွန့်ခွာပယ်ချ ထားရမယ်တဲ့”

“ဪ...တစ်ခုနဲ့တစ်ခုကွင်းဆက်တရားတွေပဲနော်၊ ကြောင်း၊ ကျိုး ဆက်သွယ်နေကြတာပဲ”

“မိမိတွင်ရှိတဲ့ အပြစ်ကို မလျှို့ဝှက်၊မထိမ်ချန်တဲ့ အကြောင်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ ထေရုပ္ပတ္တိထဲမှ အကြောင်းတစ်ခုကို သတိရသေးသကွယ်။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားဟာ သနပ်ဖက် ဆေးလိပ်အကြီးကြီးတွေကို အလွန်ကြိုက်သတဲ့ကွဲ့၊ ကျောင်းခန်းထဲကစားပွဲပေါ်မှာ လေး၊ ငါး၊ဆယ်လိပ် မောင်းထောင်ခွက်ထဲထည့်ထားတတ်တယ်။ သောက်လက်စ ဆေးပေါ့လိပ်ကိုလည်း သံပန်းကန်ပြားနဲ့ခံပြီး ဆေးလိပ်ခွက် အဖြစ် အသုံးပြုသတဲ့ကွယ်။

တစ်နေ့တော့ သာသနာပိုင် ဆရာတော်ဘုရား သူ့ကျောင်းတော်ကို ကြွလာလိမ့်မယ်လို့ သတင်းရရှိထားလေတော့ ကျောင်းနေပခွင်း ပျိုကလေးများက တစ်ကျောင်းလုံးကို သုတ်သင်၊ သန့်ရှင်းကြတာပေါ့။ ဆရာတော်ဘုရားနေတဲ့ ကျောင်းခန်းကိုလည်း တံမြက်စည်းလှည်း၊ ဖုန်သုတ် အလုပ်ရှုပ်နေကြသတဲ့။ အဲဒီမှာ ဆရာတော် ဘုရားရဲ့ ဆေးလိပ်မောင်းထောင်ခွက်ကြီးနဲ့ ဆေးလိပ်ပြာခံ၊ ဆေးလိပ်တိုတို့ကို ပခွင်းပျိုများက သိမ်းဆည်းမယ် လုပ်တော့ ...

‘ဟဲ့ ... ဟဲ့ ဒါတွေကို မသိမ်းကြနဲ့၊ ငါဆေးလိပ်သောက်တာကို သာသနာပိုင် သိချင်ရင်သိသွားပါစေ၊ မြင်လို့၊သိလို့ ‘မောင်ဉာဏက ဆေးလိပ်သောက်တတ်သကဲ့’လို့ အမိန့်ရှိတော်မူရင် ‘တင်ပါ’ ဘုရား၊ ယခုအချိန်ကစပြီး တပည့်တော် ဆေးလိပ်မသောက်တော့ပါဘူး’လို့ ဝန်ခံလိုက်မယ်။ သူကဘာမှမပြောဘဲ လျစ်လျူရှုလိုက်ရင်တော့ ငါ

ကြိုက်တဲ့ ဆေးလိပ်ကို ငါဆက်သောက်နေမှာပဲ။ အေး-ငါ ဆေးလိပ် သောက်တာကို သူ မသိ၊မမြင်အောင် ထိန်ချန်၊လျှို့ဝှက်ထားပြီး သူ ပြန်သွားမှ ငါ ဆက်မသောက်ချင်ဘူး။ အရှိကို အရှိအတိုင်း ထား လိုက်ကြ။ မောင်းထောင်ခွက်နဲ့ဆေးလိပ်ပြာခွက်ရော၊ ဆေးလိပ်တွေ ရော မသိမ်းကြနဲ့' လို့ တားတော်မူပါသတဲ့ဗျား”

“ဟား ... ဟား၊ ဆရာတော်က ခပ်ရှင်းရှင်း၊ ခပ်ပြတ်ပြတ်ပဲ နော်၊ ကျွန်တော်ဖြင့် ကြည်ညိုလိုက်တာ”

“အေးလေကွာ၊ ကောက်ကျစ် ယုတ်မာတဲ့ လူများဟာ ရှေ့တင် တစ်မျိုး၊ ကွယ်လျှင်တစ်မျိုးလုပ်တတ်ကြတာ၊ နောက်ပြီး ရှိတဲ့ အပြစ် ကို ဖုံးရုံမကဘူး၊ မရှိတဲ့ဂုဏ်တို့၊ သိက္ခာတို့ကိုလည်း ရှိဟန် ဆောင် တတ်ကြသေးတယ်။ အဲဒါမျိုးကိုတော့ ‘မာယာသာထေယျ’ လို့ ခေါ် သတဲ့ဗျ။ တကယ်တမ်း သီလသိက္ခာ၊ ဂုဏ်အင်္ဂါနဲ့ ပြည့်ဝတဲ့ သူတော် ကောင်းကြီးများကျတော့ မိမိကို အထင်ကြီးမှာ ရှက်စနိုးတော်မူလွန်း လို့ သိုသိပ် ကျစ်လျစ်စွာ နေတော်မူကြပါသတဲ့”

“အင်း ... ဒီလိုဆိုတော့လည်း ခေတ်ပေါ် ‘တန်ခိုးတော်ရှင်’ ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို စောကြောစရာ ကောင်းနေပြန်ပြီနော်”

“ဒါကတော့ ကိုယ့်ဉာဏ်နဲ့ ကိုယ်ချင့်ချိန်ကြပေါ့ကွယ်။ ပုထုဇဉ် နဲ့ သောတာပန်အရိယာဆိုတာမျိုးကတော့ ‘ဆီနဲ့ရေ’ လောက် ကွာ ခြားပါတယ် လို့ ငါပြောခဲ့ပါပကော။ အေး ... အဲဒီ တရားများ ပြည့်စုံ ဖို့ကတော့ သောတာပန် အရိယာ သံဃာတော်များ မှသာ အတိအကျ ပြည့်စုံကြမှာ မဟုတ်လား”

“ဟုတ်ပါတယ် ဘဘ”

“မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးဟာ တပည့်သားသံဃာ တော်များ၌ ထိုဥဇဂုဏ်နဲ့ပြည့်စုံကြတယ်လို့ ချီးမွမ်းပြီး ‘ဥဇပုဋိပုဇ္ဈော ဘဂဝတော သာဝက သံဃော’ လို့ ဟောတော်မူထားတာပေါ့”

“ဟုတ်ပြီ ဘာ၊ ကျွန်တော် အမှတ်ရပြီ”

“အဲဒီ ဥဇဂုဏ်ကိုဖော်ပြခြင်းဖြစ်တဲ့ သံဃာအချင်းချင်းမှာ ဥပုသ် ပြုကြတာကိုမြတ်စွာဘုရားကအလွန်လိုလားနှစ်သက်တော်မူပါတယ်။

တစ်ရံရောအခါမှာ ဆိတ်ငြိမ်သော တောအရပ်၌ တစ်ပါးတည်း သီတင်းသုံးတော်မူတဲ့ သာဝကရဟန္တာတစ်ပါးကို ‘ချစ်သား .. အသင် သည် လခွဲတစ်ကြိမ် ဥပုသ်ပြုပါရဲ့လား’ လို့မေးတော်မူတယ်။ ‘ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၊ တပည့်တော်သည် အရဟတ္တ မဂ်ဖြင့် ကိလေသာ ဟူသမျှကို ပယ်ဖြတ်ပြီးစီးပြီ ဖြစ်သောကြောင့် (ဥပုသ်ပြုရန်မလိုတော့ဟု ထင်သဖြင့်) ဥပုသ်မပြုမိပါ ဘုရား’ လို့ လျှောက်ထားတဲ့အခါ ‘ချစ်သား ... အရဟတ္တမဂ်ရောက် ရှိနေသူပင် ဖြစ်စေ ဥပုသ်ပြုခြင်းသည်ကောင်း၏’ လို့တိုက်တွန်းတော်မူပါသတဲ့။ အဲဒီအချက်ကိုထောက်လျှင် သောတာပန်အရိယာသံဃာများကို ထား ဘိဦး။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များပင်လျှင်ဥပုသ်ပြုကြစေလိုကြောင်း မထင် ရှားပေဘူးလား”

“ထင်ရှားပါတယ်”

“အေး ... နောက်တစ်ခု ရှိသေးတယ်။ ‘အာပတ်ဖြေတယ်’ ဆိုတဲ့ ကိစ္စက သီတင်းသုံးဖော် ရဟန်းတစ်ပါးထံ တစ်ပါးက ဝန်ခံရုံနဲ့ပြီး တယ်၊ ‘ပဝါရဏာပြုတဲ့ ကိစ္စကျတော့ တစ်ကျောင်းတည်းနေ သံဃာ တော် အများစုကို တောင်းပန်၊ဝန်ခံရတာမျိုးဖြစ်တယ်”

“‘ပဝါရဏာ’ ဆိုတဲ့ သဘောအဓိပ္ပာယ်ကို ပြောပါဦး ဘာ”

“‘ပဝါရဏာ’ ဆိုတာက ဒီလိုကွဲ့၊ သံဃာတော်များဟာ ဝါတွင်း သုံးလပတ်လုံး အရပ်တစ်ပါးသို့ ခရီးသွားလာခြင်း မရှိဘူး မဟုတ် လား”

“ဟုတ်ကဲ့၊ အဲသလို ဝါဆိုတယ် ဆိုတာကိုတော့ ကျွန်တော်သိပါ တယ်”

“အေး ... အဲသလို အတူတကွ တစ်ကျောင်းတည်းမှာ ဝါဆိုပြီး သည့်နောက် သီတင်းဝါလကျွတ်လို့ ခရီးတစ်ပါး ထွက်ကြ သွားလို သော ရဟန်းကပဲ ဖြစ်စေ၊ အတူနေကြသော ရဟန်းများပင် ဖြစ်စေ၊ မိမိတို့ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံနေခဲ့ကြရသော ထိုသုံးလ အချိန် ကာလ တို့၌ မိမိတို့ အပေါ်တွင် ကာယကံ အပြစ်ကြီး၊ အပြစ်ငယ်၊ ဝစီကံ အပြစ်ကြီး၊ အပြစ်ငယ်၊ မနောက် အပြစ်ကြီး၊ အပြစ်ငယ်တို့ကို ဝန်ခံ ရုံသာ မကဘူး။ မိမိတို့ အပေါ်မှာ အပြစ် တစ်စုံတစ်ရာ မြင်လျှင် သော် လည်းကောင်း၊ ကြားလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ တွေးထင်ဖွယ် ရှိသော်လည်းကောင်းမိန့်ဟ၊ ပြောဆိုဆုံးမတော်မူကြပါကုန်။ တပည့် တော်သည် မိမိ ကိုယ်ကို အပ်နှံပါ၏။ ထိုအပြစ်မှ ထ၊ မြောက်အောင် ရှိသေစွာ ကုစား ပြုပြင်ပါမည် ဘုရား’ လို့တောင်းပန် လျှောက်ကြား တာ ဖြစ်တယ်။ သံဃာများဆိုင်ရာ အရေးပါတဲ့ အခမ်းအနားကြီး ပေါ့ကွယ်”

“ဪ ..ကောင်းလိုက်တာ ဘာဘရယ်၊ မြတ်စွာဘုရား အလို တော်အတိုင်း သည်လောက် တိတိကျကျ လိုက်နာ ဆက်ဆံ၊ ပေါင်း သင်း နေထိုင်တော်မူကြလို့သာ သံဃာ့အဖွဲ့အစည်းကြီးဟာ နှစ် ပေါင်း နှစ်ထောင့်ခြောက်ရာ နီးပါး ရှိခဲ့ပြီ။ နောင်ကိုလည်း အခွန် ရှည်စွာ တည်မြဲနေဦးမှာပဲ နော်”

“ဒါပေါ့ကွယ်၊ ညီညီညွတ်ညွတ် စုပေါင်းဆက်ဆံနေကြခြင်း သည် ချမ်းသာသော အကျင့်ဖြစ်ပေ၏’ တဲ့၊ ‘သမဂ္ဂါနံ တပေါ သုခေါ’ လို့ဘုရားဟောထားတာပဲ၊ အဲသလိုပဲ ကိလေသာ ကုန်ခန်းတဲ့ ရဟန္တာ ထေရာ ထေရီများပင် ဖြစ်စေ၊ မိမိတို့၏နောက်ဆုံးခရီး ဖြစ်တဲ့ ပရိ နိဗ္ဗာန်ပြုတော့မည်ဆိုလျှင် မြတ်စွာဘုရားအား လာရောက် တောင်း ပန်၊ လျှောက်ထားပြီး မိမိနှင့် အတူနေသူ၊ မနေသူ ဟူသမျှ ပုထုဇဉ် ရဟန်းမှအစ ရဟန္တာများအထိ မိမိ၌ပြုမိသော ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊

မနောက် အပြစ်များကို ခွင့်လွှတ်ကြပါရန် တောင်းပန် လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသတဲ့။

အရှင်သာရိပုတ္တရာကိုယ်တော်ကြီးဆိုလျှင် သူ၏သွေးအန်တော် မူဆဲအခါမှာပင်လျှင် သူ့တပည့် သာဝကငါးရာကို ခေါ်ယူ၊ စုဝေးစေပြီး 'ငါ့ရှင်တို့၊ သင်တို့နှင့်အတူတကွ အမြဲနေခဲ့သော ငါ့အပေါ်၌ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောက် တစ်စုံတစ်ခုများ ရှိနေခဲ့သည် ရှိသော် ထိုအပြစ်များမှ ခွင့်လွှတ်သည်းခံကြပါလေ' လို့ သူ့ကိုယ်တိုင်က စတင်ပြီး သံသရာကြွေးချေတော်မူပါသတဲ့ဗျား။

“အင်း ... ကိုယ့်တပည့် ရဟန်းတွေကိုပင် လေးလေးစားစားနဲ့ တောင်းပန်တဲ့ သဘောဟာ 'ဥဇုဂဏ်' နဲ့ ပြည့်စုံတော်မူတာပေါ့နော်။”

“အေးပေါ့၊ ကိုယ့်တပည့်အပေါ်မှာ ဒီလို တောင်းပန်ရသေးတယ် ဆိုရင် ရတနာ သုံးပါးနဲ့ ငါ့ဘာ၊ဆရာသမားများအပေါ်မှာ ဘယ်လို သဘောထားရမလဲ၊ ရှေးရှေး ဆရာတော်ကြီးများက တို့တစ်တွေ အတွက် 'ဩကသ' ဘုရားရှိခိုးကို စီရင်၊ရေးသားပေးတော်မူတယ် လေ၊ မင်း ဆိုကြည့်စမ်း။”

“ဩကာသ ... ဩကာသ၊ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောက် တည်း ဟူသော ကံသုံးပါးတို့မှ ကင်းလွတ်၊ပျောက်ပါစေခြင်း အကျိုးငှာ ပထမ၊ဒုတိယ၊တတိယ၊ တစ်ကြိမ်၊နှစ်ကြိမ်၊သုံးကြိမ် မြောက်အောင် ဘုရားရတနာ၊ တရားရတနာ၊ သံဃာရတနာ၊ ရတနာမြတ်သုံးပါး တို့အား အရိုအသေ၊ အလေးအမြတ် လက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးပူဇော်၊ ဖူးမြော်၊ မာန်လျှော့၊ ကန်တော့ပါ၏ အရှင်ဘုရား။”

“ကဲ အဲဒီမှာ 'ဩကာသ' ကစ၊ကြည့်။”

‘သည်းခံတော်မူပါ ဘုရား၊ သည်းခံတော်မူပါ ဘုရား၊ ဘာကို သည်းခံရမှာလဲ၊ ရတနာသုံးပါးအပေါ်၌ မိမိပြုခဲ့မိသော ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊မနောက် တို့ကိုပေါ့။’

“နောက် ဆက်ပြီး ကျွန်တော်တို့ ဆိုနေကြတာက ‘အပါယ် လေးပါး၊ ကပ်သုံးပါး၊ ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါး၊ ရန်သူမျိုးငါးပါး၊ ဝိပုတ္တိတရားလေးပါး၊ ဗျသနတရားငါးပါးတို့မှ အခါခပ်သိမ်း ကင်းလွတ် ငြိမ်းသည် ဖြစ်၍ မဂ်တရား၊ ဖိုလ်တရား၊ နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို ရလိုပါ၏ အရှင်ဘုရား’ ဆိုတာတွေကကော”

“ဒါက တို့တစ်တွေရဲ့ ဆန္ဒကိုသာ လျှောက်ထားနေကြတာပါကွာ၊ ‘အပါယ်လေးပါး’ မကျဖို့နဲ့ ‘နိဗ္ဗာန်’ ရောက်ဖို့ဟာကတော့ ကိုယ်လုပ်မှ ကိုယ်ရတာပဲ။ ‘ဩကာသဘုရားရှိခိုး’ ကတော့ ရတနာမြတ်သုံးပါး တောင်းပန်ရုံရှိခိုးဖို့ ကိစ္စသာ ဖြစ်ပါတယ်ကွာ”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘာဘ၊ ကျွန်တော် သဘောပေါက်ပါပြီ”

“ကလျာဏ ပုထုဇဉ်တို့ပင် ဆင်ခြင်နိုင်စွမ်း မရှိသော ပစ္စဝေက္ခဏာ ခုနစ်ပါး ရှိပါသေးသတဲ့။ ဥဇုဂုဏ်က ပစ္စဝေက္ခဏာ ခုနစ်ပါးမှ စတုတ္ထမြောက် ပစ္စဝေက္ခဏာ ဖြစ်ပါသတဲ့”

“အဲဒီ ပစ္စဝေက္ခဏာ ခုနစ်ပါးစလုံးကို သိပါရစေ ဘာဘ”

“အေး ... အဲဒီ ပစ္စဝေက္ခဏာ ခုနစ်ပါးကို သပြေကန်ဆရာတော်ဘုရားက ‘မူလပဏ္ဏာသ ကောသမ္မိသုတ်’ မှ ထုတ်နုတ်ပြီး ‘ပရိတ်ကြီး နိဿယသစ်’ မှာ ယခုလို ရေးသားထားတော်မူပါတယ်။

- (၁) သောတာပန်သည် (အမှန်တရားတို့ကို) အမှန်အတိုင်း မသိ၊ မမြင်နိုင်အောင် ပိတ်ပင်၊ တားဆီးတတ်သော ပရိယုဋ္ဌာန ကိလေသာများ မိမိ၌ မပယ်ရှားရသေးသည့် မရှိ၊ မိမိစိတ်က သစ္စာတို့ကို သိမြင်ခြင်းငှာ ကောင်းစွာထားအပ်ပြီဖြစ်ကြောင်း သိ၏။ ဤအသိမှာ ပုထုဇဉ်တို့နှင့် မဆိုင်။ အရိယာတို့နှင့် သာဆိုင်သော လောကုတ္တရာအရ ဖြစ်လာရသော အသိဉာဏ်ပင် ဖြစ်သည်။

(အဲဒီသဘောက ပရိယုဋ္ဌာန ကိလေသာများကို ကင်းစင်နိုင်အောင် သစ္စာလေးပါးနှင့်နိဗ္ဗာန်တရားကိုမြင်ထားပြီလို့ မိမိကိုယ်ကို ဆင်ခြင် တဲ့သဘော။)

(၂) ဤအသိဉာဏ်ကို မှီဝဲပွားများ အကြိမ်များစွာ အလေ့ အလာ ပြုနေရသော ငါသည် မိမိစိတ်၌ ငြိမ်သက် တည်ကြည်ခြင်းကို ရပါ၏လော။ ကိလေသာ ငြိမ်း အေးခြင်းကို ရပါ၏လော - ဟု ဆင်ခြင်သော အရိယာ သာဝကသည် ထိုသို့သော တည်ကြည်ခြင်း၊ ငြိမ်းအေးခြင်းမျိုးကို ရ၏ - ဟုသိ၏။ ဤအသိလည်း ပုထုဇဉ်တို့နှင့် မဆိုင် အရိယာများသာ ရပိုင်သော အသိဉာဏ်ဖြစ်သည်။

(အဲဒီသဘောကတော့ ဝိပဿနာအနေနဲ့ အဖန်ဖန်ပွားများအပ်သော အရေအတွက်မှ တည်ငြိမ် အေးချမ်းသော အရည်အချင်းသို့ ဆိုက်ရောက်နေပြီ ဖြစ်ကြောင်းကို အမှန်အတိုင်း ဆင်ခြင်တဲ့ သဘော)

(၃) မိမိရသော မဂ်ဉာဏ်အမြင်မျိုး ရထားသော ဤ သာသနာမှ ပြင်ပသမဏ ဗြာဟ္မဏအမည်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်များ ရှိပါသေးသလော-ဟု တွေးတော စဉ်းစားသော အရိယာ သာဝကသည် မိမိရသော မဂ်ဉာဏ်မျိုး ရှိထားသော တခြားသာသနာပ သမဏဗြာဟ္မဏများ မရှိဟု ပိုင်နိုင်စွာသိသည်မှာလည်း ပုထုဇဉ်တို့နှင့်မဆိုင်၊ အရိယာများသာ ရပိုင်သောအသိဉာဏ်ပင်ဖြစ်သည်။

(အဲဒီသဘောက ဘုရားဟောတော်မူသော သစ္စာလေးပါး တရားတော်သည် ဤသာသနာတော်၌ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တစ်ပါးတည်းသာ ဟောပြုနိုင်စွမ်းရှိ၏။ ဗုဒ္ဓမှတစ်ပါး မည်သည့် ရဟန်း၊ပုဏ္ဏား တိတ္ထိ တို့က မဟောနိုင်ဟု စင်စစ်ဧကန် ဆင်ခြင်နိုင်တဲ့ သဘော။)

(၄) အပြစ်ကို မဖုံးလွှမ်းခြင်း။

(အဲဒါကတော့ ဥရုဂုဏ်ပေါ့ကွယ်။)

(၅) မွေးခါစ သားငယ် နွားကလေးရှိသော သားသည် အမေ နွားမသည် မလွဲသာ၍ မြက်ကိုစားနေရသော်လည်း မိမိသားငယ်ကလေးကို စောင်းကာ၊ ငဲ့ကာ၊ တကြည့်ကြည့်ဖြစ်နေရာသကဲ့သို့ မလွဲသာ၍ သီတင်းသုံးဖော်များ၏ ကိစ္စကြီးငယ်ကို ပြုနေရသော်လည်း မိမိစိတ်မှာ သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်ရေး၌သာ ငဲ့ကွက်လိုလားလျက်ရှိသည်မှာ အရိယာတို့၏ သဘာဝတစ်ရပ်ပင်။ ထိုသဘာဝမျိုး ငါ့မှာ ရှိသည် ဟု သိရသည်မှာ ပုထုဇဉ်တို့နှင့်မဆိုင်၊ အရိယာတို့သာ ရပိုင်သော အသိဉာဏ်ပင် ဖြစ်သည်။

(အဲဒီသဘောကတော့ မင်းနားလည်လောက်ပါတယ်ကွယ်။ လူမှုရေးအရ ကိစ္စကြီးငယ်ကို ပြုနေသော်လည်း သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ သိက္ခာသုံးပါးကိုသာ အာရုံစူးစိုက်အမြဲမပြတ်ရှိနေသည့်သဘော။)

(၆) မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို ဟောကြားအပ်သောအခါ လိုလိုလားလား လေးစား၊ ရိုသေစွာ၊ စူးစိုက်နာယူခြင်းမှာ အရိယာ၏ ခွန်အားတစ်မျိုးပင်။ ထိုခွန်အားမျိုး ငါ့မှာရှိသည် - ဟု သိသော ဉာဏ်မှာ အရိယာတို့သာ ရရှိနိုင်၍ ပုထုဇဉ်တို့နှင့် မဆိုင်သော အသိဉာဏ်ပင်ဖြစ်သည်။

(ဒါလည်း မင်းနားလည်နိုင်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို ရိုရိုသေသေ၊ လိုလိုလားလား ကြားနာတဲ့ သဘောပေါ့။)

(၇) ဘုရားတရားတော်ကို ဟောအပ်သောအခါ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်သဘောကျခြင်း၊ တရား

ဒေသနာကို နားလည်သဘောကျခြင်း။ ထိုသို့ နားလည်၍ တရားနှင့် စပ်သော နှစ်သက်၊ ဝမ်းမြောက်မှု ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းမှာ အရိယာ၏ စွမ်းအားတစ်ရပ်ပင်။ ထိုစွမ်းအားမျိုး ငါ့မှာရှိသည်-ဟု သိသော ဉာဏ်မှာ ပုထုဇဉ်တို့နှင့်မဆိုင်၊ အရိယာတို့သာ ရပိုင်သော လောကုတ္တရာ အရ ဖြစ်လာရသော အသိဉာဏ်ပင် ဖြစ်သည်။

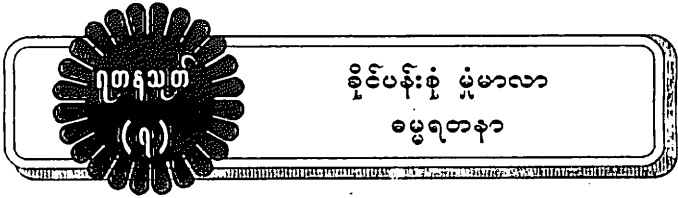
(အဲဒါကို မင်းနားလည်နိုင်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို ကြားနာလိုက်ရတဲ့အခါမှာ ပုထုဇဉ်တွေလို သာယာလှသော ဗုဒ္ဓ၏ အသံတော်လောက်ကိုသာ 'သာမန်ကာလျှံကာ' နားဝင် ချိုမြဲပီတိသောမနဿ ဖြစ်ရုံမျှ မဟုတ်ကြပါဘူးတဲ့။ ဓမ္မရသ ဂစ္ဆိရ အနှစ်ဩဇာ အမြိုက်အရသာကို နက်နက် ရှိုင်းရှိုင်းကြီး သိမြင်၊ သဘောပေါက်၍ ခံစားနိုင်ကြပါသတဲ့။)

အဲဒါတွေဟာ သောတာပန်အရိယာတို့ရဲ့ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ တရား ၇ ပါးပေါ့ကွယ်။ ကဲ ... ပုထုဇဉ်နှင့် သောတာပန် အရိယာတို့ ဘယ်လောက် ကွာခြားနေသလဲ”

“ဟုတ်ပါရဲ့နော် ဘာဘဲ ဒါ့ကြောင့်မို့ 'သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်' ဆိုတာဟာ 'သောတာပန်မှ သကဒါဂါမ်၊ သကဒါဂါမ်မှ အနာဂါမ်၊ အနာဂါမ်မှ အရဟတ္တမဂ်' အထိဆိုက်ရောက်မည့်သူများ၊ တစ်နည်းအားဖြင့် 'နိဗ္ဗာန်သို့ ဦးတည်သည့် ရေယာဉ်ကြောမှာ ရောက်ရှိနေသူများ' ဟု အဆိုပြုကြတာကိုး”

“ဟုတ်ပေဗျား။ ထို့ကြောင့် သောတာပန် အရိယာ သံဃာတော်များသည် မွန်မြတ်လှပါပေ၏။ ဤမှန်ကန်သော သစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါများ ချမ်းသာကြပါစေသတည်း။”

ဂုဏ်နိဗ္ဗာန်

(၇)

ခိုင်ပန်းစုံ မုံမာလာ

ဓမ္မရတနာ

“ဂိဗ္ဗာန်=ဥဏ္ဍဂူ၏။ ဂုဏ်ယူပြင်းပြ၊ နွေလေးလတို့တွင်။ ပဌမသ္မိဂီမေ=ရေးဦးအစ နွေကာလဖြစ်သော။ မာသေ= စိတြနှင့် မိဿရာသီ၊ ခါညီဝေါဟာ၊ ကောဇာအသစ်၊ သက္ကရာဇ်ပြောင်းကူး၊ နှစ်နှောင်းဦးသား၊ တန်ခူးခေါ်ဝေါ်သော လ၌။ ဖုဿိတဂ္ဂေ=ခါညီစရိုက်၊ ရာသီလိုက်၍၊ အကိုက်ညွန့်ရှင်၊ လန်းလန်းရွှင်လျက်၊ ဝန်းကျင် ပတ်ကုံး၊ ရှုမြင်၍ မဆုံးနိုင်အောင်၊ ပင်လုံးကျွတ် ပွင့်သော အဖျားရှိသော။ ဝနပုဂ္ဂမ္ဗေ=လေပြင်း၊ မုန်တိုင်း၊ အုံ့ကာဆိုင်းလည်း၊ ကိုင်းချင်း၊ ခက်ချင်း၊ တက်ဆင်းယှဉ်တွဲ၊ ဧယဉ်လွဲသို့၊ နွေကာအိကာ၊ လေပြည် သာလည်း၊ သာယာလူးလွန်၊ ဖူးအညွန့်တို့၊ မြူးကွန်ကြရုံ၊ မြူးခိုးမှုန်လည်း၊ အုံ့တဝိုင်းဝိုင်း၊ ဆိုင်းတမို့မို့၊ မိုင်းညိုညိုနှင့်၊ နှစ်မြို့ဖွယ် ရိလှသော တောအုပ်ကြီးသည်။ သသိရီ ကောယထာ=စိမ့်စမ်းစွေသွန်၊ ရေတံခွန်နှင့်၊ လေဝှန်လောင်းသုတ်၊ ရွက်ဟောင်းပြုတ်၍၊ ကျေး နှုတ်အသွင်၊ ရွက်သစ်ပြင်လျက်၊ ပင်ငယ်တစ်သီး၊ ပင်ကြီးတစ်ရပ်၊ ပင်လတ်တချို့၊ ကင်းငုံစို့နှင့်၊ အချို့ကြီးရင့်၊ သီးကာ ပွင့်သဖြင့်၊ လွင့်တကြိုင်ကြိုင်၊ မြိုင်ဟေမဝန်၊ မွှေးပေါင်းသွန်၍၊ အလွန်လျှင်

နှစ်သက်ဖွယ်၊ ရှုချင်ဖွယ်၊ တင့်တယ်လှပသော အသရေ ရှိသကဲ့သို့။ တထူပမံ=ထိုတောအုပ်ကြီးသဖွယ်၊ တင့်တယ်စွာလှ၊ ကလျာဏ သုံးစုံ၊ သဒ္ဒါလင်္ကာရ၊ အတ္ထာလင်္ကာရ တည်းဟူသော ပန်းရနံ့တို့နှင့် ပြည့်စုံသော။ နိဗ္ဗာနဂါမိံ = ခန္ဓာကောင်ကြီး၊ တောက်လောင်မီးကို၊ ဆီး၍ငြိမ်းခါ၊ နိဗ္ဗူတာသို့၊ လျင်စွာဖြောင့်မတ်၊ ရောက်စေတတ် သော။ ဓမ္မဝရံ = ဝိမုတ္တိရသ၊ တစ်ပါးပြုလျက်၊ ဓမ္မဝိနယာ၊ နှစ်ပါး လာသား၊ သုံးဖြာပိဋကတ်၊ ငါးရပ်နိကာယ်၊ အင်ကိုးသွယ်နှင့်၊ အကျယ်ထုတ်ပြန်၊ ဓမ္မက္ခန္ဓာပေါင်း၊ လေးထောင်ဆောင်းလျက်၊ ရှစ် သောင်း အရေအတွက်ရှိသော ပရိယတ္တိတရားတော်မြတ်ကို။ ပရမံ ဟိတာယ = အလွန်မြတ်သော ပရမတ်သဘော၊ လောကုတ္တရာ ဥစ္စာ စီးပွား၊ ကြီးမားဖြစ်ထွန်းစေခြင်း အကျိုးငှာ။ ဘဂဝါ = မြတ်စွာဘုရား သည်။ အဒေသယိ-ဩဃယောဂ၊ နှစ်မွမ်းကြသောဒုက္ခိတသတ္တဝါ၊ ဝေနေယျာတို့အား ကရုဏာ ရှေးရှု ဟောကြားတော်မူလေပြီ။

ဣဒမ္ဗိဗုဒ္ဓေ အယံဇဝဗုဒ္ဓေါ=ဤဩဃယောဂ၊ နှစ်မွမ်းကြသော ဒုက္ခိတသတ္တဝါ၊ ဝေနေယျာတို့အား၊ ကရုဏာ ရှေးရှု၊ ဟောကြား တော်မူပေသော၊ လူသုံးဦးတို့ ကိုးကွယ်ရာ၊ အစိန္တေယျ ဘုရားမြတ် စွာ သည်သာလျှင်။ ပဏီတံ=ဝိသိဋ္ဌတရ၊ အတိဏ္ဍ မောဋီ၊ သော ဘဏီ ဖြစ်၍၊ လောကီဥစ္စာ၊ ရတနာတို့ထက်၊ သာလွန် မြင့်မြတ် သော။ ရတနံ=ပစ္စုပ္ပန်နှင့်၊ သံသာကောင်းကျိုး၊ တိုးထက်ထိုးအောင်၊ မြတ်နိုးဖွယ်ရာ ကိုးကွယ်ရာသော မင်္ဂလာကြီးအစစ်၊ လောကုတ္တရာ ရတနာတော်ကြီး ဖြစ်ပါပေ၏။

ဧတေန သစ္စေန=ဤသစ္စာစကားကြောင့်။ ပါဏိနံ=သတ္တဝါတို့ အား။ သုဝတ္ထိံ = ဘေးရန်ဟူ၍၊ မြူမငွေဘဲ၊ ပြကတေ ကျန်းကျန်း မာမာ၊ ချမ်းချမ်းသာသာ၊ လောကီ၊လောကုတ္တရာ၊ မင်္ဂလာ အစီး အပွားသည်။ ဟောတု=ဖြစ်ပါစေသတည်း။”

“ရတနသုတ်မှာ အဲဒီတစ်ပိုဒ်က တစ်မူထူးခြားနေတာကို သတိ ပြုဖို့ ကောင်းပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ နှစ်ဦးအစ တန်ခူးလ ရဲ့၊ ရာသီဥတု၊ သဘာဝ တော၊တောင်၊စိမ့်၊စမ်းတို့၏ ပသာဒ၊ သစ် ပင်၊ပန်းမာန်တို့ရဲ့အလှ၊ မွှေးရနံ့စုံတဲ့ ဂန္ဓာရုံဟူသမျှကို ဆွတ်ပျံ့ဖွယ် ရာ ဖွဲ့ဆိုချီပလိုက်တာက အစ၊ပြု၍ ထားပါတယ်”

“အဲဒါကို ‘ရာသီဘွဲ့’လို့ဆိုလည်း ရမယ်ထင်ပါတယ်နော် ဘဘ”

“အေး..မင်းပြောသလို ရာသီဘွဲ့လို့ ပြောမယ်ဆိုရင်လည်း ပြော နိုင်ပါရဲ့။ သို့သော်လည်း သာမန်ရာသီဘွဲ့မျိုးကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက ဆိုလိုတာမဟုတ်တဲ့အကြောင်း စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းနေပါတယ်”

“ဘယ်လို စိတ်ဝင်စားရမှာလဲ ဘဘ”

“ပထမဦးဆုံး အခြားသော ရာသီဘွဲ့မျိုးများနှင့် ကွာခြားနေတာ ကို ပြောချင်ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားသက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်က ဖွားဖက်တော် ကာဠု ဒါယီမထေရ်ကြီးက ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကိုလျှောက်ထားတဲ့ ရာသီ ဘွဲ့ကြီး တစ်ခုရှိပါတယ်။ ဘာအကြောင်းနဲ့ လျှောက်ထားသလဲ ဆို တော့ မင်းကို အစဖော်ပြလိုက်ရင် မင်း သတိရလာမှာပါ။

ကပိလဝတ္ထုပြည်မှ တောထွက်တော်မူပြီးတဲ့နောက် ဘုံ ၃ ပါးမှာ ဘုရား စင်စစ် ဖြစ်တော်မူပြီလို့ ကြားသိရတော်မူတဲ့ ဖခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးကသားဘုရားကိုဖူးမြင်တော်မူချင်လွန်းလို့ အမတ် တို့ကို စေလွှတ်ပြီး အပင့်ခိုင်းတယ်လေ”

“ဟာ၊ ကျွန်တော် သတိရပြီ ဘဘ၊ အပင့်ခိုင်းတဲ့ အမတ်တွေဟာ ရဟန္တာသာဝကတွေဖြစ်ပြီး ပြန်မလာကြလို့ နောက်ဆုံးဖွားဖက်တော် ကာဠုဒါယီ အမတ်ကြီးကို လွှတ်ရတာပဲ။ ဟုတ်တယ်နော် ဘဘ”

“ဟုတ်ပါတယ်။ ကာဠုဒါယီ အမတ်ကြီးလည်း ဘုရားထံရောက် တော့ ရဟန္တာ သာဝကဖြစ်သွားတယ်လေ။ အဲဒီမှာ သူ့တာဝန်နဲ့

သူ့ကိစ္စကို ကျေပွန်အောင် ဆောင်ရွက်တော်မူလိုတာနဲ့ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး ဖူးမြော်ခွင့်ရအောင် ကပိလဝတ္ထုပြည်သို့ ဗုဒ္ဓ ကိုယ်တော်တိုင် ဒေသစာရီကြွချီတော်မူပါမည့်အကြောင်း တောင်း ပန်တဲ့အခါမှာ တိုက်ရိုက်မလျှောက်ထားပဲ၊ ‘သ၊ဂါရဝ’ ဖြစ်အောင် တပေါင်းလ အခါ တော၊တောင်၊ရေ၊မြေ တို့၏သာယာပုံ၊ သစ်ပင်၊ ပန်းမန်တို့၏လှပပုံ၊ ကျေးငှက် သာရကာမှ အစ တောပျော် သတ္တဝါ ကလေးများ ရွှင်မြူးနေကြပုံတို့ကို နာချင့်စဖွယ် ကဗျာ စီခြယ်ပြီးမှ ဤတပေါင်းလ ရာသီတွင် ဒေသစာရီကြွချီရန် ခရီးလမ်းပန်း အလွန် သင့်မြတ်ကြောင်း ဂါထာပေါင်း ခြောက်ဆယ့်လေးဂါထာဖြင့် ရွှေ့နား တော်သွင်း လျှောက်ထား ပါသတဲ့။

အစချီတဲ့ ပထမဂါထာကိုပဲ ဘယ့်ကလောက် ကြည်နူးစရာ ကောင်းသလဲ၊ နာကြည့်စမ်းပါကွယ်။

‘အင်္ဂါရိနော ဒါနိ ဒုမာ ဘဒန္တ၊
 ဖလေသိနော ဆဒနံ ဝိပ္ပဟာယ။
 တေ အစ္စိမန္တောဝ ပဘာသယန္တိ၊
 သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။’ ... တဲ့။

‘ဘဒန္တ=ကျေးဇူးငါးပုံ၊ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့်၊ ပြည့်စုံ ထင်ရှား၊ ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား။

ဒါနိ-ဣဒါနိ=ဆောင်းကို လွန်မြောက်၊ နွေဦးပေါက်သို့၊ ရောက် လတ်တုံလာ၊ ယခုအခါ၌။ ဒုမာ= တစ်ခေတ်ကူးပြောင်း၊ သစ်ပင် အပေါင်းတို့သည်။ ဆဒနံ=ရှည်ကြာမြင့်ညောင်း၊ အရွက်ဟောင်းကို။ ဝိပ္ပဟာယ=စွန့်ပယ်သောထွေ၊ ကြွေကျကုန်၍။ ဖလေသိနော=အသစ် ဖြစ်သောအသီးကို ရာမှီးကြကုန်သကဲ့သို့ဖြစ်၍။ အင်္ဂါရိနော =မီးကျိုး အသွေး၊ နီထွေးသော ရွက်နု အပွင့်အဖူးတို့နှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ တေ =ထိုသစ်ပင်အပေါင်းတို့သည်။ အစ္စိမန္တောဝ=ဥတုလှုံဆောင်၊အရောင်

ရှိကုန်သည် ဖြစ်၍သာလျှင်။ ပဘာသယန္တိ= ပြောင်တဝင်းဝင်း၊ ထွန်းလင်း တောက်ပ ကြကုန်၏။

မဟာဝီရ=ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ အင်္ဂီရသာနံ=ကိုယ်တော်မြတ်မှ၊ မပြတ်ပြုံးပြက်၊ တလက်လက် ဖြင့် ထွက်သော ရောင်ခြည်ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ၊ ပြည်ကပ္ပိသို့၊ နှစ်လီစက်ပန်း၊ ကိုယ်တော်လှမ်း၍၊ ကြွမြန်းတော်မူရန်၊ လျော်ကန် လျှောက်ပတ်၊ ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။' ... ”

“ကြည်နူးစရာလိုလို ဝမ်းနည်းစရာလိုလို ကြည်ညို ခံစား လိုက်ရပါတယ် ဘာဘရယ်”

“အဲဒါက မဟာဗုဒ္ဓဝင်မှာ မင်းကွန်းတိပိဋက ဆရာတော်ဘုရား ဖွင့်ဆိုရေးသားထားတော်မူတဲ့ အနက် မြန်မာပြန် ဖြစ်သကဲ့၊ ကျန်တဲ့ ဂါထာ ၆၃ ပုဒ်မှာလည်း ယခုလို ကြည်နူးဖွယ်ရာ၊ ဆွတ်ပျံ့ဖွယ်ရာ လျှောက်ထားတာတွေ ရှိပါသေးတယ်”

“အဲဒီ ၆၄ ဂါထာကို ‘ဂါထာခြောက်ဆယ်ပျို့’ လို့ တောင်တွင်းရှင်အုံးညိုဆရာတော်က ရေးသားထားသေးတယ်နော် ဘာ”

“အေးပေါ့ကွ၊ အဲဒီဆရာတော်ကလည်း နယ်နယ်ရရ မဟုတ်ဘူး။ တောင်တွင်းကြီးမြို့သမိုင်းမှာ ‘ပေလေးပင်၊ ရှင်လေးပါး’အနက် တစ်ပါးအပါအဝင် ကဗျာဝိဒူ ဆရာတော်တစ်ပါးပေါ့။ ကဗျာ အရသာ အလင်္ကာနှင့် ရေးဖွဲ့ထားတာကို ဖတ်ကြည့်စမ်းပါဦး၊ တစ်မျိုးတစ်ဘာသာ အရသာ ခံစားရတာပေါ့ကွယ်”

“လူ့ဘုံ သုံးပါး၊ အထွတ်ထား၍၊ တရားရသာ၊ မြိုက်ဩဇာဖြင့်၊ သတ္တဝါလူ၊ ခပ်သိမ်းသူကို၊ ဆယ်ယူကယ်နိုင်၊ ရွှေပြည်ခိုင်သို့၊ တိုင်တိုင်ဘေးလွတ်၊ ပို့ပေးတတ်သည်၊ လူ့နတ်ဆရာ၊ ရတနာဟု၊ မဟာဝီရ၊ လုံ့လအခေါင်၊ ဗောဓိညောင်နှိုက်၊ ခြောက်ရောင်လျှံဝါ၊ ဉာဏ်

စကြာနှင့်၊ သစ္စာရဲရဲ၊ ပွင့်ဆဲဆဲလျှင်၊ အံ့အဲမနိုင်၊ ဆွယ်ပြိုင်နှိုင်းဖော်၊ တုမမြော်သည်။ ဘုန်းတော်ထွန်းလစ်၊ တို့သျှင်ချစ် ...

အဖြစ်ကြောင်းလျား၊ မှာစကားကို၊ ဦးဖျားထိပ်ထက်၊ လျှောက်ကြားဆက်အံ့၊ ဖွားချက်မြှုပ်ထွေ၊ ဇာတိနေသား၊ အောင်မြေပြည်မ၊ ကပ္ပိလတွင်၊ မွေးဘသုဒ္ဓေါ၊ ဒကာတော်နှင့်၊ ယသော်ခရာ၊ ဗိမ္မာမြောက်သား၊ သည်းချာရာဟု၊ မျှော်ရာရှုလျက်၊ တစ်စုတစ်ရုံး၊ ပန်းနယ်ကုံးမျှ၊ သက်လုံးမေတ္တာ၊ ပြတ်ကြင်နာသော်၊ ဖူးပါလှချင်၊ ငါ့သခင်ကို၊ သို့ပင်ဆိုတမ်း၊ နိစ္စလွမ်း၍၊ မျက်ယမ်းတိတိ၊ မျှော်ချင်ဘိဟု၊ ကြားသိတုံလို၊ တစ်သောင်းဗိုလ်တွင်၊ ကျွန်ကို နောက်ဆင့်၊ ချီပင့်ရလှာ၊ ဤအခါကား၊ ဟောမာချမ်းဆောင်း၊ ကြွ လွှဲပြောင်းသား၊ တစ်ပေါင်းနွေလ၊ ဂိမ္မာနဟု၊ သာလှပျော်မှု၊ သည်ရတု၌၊ ညွှန်နဆဲဆဲ၊ မီးလျှံခဲသို့၊ ရဲရဲပြောင်ပြောင်၊ တောကုန်အောင်လည်း၊ သွင်ရောင်တည့်ချည်း၊ ဖြင်ပေါပည်း၏၊ ခမည်းတော်ကောင်း၊ ပြည်တော် ဟောင်းသို့၊ ဖူးပေါင်းစိမ့်ငှာ၊ တောင်းပန် ထွာသည်၊ သွားခါကာလ တန်ပြီတည်း။”

မောင်လှအေးက ရတုဆိုသကဲ့သို့ သံနေသံထားဖြင့် ရွတ်ဖတ်လိုက်ပြီးနောက် ...

“ကျွန်တော်ဖြင့် တစ်မျိုးကြီး ခံစားလိုက်ရပါတယ် ဘာဘရယ်၊ လွမ်းရမှာလား၊ ကြည်ညိုရမှာလားတောင် မသိတော့ပါဘူး။”

“အေး ... ကာဠုဒါယီ မထေရ်ကြီး လျှောက်တဲ့ ရာသီပန်းမန်အဖွဲ့ ဂါထာကို ပြောပြလိုက်တာက ရတနသုတ်မှာ ဘုရားဟောတော်မူထားတဲ့ ယခုဂါထာနဲ့ ယှဉ်ပြီးပြောချင်လို့ ဖြစ်ပါတယ်”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘာဘ”

“အတိုချုံးပြောရရင် ကာဠုဒါယီ မထေရ်ကြီးက တစ်ဆယ့်နှစ်ရာသီရဲ့ အဆုံးစွန်ဖြစ်တဲ့ တပေါင်းလရဲ့ ရာသီ၊ သစ်ပင်၊ ပန်းမန်

သာယာပုံကို တင်ပြထားတယ်။ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်က တော့ တစ်ဆယ့်နှစ်ရာသီရဲ့ အစ၊ နှစ်ဦးဖြစ်တဲ့ တန်ခူးလရာသီ သစ်ပင် ပန်းမန်တွေကို ဖွဲ့ဆို ဟောကြားထားတာဖြစ်တယ်။

နောက်တစ်ခုကတော့ ကာဠုဒါယီ မထေရ်ကြီး၏ ဂါထာများက ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ကပိလဝတ္ထုပြည်တော်သာသို့ ကြွချီတော်မူစေလိုရင်း ရည်ရွယ်ချက်မျှသာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ပသာဒစက္ခု၊ ဉဏစက္ခု တို့ဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ရှုမြင်၊ သုံးသပ်ထားတာ ဖြစ်တယ်။ စက္ခု ငါးပါးကို အစိုးရတဲ့ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်ကတော့ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဗုဒ္ဓစက္ခု၊ သမန္တစက္ခု တို့နှင့် တကွ ရှုမြင်၊ တင်စား ဟောကြားတော်မူ ထားတာဖြစ်တယ်။

ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ်က ‘နှစ်သစ်ခါဦး တန်ခူးလမှာ ပွင့်ကြ၊ ဖူး ကြတဲ့ သစ်ပင်၊ ပန်းမန်တို့ရဲ့ အရောင်အဆင်းအမျိုးမျိုး၊ မွှေးရနံ့အဖုံဖုံ တို့ဟာ ငါဘုရားဟောကြားတော်မူတဲ့ ဓမ္မဒေသနာများနှင့် တူညီလှပ နေကြသည်’ လို့ ဟောတော်မူတဲ့ သဒ္ဓါလင်္ကာရ၊ အတ္ထာလင်္ကာရ ဖြစ်ပါတယ်”

“ဪ ... ကျွန်တော်တွေလို ရပြီ ဘာဘ။ ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်၊ ဓမ္မ ဂုဏ်တော်၊ သံဃာ့ဂုဏ်တော်တို့ကို အဖိုးအနုဋ္ဌထိုက်တန်တဲ့ ရတနာ့ ရတနာများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြထားတော်မူရာက ယခုဂါထာတော်မှာ တော့ လူတိုင်း၊ လူတိုင်း နှစ်သက်မြတ်နိုးတတ်ကြတဲ့ ပန်းပေါင်းစုံနဲ့ တင်စားထားတော်မူတာကိုး။ ဟုတ်တယ်နော် ဘာ”

“ဟုတ်လှပေဗျား၊ ဆက်ပြီး ငါပြောပါဦးမယ်၊ တန်ခူးလ၏ ရာသီ ပန်းဖြစ်သော ကံ့ကော်ပန်းနှင့် တကွ ပန်းမန်ဟူသမျှ ကုန်းမှာ ပေါက် သော ပန်း၊ ရေမှာ ပေါက်သောပန်း၊ ပင်နွယ်မှာပေါက်သော ပန်း၊ ပင်နိမ့်မှာပေါက်သောပန်း၊ ပင်မြင့်မှာပေါက်သောပန်း။ အဲဒီပန်း ဟူ သမျှဟာ အမျိုး၊ အမည်၊ အဆင်း၊ သဏ္ဍာန်၊ အပွင့်ကြီးငယ် ပွင့်ချပ်၊

ပွင့်လွှာ အနေအထားတို့အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ရနံ့အားဖြင့် မွှေး
ထုံသော ဂန္ဓာရုံအနေအားဖြင့်လည်းကောင်း တစ်မျိုးနှင့် တစ်မျိုး၊
တစ်ပွင့်နှင့်တစ်ပွင့် ကွဲပြား ခြားနားကြသည်မှန်စေ၊ လူတို့၏ နှလုံး
ဟဒယမှာတော့ ကြည်လင်စေတယ်၊ နှစ်သက်စေတယ်၊ မြတ်နိုး စေ
တယ်၊ ဟုတ်ရဲ့လား။”

“ဟုတ်ပါတယ် ဘာဘ”

“ ပရိတ်ကြီးနိဿယသစ်ဆရာတော်ဘုရားရဲ့ အဆိုအမိန့် က
တော့ ...

ဤမျှ အနက် သဒ္ဓါတို့ဖြင့် ဝေသာနေသော ဒေသနာတော် ကို
နေ့ဦးအစ တန်ခူးလအခါ အပွင့်တွေ ဝေဝေသာသာ တောမြိုင်ကြီး
နှင့် နှိုင်းသည်မှာ ပညာရှိတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ရွှင်ပြုံးစေနိုင်ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားဟာ အချို့သုတ္တန်ဒေသနာတို့ကို ဥပမာ၊ ဥပစာ
ကလေးများနဲ့ တန်ဆာ ဆင်ကာ ဟောတော်မူရတာက နှစ်သက်
စဖွယ် ဖြစ်စေလိုလို့ပါ တဲ့။

ဓမ္မပဒ ပုပ္ဖဝဂ်လာ ပန်းဘွဲ့ ဒေသနာ စသည်များ၊ ဖေဏပိဏ္ဍော
ပမ၊ အာသီဝိသောပမ စသော သုတ္တန်များမှာ ဤဒေသနာမျိုးပင်
ဖြစ်ပါသတဲ့။ ဒေသနာကို နှစ်သက်ဖွယ် ခြယ်လှယ် ဟောပြုရခြင်းက
တော့ တရားနာသူ တို့ကို ပီတိဖြစ်အောင် ဆွဲဆောင်ရခြင်း ဖြစ်ပြီး၊
ဒေသနာတော်၌ အလွန်ပီတိဖြစ်နေသောအခါ စိတ်ရော့ကိုယ်ပါ
လွန်စွာ အေးငြိမ်းခြင်း ပဿဒ္ဓိ ဖြစ်ရတော့တယ်။ အဲဒီ အေးငြိမ်းခြင်း
က ခန္ဓာ၌စွဲမြဲစွာ စူးစိုက်၊ တည်ငြိမ်နေသော သမာဓိဖြစ်ဖို့ အကြောင်း
ပါတဲ့။

သမာဓိဖြစ်နေသူအဖို့ ရုပ်၊ နာမ်၊ ခန္ဓာ တို့ကို အမှန်အတိုင်းသိတဲ့
ယထာဘူတဉာဏ်ဖြစ်ဖို့ အလွန်သေချာပြီပေါ့။ အဲဒီ ယထာဘူတ
ဉာဏ်ရပြီဆိုရင် မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်အထိ အကျိုးပြီးနိုင်ပါသတဲ့။

အဲဒါကြောင့် ဒေသနာ၌ လွန်စွာ နှစ်သက်ခြင်း ဖြစ်ဖို့ရာ အရေးကြီးလှတဲ့ အတွက် ဗုဒ္ဓဓမ္မကို ဂုဏ်တင်သော ဤတောဘွဲ့ ဒေသနာကို ဟောတော်မူရခြင်း ဖြစ်ပါသတဲ့။”

“အင်း ... ဆရာတော်ဘုရားရဲ့ အဆိုအမိန့်က ကျွန်တော် နားလည် လောက်အောင် ပြည့်စုံနေပါတယ်။”

“အေး ...ဒါကြောင့် ကိုးဆောင်တိုက်ဆရာတော်ဘုရားကလည်း ‘တထူပမံ = ထိုတောအုပ်ကြီးသဖွယ်၊ တင့်တယ်လှစွာ၊ ကလျာဏသုံးစုံ၊ သဒ္ဓါလင်္ကာရ၊ အတ္ထာလင်္ကာရတည်း ဟူသော ပန်းရနံ့တို့နှင့် ပြည့်စုံသော။’ လို့ ဆိုထားတာပေါ့ကွယ်။”

“အဲဒီ ကလျာဏ ၃ စုံဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို သိပါရစေ ဘာ”

“ကလျာဏ ၃ စုံဆိုတာက

- (၁) အာဒိကလျာဏ - အစ၏ကောင်းခြင်း။
- (၂) မဇ္ဈေကလျာဏ - အလယ်၏ကောင်းခြင်း။
- (၃) ပရိယောသာနကလျာဏ - အဆုံး၏ ပြည့်စုံ ကောင်းမွန်ခြင်း တဲ့။

ပထမ - နှစ်သက်လိုလားအောင် စကားတန်ဆာဆင်တယ် ပေါ့ကွယ်။ အဲဒါ အာဒိကလျာဏ။

ဒုတိယ - နှစ်သက်လိုလားတဲ့အခါ ရောက်လာတော့ အလယ်၏ကောင်းခြင်းဆိုရမယ့် ပဋိပတ္တိ ကျင့်စဉ်ကို ညွှန်ပြတော်မူတယ်။ ဒါကတော့ မဇ္ဈေကလျာဏ။

အဲဒီနောက် ပဋိဝေဓ ဆိုက်ရောက်အောင် ပြီးပြည့်စုံစွာ ဖြစ်စေတာက အဆုံး၏ကောင်းခြင်း ဖြစ်သွားရော မဟုတ်လား။ အဲဒါက ပရိယော သာနကလျာဏ။ အဲဒါ ကလျာဏ ၃ စုံပေါ့။”

“ဪ ... ဪ ... ကျွန်တော်ရင်းပါပြီ ဘာ”

“ဒါကြောင့် မွေးပေါင်းထုံတဲ့ ပန်းမျိုးစုံလို့ ဓမ္မဝိနယအားဖြင့် ၂ ပါး၊ ပိဋကတ်အားဖြင့် ၃ ပုံ၊ နိကာယ်အားဖြင့် ၅ ရပ်၊ အင်္ဂါအားဖြင့် ၉ ပါး၊ အကျယ်အားဖြင့် ဓမ္မက္ခန္ဓာ ရှစ်သောင်းလေးထောင် အထိ ရှိစေကာမူ ရည်ညွှန်းတော်မူထားတာကတော့ နိဗ္ဗာန်ရောက်ဖို့ ဧကောဓမ္မော - တစ်ခုတည်းသောလမ်း ဖြစ်ပါသတဲ့။

နောက်တစ်နည်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်မျှ အမျိုးအစား ကွဲပြား ခြားနားကြသောပန်းတို့တွင် မွေးရနံ့တစ်မျိုးတစ်ဖုံစီဖြင့် ဂန္ဓာရုံ ရှိကြ သကဲ့သို့ရှစ်သောင်းလေးထောင်မျှသောဓမ္မက္ခန္ဓာတို့၌လည်းဓမ္မက္ခန္ဓာ တစ်ပါးတွင် နိဗ္ဗာန်ဓာတ် ဂန္ဓာရုံမြတ်တို့ဖြင့် တစ်မျိုးစီ ဆက်စပ် ထင်ဟပ်နေကြပါပေတယ်”

“အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးဟာ ကဗျာ အရာ၊ အလင်္ကာအရာမှာလည်း အတုမရှိလို့ဆိုနိုင်တာပေါ့နော်ဘာဘာ”

“ဆိုနိုင်တာပေါ့ဗျာ။ ဓမ္မမာလာ ပန်းရတနာကို စိတ်ဖြာ ဟော ကြားတော်မူနိုင်သော ကဗျာ၊ ဂီတ၊ ဝိသုဒ္ဓိ ဗုဒ္ဓသခင် မြတ်စွာဘုရား ကို တို့ခေတ်နှစ်ဆယ်ရာစုက ကဗျာဘိုးအေ ဆရာကြီး သခင် ကိုယ် တော်မှိုင်းက သူပြုစုတဲ့ ကဗျာသာရတ္ထသင်္ဂြိုဟ် ပဏာမမှာ ...

“ဂီတကာရက ဇနနံ၊ ပါမောက္ခံ ဂီတာစရိယံ”

ဟူ၍လည်းကောင်း။

“ကဗျာ ဗန္ဓန လင်္ကာရုံ၊ တံတံ ကဗျာနု ဒီပင်”

ဟူ၍လည်းကောင်း ဖွဲ့ဆိုကြည့်ညိုခဲ့ပါတယ်။ ထို့ကြောင့် -

‘ဓမ္မမာလာ အဖြာဖြာကို သောတာလင်္ကာရ ဟောဖော်ပြသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် နှစ်လိုဖွယ်ရာ ရတနာ အစစ်ကြီး ဖြစ်တော်မူပါ၏။

ဤမှန်ကန်သော သစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါများ ချမ်းသာကြ ပါစေသတည်း။”

“ဝရော=သဗ္ဗညုတ၊ မကုဋကုဋ၊ အတုလရန်နိုင် ၊ ပြိုင်တော် မယူ၊ ပိုင်တော်မူသဖြင့်၊ တစ်ဆူဓမ္မရာဇ်၊ မင်းဆုံးဖြစ်၍၊ စင်စစ် လွန်ကဲ ထူးမြတ်တော်မူထသော။ ဝရညူ=မြတ်စွာလှသော၊ ပရမ ဂမ္ဘီ၊ သန္တီ၊ ခေမံ၊ နေရဗန်ကို၊ ရွှေဉာဏ်တော်တွင်းသွင်းလျက်၊ ဝင်း ဝင်းလက်မျှ၊ မျက်မှောက်ထိမိ၊ ကိုယ်တော်တိုင်သိတော်မူထသော။ ဝရဒေါ=ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပဟု၊ လူတကွနတ်၊ ဘုံသုံးရပ်သူတို့အား မြတ်သောအကျိုးကို ပေးတော်မူထသော။ ဝရာဟရော= ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပဟု၊ လူတကွနတ်၊ ဘုံသုံးရပ်သူတို့၏ မြတ်သောအကျိုးကို ဆောင်တော်မူထသော။ အနတ္တရော= လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ ဘုံသုံးရွာ၌၊ နှုန်းရာမရှိ၊ အမိတ၊ ပရမ၊ ပစိတကြောင့်၊ အသဒိသပုဂ္ဂိုလ်၊ ထုတ်ဆို ပတ်ကုံး၊ မစပ်နှုန်းနိုင်အောင်၊ အမြတ်ဆုံး ဖြစ်တော်မူသော ရှင်ပင် ဘုရားသည်။ ဓမ္မဝရံ =မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ ဓမ္မခန်ကျယ်ဝင့်၊ နယ်ကုန် ဖွင့်အပ်သော ဆယ်ဆင့်သော တရားတော်မြတ်ကို။ အဒေသယိ= မှောင်အဝိဇ္ဇာ၊ မပိတ်ကာစိမ့်၊ စိတ်ဖြာခွဲဝေ၊ ဟောကြားတော်မူလေပြီ။ ဣဒမ္ဗိဗုဒ္ဓေ အယံဧဝ ဗုဒ္ဓေါ=ဤ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ ဘုံသုံးရွာ၌၊ နှုန်းရာ မရှိ၊ အမိတ၊ ပရမ၊ ပစိတကြောင့်၊ အသဒိသပုဂ္ဂိုလ်၊ ထုတ် ဆို ပတ်ကုံး၊ မစပ်နှုန်းနိုင်အောင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်တော်မူသော ရှင် တော် ဘုရားသည်သာလျှင်။ ပဏီတံ =ဝိသိဋ္ဌတရ၊ အတိဣဋ္ဌမောဋီ၊ သောဘဏီ ဖြစ်၍၊ လောကီ ဥစ္စာ၊ ရတနာတို့ထက် သာလွန် မြင့်မြတ်

သော။ ရတနံ=ပစ္စုပ္ပန်နှင့်၊ သံသရာကောင်းကျိုး၊တိုးထက်တိုးအောင်၊
 မြတ်နိုးဖွယ်ရာ ကိုးကွယ်ရာသော မင်္ဂလာကြီးအစစ်၊ လောကုတ္တရာ
 ရတနာတော်ကြီး ဖြစ်ပေ၏။ ဧတေန သစ္စေန= ဤသို့ မဖောက်မပြန်
 အမှန်ကိုသာ ဆိုရသော သစ္စာကြောင့်။ ပါဏိနံ = သတ္တဝါ တို့အား၊
 သုဝတ္ထိ= ဘေးရန်ဟူ၍၊ မြူမငွေ့ဘဲ၊ ပြကတေ့ ကျန်းကျန်း မာမာ၊
 ချမ်းချမ်းသာသာ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ မင်္ဂလာ အစီးအပွား သည်။
 ဟောတု= ဖြစ်ပါစေသတည်း။”

“အဲသည် စာပုဒ်မှာ ‘ဝရော ဝရညူ ဝရဒေါ ဝရာဟရော’ ဆိုတဲ့
 ပါဠိစကားလုံးတွေကို တွေ့ရလိမ့်မယ်။ အဲသည့်စကားလုံး တွေရဲ့
 အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ကိုးဆောင်တိုက်ဆရာတော်ဘုရားက တစ်ခုချင်း
 အနက်ပေးသွားတာဟာ အဓိပ္ပာယ်ပေါ်လွင်တာနဲ့အမျှ အတ္ထာ လင်္ကာ
 ရ အလွန်လှပနေပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်ကလည်း
 နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်တော်ဖြင့် ‘ဝရ’သဒ္ဒါကို လေးမျိုး လေးတန်
 ဖွင့်ဆိုထားတာ တွေ့မြင်နိုင်ပါတယ်”

“ခဏလေး နေပါဦး ဘာဘဲ၊ ‘နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ’ ဆိုတာ ကျွန်တော်
 သိချင်ပါသေးတယ်”

“အေး ... ‘နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ’ ဆိုတာ စကားအရာ သဒ္ဒါနှင့်
 ပတ်သက်သမျှကျွမ်းကျင်နိုင်နင်းတော်မူလှတဲ့ရွှေဉာဏ်တော်တစ်ပါး
 ဖြစ်တယ်။ အင်မတန်လည်း ကျယ်ဝန်းပါတယ်၊ မင်းတို့၊ ငါတို့
 သဘောပေါက်အောင်ပြောရရင် သဒ္ဒါကြီးရှစ်စောင်ကို ကုန်အောင်
 သင်ဖူးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှနည်းနည်းသဘောပေါက်လိမ့်မယ်။ ဒီတော့ ကျီးသဲ
 လေးထပ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ ‘အစိန္တေယျဘုရားရှိခိုးကြီး’ ထဲမှာ
 အကျဉ်းချုပ်ဖွင့်ဆိုထားတာက ‘တစ်ခုတစ်ခုသောပုဒ်၊ အက္ခရာ၊ သဒ္ဒါ
 ၏အလိုကို ဝိဂြိုဟ်၊ ဝစနတ်၊ ဓာတ်၊ ပစ္စည်း၊ လိင်၊ အံဖြင့် ဝေဖန်၍
 သိတတ်သော နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ’ တဲ့”

“ကျွန်တော် နည်းနည်းတော့ ရိပ်မိပါပြီ။ သဒ္ဓါကျမ်းအတတ်မှာ ‘ကမ်းခတ်အောင်’ သိမြင်တော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားပေါ့လေ ”

“အေး...မင်းစကား ဘယ်ဆိုးလို့လဲ။ အဲဒါ အမှန်ဆုံးပေါ့ကွာ”

“ဝရသဒ္ဓါကို လေးမျိုး၊လေးတန် ဖွင့်ဆိုတယ် ဆိုတာကကော ဘယ်လို လေးမျိုး၊လေးတန်လဲ ဘဘရဲ့။”

“ ‘ဝရ’ ဆိုတဲ့ ပုဒ်ရင်းက တောင့်တခြင်း၊ မွန်မြတ်ခြင်း၊ ထူးမြတ်ခြင်း လို့အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ အဲသည့်ကမှ တစ်ဆင့် ‘ဝရော’ - ထူးမြတ်သော တရားတော်၊ ‘ဝရညူ’ - ထူးမြတ်သောတရားတော်ကို သိတော်မူသော၊ ‘ဝရဒေါ’-မြတ်သောအကျိုးကို ပေးတော်မူသော၊ ‘ဝရဟရော’-မြတ်သောအကျိုးကို ဆောင်တော်မူသော၊ ‘အနုတ္တရော’ - မြတ်ထက်မြတ်သူ ရှိတော်မမူထသော မြတ်စွာဘုရား...လို့ ဖွင့်ဆိုထားပါတယ် ”

“ဪ... ဪ။ အထက်က အနက်မြန်မာပြန်ကို သတိထားပြီး ရွတ်ကြည့်ရင် ပုဒ်တစ်ခုနဲ့ တစ်ခု ကွဲပြားသွားတာ ပေါ်လာတာပဲ နော် ဘဘ ”

“အေးပေါ့ကွာ။ နောက်ပြီး သပြေကန်ဆရာတော်ဘုရားရဲ့ မြန်မာစကားပြေကို ဖတ်ကြည့်လိုက်ရင် ပိုရှင်းသွားလိမ့်မယ်။ ရော့... ဖတ်လိုက်စမ်း ”

“ နတ်၊လူအများ လိုလား၊တောင့်တအပ် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ် ဖြစ်တော်မူသော၊ အမြတ်ဆုံးနိဗ္ဗာန်ကိုသိတော်မူ၍ အမြတ်တရားကိုပေးသနားတော်မူတတ်သော၊ ရှေးဟောင်းကျင့်စဉ်လမ်းမြတ်ကို ယူဆောင်တော်မူတတ် အမြတ်ဆုံးဘုရားမြတ်သည် တရားတော်မြတ် အရပ်ရပ်ကို ဟောကြားတော်မူလေသည်။ မြတ်စွာဘုရား၌ ရတနာ ဟု သိနိုင်ကြောင်း ဤဂုဏ်တော်အပေါင်းလည်း ထူးမြတ်လှပါပေသည်။ ဤသစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာပါစေ ”

“ကဲ ... ရင်းရဲ့လား”

“ဆရာတော့်စာကျတော့လည်း မိသားစုစကားနဲ့ ပြောလို့ နားလည်သလို နားလည်လိုက်ရပါတယ် ဘာဘရယ်”

“အေး ... အဲဒီလို ပဓာနအချက်ကို နားလည်ပြီးမှ ‘ပရိတ်ကြီး နိဿယသစ်’ မှာ ပါတဲ့ ဆရာတော်ရဲ့ အဆိုအမိန့်တွေကို ဆွေးနွေးလို့ ကောင်းလိမ့်မယ်”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘာဘ၊ ပြောပေးပါ”

“ ‘ဝရ’ ဆိုတဲ့စကားဟာ စိတ်နေစိတ်ထား ကြီးမားမြင့်မြတ်သူများက တောင့်တလို့လားအပ်သောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသခင်ကို ‘ဝရ’ ဟု ခေါ်ပါသတဲ့။ ဘယ်လို ဘယ်ပုံ တောင့်တဖြစ်သလဲ ဆိုတော့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အလွန်ကြည်ညိုစဖွယ် ဖြစ်တဲ့ အဆင်း သဏ္ဍာန်နှင့် သပ္ပာယ်လွန်းလို့ အားကျ ခုံမင် ထိုအဆင်းသဏ္ဍာန်မျိုးကို လိုချင်၊ တောင့်တတာလည်း ဖြစ်ကြပါတယ်။ ထို့နောက် မြတ်စွာဘုရား၏ သဗ္ဗညုတရွှေဉာဏ်တော်ကြီးကို အားကျကြည်ညိုလွန်းလို့ ထိုဉာဏ်တော်မျိုးကို တောင့်တလိုလားတဲ့ ဆန္ဒမျိုးလည်း ဖြစ်ကြပါတယ်”

“အဲသလို တောင့်တလို့က ဖြစ်မှ မဖြစ်နိုင်တာ ဘာဘကလဲ”

“ယေဘုယျအားဖြင့် မဖြစ်နိုင်တာ အပထား။ ကြည်ညိုလွန်းအားကြီးလာရင် ဖြစ်ချင်တဲ့ ဆန္ဒတွေ ‘တဖွားဖွား’ ပေါ်လာတတ်တယ်။ ‘ယေဘုယျအားဖြင့်’ လို့ ဆိုလိုက်တာက ခြွင်းချက် အနေနဲ့ပါ။ ပွင့်တော်မူခဲ့သမျှ အဆူဆူသောဗုဒ္ဓကိုယ်တော်မြတ်သည်လည်းကောင်း၊ အဆူဆူသောအဂ္ဂသာဝက၊ မဟာသာဝကကြီးများသည်လည်းကောင်း၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်များဟာ ကမ္ဘာတစ်ခုခုက ဘဝတစ်ခုခုမှာ ဖူးတွေ့ခဲ့ရတဲ့ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်မြတ်နှင့် သာဝကကြီးများကို အားကျ၊ ကြည်ညိုပြီး ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးလို ဖြစ်ချင်လို့ ဆုပန်ကြတယ်ပေါ့”

“အင်း ... ဒါတွေကိုတော့ ကျမ်းစာတွေထဲမှာ တွေ့ဖူးပါတယ်”

“အေး ... အခုပြောမှာက လူအများစုက၊ လူထုကြီးတစ်ရပ်လုံးက မိန်းမ၊ ယောက်ျား မကျန် ဘုရားရှင်၏ ရုပ်အဆင်းသဏ္ဍာန်တော်ကို ကြည့်ညို အားကျပြီး ဆန္ဒပြုမှုကြတဲ့ အကြောင်းပဲကွဲ့၊ မြတ်စွာ ဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်ဟာ မယ်တော်ဟောင်းသန္တုဿိတနတ်သားကို အဘိ ဓမ္မာတရား ဟောရအောင် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်ကို ကြွတော်မူတဲ့ အကြောင်း မင်းသိမှာပေါ့”

“ဖတ်ရဖူးပါတယ် ဘဘ”

“တာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှာ ဝါတွင်းသုံးလ သီတင်းသုံးတော်မူ ပြီးသည့်နောက် သီတင်းကျွတ် လပြည့်နေ့မှာ သင်္ကဿနဂိုရ်ပြည်ကို ရွှေစောင်းတန်း၊ ငွေစောင်းတန်း၊ ပတ္တမြားစောင်းတန်းနှင့် နတ်၊ ဗြဟ္မာများခြံရံလျက် ဆင်းလာတဲ့အခါ ဗုဒ္ဓရဲ့ အသရေတော် တင့်ရွှမ်း ခြင်းမက တင့်ရွှမ်းလွန်းလို့ ဘုန်းသမ္ဘာများကလည်း ကြီးကျယ်လွန်း လို့ လူတိုင်းဆန္ဒမှာ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ဘုရားဖြစ်ချင် လာကြပါသတဲ့”

“အင်း ... မဖြစ်စဖူး မမြင်စဖူး ထူးကဲ ကြီးမားတဲ့ အခမ်းအနား ကြီးနှင့်တကွ အတိုင်းမသိ ကျက်သရေရှိလှတဲ့ ဗုဒ္ဓ၏ ရူပအစိန္တေယျ တော်ကို ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်တိုင်ဖူးလိုက်ရရင်လည်း ဒီလို ဖြစ်မှာ ပါပဲ”

“အေး ... အဲသည်လို လိုချင်၊ တောင့်တအပ်သော ထူးကဲ၊ မွန် မြတ် လှသော အခြင်းအရာတို့နှင့်ပြည့်စုံသဖြင့် ‘ဝရ’ ဟု သမုတ်အပ် ကြောင်း သပြေကန်ဆရာတော်ဘုရားက ဖွင့်ဆိုထားတာ ဖြစ်တယ်။ အေး ... နောက်တစ်နည်းလည်း ဆရာတော်က ဆိုထားပြန်သကွဲ့”

“ဘယ်လိုဆိုထားပါသလဲ ဘဘ”

“စိတ်ထား ဖြူစင် ဖြောင့်မတ်၍ အမှန်တရား လိုလားကြသော သူတော်ကောင်းများက ဗုဒ္ဓသခင်ကို ဆရာတင်လို့ ကိုးကွယ်၊ ဆည်း ကပ်ချင်လို့ စိတ်မျိုး ပေါ်ပေါက်လာအောင် ဂုဏ်တော်တွေနဲ့ ပြည့်စုံ

လို့ 'ဝရ' ဟူ၍ သမုတ်အပ်ပါသေးသတဲ့။ အဲသည်လို ဆန္ဒရှိတဲ့ သူတော်ကောင်းများဟာ ဆရာစွဲ၊ ဂိုဏ်းစွဲ၊ ပုဂ္ဂိုလ်စွဲ တို့မှ ကင်းစင်ပြီး အမှန်တရား စစ်စစ်ကိုသာ လိုလား၊ တောင့်တခြင်းအတွက် မြတ်စွာဘုရားဟာ 'ဝရ' စစ်စစ်ကြီး ဖြစ်ပါသတဲ့။ သာဓကကို ပြောရရင် လက်ယာရုံ ရှင်သာရိပုတ္တရာ ဖြစ်လာမည့် ဥပတိဿ ပရိဗိုဇ်ဟာ မူလ သိဉ္ဇည်းဆရာကြီးရဲ့ တပည့်မဟုတ်လား။”

“ဟုတ်ပါတယ် ဘာ”

“အေး ... သူ့ဆရာရဲ့ ဝါဒလမ်းစဉ်ကို မကျေနပ်၊ မရောင့်ရဲနိုင်သေးလို့ အမှန်တရားကို ထွက်ရှာရာမှာ ပဉ္စဝဂ္ဂီအပါအဝင် အရှင်အဿဇိကို တွေ့လိုက်ရတယ်ဆိုရင်ပဲ အမှန်တရားရှိတဲ့ သွင်ပြင်လက္ခဏာ၊ ဣန္ဒြေအမူအရာတွေကြောင့် ဂိုဏ်းစွဲ၊ ဆရာစွဲ၊ ပုဂ္ဂိုလ်စွဲတွေကို စွန့်ပယ်ပြီး ချဉ်းကပ်ခဲ့တယ် မဟုတ်လား။ အဲသလို ချဉ်းကပ်ပြီးတော့ ဆွေးနွေးတဲ့အခါ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရဲ့ ဒေသနာကို ဂါထာတစ်ဝက်ပင် ဖြစ်စေ ကြားနာရပါမည့်အကြောင်း တောင်းပန်တာကလည်း 'ဝရ'ကို လိုလား၊ တောင့်တလို့ မဟုတ်လား။ အဲ ... 'ဝရ' ကို တောင့်တမှုမရှိတဲ့ သူ့ဆရာဟောင်း သိဉ္ဇည်းတိတ္ထိကြီးကျတော့ 'ဝရ' ကို မမက်လို့၊ မလိုလားလို့၊ မတောင့်တလို့ မဟာအခွင့်အရေးကြီးကို လက်လွှတ်လိုက်ရတယ်လေ”

“ဟုတ်တယ်နော် ဘာရဲ့၊ သိဉ္ဇည်းဆရာကြီးက တပည့်ပေါင်းများစွာတို့ရဲ့ ဆရာကြီးလုပ်နေရာက သူများတပည့် မခံချင်တော့ပါဘူးလို့ ငြင်းလိုက်တာပဲ။ ဒါဟာ ပညာဉာဏ်ရှိသင့်သလောက် ရှိပေမယ့် ဖြောင့်မှန်သော သူတော်ကောင်းမဟုတ်တာ ထင်ရှား နေပါတယ်”

“အေး .. ဒီတော့ 'ဝရ' ဆိုတဲ့ ပုဒ်ဟာ 'ဝိရာဂေါသေဋ္ဌော ဓမ္မာနံ' ဆိုတဲ့စကားအရ တရားအလုံးစုံတို့ထက် မြတ်သောနိဗ္ဗာန်သည် 'ဝရ'

ဟုခေါ်ဆိုထိုက်ပါ၏-တဲ့။ အချုပ်မှာတော့ကွာ .. ‘ဝရ’ ဆိုသည်မှာ ‘နိဗ္ဗာန်’ ဖြစ်၏။ ‘နိဗ္ဗာန်’သာလျှင် ‘ဝရ’ ဖြစ်၏။ အဲသလိုသာ မှတ်လိုက်ပါတော့”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘဘ၊ ‘ဝရ’ သဒ္ဒါနဲ့ပတ်သက်လို့ သိတတ်သမျှတော့ သိရပါပြီ။ နောက်ထပ် ခွဲထား အနက်များကို သိပါရစေဦး ဘဘရယ်”

“ ‘ဝရ’ ပြီးတော့ ‘ဝရညူ’ မဟုတ်လား။ အဲဒီ ‘ဝရညူ’ ဆိုတဲ့ ပုဒ်က မြတ်သောတရားတို့ကို အကြွင်းအကျန် မရှိသိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား လို့အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။ သပြေကန်ဆရာတော်ဘုရားက ‘ဝရံ နိဗ္ဗာနံ=နိဗ္ဗာန်ကို။ ဇာနာတိ=သိတော်မူတတ်၏။ ဣတိ=ထို့ကြောင့်။ ဝရညူ=ဝရညူမည်တော်မူ၏။ ‘မြန်မာလိုပြောရရင် ‘ဝရ’ တည်းဟူသော ‘နိဗ္ဗာန်တရား’ ကို သိမြင်တော်မူသဖြင့် ‘ဝရညူ’ ဟု သမုတ်အပ်သော ‘မြတ်စွာဘုရား’ ပေါ့ ဟုတ်လား”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘဘ”

“နောက်တစ်ခုကတော့ ‘ဝရဒေါ’ မို့လား။ အဲဒါက ‘ဝရံ ဒဒါ တီတိဝရဒေါ’ ။ ဝရံ=မြတ်သောတရားကို။ ဒဒါတိ=ပေးတော်မူတတ်၏။ ဣတိ=ထို့ကြောင့်။ ဝရဒေါ=ဝရဒမည်၏ ...တဲ့။ လူ့၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့အား မြတ်သော နိဗ္ဗာန်တရားကို ပေးတော်မူတတ် သော မြတ်စွာဘုရားပေါ့။ ဒါကြောင့် ကိုးဆောင်တိုက်ဆရာတော်က ‘ဝရဒေါ =ကာမ ရူပ၊ အရူပဟု၊ လူတကွနတ်၊ ဘုံသုံးရပ်သူတို့အား မြတ်သော အကျိုးကို ပေးတော်မူထသော မြတ်စွာဘုရား။’ လို့ အနက် ဖွင့်ထားတော်မူတယ်လေ”

“ဟုတ်ကဲ့ ... ဘဘ။ ကျွန်တော် နားလည်ပါပြီ”

“အေး...နောက်ဆုံး ‘ပါဒ’ စကားလုံးကတော့ ‘ဝရာဟရော’ ပဲ။ အဲဒါက ‘ဝရံ အာဟရတီတိ ဝရာဟရော’ ။ ဝရံ =မဂ္ဂင်ရစ်ကြောင်း

ရှေးဟောင်းလမ်းမြတ်ကို။ အာဟာရတိ=ဆောင်ယူတော်မူတတ်၏။
 ဣတိ=ထို့ကြောင့်။ ဝရာဟရော =ဝရာဟရ မည်၏...တဲ့။ မဂ္ဂင်
 ရှစ်ပါး လမ်းစဉ်ကို ရှေးက အဆူဆူပွင့်တော်မူပြီးသမျှ မြတ်ဗုဒ္ဓတို့၏
 လမ်းစဉ်ကို ဆောင်ယူပြသတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား လို့ မှတ်ယူ
 ရမှာပေါ့ကွယ်။ ကဲ ... အကျဉ်းအားဖြင့်တော့ ရှင်းတန်သလောက်
 ရှင်းလိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်ကွယ်။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်ကို
 စုံစုံစေ့စေ့ ဟောဖို့၊ ပြောဖို့၊ ရေးသားဖို့၊ နားလည်ဖို့ဆိုတာ မျိုးကတော့
 မကြံစည်နိုင် မအံ့ဩနိုင်တဲ့ အစိန္တေယျအရာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ သာ
 ဓကကို ဆရာတော်က ကာရဏပါလီပုဏ္ဏားနဲ့ ပိဂိယာနိဥပါသကာ
 ပုဏ္ဏားကြီးတို့ ဆွေးနွေးတာကို သာဓကပြထားပါတယ်”

“ဘယ်လို ဆွေးနွေးကြလို့လဲ၊ ပြောပါဦး ဘာဘရယ်”

“အတိုချုပ်ပဲပြောကြပါစို့ကွာ၊ ဝေသာလီပြည် လိစ္ဆဝိမင်းတို့ရဲ့
 နန်းတော်ထဲမှာ ပညာရှိ ပုရောဟိတ်အမတ်ဖြစ်နေတဲ့ ကာရဏပါလီ
 ပုဏ္ဏားက ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ကို ဖူးမြော်ပြီး ပြန်လာတဲ့ ပိဂိယာနိပုဏ္ဏားကြီး
 ကိုတွေ့တော့ သို့ကလို နှုတ်ဆက်မေးမြန်းပါသတဲ့”

‘ဦးရီးတော် ယခု ဘယ်ကလာပါသလဲ’

‘ငါသည် မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်ပြီး ပြန်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်တယ်’

‘ဪ ... ဪ ... ဗုဒ္ဓ ဟူသော ရဟန်းဂေါတမကို ဦးရီးတော်
 ဘယ်လို ထင်ပါသလဲ၊ ပညာရှိတစ်ဦးတော့ ဖြစ်လိမ့်မယ် ထင်ပါရဲ့။”

‘အို ... တူမောင် ဘယ်လို ပြောလိုက်ပါသလဲ။ ဘယ်နှယ်ပြော
 လိုက်ပါလိမ့်၊ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ဂုဏ်တော်တို့ကို သိနိုင်စွမ်း၊ ပြောနိုင်
 စွမ်းရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အခြားတစ်ပါးသော ဘုရားတစ်ဆူဆူသာ ဖြစ်
 နိုင်ကောင်းပါတယ်။ ကျုပ်တို့လိုလူစားက ဘယ်လိုများပြောနိုင် ပါ
 တဲ့တုံး’ လို့ဆိုပြီး ပခုံးပေါ်မှာ အဝတ်တင်ပြီး မြတ်စွာဘုရား ရှိတော်
 မူရာသို့ မျက်နှာမူလျက် နဖူးပေါ် လက်အုပ်ချီ၍

‘နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္ဗာ သမ္ဗုဒ္ဓဿ’ ဟု ရိုရိုသေသေ ရှိခိုးပြလိုက်ပါသတဲ့ကွယ်”

“ကောင်းလိုက်တာ ဘဘရယ်။ အနက်အဓိပ္ပာယ် အပြည့်စုံဆုံး စကားပါပဲ။ ဆရာတော်ကြီးများက ပြသ၊မိန့်ဆိုတဲ့ သာဓကများဟာ ကျွန်တော်တို့အဖို့ အင်မတန် အကျိုးရှိပါတယ်”

“နိရုတ္တိ သဒ္ဓါကျမ်းကို ကျွမ်းကျင်တော်မူကြသော ပိဋကတ် အကျော် ဆရာတော်များက အက္ခရာသုံးပါး စကားတစ်ခွန်းဖြစ်တဲ့ ‘အရဟံ’ ဆိုတဲ့ ပါဒတစ်ခုကို အဓိပ္ပာယ် သုံးမျိုး၊သုံးစား ခွဲထား၊ ဖွင့်ဆို ကြည့်တော်မူခဲ့ကြတာကို မင်းကြားဖူးထားမှာပါ”

“ပြောပြပါဦး ဘဘရယ်”

“‘အရဟံ’လို့ ဆက်စပ်ပြီး ဆိုလိုက်လျှင် ‘အရဟံ=လူမင်း၊ နတ်မင်း၊ဗြဟ္မာမင်းတို့၏ ပူဇော်ခြင်းအထူးကို ခံယူတော်မူ ထိုက်သော မြတ်စွာဘုရား’ လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်လေ။ ‘အ, ရဟံ’ လို့ ‘အ’ နှင့် ‘ရဟံ’နှင့်ခွဲဆိုလိုက်လျှင် ‘အ, ရဟံ=မကောင်းမှုပြုခြင်းငှာ ဆိတ်ကွယ် ရာ မြင်တော်မမူသော မြတ်စွာဘုရား’ လို့ အဓိပ္ပာယ် ရသွားနိုင်သလို ‘အရ, ဟံ’ လို့ ‘အရ’ နှင့် ‘ဟံ’ နှင့် ခွဲခြားထွက်ဆိုလိုက် လျှင် ‘အရ, ဟံ=သံသရာစက်ကို ပယ်ဖျက် ဖြတ်တောက်တော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရား’ လို့ အနက်အဓိပ္ပာယ်ရပြန်တယ် မဟုတ်လား။ နောက် တစ်နည်း ‘အရဟံ’ ဂုဏ်တော်ကို ငါးမျိုး၊ငါးထွေ ဖွင့်ဖြေထားတော်မူကြတာလည်း ရှိသေးသကဲ့။

အဲဒါက ...

(က) အရိ+ဟတ - တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသာရန်သူကို လောကုတ္တရာမဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်တော် မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရား။

- (ခ) အရဟ - ကိလေသာရန်သူတို့မှ ဝေးကွာတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။
- (ဂ) အ+ရဟ - ဆိတ်ကွယ်ရာ၌ မကောင်းမှုကို ပြုတော်မမူသော မြတ်စွာဘုရား။ (မကောင်းမှုကို ပြုလုပ်ရန် ဆိတ်ကွယ်ရာဟူ၍ပင် ရှိတော်မမူသော မြတ်စွာဘုရား)
- (ဃ) အရ+ဟတ - သံသရာစက်၏ အကန့်တို့ကို ချိုးဖျက်ပြီးသော မြတ်စွာဘုရား။
- (င) အရဟ - လူ့နတ်၊ ဗြဟ္မာ့သတ္တဝါတို့၏ ပူဇော်သော ဝိသေသနှင့် တကွ လေးဝသော ပစ္စည်းတို့ကို ခံယူတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။

အဲသည့်ပုဒ်တိုင်း သူနည်းနှင့်သူ ဝိဂြိုဟ် ဝစနတ္ထရှိကြပါတယ်။ အခုမင်းနဲ့ငါက သိလွယ်အောင်သာ ပြောလိုက်ရတာကိုး”

“မြန်မာစကားနဲ့ နားရှင်းအောင် နားလည်သဘောပေါက်နိုင်ရင် ကျေနပ်လှပါပြီ ဘာဘရယ်။ အရေးကြီးတာက သိဖို့ပါပဲ”

“အေး ... အေး အခုလို ပြောရင်း နောက်တစ်ခုကို သွားသတိ ရမိပြန်သကဲ့”

“ဘာ သတိရလာသမျှသာ ပြောပါခင်ဗျာ၊ ကျွန်တော့်အတွက် တော့ ‘ရလေ ရလေ အိုတစ္ဆေ’ ပါပဲ၊ ဟဲ ... ဟဲ”

“ငါတို့ရဲ့ ပရိယတ္တိသာသနာတော်မှာ ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရားရဲ့ ဒေသနာတော် မူလဝစနစကားတို့ကို အကျယ်ထုတ်ဖော်ပြတဲ့ အဋ္ဌကထာကျမ်းပြု ကျေးဇူးရှင် အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသမထေရ်ကြီး ကိုယ်တော်တိုင် ကြည်ညိုဖွင့်ဆိုခဲ့တဲ့ ‘နမက္ကာရ’ ဘုရားရှိခိုးဂါထာအကြောင်းပါ”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘာဘ။ ကျွန်တော် နာပါရစေ”

“အဲသည်မထေရ်မွန်ကြီးကတော့ စကားလုံးကိုပုဒ်မခွဲဘဲ နှစ်မျိုး၊ နှစ်မျိုး ဖွင့်ဆိုလိုက်ပါတယ်။ ကြည့်လေ ...

သုဂတံ သုဂတံ သေဋ္ဌံ၊
ကုသလံ ကုသလံ ဇဟံ။

အ မတံ အမတံ သန္တံ၊
အ သမံ အသမံ ဒဒံ။

သ ရဏံ သရဏံ လောကံ၊
အ ရဏံ အရဏံ ကရံ။

အဘယံ အဘယံ ဌာနံ၊
နာယကံ နာယကံ နမေ။

အဲသည်မှာ ပါဠိတစ်လုံးကို အနက်နှစ်မျိုး နှစ်မျိုး ဖွင့်ဆိုသွားပုံကို ကြည့်ညို ကြည့်လိုက်စမ်းပါ။

သုဂတံ - ကောင်းသော စကား (အကျိုးရှိသော စကား)ကိုလည်း ဆိုတော်မူတတ် ထသော၊

သုဂတံ - ကောင်းသောနိဗ္ဗာန်ကိုလည်း ကြွသွားတော် မူတတ်ထသော၊

သေဋ္ဌံ - အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ် မြတ်တော် မူထရှုသာ၊

- ကုသလံ ကုသလံ - ကုသိုလ်, အကုသိုလ်တို့ကို၊ ဇဟံ - စွန့်တော်မူပြီးထသော၊
- အ မတံ - သေခြင်းလည်း ကင်းတော်မူထသော၊
- အမတံ - အမြိုက် အရသာနှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူပြီးထသော၊
- သန္တံ - ငြိမ်သက်စွာ ထသော၊
- အ သမံ - အတုလည်း မရှိထသော၊
- အသမံ - အတုမရှိသော မဂ်,ဖိုလ်,နိဗ္ဗာန်ကို၊ ဒဒံ-ပေးတော်မူတတ်ထသော၊
- သရဏံ - ကိုးကွယ်ရာလည်း ဖြစ်တော်မူတတ်ထသော၊
- လောကံ - လောကကို၊ သရဏံ-သိတော်မူတတ်ထသော၊
- အ ရဏံ - ကိလေသာတည်းဟူသော မြူလည်း ကင်းစင်တော်မူပြီးထသော၊
- အ ရဏံ - ကိလေသာမြူ၏ ကင်းခြင်းကို၊ ကရံ- ပြုတော်မူတတ်ထသော၊
- အဘယံ - ဘေးလည်း မရှိထသော၊
- အ ဘယံ - ဘေးမရှိသော၊ ဌာနံ - နိဗ္ဗာန်အရပ်သို့၊
- နာယကံ - ပို့ဆောင်တော်မူတတ်ထသော၊
- နာယကံ - လူသုံးဦးတို့၏ အမျိုးဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊

အဟံ-အကျွန်ုပ်သည်၊ နမေ နမာမိ- ရှိခိုးပါ၏။ ... တဲ့၊ ကဲ...”

“ဟုတ်ပြီ ဘဘ၊ ဟုတ်ပြီ၊ အခုမှ ကျွန်တော် ကွဲကွဲပြားပြား သတိထားမိတော့တယ်”

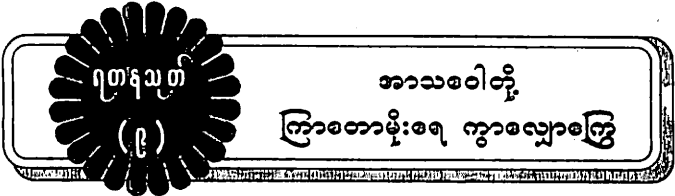
“ဒါဖြင့် ရတနသုတ်က ဒီအပိုဒ်ကို နိဂုံးချုပ်ကြပါစို့ကွာ”

ဝရ=မြတ်သော၊ ဝရညူ=ထူးမြတ်သော တရားကို သိတော်မူသော၊ ဝရဒေါ=မြတ်သောအကျိုးကို ဆောင်တော်မူသော၊ အနတ္တရော=မြတ်ထက်မြတ်သူ ရှိတော် မမူထသော မြတ်စွာဘုရား သည်၊ ဓမ္မဝရံ အဒေသယံ=အမှန်ဆုံး၊ အကောင်းဆုံး တရားများ ကိုသာ ဟောတော်မူပါပေ၏။

ထို့ကြောင့်ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်သာလျှင်လောကီရတနာအပေါင်း တို့ထက် လောကုတ္တရာ ရတနာအစစ်ကြီး ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။

ဤမှန်ကန်သော သစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါများ ချမ်းသာကြ ပါစေသတည်း။”

ဂုဏ်သုတ်

(၉)

အာသဝေါတို့

ကြာတောမိုးရေ ကွာလျောကြွေ

“ယေသံ ခိဏာသဝါနံ=အကြင်တရားကိုယ်အားဖြင့်၊ ထိုထို မလွတ်၊ ဂေါတြဘူနယ်ကုန်၊ ဘုံအားဖြင့် ဘဝဂ်တိုင်၊ တက်နိုင်ဆုတ် နစ်၊ မြုပ်နှစ်ခါမျော၊ အာသဝေါတို့၏၊ ကြာတော မိုးရေ၊ ကွာလျော ကြွေသကဲ့သို့၊ ပရမေ ဘုန်းတန်း၊ အဆုံးခန်း တော်မူကြသော ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့အား။

ပုရာဏံ=အာသဝဆုလျှမ်း၊ မယူမှန်းနိုင်သဖြင့်၊ သူကန်းဝိုးဝါး၊ ခရီးလမ်းသွားသကဲ့သို့၊ မှားချည်၊ မှန်ချည်၊ သံသရာမြင့်ရှည်အောင်၊ လည်ရခြင်းအကြောင်း၊ အတိတ်က ကောင်း၊ မကောင်းခဲ့သော၊ အဟောင်းဖြစ်သော၊ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံသည်။

ခိဏံ=မဂ်ပုဆိန်ဖြင့်၊ တစ်ရှိန်တည်းခုတ်ထစ်နတ်ပစ်၍၊ အငုတ်၊ အမြစ်နှင့်တကွ ကုန်ပြီ။ နဝံ သမ္ဘဝံ=တစ်ရံတစ်ဆစ်၊ တစ်ဖန် ဖြစ် လတ္တံ့သော၊ အသစ် ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံသည်လည်း။ နတ္ထိ= မရှိ။

အာယတိကေ= လာလတ္တံ့သော။ ဘဝသ္မိံ=ဘဝခန္ဓာ သံသရာ၌။ ဝိရတ္တ-စိတ္တာ=တပ်ခြင်း ကင်းသဖြင့်၊ အချင်းခပ်သိမ်း၊ ချစ်ဖွယ် ခင်ဖွယ်၊ နှစ်သက်ဖွယ်ဟု၊ မတွယ်တာသော စိတ် ရှိတော်မူကုန်၏။

ခိဏဗီဇာ=မျိုးသီးလုံးကို၊ မီးအုံးသောပုံ၊ ပြုတ်သောပုံကဲ့သို့၊ ကုန် ပြီးသော ပဋိသန္ဓေမျိုးစေ့ ရှိတော်မူကုန်၏။ အ-ဝိရဋ္ဌိဆန္ဒာ= သံသရာ အခွန်၊ ကွန့်ကွန့်လည်လည်၊ အညွန့်ရှည်အောင်၊ မစည်ပင် မကြီးပွား၊ နည်းပါး ကင်းပြတ်သော အလိုဆန္ဒ ရှိတော်မူကုန်၏။

အယံပဒီပေါ=ထိန်တပြောင်ပြောင်၊ ရှိန်ရောင်ညီးညီး၊ ဤဆီမီး သည်။ နိဗ္ဗတော ယထာ=သွားရာမမြင်၊ ဤတွင်ပျောက်ပြေ၊ ငြိမ်း သေလေသကဲ့သို့။ ဝီရာ=သမာဓိဂုဏ်၊ အင်စုံကြီးရင့်၊ ဉာဏ်မျက်စိ ပွင့်တော်မူကုန်သော။

တေ ဒီဏသဝါ=ထိုရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့သည်။ နိဗ္ဗန္တိ=ခန္ဓာ ပျက်ကိန်း၊ လက်စသိမ်း၍၊ အငြိမ်းကြီး ငြိမ်းတော်မူကြလေကုန်ပြီ။

ဣဒမ္ဗိသံဃေ-အယံ ဧဝသံဃော=ဤတရားကိုယ်အားဖြင့် ၊ ထိုထို မလွတ်၊ ဂေါတြဘူနယ်ကုန်၊ ဘုံအားဖြင့် ဘဝဂ်တိုင်၊ တက်နိုင် ဆုတ်နစ်၊ မြုပ်နှစ်ခါမျော၊ အာသဝေါတို့၏၊ ကြာတော မိုးရေ၊ ကွာ လျော ကြွေသကဲ့သို့၊ ပရမေဘုန်းတန်း အဆုံးခန်းတော်မူသော ရဟန္တာ သံဃာတော်သည်သာလျှင်။

ပဏီတံ=ဝိသိဋ္ဌတရ၊ အတိဏ္ဍဋ္ဌမောဋ္ဌိ၊ သောဘဏီဖြစ်၍၊ လော ကီဥစ္စာ၊ ရတနာတို့ထက်၊ သာလွန်၊မြင့်မြတ်သော။ ရတနံ= မင်္ဂလာ ကြီး အစစ်၊ လောကုတ္တရာ ရတနာတော်ကြီး ဖြစ်ပါပေ၏။

ဧတေန သစ္စေန=ဤသို့၊ မဖောက်မပြန်၊ အမှန်ကိုသာ၊ ဆိုရ သော သစ္စာကြောင့်။ ပါဏိနံ=သတ္တဝါတို့အား။ သုဝတ္ထိ=ဘေးရန် ဟူ၍၊ မြူမငွေ့ဘဲ၊ အရှေ့လောကဓာတ်မှ၊ တက်လတ်သော ဘာနမ ရာဇာ၊ စကြာနေမင်းသည်၊ ဆီးနှင်း၊မြူးတိမ်၊ သူရိန်၊မီးခိုး၊ ရန်မျိုးနှင့် မကြိမ်ရ၍၊ နိဗ္ဗလ လက္ခဏာ ရှိသကဲ့သို့၊ ပကတိပွင့်လန်း၍ ၊ ချမ်း သာ တကာတို့ အထွတ်အဖျား၊ ဘုရားပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ အရိယာ သာ ဝကာ အမိတ၊ ဘဂျဝန်၊ ဘဝန္တဂု၊ သုံးဌာနဆုတို့တွင်၊ တစ်ခုခု အလိုရှိ အပ်သော အဓိဋ္ဌာန်ဖြင့်၊ နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင်သော လောကီ၊ လော ကုတ္တရာ မင်္ဂလာ အစီးအပွားသည်။ ဟောတု-ဖြစ်ပါစေသတည်း။”

“မောင်လှအေးရေ ... ။ ဒီအပိုဒ်ကဖြင့် ရတနသုတ်ရဲ့ နိဂုံးချုပ် လို့ ဆိုနိုင်မယ်ထင်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့

ဒေသနာတော်ဟာ ဤအပိုဒ်နဲ့ပဲ အဆုံးသတ်တော်မူထားတာ ဖြစ်ပါသတဲ့”

“နောက်ထပ် ဂါထာသုံးပိုဒ် ကျန်သေးတယ်လေ ဘဘ-
‘ယာနီစ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ’ ဆိုတဲ့ သုံးပိုဒ်လေ”

“အေး ... အဲဒီ ‘ယာနီစ ဘူတာနိ’ အစချီတဲ့ သုံးပုဒ်ဟာ သိကြားမင်းက မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဒေသနာတော်ကို ကြည်ညိုလို့ ဥဒါန်းကျူးထားတာဖြစ်ပါသတဲ့”

“ဪ .. ဒီလိုလား”

“ဆရာတော်ကြီးများက သို့ကလို ဖွင့်ဆိုတော်မူခဲ့တာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီအပိုဒ်ရောက်တဲ့အခါကျတော့ သိကြားမင်းရဲ့ ဥဒါန်းကျူးပုံကို ပြောကြတာပေါ့ကွယ်”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘဘ”

“အဲသလို နောက်ဆုံး နိဂုံးချုပ်မို့ သံဃာတော်များရဲ့ ဂုဏ်ပုဒ်ကို အထွတ်အမြတ်ထားပြီး ဖော်ပြ၊ဟောကြားတော်မူခဲ့တာဖြစ်တယ် လို့ ယူဆနိုင်ပါတယ်။ ဒါဟာ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဆန္ဒတော်ရဲ့ အထွတ်အထိပ် ဖြစ်တယ်လို့လည်း ငါ့အတွေးနဲ့ ငါ့ကြည်ညိုမိတယ်ကွဲ့”

“ဘဘ ကြည်ညိုပုံကို သိပါရစေလား ဘဘရယ်”

“ဒီလိုကွဲ့၊ ရတနသုတ်ဟာ ဘုရားရတနာ၊ တရားရတနာ၊ သံဃာရတနာမြတ်တို့ရဲ့ အထွတ်အမြတ် ဖြစ်ပုံကို အကျဉ်းဆုံးအားဖြင့် ဟောတော်မူတဲ့ တရားမဟုတ်လား။

အဲဒီမှာ ... ဒေသနာတော်ကို လေ့လာကြည့်မယ်ဆိုရင် အရိယာသံဃာတော်များ၊ ရဟန္တာ သံဃာတော်များရဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို ထပ်ခါ၊ထပ်ခါ ပြတော်မူထားတာ တွေ့ရလိမ့်မယ်။ အဲဒါဟာ မဟာကရုဏာတော်ရှင် မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အာဂမ ဆန္ဒတော်ဖြစ်တယ် လို့ ယုံကြည်နိုင်ပါတယ်။

အလောင်းတော် သုမေဓာဘဝက ဘုရားဆုပန်တော်မူခဲ့တာကို ကြည့်ပါ။

ဗုဒ္ဓေါ ဗောဓေယျံ။

ဗုတ္တော မောစေယျံ။

တိဏ္ဍော တာရေယျံ။

ဆိုတဲ့ ဆန္ဒတော်တွေကိုကြည့်ပါ။ ‘သစ္စာလေးပါးကို ကိုယ်တော်တိုင် သိအောင် ပြုကျင့်ပြီးလျှင် သတ္တဝါဝေနေယျများပါသိစေရမယ်။ ငါ ကိုယ်တိုင် သံသရာ အနှောင်အဖွဲ့မှ လွတ်မြောက်ပြီးလျှင် သတ္တဝါ များပါ လွတ်မြောက်ရမယ်။ ငါကိုယ်တိုင် သံသရာတစ်ဖက်ကမ်း သို့ ဆိုက်ရောက်ပြီးလျှင် သတ္တဝါများပါ သံသရာ တစ်ဖက်ကမ်းသို့ ရောက်စေရမည်’ -ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်မဟုတ်လား။”

“ဟုတ်ပါတယ် ဘာ”

“အဲဒီ ဆန္ဒတော်အတိုင်း ကယ်တင်နိုင်ဖို့ကကော ဘယ်လောက် ကြိုးစားတော်မူခဲ့ရသလဲ။ ဆရာတော်ကြီးရဲ့ အမွမ်းနီဒါန်းကို ပြန် ရွတ်ကြည့် ခံစားလိုက်စမ်းပါဦးကွာ”

“ပဏိဓာနတော=သာရမဏ္ဍ၊ ကမ္ဘာမထက်၊ စတုတ္ထမင်းတရား ကြီး၏၊ ရွှေဖဝါးတော်မြတ်အောက်၊ လျားမှောက်ဝပ်စင်း၊ ကိုယ်ဖြင့် ခင်း၍၊ တျင်းတျင်းသန်စွမ်း၊ မှုထမ်းအားကြီး၊ အရင်းနှီးခဲ့သဖြင့်၊ ချီးမြှောက်ပေးသနားတော်မူအပ်သော နိယတဗျာဒိတ်ပန်းကို၊ မွမ်း မွမ်းထိပ်ပြင်၊ ပန်ဆင်တော်မူပြီးသည်မှ။ ပဋ္ဌာယ=စ၍။ တထာ ဂတဿ=ဂင်္ဂါဝါဠု၊ သံစုအတူ၊ လွန်တော်မူသော၊ တစ်ဆူမကြွင်း၊ တရားမင်းတို့ ကဲ့သို့လာခြင်းကောင်းတော်တူသော အစိန္တေယျ မြတ် စွာဘုရား၏။ ဒသပါရမီယော=ဥစ္စာ၊ သား၊ မယား၊ ပြည်တိုင်းကား တို့ကို၊ ပယ်ရှားစွန့်လှူဖြည့်ကျင့်တော်မူသော ဒသပါရမီတော် တို့ လည်းကောင်း။ ဒသဥပပါရမီယော=မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ အင်္ဂါ၊ ခြေ၊

လက်တို့ကို ရက်ရက်စက်စက် စွန့်လှူ ဖြည့်ကျင့်တော်မူသော ဒသ ဥပပါရမီတော် တို့လည်းကောင်း။ ဒသပရမတ္ထပါရမီယော= အသက် ကိုစင်၊ မခင်မမက်၊ ရက်ရက် စွန့်လှူ။ ဖြည့်ကျင့်တော်မူသော ဒသ ပရမတ္ထပါရမီတော်တို့လည်းကောင်း။ ဣတိ=ဤသို့။ သမတ္တိံသ ပါရမီယော= ဆယ်ပါးသုံးလီ၊ အမျှသုံးဆယ်သော ပါရမီတော် တို့ကို လည်းကောင်း။ ပဉ္စမဟာ ပရိစ္ဆာဂေ= ကိုယ်ခန္ဓာနှင့်၊ ပြည်၊ ရွာ၊ သား၊ မယား၊ ဥစ္စာအားဖြင့်၊ ငါးပါးသော စွန့်ခြင်းကြီးတို့ကိုလည်းကောင်း။ လောကတ္ထ စရိယံ=သတ္တလောကဓာတ်၊ သူကျိုးမြတ်စေခြင်းငှာ၊ ရိုး မတ်စွာ ကျင့်တော်မူခြင်းလည်းကောင်း။ ဉာတတ္ထစရိယံ= ဆွေတော်၊ မျိုးတော်၊ သူကျိုးကိုမျှော်၍၊ ကျင့်တော်မူခြင်း လည်းကောင်း။ ဗုဒ္ဓတ္ထ စရိယံ= ကိုယ်ကျိုးစင်စစ်၊ ဘုရားဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ သစ်သစ် အားယူ ဖြည့်ကျင့်တော်မူခြင်း လည်းကောင်း။ ဣတိ=ဤသို့။ တိဿောစရိယာ ယော= သုံးပါးသင့်လျော် အကျင့်တော်တို့ကိုလည်းကောင်း။”

“ကဲ ... အဲဒီလောက်အထိ ကျင့်တော်မူတာဟာ တို့တစ်တွေလို သတ္တဝါဝေနေယျများအတွက် မဟုတ်လား။ အဲဒီတော့ မြတ်စွာ ဘုရား ရဲ့ ဆန္ဒတော်က ဖြစ်နိုင်ရင် လူတိုင်း၊ နတ်တိုင်း၊ ဗြဟ္မာတိုင်း ကိုယ်တော်မြတ်နှင့် တကွ နိဗ္ဗူကမ်းတစ်ဖက်ကို လှမ်းတက်စေချင် တာဟာ ထင်ရှားနေပါတယ်။ မိမိ၏ သာသနာမှာ တရားဦး ဓမ္မစကြာ ဟောလို့ ပထမဦးစွာ ရဟန္တာဖြစ်ကြသည့် ပဉ္စဝဂ္ဂိ ၅ ဦးအနက်က ခေါင်းဆောင်ဖြစ်တဲ့ ကောဏ္ဍည ဘိက္ခုကြီး သစ္စာ ၄ ပါး တရားကို သိတော်မူတဲ့အခါတုန်းကများ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်ဟာ ဘယ် လောက်များ ဝမ်းမြောက်တော်မူသလဲဆိုရင် ...

‘အညာသိ ဝတ ဘော ကောဏ္ဍညော
အညာသိ ဝတ ဘော ကောဏ္ဍညော’

လို့ နှစ်ခွန်းဆင့်တောင် ဥဒါန်းကျူးတော်မူပါတယ်။

အဓိပ္ပာယ်က 'ကောဏ္ဍညသည် (ငါဟောတော်မူတဲ့အတိုင်း) တရားသိသွားလေပြီ။' ... 'ကောဏ္ဍညသည် (ငါဟောတော်မူတဲ့ အတိုင်း) တရားသိသွားလေပြီ။'-လို့ မိန့်တော်မူလိုက်တာပါပဲ။ အဲဒီလို ဝမ်းမြောက်တော်မူတာဟာ ဆန္ဒတော်အတိုင်း၊ သံသရာမှ ထွက်ရာထွက်ကြောင်း ဖြစ်တာကို သိတော်မူလို့ပါပဲ။ အာဝေဏိက ဂုဏ်တော်မှာ ကြည့်။

'နတ္ထိ ဆန္ဒဿ ဟာနိ' -တဲ့။

'မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုဆန္ဒတော်သည် ယုတ်လျော့သွားသည် မရှိပါဘူး'-တဲ့

'သတ္တဝါများကို ကယ်တင်နိုင်ရန်ဝီရိယတော်ကကော...

'နတ္ထိ ဝီရိယဿ ဟာနိ'

'ဝီရိယတော်ကလည်း ယုတ်လျော့သွားသည် မရှိပါဘူး' တဲ့။"

"ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားဟာ လေးဆယ့်ငါးဝါကာလပတ်လုံး နေ့စဉ် နှင့်အမျှ ဗုဒ္ဓကိစ္စ ငါးပါးကို ဆောင်ရွက်တော်မူရာမှာ တို့တစ်တွေ ဝေါဟာရနဲ့ တစ်နေ့ တစ်ညမှာ ၂၄ နာရီ ရှိတဲ့အနက် ၂၃ နာရီကျော် လုံးလုံး အသုံးပြု ကြိုးပမ်းတော်မူခဲ့တယ်။

ဒါဟာ လူ့နတ်၊ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့အား သံသရာဝဋ်မှ ထွက် လွတ် ကူးမြောက်စေလိုတဲ့ ဆန္ဒတော်ကြီးကို အခြေခံထားလို့ ဖြစ် တယ်။

ဒီတော့ ဘဝမခြား သံသရာမှ လွတ်မြောက်ရေးတရားတို့ဟာ တယ်ပုဂ္ဂိုလ်များ၌သာ တည်ရှိနိုင်မလဲ"

"အား- ကျွန်တော်ရိပ်မိပြီ၊ ယခု ဘဝမှာပင် အရဟတ္တမဂ် တရား ကို လက်ဝယ်ပိုင်ထားတဲ့ ရဟန္တာသာဝကများသာ ဖြစ်တော့ မှာပေါ့။"

"အေး ... အဲဒီ ရဟန္တာ ထေရာထေရီ အပေါင်းအစုကို ဘာခေါ် သလဲ"

“သံဃာ’ လို့ ခေါ်ရပါတယ် ဘာ”

“အဲဒီ သံဃာကို ရည်ညွှန်းတော်မူတာပေါ့၊ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ် တော်မြတ်ကြီးရဲ့ ဆန္ဒတော်ကလည်း သံသရာရဲ့ ဝဋ်ဒုက္ခမှ ဘဝပြတ် သွားစေချင်တယ်။ ဝေနေယျအများစု တောင့်တနေကြတာက လူ ချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာ၊ ဗြဟ္မာချမ်းသာ ဘဝများစွာများစွာ သံသရာ မှာ ကျင်လည်နေချင်ကြတယ်။ ဒါ့ကြောင့်မို့ သံသရာဝဋ်မှ ထွက် လွတ် ကူးမြောက်ရာ ‘နိဿရဏ’ နိရောဓသစ္စာ၊ ရဟန္တာ သံဃာတော် များ၏ ချမ်းသာပုံကို ထပ်တလဲလဲ ညွှန်ပြဟောကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်တယ် ...လို့ ငါကြည်ညိုမိတယ်။ ဆရာတော်၏ အနက်ဖွင့်ထားပုံ ကို မြန်မာစကားပြေ သက်သက်နဲ့ ဖတ်ကြည့် ခံစားစမ်းပါဦးလား ကွယ်”

“အကြင်တရားကိုယ်အားဖြင့်၊ ထိုထိုမလွတ်၊ ဂေါတြဘူနယ်ကုန် (မဂ်၊ ဖိုလ် ဆိုက်ရောက်နိုင်သောဉာဏ်)တုံအားဖြင့် ဘဝဂ်တိုင်၊ တက် နိုင် ဆုတ်နစ်၊ မြုပ်နှစ်ခါမျော၊ အာသဝေါတို့၏၊ ကြာတောမိုးရေ၊ ကွာလျောကြွေသကဲ့သို့၊ ပရမေဘုန်းတန်း၊ အဆုံးခန်းတော်မူကြ သော၊ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့အား၊ အာသဝဆူလျမ်း၊ မယူမှန်း နိုင် သဖြင့်၊ သူကန်းဝိုးဝါး၊ ခရီးပန်းသွား သကဲ့သို့၊ မှားချည်၊ မှန်ချည်၊ သံသရာမြင့်ရှည်အောင်၊ လည်ရခြင်းအကြောင်း၊ အတိတ်ကကောင်း၊ မကောင်းခဲ့သော အဟောင်းဖြစ်သော၊ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံ သည်၊ မဂ်ပုဆိန်ဖြင့်၊ တစ်ရှိန်တည်း ခုတ်ထစ် နုတ်ပစ်၍၊ အငုတ်၊ အမြစ်နှင့်တကွ ကုန်ပြီ။

တစ်ရံတစ်ဆစ်၊ တစ်ဖန် ဖြစ်လတ္တံ့သော၊ အသစ်ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံသည်လည်း မရှိ။ လာလတ္တံ့သော ဘဝခန္ဓာ သံသရာ၌ တပ်ခြင်း ကင်းသဖြင့် အချင်းခပ်သိမ်း၊ ချစ်ဖွယ်၊ ခင်ဖွယ်၊ နှစ်သက် ဖွယ်ဟု မတွယ်တာသော စိတ် ရှိတော်မူကုန်၏။

မျိုးသီးလုံးကို၊ မီးအုံးသောပုံ၊ ပြုတ်သောပုံကဲ့သို့၊ ကုန်ပြီးသော ပဋိသန္ဓေ မျိုးစေ့ရှိတော်မူကုန်၏။ သံသရာအခွန်၊ ကွန်ကွန်လည်လည်၊ အညွန့်ရှည်အောင်၊ မစည်ပင် မကြီးပွား၊ နည်းပါးကင်းပြတ်သော အလိုဆန္ဒ ရှိတော်မူကုန်၏။

ထိန်တပြောင်ပြောင်၊ ရိန်ရောင်ညီးညီး၊ ဤဆီမီးသည်၊ သွားရာမမြင်၊ ဤတွင်ပျောက်ပြေ၊ ငြိမ်းသေလေသကဲ့သို့၊ သမာဓိဂုဏ်၊ အင်စုံကြီးရင့် (အင်္ဂါရပ်အစုံဖြင့်) ဉာဏ်မျက်စိပွင့်တော်မူကုန်သော၊ ထိုရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့သည်၊ ခန္ဓာပျက်ကိန်း၊ လက်စသိမ်း၍၊ အငြိမ်းကြီး ငြိမ်းတော်မူကြလေကုန်ပြီ။

တရားကိုယ်အားဖြင့်၊ ထိုထိုမလွတ်၊ ဂေါတြဘူ(မင်၊ဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်နိုင်သောဉာဏ်)နယ်ကုန်၊ဘုံအားဖြင့် ဘဝဂ်တိုင်၊ တက်နိုင်ဆုတ်နစ်၊ မြုပ်နှစ်ခါမျော၊ အာသဝေါတို့၏၊ ကြာတောမိုးရေ၊ ကွာလျောကြွေသကဲ့သို့၊ ပရမေဘုန်းတန်း၊ အဆုံးခန်းတော်မူသော ရဟန္တာ သံဃာတော်သည်သာလျှင်။ ဝိသိဋ္ဌ တရ၊ အတိဏ္ဍမောဠိ-သောဘဏီဖြစ်၍၊ လောကီဥစ္စာရတနာတို့ထက်၊ သာလွန်၊ မြင့်မြတ်သော မင်္ဂလာကြီးအစစ်၊ လောကုတ္တရာ ရတနာတော်ကြီး ဖြစ်ပေ၏။

ဤသို့မဖောက်မပြန်၊ အမှန်ကိုသာဆိုရသောသစ္စာကြောင့်၊ သတ္တဝါတို့အား၊ ဘေးရန်ဟူ၍၊ မြူမငွေ့ဘဲ၊ အရှေ့လောကဓာတ်မှ၊ တက်လတ်သော ဘာနုရာဇာ၊ စကြာနေမင်းသည်၊ ဆီးနှင်း၊မြူ၊တိမ်၊ သူရိန်၊မီးခိုး၊ ရန်မျိုးနှင့်မကြိမ်ရ၍၊ နိဗ္ဗလ (သန့်ရှင်းသော) လက္ခဏာ ရှိသကဲ့သို့၊ ပကတိပွင့်လန်း၍၊ ချမ်းသာ တကာတို့၊ အထွတ်အဖျား၊ ဘုရား ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါ၊ အရိယာ သာဝက၊ အမိတ (မနှိုင်းအပ်သော) ဘဂျဝန်၊ ဘဝန္တဂု၊ သုံးဌာနဆုတို့တွင်၊ တစ်ခုခုအလိုရှိအပ်သော၊ အဓိဋ္ဌာန်ဖြင့်၊ နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင်သော လောကီ၊ လောကုတ္တရာ မင်္ဂလာ အစီးအပွားသည်၊ ဖြစ်ပါစေသတည်း။”

“အေး .. အဲသလို ပြန်ဖတ်လိုက်တော့ သဘောပိုပေါက်သွားတာပေါ့။ သဘာဝဓမ္မအားဖြင့် ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့ဟာ မဂ်၊ဖိုလ်ကို ဆိုက်ရောက်နိုင်သော လောကုတ္တရာဉာဏ်ကြောင့် သံသရာဝဋ်၌ ကျင်လည်တတ်သော အကုသိုလ်ကံ၊ ကုသိုလ်ကံတို့ဟာ သစ်ပင်အငုတ်၊အရင်းတို့ကို ခုတ်ထွင်းလိုက်သကဲ့သို့၊ အာသဝေါတရား တို့ကို အရဟတ္တမဂ်တည်းဟူသော ပုဆိန်ဖြင့် ခုတ်ထွင်းနှုတ်ပယ်ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ‘အာသဝေါတို့၏၊ ကြာတောမိုးရေ၊ ကွာလျော ကြွေသကဲ့သို့’ ဆိုတဲ့ စကားလုံး ဥပမာကို သတိထားမိရဲ့လား။

ကြာတောမှာ မိုးရွာပေမယ့် ကြာဖတ်မှာ ရေမတင်ဘူး မဟုတ်လား။ အဲဒီလိုပဲ ... ‘ခီဏာသဝါ’-ရဟန္တာကိုယ်တော် မြတ်ကြီး များ ရဲ့သန္တာန်မှာ ကိလေသာမိုး မတွယ်ကပ် မတင်နိုင်တာကို ကိုးဆောင်တိုက် ဆရာတော်ကြီးကဖွင့်ဆိုထားတာဘယ်လောက်ကောင်းသလဲ”

“ ‘ခီဏာ’ ဆိုတာ ‘ကုန်ဆုံးခြင်း၊ ဆိတ်သုဉ်းခြင်း။ ‘အာသဝေါ’ ဆိုတာ ‘အာသဝေါတရား’။ ဒီတော့ ‘အာသဝေါတရားတို့မှ ကုန်ဆုံးအပ်သော ချုပ်ငြိမ်းအပ်သော၊ ဆိတ်သုဉ်းအပ်သော၊ နိဗ္ဗာန်သို့ မျက်မှောက်ပြုပြီးအပ်သော ရဟန္တာ အရှင်မြတ်များပေါ့။ တို့ ဘုရားရှိခိုးထဲမှာ ပါတယ်လေ။ အာသဝေါတရား ၄ ပါးတို့မှ ကင်းရှာကုန်ရာ၊ ချုပ်ရာ၊ငြိမ်းရာ ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို ရပါလို၏’ - အဲသလို ဆိုတယ် မဟုတ်လား။

‘အာသဝေါ’ဆိုတဲ့ ပါဠိက (အညစ်အကြေးများ) ယိုစီးခြင်း’ တဲ့။ အာသဝေါတရား ၄ ပါးရှိတယ်လေ။

- (၁) ကာမာသဝါ
- (၂) ဘဝါသဝါ
- (၃) ဒိဋ္ဌာသဝါ
- (၄) အဝိဇ္ဇာသဝါ တို့ပေါ့။

မဂ်တရားဟူသော ပုဆိန်ဖြင့် ကိလေသာတည်းဟူသော သစ်ပင် အငုတ်,အရင်းတို့ကို ခုတ်ထွင် ပယ်ဖျက်ပြီးသောကြောင့် ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့ဟာ နောင်ဘဝဟူ၍ ဖြစ်တော့မည့် ကုသိုလ်ကံအသစ်, အကုသိုလ်ကံအသစ်လည်း နည်းနည်းလေးမှ မရှိ။

ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားကို ရဟန္တာများက ပူဇော်ကြတာ, ပြုစု လုပ်ကျွေးတော်မူကြတာတွေဟာ ကုသိုလ်ကံအသစ်တွေ ဖြစ်မလာ ဘူးလား လို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ အဲဒါကို သပြေကန်ဆရာတော် က ဖွင့်ဆို,ရှင်းပြထားပါတယ်။

ရဟန္တာများသည် မြတ်စွာဘုရားကို ပူဇော်ခြင်း၊ ဒါနပြုခြင်း စသည်,စသည် ကောင်းမှုတို့ကို ပြုကြသည့်တိုင်အောင် ထိုကောင်းမှု တို့၌ နောင်ဘဝကိုဖြစ်စေသောဓာတ်သတ္တိမရှိ။ ကံအဖြစ်သို့မရောက် တော့ဘဲ။ ကရဏမတ္တကြိယာ (ပြုရုံမျှသာ၊ ဘာအကျိုးမှ မဖြစ်စေ တတ်သော ပြုလုပ်ခြင်း) ဟု ခေါ်ဆိုရပါသတဲ့။

ဆိုလိုတာက အမြစ်ပြတ်ပြီးတဲ့ သစ်ပင်တို့ဟာ အပွင့်,အသီး ရယ်လို့ မဖြစ်တော့ဘဲ မျိုးဗီဇတုံးသွားဘိသကဲ့သို့၊ တဏှာ မရှိတော့ ပြီဖြစ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ကောင်းမှုများဟာလည်း နောင်ဘဝအသစ်ကို ဖြစ်စေမည့် ကံအသစ်ကို မဖြစ်စေတော့ပါဘူး-တဲ့။ ဒါ့ကြောင့် ‘နဝ နတ္ထိ သမ္ဘဝံ- (ရဟန္တာများသည်) အသစ်ကံ များလည်း ထင်ရှားစွာ မရှိတော့’ ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရားက ဟောကြားတော်မူခဲ့ကြောင်း ဆရာ တော်က ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

‘နောင်ဖြစ်လာမယ် ဆိုတဲ့ ဘဝကို နှစ်သက်,တွယ်တာတဲ့ စိတ် မရှိတော့လို့ နောင်ဘဝကိုလည်း မမျှော်မှန်းဘူး။ မက်မောခြင်းလည်း မရှိတော့ဘူး။ ... တဲ့။

အေး၊ ‘အဲဒီမှာ ကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံ ဆိုတဲ့ ကံ ၂ မျိုး စလုံးဟာ နောင်ဘဝရယ်လို့ ဖြစ်လာမယ့် အကြောင်း ဇာစ်မြစ်

သဘောတရားတွေ ဖြစ်တယ်။ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်ကြီးများမှာတော့ အကျိုးပေးစရာနောင်ဘဝရယ်လို့မရှိတော့တဲ့အတွက် ထို ကံ ၂ မျိုး စလုံး မပေါ်နိုင်တော့ပါဘူး... တဲ့။

ဘဝဆိုတာ တို့လို အန္တပုထုဇဉ်တွေကသာ မက်မောကြတာကွ။ ဘယ်လောက် မက်မောသလဲဆိုတာ မင်းကြည့်။

ဘဝမှာ အစစအရာရာ ပြည့်စုံနေတဲ့ လူမျိုးတွေကို မဆိုထားနဲ့။ အစာရေစာ ပြတ်လပ်ပြီး ထမင်းငတ်နေတဲ့ဆင်းရဲသားတွေကလည်း ကိုယ့်ဘဝလေးကိုတော့ မက်နေသေးတာပဲ။ ခြေပြတ်၊ လက်ပြတ် ဒုက္ခိတတွေလည်း ကိုယ့်ဘဝကိုတော့မက်နေသေးတာပဲ။ နာလန်မထူ နိုင်တဲ့ လူမမာတွေ၊ ကုဋ္ဌနူနာ စွဲနေတဲ့ ရောဂါသည် တွေ။ အဲသလို မျှော်လင့်ချက် မရှိတော့တဲ့ လူမျိုးတွေကလည်း ကိုယ့် ဘဝလေးကို မက်နေသေးတာပဲ။ သေမလား မေးကြည့်။ မသေချင်ကြဘူး။ မလွဲ မသွေ သေရတော့မယ် ဆိုရင်တောင် နောင်ဘဝကို ဆုတောင်းလိုက် ကြသေးတယ်။ အဲဒီသဘောမျိုးဟာ သံသရာ အဆက်ဆက်က ပါလာတဲ့ တဏှာကြောင့်ပါပဲ .. တဲ့။ အဲဒီ တဏှာ ပယ်ဖြတ်ပြီးတဲ့ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်များကတော့ ယခု ဘဝ ကုန်ဆုံးမှာကိုလည်း မကြောက်တော့ဘူး။ နောင်ဘဝလည်း မမက်တော့ဘူး။

ဒါကြောင့် 'အာယတိကေ ဘဝသ္မိံ၊ ဝိရတ္တ စိတ္တာ' ဆိုတဲ့ ဘုရား ဟော ပါဠိကို သပြေကန်ဆရာတော်က ကိုးကားပြီး ပြထားတယ်။ အဓိပ္ပာယ်က - နောင် ဘဝအသစ်ဝယ် တွယ်တာသော စိတ် မရှိက နောင်ဘဝအသစ်မလိုချင်ကြတော့ဘူး။

ဘဝတိုင်းဘဝတိုင်းဟာ ဒုက္ခသစ္စာ-ဆိုတာကို သိတော်မူပြီးကြ ပြီလေ။ 'ဇာတိပိ ဒုက္ခံ' လို့ ဓမ္မစကြာမှာ ဟောတော်မူထားတယ် မဟုတ်လား။ အဲဒီဒုက္ခသစ္စာကိုကြောက်လို့ ဒုက္ခသစ္စာ၏ အကြောင်း ရင်း ဖြစ်တဲ့ သမုဒယ သစ္စာတဏှာကို ပယ်ဖြတ်တော်မူကြတယ်။

ဘယ်လို ပယ်ဖျက်သလဲ၊ မြေကြီးနဲ့ မျိုးစေ့ရှိရင် အပင်ပေါက်
လာတတ်တဲ့ သဘာဝ ဥပမာအတိုင်း အဲဒီကိလေသာ တဏှာဆိုတဲ့
မျိုးစေ့တွေကို မီးနဲ့ ဖုတ်ပစ်လိုက်တယ်၊ ရေနဲ့ ပြုတ်ပစ် လိုက်တယ်၊
ဗီဇ တုံးအောင် လုပ်ပစ်လိုက်ကြတယ်၊ ဒါကြောင့် ကိုးဆောင်တိုက်
ဆရာတော်က ‘မျိုးသီးလုံးကို မီးအုံးသောပုံ၊ ပြုတ်သောပုံကဲ့သို့ ကုန်
ပြီးသော ပဋိသန္ဓေမျိုးစေ့ရှိတော်မူကုန်၏’ လို့ ဖွင့်ဆိုတော်မူထား
တာပေါ့။

ဘုရားမှအစ ရဟန္တာအရှင်မြတ်များဟာ ခန္ဓာဝန်ကို ထမ်းဆောင်
နေသမျှ အချိန်ကာလတို့မှာလည်း သ ဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ကို ရရှိ
တော်မူနေကြတယ်။ ခန္ဓာဝန်ချပြီးတဲ့ နောက်မှာတော့ အနုပါဒိသေ
သ ကြွင်းကျန်မှုမရှိသောနိဗ္ဗာန်ကို ဆိုက်ရောက်တော် မူကြပါတယ်
တဲ့။

အနုပါဒိသေသ-နိဗ္ဗာန်ကိုရည်မှန်းပြီးတော့ ဆီမီးများငြိမ်းသွား
တာနဲ့ ဥပမာ ပေးပါတယ်။ မီးစာကုန် ဆီခန်းလို့ ဆီမီးများ ငြိမ်းသွား
တဲ့အခါ မီးတောက်ဟာ ဘယ်ပျောက်ပြီး ဘယ်ရောက် သွားတယ်လို့
ပြောနိုင်စရာ မရှိသလို ချုပ်ငြိမ်းသွားတာမျိုးကို ပြောတာပါ။

ဒါကြောင့်-

‘ထိန်တပြောင်ပြောင်၊ ရိန်ရောင် ညီးညီး၊ ဤဆီမီးသည် သွားရာ
မမြင်၊ ဤတွင် ပျောက်ပြေ၊ ငြိမ်းသေလေသကဲ့သို့’ - လို့ ဆိုထား
တာပေါ့။

‘ဆီနဲ့မီးစာကရပ်သဘော။ မီးတောက်ကလေးက နာမ်သဘော’
လို့မှတ်ရလိမ့်မယ် ထင်တယ်။

ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတယ်ဆိုရင် ရုပ်ရော၊ နာမ်ရော ချုပ်ငြိမ်းသွားတာကိုး
ကွဲ့။

အဲဒီလို ရုပ်၊ နာမ် ၂ ပါးလုံး ချုပ်ငြိမ်းသွားတာကို တို့တစ်တွေ

က ချမ်းသာခြင်း အစစ်လို့ တကယ် မသိကြပါဘူး။ နှလုံးသည်းပွတ် ထဲကကို မသိဘူး၊ စွဲစွဲမြဲမြဲ ကို မသိဘူး ...

ဒါကြောင့် သပြေကန်ဆရာတော်က သို့ကလို ဆိုထားတယ်လေ ‘သမုဒယကုန်သဖြင့် ရုပ်,နာမ်,ခန္ဓာ တို့၏ချုပ်ငြိမ်းမှု ပြီး နေသည့် အဖြစ်၊ အနုပါဒါ- ပရိနိဗ္ဗာန်ဖြင့် ရုပ်,နာမ်,ခန္ဓာ တို့မှ လုံးဝကင်းလွတ်သည့် အဖြစ်မျိုးတို့မှာ ဂမ္ဘီရ(နက်နဲသည်)။ အပ္ပမေယျ (မနှိုင်းယှဉ်နိုင်)။ ဒုပ္ပရိယောဂါဟ (သက်ဝင်ဖို့ ခဲယဉ်းသည်) -ဟု ဆိုရာ နိရောဓကို ကိုယ်တွေ့ မရှိ၊ မသိ,နားမလည် သူများကား ထိုအခြေအနေမျိုးကို အသိရောက်ဖို့ ဝေးစွ၊ ခန့်မှန်း ရုံပင် မလွယ်လှ။ နိရောဓကို ကိုယ်တွေ့ ဆိုက်သိပြီး သူတို့သာ နားလည်ရာ၏။’ - တဲ့။

သဘောကတော့ ပိဋကတ်သုံးပုံ အကုန်တတ်မြောက်နေသူ တစ်ဦးကို ဘာမှမသိတဲ့လူတစ်ဦးကဘယ်လိုမှအကဲမခတ်နားမလည် နိုင်ရှာသလိုပေါ့ကွယ်။ တကယ်လို့ ကြံစည်,တွေးတောနိုင်သူ ဖြစ် တယ်ထားဦး။ ပိဋကတ်သုံးပုံတတ်ကျွမ်းပြီးပုဂ္ဂိုလ်နည်းတူ ဉာဏ် ရည်မီအောင် စနစ်တကျ တွေးတောမှာ မဟုတ်ဘူး။ ‘တောင် တောင် အီအီ’, ‘ထင်ရာမြင်ရာ’, ‘ဆင်ကန်း တောတိုး’ အတွေးမျိုးသာ ဖြစ်လာ မှာပေါ့၊ ဒါကြောင့် တို့လို ဝေနေယျတွေက ရဟန္တာသံဃာတော်များ မှာသာရှိတဲ့ နိရောဓသစ္စာရဲ့ သန္တိသူခကို လိုချင်ရကောင်းမှန်း မသိ ဘူး။ နှစ်သက်ရကောင်းမှန်းမသိဘူး။ မိမိရဲ့သန္တာန်မှာ ဆိုက်ရောက် လာအောင် ကျင့်ကြံ, ကြိုးစားရမှန်း မသိဘူး။

‘သဗ္ဗာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်’ မှ ကောက်နုတ်ချက်ကို ဆရာတော် က သို့ကလို ညွှန်းထားတော်မူပါတယ် ...

‘နိဗ္ဗာနဓာတ်၊ မမြင်တတ်သည့်၊ နတ်နှင့်တကွ၊တစ်လောက လုံးသည်၊ ဤရုပ်သဒ္ဓါ၊ စသည့်အာရုံ၊ ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ ချမ်းသာ

ဟုပင်၊ အမြင်မှားလတ်၊ သမုတ်အပ်ကုန်၏။ အကြင် နိဗ္ဗာန်
ဓာတ်တရားမြတ်၌၊ ထိုဝတ္ထုအာရုံ၊ ကာမဂုဏ်သည်၊ လုံးဝ ရုပ်
သိမ်း၊ ချုပ်ငြိမ်းကြရကုန်၏။ အငြိမ်းဓာတ်မှန်၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို
မူ၊ တဏှာပူးဝင်၊ ပုထုဇဉ်ဟု၊ ဉာဏ်မြင်ကင်းသူ၊ ထိုနတ်၊ လူ
တို့သည်၊ ကြောက်ဖွယ်ရာမြင်၊ ကောင်းမထင်ဘဲ၊ တွင်တွင် ရှုတ်
ချ၊ ဒုက္ခ ဟု သမုတ်အပ်ပေသတည်း။

ဥပါဒါန်နယ်၊ တွယ်ရာအကြောင်း၊ ခန္ဓာငါးပါး အပေါင်း
၏၊ လုံးဝရုပ်သိမ်း၊ ချုပ်ငြိမ်းရာမှန်၊ မြတ်နိဗ္ဗာန်ကို၊ ချမ်းသာ
အစစ်၊ ဧကန်ဖြစ်၏ ဟူ၍၊ သန့်ရှင်းဖြူစင်၊ အရိယာ အရှင်တို့
သည် ကိုယ်တွေ့ဆိုက်ထိ၊ သိအပ်ပေပြီ။

နတ်၊ လူ သာမန်၊ မမြင်တန်သည့်၊ နိဗ္ဗာန်တရားမြတ် ဤ
အငြိမ်းဓာတ်ကို၊ မဂ်သိ၊ ဖိုလ်သိ၊ အမြင်ရှိလာ၊ အရိယာ အရှင်
မြတ်တို့ အဖို့၊ ကိလေသာဟု၊ သလာတွေ့ဖုံး၊ တစ်လောက လုံး
နှင့်၊ အမြင်နှစ်ဝ၊ ယှဉ်မရဘဲ၊ လုံးဝဆန့်ကျင်၊ ပြောင်းပြန်ပင်၊
အမှားအမှန်၊ မြင်ဟန်ယူဆ၊ မတူမျှချေ၊ ဖြစ်ရပေသတည်း။

... တဲ့။ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်ကြီးရဲ့ ဆန္ဒကတော့ အဲဒီမောဟ
အဝိဇ္ဇာတွေကို ပယ်ပြီးတော့ ရဟန္တာ သံဃာတော်များရဲ့ အမြတ်
ဆုံးသော ချမ်းသာကို သိစေချင်၊ မြင်စေချင်၊ ဆိုက်ရောက် ကြစေချင်
တဲ့အတွက် သံဃာ့ဂုဏ်ကို ချီးမွမ်း၊ ထုတ်ဖော်၊ ဟောတော်မူခြင်း
ဖြစ်ပါ တယ်။ အဲဒီချမ်းသာခြင်းဟာ မဖောက်မပြန်၊ ဘယ်လောက်
မှန် ကန်သလဲ-ဆိုတာကို သစ္စာစကားနဲ့တောင် မြှက်ကြားတော်မူပါ
တယ်။ ဘယ်လိုမြှက်ကြားသလဲ။

‘ဤမှန်ကန်သော သစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါများ ချမ်းသာ
ကြပါစေ’ - တဲ့”

“ကဲ ... ဒီကနေ့တော့ ‘ရတနသုတ်’ ကို နိဂုံးချုပ်ကြစို့ရဲ့။”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘာဘ”

“မနေ့ကအထိ တို့ပြောခဲ့တာဟာ ပရိတ်အမွမ်းကလွဲရင် မြတ်စွာ ဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ ဗုဒ္ဓဝစနဂါထာများ ဖြစ်တယ်။ ဒီကနေ့ ဆက်ပြောရမယ့် နိဂုံးဂါထာ ၃ ပုဒ်ကတော့ သိကြားမင်္ဂလာ၊ ထောက်ခံ ချီးကျူး သစ္စာဆိုတဲ့ စကားများသာ ဖြစ်တယ်”

“သိကြားမင်းက ဘာဖြစ်လို့ ဒီလို သစ္စာဆိုရတာလဲ ဘာဘ၊ အခြားသော ပရိတ်တော်တွေမှာ သိကြားမင်းက သစ္စာဆိုတာ မတွေ့မိပါဘူး”

“အေး ... ဘာဖြစ်လို့ သစ္စာဆိုရတဲ့ အကြောင်း ပြောရမယ်ဆိုရင် ‘ရတနသုတ်’ ရဲ့ နိဒါန်းကိုကြည့်ပါ။

‘ယာနီဓ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ၊

ဘုမ္မာနိဝါ ယာနိဝ အန္တလိက္ခေ’ အစရှိတဲ့ ဂါထာ နှစ်ပုဒ်ပဲ။

အဓိပ္ပာယ်က ‘ငါဘုရား ယခု တရားဟောရာသို့ ဘုမ္မစိုးနတ်ကြီးများ၊ အာကာသစိုး နတ်ကြီးများ၊ ဗြဟ္မာ့ကြီးများ၊ ညီညာဖျဖျ စည်းဝေးလာကြကုန်၏။ ထိုထို နတ်ကြီးများတို့သည် ငါဘုရား၏ တရားတော်ကို ဂရုမိဗ္ဗထား၍ နာကြားကြကုန်လော့။ ထိုသို့ နာကြား ပြီးသည့်နောက်(ဝေသာလီပြည်သူ့ပြည်သား)သတ္တဝါများအား သနား၊

ချစ်ခင်၍ အန္တရာယ်တို့မှ ကင်းဝေးအောင် စောင့်ရှောက်ကြ ပါကုန်လော့' ဆိုတဲ့ အမိန့်တော်ကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ မင်း မှတ်မိတယ် မဟုတ်လား”

“ဟုတ်ကဲ့ ဘဘ၊ ကျွန်တော် မှတ်မိပါတယ်”

“မြတ်စွာဘုရားက နတ်၊ သိကြား၊ ဗြဟ္မာတို့အား အဲသလို နှုတ်ဆက် တိုက်တွန်းတော်မူပြီးသည့်နောက်မှ

‘ယံကိဉ္စိ ဝိတ္တံ ဣဝေါ ဟုရုံဝါ၊

သဂ္ဂေသုဝါ ယံ ရတနံ ပဏီတံ။

န နော သမံ အတ္ထိ တထာဂတေန၊

ဣဒမ္မိ ဗုဒ္ဓေ ရတနံ ပဏီတံ၊

ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။’

..လို့ ဟောတော်မူတယ်။ အဓိပ္ပာယ်ကတော့ တို့ ပြောခဲ့ပြီပဲ။ ‘ရတနာ့ ရတနာတို့တွင် ဗုဒ္ဓရတနာ၊ ဓမ္မရတနာ၊ သံဃာ့ရတနာ၊ ဤရတနာ သုံးပါးသာလျှင် လောကီ၊ လောကုတ္တရာ ရတနာအစစ်ကြီး များ ဖြစ်ပါတယ်။ ဤမှန်ကန်သော သစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါများ ချမ်းသာကြပါစေ’ လို့ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် သစ္စာဆိုမြွက်တော်မူတာဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ဂါထာပေါင်းက ၁၅ ပုဒ် ရှိတယ်။ နောက်ဆုံး ဂါထာက ‘ဗိဏံ ပုရာဏံ နဝ နတ္ထိ သမ္ဘဝံ’ဆိုတဲ့ သံဃာ့ဂုဏ်တော်၊ ကျေးဇူးတော် အထိပေါ့ကွာ”

“နေပါဦး ဘဘရဲ့၊ ကျွန်တော် ကြားဖောက်ပြီး တစ်ခုလောက် မေးစမ်းပါရစေ။ အခုန ဘဘပြောတယ်လေ။ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင်က သစ္စာဆိုမြွက်တော်မူတာ ဖြစ်တယ်တဲ့။ အဲဒီသဘောက မိမိကိုယ်တော်တိုင်ရဲ့ ဂုဏ်တော်၊ ကျေးဇူးတော်တွေကို ဖော်ပြပြီး သစ္စာဆိုတော်မူတဲ့ သဘောလား”

“အလား .. လား ... လား။ မင်းမေးတဲ့မေးခွန်းက ကောင်းလိုက်

တာကွယ်။ မင်းဒီလိုမမေးရင် ငါဖြေဖို့ သတိရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီလိုကွဲ့... ဒီလို ... ။ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကြီးက သစ္စာဆိုမြှောက်တော်မူလိုက်တာဟာလေ။ ကိုယ်တော်တိုင် မိမိတစ်ပါးတည်းရဲ့ ဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော်တို့ကို ဖော်ပြ၊ မိန့်ဟတော်မူလိုက်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဂင်္ဂါဝါဠု သံစုမက ပွင့်တော်မူကြကုန်သော အနန္တ၊ အနန္တဘုရားရှင်တို့၏ ဂုဏ်တော်ကျေးဇူးတော်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ထိုဘုရားရှင်၊ ဘုရားရှင်တို့၏ သုံးသပ်ဆင်ခြင်အမှန်မြင်တော်မူခဲ့ကြသော တစ်ခုတည်းသောပရမတ္ထတရားတော်၊ဂုဏ်တော်၊ကျေးဇူးတော်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ထိုတရားတော်၏ အမြိုက် အရသာကို ခံစား၊ ကျင့်ကြံ၊ အားထုတ်တော်မူပြီး၍ အရိယာစင်စစ် ဖြစ်တော်မူခဲ့ကြရသောသံဃာတော်တို့၏ဂုဏ်တော်၊ကျေးဇူးတော်တို့ကိုလည်းကောင်း။

အဲဒီ ရတနာသုံးပါးရဲ့ ဂုဏ်တော်တွေကို ယခု ငါတို့ရဲ့ ဂေါတမ နွယ်ဖွား မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင်ကဖော်ထုတ်၊ချီးကျူး၍ သစ္စာဆိုတော်မူလိုက်တာ ဖြစ်ပါသတဲ့။ ဒါ့ကြောင့် ယခု ‘ရတနသုတ်’ ကို ဟောတော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားက ဂင်္ဂါဝါဠု သံစုအတူ လွန်တော်မူကြသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏ဂုဏ်တော်၊ကျေးဇူးတော်တို့ကို မြှောက်ဆိုတော်မူခြင်းဖြစ်တာကြောင့်၊ ပရိတ်ကြီး ၁၁ သုတ်တွင် တန်ခိုး အာနိသင် အလွန်ထက်မြက်၊ စူးလှကြောင်း ဆရာ့ဆရာတို့၏ သြဝါဒကို နာခံ မှတ်သားခဲ့ရဖူးပါတယ်ဗျာ .. ။ မင်းမေးလိုက်တာကို ကျေးဇူးတောင် တင်ရပါသေးတယ်”

“သိကြားမင်းက သစ္စာဆိုတာကို ပြောပါဦး ဘဘ”

“အေး ... အခုနက ပြောခဲ့တယ်လေ၊ မြတ်စွာဘုရားက နတ်၊ သိကြား၊ ဗြဟ္မာတို့အား သတ္တဝါတို့ အပေါ်မှာ မေတ္တာထား၍ သနားကူညီ စောင့်ရှောက်ကြပါလို့ တိုက်တွန်းတော်မူတဲ့ စကား မှတ်မိတယ် မဟုတ်လား”

“မှတ်မိပါတယ် ဘာဘ ”

“အေး ... အဲဒီလို တိုက်တွန်းတော်မူလိုက်တဲ့ ဗုဒ္ဓအမိန့်တော်ကို ရိုသေ,နာခံသောအားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တရားတော်အဆုံးမှာ သိကြားမင်းကိုယ်တိုင်က ‘ယာနီဓ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ’ အစရှိတဲ့ သုံးဂါထာကို ရွတ်ဆိုပြီး သစ္စာပြုလိုက်တာဖြစ်တယ် ...

အဓိပ္ပာယ်က ‘ယခုမြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး ဟောတော်မူလိုက်တဲ့အတိုင်း ရတနာ, ရတနာတို့တွင် ဗုဒ္ဓရတနာ, ဓမ္မရတနာ, သံဃာ့ရတနာ တို့သည်သာလျှင် အမြတ်ဆုံး ရတနာ များဖြစ်ကြပါကုန်၏။ ဤမှန်ကန်သော သစ္စာစကားကြောင့် သတ္တဝါအများ ချမ်းသာကြပါစေသတည်း’ ပေါ့။

ကဲ...ဒီတော့ မြင်းခြံ ကိုးဆောင်တိုက် ဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ အနက်မြန်မာပြန်ကို ဖတ်ရှုလိုက်ကြပါစို့ရဲ့။”

“ဘုမ္မာနိ=ဗိမာန်ဘုံဆောင်၊ ဂုဏ်ရောင်ကျက်သရေ၊ ဘုန်းမိုးစွေလျက်၊ မြေဌ်တည်ကုန်သော။ ယာနိဘူတာနိဝါ= အကြင်ဘုမ္မစိုး၊ ရက္ခစိုး၊ တန်ခိုးကြီးမြတ်၊ စတုမဟာရာဇ် တာဝတိံသာစသော နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ အန္တလိက္ခေ= တန်ခိုး ဂုဏ်ရောင်၊ ဘုံဆောင်ကွန့်ဝဲ၊ ပန်းဆိုင်းဆွဲသကဲ့သို့၊ လွန်ကဲလှူဒါန၊ ကောင်းကင်ရပ်ဌ်။ ဌိတာနိ= အာဏာလွမ်းမိုး၊ အုပ်စိုး တည်နေကြကုန်သော။ ယာနိ ဘူတာနိဝါ= အကြင်ယာမာ အစ၊ အကနိဌအဆုံး၊ ပေါင်းရုံးများစွာ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့သည်လည်းကောင်း။ ဣဓ=ဤပရိတ်တော်မြတ်၊ ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်ရာ အရပ်သို့။ သမာဂတာနိ=အညီအညာ စည်းဝေးလာကြကုန်၏။ တေမယံ= ထိုသို့ညီညာ၊ ရောက်လာသမျှ၊ ဂါရဝညွတ်ပျောင်း၊ အကျွန်ုပ်နတ်အပေါင်းတို့သည်။ တထာဂတံ=ရှေးရှေးသခင်၊ နောင်တော်ရှင်တို့ကဲ့သို့၊ အစဉ်သဖြင့် လာခြင်းကောင်းတော်မူသော။ ဒေဝ

မနုဿ-ပူဇိတံ=ဗြဟ္မာ,နတ်,လူ၊ သုံးဘုံသူတို့၊ ကြည်ဖြူ ကော်
 ရော်၊ ရှိခိုး ပူဇော်အပ်သော။ ဗုဒ္ဓံ=သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို
 ပိုင်းခြား ကုန်စင်၊ ကိုယ်တော်တိုင်မြင်ပြီး၍၊ အကြင် နတ်,လူ၊
 သုံးဘုံသူတို့အားလည်း၊ နယူပဒေ၊ မူသေ ပေးအပ်၊ သိစေတော်မူ
 တတ်သော၊ နှစ်ရပ်ထုတ်ပြု၊ ပုဒ် ဝစနကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓနာမံ ရွှေဘွဲ့,တော်
 ခံယူအပ်သော သယမ္ပူ ထွတ်ထား၊ အစိန္တေယျ မြတ်စွာဘုရားကို။
 နမဿာမ= ရှိသေ, မြတ်နိုး၊ လက်စုံမိုး၍၊ ရှိခိုးပူဇော်ကြပါကုန်
 ၏။ တေန=ထိုသို့၊ ရှိခိုးပူဇော် ကြသော ပဏာမ စေတနာ၏။
 မဟာနဘော်၊ ဂုဏ် တေဇော်ကြောင့်။ ပါဏိနံ=သတ္တဝါတို့အား။
 သုဝတ္ထိ=ဘေးရန်ဟူ၍၊ မြူငွေ,မသန်း၊ ကျန်းမာချမ်းသာခြင်း
 သည်။ ဟောတု = ဖြစ်ပါစေသတည်း။

ဘုမ္မာနိ=ဗိမာန်ဘုံဆောင်၊ ဂုဏ်ရောင် ကျက်သရေ၊ ဘုန်းမိုး
 စွေလျက်၊ မြေ၌ တည်ကုန်သော။ ယာနိဘူတာနိဝါ=အကြင်
 ဘုမ္မစိုး,ရုက္ခစိုး၊ တန်ခိုးကြီးမြတ်၊ စတုမဟာရာဇ် တာဝတိံသာ
 စသော နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ အန္တလိက္ခေ=တန်ခိုးဂုဏ်
 ရောင်၊ ဘုံဆောင်ကွန်,ဝဲ၊ ပန်းဆိုင်ဆွဲသကဲ့သို့၊ လွန်ကဲဣဒ္ဓိပါဒ်၊
 ကောင်းကင်ရပ်၌။ ဌိတာနိ=အာဏာလွှမ်းမိုး၊ အုပ်စိုးတည်ကုန်
 သော။ ယာနိဘူတာနိဝါ=အကြင်ယာမာအစ၊ အကနိဋ္ဌအဆုံး၊
 ပေါင်းရုံများစွာ၊ နတ်,ဗြဟ္မာတို့သည်လည်းကောင်း။ ဣဓ=ဤ
 ပရိတ်တော်မြတ်၊ ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်ရာ အရပ်သို့။ သမာဂတာ
 နိ=အညီအညွှာ၊ စည်းဝေး လာကြကုန်၏။ တေမယံ= ထိုသို့
 ညီညွှာ၊ ရောက်လာသမျှ၊ ဂါဝရ ညွတ်ပြောင်း၊ အကျွန်ုပ်နတ်
 အပေါင်းတို့သည်။ တထာဂတံ=ယုတ်မာ ဆိုး,ကောင်း၊ ကိလေ
 သာ အပေါင်းကို၊ ပြတ်တောင်း စင်ကြယ်၊ ပယ်သော အခြင်း
 အရာ အားဖြင့် ဖြစ်သော။ ဒေဝ-မနုဿ-ပူဇိတံ။ ဗြဟ္မာ, နတ်,

လူ၊ သုံးဘုံသူတို့၊ ကြည်ဖြူကော်ရော်၊ ရှိခိုးပူဇော်အပ်သော။ ဓမ္မ
 = မိမိဟူသော၊ ဖြူစင်ကုသိုလ်၊ တရားကိုလျှင်၊ ရိုသေသဖြင့်၊
 ကျင့်သောသူအား၊ ပါယ်လေးပါးသို့၊ မလားရအောင်၊ ဆောင်ယူ
 ပြီးလျှင်၊ ဝဋ်မှထွက်စေတတ်သော၊ မဂ်လေးတန်၊ ဖိုလ်လေး
 တန်၊ နိဗ္ဗာန် ပရိယတ်၊ ဆယ်ပါးသော တရားတော်မြတ်ကို။
 နမဿာမ = ရိုသေ၊ မြတ်နိုး၊ လက်စုံမိုး၍၊ ရှိခိုးပူဇော်ကြပါကုန်
 ၏။ တေန = ထိုသို့၊ ရှိခိုးပူဇော်ကြသော ပဏာမ စေတနာ၏၊
 မဟာနဘော်၊ ဂုဏ်တေဇော်ကြောင့်။ ပါဏိနံ = သတ္တဝါတို့အား။
 သုပတ္တိ = ဘေးရန်ဟူ၍၊ မြူငွေ၊ မသန်း၊ ကျန်းမာ ချမ်းသာ ခြင်း
 သည်။ ဟောတု = ဖြစ်ပါစေသတည်း။

ဘုမ္မာနိ = ဗိမာန်ဘုံဆောင်၊ ဂုဏ်ရောင် ကျက်သရေ၊ ဘုန်းမိုး
 စွေလျက်၊ မြေ၌ တည်ကုန်သော။ ယာနိဘူတာနိဝါ = အကြင်
 ဘုမ္မစိုး၊ ရက္ခစိုး၊ တန်ခိုးကြီးမြတ်၊ စတုမဟာရာဇ်၊ တာဝတိံသာ
 စသော နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ အန္တလိက္ခေ = တန်ခိုး ဂုဏ်
 ရောင်၊ ဘုံဆောင်ကွန်ဝဲ၊ ပန်းဆိုင်ဆွဲသကဲ့သို့၊ လွန်ကဲ လူဒွိ
 ပါဒ်၊ ကောင်းကင်ရပ်၌။ ဌိတာနိ = အာဏာလွှမ်းမိုး၊ အုပ်စိုး တည်
 နေကြကုန်သော။ ယာနိဘူတာနိဝါ = အကြင်ယာမ အစ၊ အက
 နိဌအဆုံး၊ ပေါင်းရုံးများစွာ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့သည်လည်းကောင်း။
 ဣဓ = ဤ ပရိတ်တော်မြတ်၊ ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်ရာအရပ်သို့။
 သမာဂတာနိ = အညီအညာ စည်းဝေး လာကြကုန်၏။ တေမယံ
 = ထိုသို့၊ ညီညာ ရောက်လာသမျှ၊ ဂါရဝညွတ်ပျောင်း၊ အကျွန်ုပ်
 နတ်အပေါင်းတို့သည်။ 'တထာဂတံ = ကိုယ်ကျိုးစီးပွား၊ လွန်
 ကြီးမားအောင်၊ တရားသဖြင့်၊ ကောင်းစွာ ကျင့်တော်မူပေသော။
 ဒေဝ-မနုဿ-ပူဇိတံ = ဗြဟ္မာ၊ နတ်၊ လူ၊ သုံးဘုံသူတို့၊ ကြည်ဖြူ
 ကော်ရော်၊ ရှိခိုးပူဇော်အပ်သော။ သံဃံ = ကံကြီး၊ ငယ်ကို၊ နှီးနွယ်

အတူ၊ ဆောင်တော်မူသော၊ အယူသီလ၊ တူညီမျှသော၊ ကလျာ
 ဏာ ပုထုဇဉ်၊ သံဃာတော် အရှင်နှင့်တကွ၊ သခင်ပရမတ်၊ မြတ်
 လှစွာတောင်း၊ အရိယာသံဃာတော်မြတ်အပေါင်းကို။နမဿာမ
 =ရိသေမြတ်နိုး၊ လက်စုံမိုး၍၊ ရှိခိုးပူဇော်ကြပါကုန်၏။ တေန=
 ထိုသို့၊ ရှိခိုးပူဇော် ကြသော ပဏာမ စေတနာ၏၊ မဟာနုဘော်၊
 ဂုဏ်တေဇော်ကြောင့်။ ပါဏိနံ=သတ္တဝါတို့အား။ သုဝတ္ထိ= ဘေး
 ရန်ဟူ၍၊ မြူငွေ၊ မသမ်း၊ ကျန်းမာ ချမ်းသာခြင်းသည်။ ဟောတု
 = ဖြစ်ပါစေသတည်း။

ကဲ.. အဲဒီနောက်တော့ ဆရာတော်ကြီးရဲ့ နိဂုံးအဘော်ကို
 နာခံဖို့သာ ကျန်ပါတော့တယ်။ ပရိတ်တော်တို့ရဲ့ အစမှာ သက်ဆိုင်
 ရာ ပရိတ်တော်ရဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးမွမ်းထားသကဲ့သို့၊ ကိုးဆောင်
 တို့က ဆရာတော်ဘုရားကြီးက နိဂုံးအမွမ်း ရေးသားတော်မူလေ့ရှိ
 တာကို ဖတ်ရှုကြည့်ညိုလိုက်ပါဦးကွယ်”

“ယံကိဉ်-ခယံ-ယံဗုဒ္ဓံ-ယေပုဂ်၊
 ယေသုပံ-ယထိန်-ယေရိ-သဟာ။
 ကိဉ္ဇာ-ဝနပံ-ဝရေ-ဒီဏံ၊
 ဝန္တာမိ သိရသာ မဟံ။

‘အခံမူလ၊ ယာနီခနင့်၊ အာသီသဝတ်၊ ယွင်းမရွတ်ဘဲ၊ ရွတ်
 ဖတ်ကြလေ၊ ကပ်သုံးထွေကို၊ ဝေသာလီတွင်၊ နိဒါန်း တင်တိုင်း၊
 အလျင်စောစွာ၊ ကင်းစေပါလိမ့်၊ ကမ္မဝါသော၊ ပဗ္ဗာသောဟု၊ နယော
 ပဒေသ၊ နေမကျအောင်၊ ဖွေဆစမ်းဝါး၊ မဆန်းဖြားလျှင်၊ ဘုရားရှင်
 ပင်၊ စီရင်ခမ္မစက်၊ ရွှေနှုတ် ထွက်တတ်၊ ထက်မြတ်ပုံရည်၊ ခုံအတည်
 ကို၊ ယုံကြည်သူတို့၊ ဂုဏ်ရည်ညိုလိမ့်။

ထို့ကြောင့် အန္တရာယ်၊စင်ကြယ်လိုသူ၊ များရှင်လူတို့၊ အတုမရ၊
 ဂုဏ်ပေါင်းပြသား၊ ရတနသုတ်ခေါ်၊ ပရိတ်တော်ကို၊ ပူဇော်မြတ်နိုး၊

ယုံကြည်ကိုး၍၊ ရိုးရိုးရွတ်၊ နာ စေကုန်သောဝံ။' ...”

“မောင်လှအေးရေး၊ ဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ နိဂုံးအာသီသ လင်္ကာ မှာ ရတနသုတ်ပါ ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်၊ ဓမ္မဂုဏ်တော်၊ သံဃာ့ ဂုဏ်တော် စာပိုဒ်ကို မမေ့နိုင်အောင် ‘အစီအစဉ်’လေး လုပ်ပေးထားတာကို သတိပြုမိရဲ့လား။

(၁) ‘ယံကိဉ်’ - ဆိုတာက ‘ယံကိဉ္စိ ဝိတ္တံ ဣဝေါ ဟုရံ ဝါ’ - အပိုဒ်ကို ဖော်ပြထားတာဖြစ်တယ်။

ထို့နည်းလည်းကောင်း

- (၂) ခယံ-က-ခယံ ဝိရာဂံ အမတံ ပဏီတံ။
- (၃) ယံဗုဒ္ဓံ-ယံဗုဒ္ဓသေဋ္ဌော ပရိဝဏ္ဏယီ သုစိ။
- (၄) ယေ ပုဂ်-ယေပုဂ္ဂလာ အဋ္ဌသတံ ပသဋ္ဌာ။
- (၅) ယေသုပ္-ယေ သုပ္ပယုတ္တာ မနသာ ဒဋ္ဌေန။
- (၆) ယထိန်-ယထိန္ဒခီလော ပထဝိဿိတော သိယာ။
- (၇) ယေရိ-ယေ အရိယ သစ္စာနိ ဝိဘာဝယန္တိ။
- (၈) သဟာ-‘သဟာဝဿ ဒဿန သမ္ပဒါယ’ ဆိုတဲ့ စာပိုဒ်နဲ့ ‘စတူဟ ပါယေဟိစ ဝိပ္ပမုတ္တော’ ဆိုတဲ့ စာနစ်ပိုဒ်ပဲ ...။
- (၉) ကိဉ္စာ-ကိဉ္စာပိသော ကမ္မကရောတိ ပါပကံ။
- (၁၀) ဝနပ်-ဝနပ္ပဂုဗ္ဗေ ယထာဖုဿိတဂ္ဂေ။
- (၁၁) ဝရော-ဝရော ဝရညူ ဝရဒေါ ဝရာဟာရော။
- (၁၂) ဝီဏံ-ဝီဏံ ပုရာဏံ နဝ နတ္ထိ သမ္ဘဝံ။

အဲဒီလို သင်္ကေတများနဲ့ မှတ်သားကြည့်ညှိ၊ ရွတ်ဆိုနိုင်အောင် အစီအစဉ်လေး လုပ်ပေးထားပါတယ်။ အဲဒီနောက် ‘ဘုရားကိုယ် တော် တိုင် သစ္စာဆိုထားတဲ့ ဓမ္မစက်ဖြစ်လို့ အခြားသော နည်းအထွေထွေ တို့ထက် တန်ခိုးစူးရှထက်မြက်တဲ့အကြောင်း၊ နှစ်နှစ်ကာကာ ယုံ

ကြည်သူများအဖို့ ဝေသာလီပြည်မှာ အန္တရာယ်ကင်းဝေးကြသလို အန္တရာယ်ကင်းကြပါလိမ့်မယ်၊ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားဖြင့် နေ့ည မခြား ရွတ်ပွားသရဇ္ဈာယ် ကြပါကုန်လော့’- ဟု အာသီသ ပြုတော် မူထားပါတယ် ...

ကဲ .. ဒီတော့၊ ‘ရတနသုတ်’ နိဂုံးကို တို့အဆုံးသတ်ကြစို့ရဲ့။”
“ဟုတ်ကဲ့ ဘာဘာ”

“အဆုံးသတ်ရမှာက ဒီလိုကွဲ့၊ တို့နှစ်ယောက်ရဲ့ စကားနိဒါန်းမှာ ပြောခဲ့တယ်လေ။ သစ္စာဆိုကြတဲ့အခါ မိမိပြောတဲ့ စကား ‘မှန်ကန်ပါတယ်’ လို့ ဘယ်ရွှေ ဘယ်မျှ အတိုင်းအတာအထိ ယုံကြည် လက်ခံထားပါသလဲ။ အသွေးထဲအသားထဲ နှလုံးသည်းပွတ်ထဲကပါတစ်တစ် ခွခွ ထစ်ထစ်ချချ ယုံကြည်ကြရမယ် ဆိုတာလေ။

ကိုယ့်စိတ်ကိုကိုယ်အသိဆုံးမို့ ဖုံးထားလို့ မရပါဘူး၊ ဟန်ဆောင်ထားလို့ မရပါဘူး။ တို့တစ်တွေရဲ့ အဆင့်အတန်း အနုအရင့် ဘယ်အဆင့်မှာ ရှိတယ် ဆိုတာကို သတိထားရအောင်၊ ကြိုးစားရအောင် သပြေကန်ဆရာတော်ဘုရားက ဟောဒီလို သြဝါဒပေးထားပါသေးတယ်။

‘သဒါ မာနံ ကရေ ဇာနံ၊
ရတနံ ရတနတ္ထယေ။
ကိံ အန္တော ရတနံ လဒ္ဓါ၊
ဝိဇာနေယျ အနဂ္ဂတံ။’

‘ရတနတ္ထယေ=တစ်ခေတ် တစ်ခါ၊ ကြုံခဲ့စွာလျှင်၊ ပေါ်လာ ထူးခြား၊ ရတနာမြတ်သုံးပါး၌။ ရတနံ= နှစ်သက်ဖွယ်စုံ၊ ဂုဏ်ရည်ဝင်းသစ်၊ ရတနာ၏အဖြစ်ကို။ ဇာနံ= တရားမှန်ပြင်၊ ဖန်ဖန် တင်လျက်၊ ဆင်ခြင်တွေးမိ၊ သိရှိသည်ဖြစ်၍။ မာနံ=သတိမလပ်၊ ပဋိပတ်ဖြင့် ပေးအပ် မယွင်း၊

လေးမြတ်ခြင်းကို။ သဒါကရေ=ဘယ်ခါမဆို၊ ရှင့်
အလိုလိုက်၊ စရိုက်မွေးကာ၊ ပြုကျင့်ရာ၏။ အန္တော= သန္တေ
ကပင်၊ မမြင်မစမ်း၊ စုံလုံးကန်းသူသည်။ ရတနံ= တန်ဖိုး
ထိုက်လျက်၊ နှစ်သက်ဖွယ်ရာ၊ ရတနာ ကောင်းကို။ လဒ္ဒါ=
အခွင့်သင့်က၊ ရလာသည် ရှိသော်။ အနဂ္ဂတံ= အဖိုးကန်
သတ်၊ မပြတ်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ကိဝိဇာနေယျ= ရေး
ရေးမျှပင် မမြင်မရှိ အဘယ်မှာ သိနိုင်ပါအံ့နည်း။’

... ဟုတ်ပြီလား။ မင်းသဘောပေါက်ပါတယ်နော်”

“ကျွန်တော် သဘောပေါက်ပါပြီ ဘာ”

“ကဲ ဒါဖြင့် နိဂုံးရဲ့ နိဂုံးအနေနဲ့ ကျေးဇူးရှင် ‘ဝေဘူ ဆရာတော်
ဘုရားကြီး’ ရဲ့ အတိုဆုံးသော ဆုံးမစကားကို မှတ်ထားကြရအောင်
‘ကိုယ်နေရာမကျတာကို နေရာမကျမှန်းသိရင်နေရာကျပြီ။ ကိုယ်
နေရာ မကျတာကို နေရာကျတယ်ထင်ရင် နေရာမကျတော့ဘူး’ တဲ့”

သုခိ အတ္တာနံ ပရိဟရန္တိ။

သုခ

အာဇာနည်ကုဏ္ဍိယတော်နိဒါန်း

စိတ်သည် အလွန်မြန်၏။ အဘယ်မျှမြန်သနည်း။ မိမိရောက်ဖူးသော မြို့ရွာသာဖြစ်ပါစေ၊ မိုင် အရာ၊ အထောင်မျှ ဝေးကွာ စေကာမူ စိတ်ဖြင့် တစ်မဟုတ်ချင်း ရောက်သွားနိုင်၏။ ထို့အတူ လူချင်း တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ တွေ့ဆုံ ပြောဆို ဆက်ဆံရဖူးလျှင်(အကြောင်းအရာကို လိုက်၍) ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ရုပ်နှင့်တကွ မှတ်မိ နေတတ်၏။ အစဉ်အမြဲ မဟုတ်စေကာမူ တစ်ခါတစ်ရံ စိတ်က အောက်မေ့ သတိ ရလိုက်သည်နှင့် စိတ်အာရုံတွင် ပြန်လည် ထင်မြင်လာတော့သည်။

ယနေ့ ဦးချမ်းသာသည် ဒေါ်တင်မွှေးအား သတိရနေသည်။

အချိန်ကား လွန်ခဲ့သော သုံးလခန့်က ဖြစ်သည်။

ဦးချမ်းသာထံ မသိမကျွမ်းသေးသော ဧည့်သည်တစ်ယောက် မခေါ်ပင့်ချေ ရောက်လာသည်။ ရုပ်ရည်က ဖြူဖြူသန့်သန့်၊ မွန်မွန် ရည်ရည်၊ ကြည်ကြည်လင်လင်၊ တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် ရှိသည်။

အသက် ၆၀ ကျော်လောက် ရှိလိမ့်မည် ဟု ဦးချမ်းသာက ခန့်မှန်းမိသည်။ သူ၏ ဥပဓိရုပ်နှင့် ဣန္ဒြေတို့ကြောင့် ဦးချမ်းသာ မှာ နှစ်လို၊ ကြည်ညိုလိုက်မိသည်။

“ကျွန်မ ဦးချမ်းသာဆီ အကူအညီလေးတစ်ခု လိုချင်လို့ လာခဲ့တာပါ”

သူ၏ အသံမှာ အေးဆေးသော်လည်း လေးနက်၊ ချိုသာလှပါ၏။ ရင်းနှီးဖော်ရွေပုံလည်း ပြပါသည်။

“ဟုတ်ကဲ့ အမိန့်ရှိပါ”

“ကျွန်မ စာရေးဆရာ ‘ကိုကျော်မောင်’ ရဲ့အမေ ဒေါ်တင်မွှေး ပါ”

“ကိုကျော်မောင်” ဟု မေးခွန်းသံလိုလို အာမေဒိုတ်သံ လိုလို ဦးချမ်းသာ ရေရွတ်လိုက်မိပါသည်။

“ဟုတ်ပါတယ်၊ စာရေးဆရာ ‘ကျော်မောင်’ လေ၊ တက္ကသိုလ် ဘာသာပြန်ဌာနမှာ အလုပ်လုပ်ပါတယ်။ အပြင်မှာလည်း စာရေး တယ်လေ”

“ဟုတ်ကဲ့ ... ဟုတ်ကဲ့။ ကျွန်တော်သိပါတယ်။ လူချင်းမရင်းနှီး ပေမယ့် သူ့စာတွေ အများကြီး ဖတ်ရပါတယ်။ သူ့အရေးအသား အယူအဆတွေကို ကျွန်တော်အနေနဲ့ နှစ်သက်မြတ်နိုးခဲ့ပါတယ်။ ဪ ... အစ်မကြီးက ကိုကျော်မောင် အမေကိုး”

“ဟုတ်ကဲ့၊ သူကလည်း ဦးချမ်းသာကို ကောင်းကောင်းသိပါ တယ်”

“အစ်မကြီးကနေတော့ ... ”

“ဒီရုပ်ကွက်ထဲက () လမ်းမှာ သားအကြီးနဲ့ နေပါတယ်။ ဒါ ကြောင့် နီးလည်းနီးလို့ ဦးချမ်းသာဆီ အကူအညီ လာတောင်း တာပါ”

“ဪ ... ဪ ဟုတ်ကဲ့ ဟုတ်ကဲ့၊ ကိစ္စကို အမိန့်ရှိပါဦး”

“ဒီလိုလေ ဦးချမ်းသာရဲ့၊ အခု ကျွန်မ အသက် ၈၀ ရှိပါပြီ”

(သူ့စကား မဆက်မီကလေးအတွင်း အသက် ၆၀ လောက်ဟု ခန့်မှန်းရသော အရွယ်တင်ပုံကို အံ့ဩလိုက်မိသည်နှင့်အမျှ ဦးချမ်း သာ က ‘အစ်မကြီး’ ဟု ပဋိသန္ဓာရ ပြုမိသည်ကိုပင် ဝမ်းသာ သွားရ ပါသည်။)

“ကျွန်မက သေခါနီးပြီလေ၊ ‘သေခြင်းတရား’ ဆိုတာ ‘ကွေး သော လက် မဆန့်ခင်၊ ဆန့်သောလက် မကွေးခင်’ အဲသလောက် မြန်တယ်မဟုတ်လား။ ဒီတော့ ကျွန်မ သေရင် ကျွန်မရဲ့ ဈာပနမှာ

‘ဓမ္မဒါန’ ပြုဖို့ ‘ပဋ္ဌာန်း ပစ္စယနိဒ္ဒေသ’ နဲ့ ‘ဓာရဏ ပါဠိတော် (အာဝေဏိကဂုဏ်တော်)’ စာအုပ်ကလေး ၅၀၀ လောက် ရိုက်ထားနှင့် ချင်ပါတယ်”

ဦးချမ်းသာမှာ ထူးထူးဆန်းဆန်း ကြားရ၍ အံ့ဩရခြင်းထက် ချီးမွမ်းကြည်ညိုစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာရသည်။

“ကောင်းပါတယ် အစ်မကြီး၊ သိပ်ကောင်းပါတယ်၊ ကိုကျော်မောင့် သာ ဒီကိစ္စပြောလိုက်ရင် အလွယ်ဆုံးပေါ့။ သူက စာအုပ်စာပေနဲ့ပတ်သက်သမျှ အားလုံးဝင်ဆုံးနေတာပဲ”

“သူက မလုပ်ချင်ဘူးတဲ့ရှင့်”

“ဪ ... သူက နိမိတ်မရှိဘူးလို့ ထင်ချင်လည်း ထင်မယ်၊ မလုပ်ရက်တာလည်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်၊ တစ်ခုတော့ ရှိတာပေါ့ အစ်မကြီးရယ်။ သား၊ သမီးတွေကလည်း ဉာဏ်ပညာ၊ သဒ္ဓါတရား ရှိကြသားပဲ။ အမေသေရင် အမေအတွက် ‘ကောင်းမှုရှင်အမေနာမည်’ နဲ့ ဒီစာအုပ်ကလေးတွေ ရိုက်နှိပ်ကမ်းလှမ်း ‘ဓမ္မဒါန’ ပြုပေးကြပါကွယ်လို့ မှာထားရင် အပြီးသားပဲ မဟုတ်လား။”

ဦးချမ်းသာ၏ စကားကို ဒေါ်တင်မွှေးက တဖြည်းဖြည်း ခေါင်းယမ်းပြပါသည်။

“ဒီလို မဖြစ်စေချင်လို့ ကျွန်မအသက်နဲ့ ခန္ဓာမြဲနေတုန်းမှာ ကွယ်လွန်သူ ကျွန်မရဲ့ နာမည်နဲ့ စာတန်းထိုးပြီး ရိုက်ထားနှင့်ချင်တာပေါ့”

“အဲ ... အစ်မကြီးက ဒီလိုလုပ်ချင်တာကိုး။ ဒါ့ကြောင့် ကိုကျော်မောင် တို့က သဘောမတူညီနိုင်တာ ဖြစ်မှာပေါ့။”

“သူတို့ သဘောမတူလို့၊ သူတို့ရိုက်မပေးချင်ဘူးဆိုလို့ အခု ဦးချမ်းသာဆီ အကူအညီ လာတောင်းရတာပါ။ သူတို့က မသိကြဘူးလေ။ အသက်ဝိညာဉ်ကင်းနေတဲ့ဥတုဇရုပ်ကြီးက ကောင်းမှု ကုသိုလ်

လုပ်လို့ ရနိုင်ပါ့မလား။ ‘ကွယ်လွန်သူ’ ကိုရည်စူး၍ လှူပါသည်။ ပြုပါသည် ဆိုရုံမျှနှင့် ယထာဘူတ ကျနိုင်ပါ့မလား၊ ကုန်ကုန် ပြောရရင် အသုဘအလောင်းကောင်ကြီးမှာ သရဏဂုံတောင် မတည်နိုင်တော့ဘူးလေ။ ဟုတ်တယ် မဟုတ်လား ရှင့်”

“ဟုတ်ပါတယ် အစ်မကြီး။ သရဏဂုံ ပျက်ခြင်း အကြောင်း ၊ ပါးရိပါတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာမှ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူ သို့ ပြောင်းလဲသွားခြင်း၊ ဒါက အပြစ်နဲ့တကွ သရဏဂုံပျက်ခြင်းပေါ့။ နောက်တစ်ခုက ဗုဒ္ဓဝါဒီ အဖြစ်နှင့် ကွယ်လွန်သွားခြင်း။ အဲဒါကတော့ အပြစ်မရှိဘဲ သရဏဂုံ ပျက်ခြင်းပေါ့လေ”

“အဲဒါကို မသိတဲ့လူတွေက အလောင်းကောင်ကြီးကို သရဏဂုံ တင်နေကြတယ်။ ဒါ့ကြောင့် သူတို့ကို ပြောတယ်။ အမေသေရင် အမေအလောင်းကို သရဏဂုံ မတင်ကြနဲ့။ မင်းတို့တစ်တွေ ဒါန၊ သီလ လုပ်ဖို့သာ သရဏဂုံယူကြလို့။ တည်ဆောက်ကြလို့။”

ဒေါ်တင်မွှေးက ပြတ်ပြတ်သားသား ပြောနေပေရာ ဦးချမ်းသာ မှာ ဒေါ်တင်မွှေး၏ ဘာသာရေးအဆင့်အတန်းကို ချင့်မှန်း တွက်ဆ လိုက်မိသည်။

“သရဏဂုံ သုံးပါးဆိုတာ ဗုဒ္ဓဘာသာရဲ့ အရင်းအမြစ် အခြေခံ တရားကြီး မဟုတ်လား ဦးချမ်းသာရယ်၊ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ ဆိုတဲ့ အကြောင်း သုံးပါး၊ လုပ်ငန်းသုံးခုပြုတဲ့နေရာမှာ သရဏဂုံနဲ့ ကင်းလျှင် ဗုဒ္ဓဝါဒလိုရင်းကို ရောက်လိမ့်မယ်မထင်ပါဘူး။ ကျွန်မ ပြောတာ မှားရင် ဦးချမ်းသာ ပြင်ပေးပါနော်”

ဦးချမ်းသာသည် ဒေါ်တင်မွှေးအား ရုပ်ရည်အရွယ်တင်ရုံမျှ မကသာသနာ့ဗဟုသုတနှင့် သီလရနံ့ပါ မွှေးကြိုင်သင်းပျံ့နေသည် ဟု ထင်မိသည်။

“အစ်မကြီး စကားမမှားပါဘူး ခင်ဗျား။ ဒါနဆိုရာမှာ ဗုဒ္ဓဝါဒီ

မဟုတ်တဲ့ ကမ္ဘာ့သူဌေးကြီးများက အလှူအတန်း အမျိုးမျိုး တို့ကို သိန်းနဲ့သန်းနဲ့ ရက်ရက်ရောရော လှူနေကြတာပဲ။ သို့ပေမယ့် ဘုရားကို ယုံကြည်,ကိုးကွယ်ခြင်း၊ တရားကို ယုံကြည်,ကိုးကွယ်ခြင်း၊ သံဃာကို ယုံကြည်, ကိုးကွယ်ခြင်းဆိုတဲ့ သရဏဂုံအရင်းအမြစ်နဲ့ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ မဖြစ်လေတော့ သာသနာပမှာ လှူရတာနဲ့ မခြား ညောင်ပင် ကြီးလောက် လှူသော်လည်း ညောင်စေ့လောက်သာ အကျိုးရမှာပေါ့။ အကျိုးပေးရင်တောင် သံသရာနယ်ရဲ့ အကျိုးများသာ ရကြမှာပေါ့။ ‘သီလ’ ဆိုပြန်တော့လည်း သူ့အသက်ကိုမသတ်ခြင်း၊ သူ့ဥစ္စာကို မခိုးခြင်း၊ ကာမ ဖောက်ပြန်မှု မရှိခြင်း၊ မမှန်သောစကားကို မပြောခြင်း၊ မူးယစ်သေစာကို မသောက်,မစားခြင်း စတဲ့ ကိုယ်ကျင့်တရားများဟာ ဘာသာတရားတိုင်းမှာ လိုလို ပညတ်ချက်တွေ ရှိကြပါတယ်။ မကျူးမလွန်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ရှိသင့်သလောက် ရှိကြပါတယ်။ သို့ပေမယ့် သူတို့ရှောင်ကြတာက လောကရဲ့ ကိုယ်ကျင့်တရားလောက်သာ ကျင့်ကြတာ ဖြစ်တယ်။ သာသနဗာဟီ လောကီ သီလ လို့ဆိုကြပါစို့။ သရဏဂုံနှင့်တကွ သိက္ခာပုဒ်ရယ်လို့ ရှောင်ကြဉ်ကြတာမျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီတော့ အဓိသီလ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။

‘ဘာဝနာ’ ဆိုရာမှာလည်း သရဏဂုံနှင့် ကင်းကွာနေလျှင် လောကီ သမထ အတ္တကိလမထာနုယောဂမျိုးသာ ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိပါတယ်။ အဓိစိတ္တ, အဓိပညာ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ အဲသလို စာထဲပေထဲမှာ ဖတ်ရ, မှတ်ရပါတယ် အစ်မကြီးရယ်”

“အင်း...ဦးချမ်းသာတို့က ကျွန်မတို့ထက် ပိုလို့ ဟောနိုင်, ပြောနိုင်ပါတယ်၊ ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ အခု အသက်နဲ့ ကိုယ်နဲ့ မြဲနေတုန်း၊ သတိနဲ့ ကိုယ်နဲ့ မြဲနေတုန်း၊ သရဏဂုံတည်နေတုန်း ကျွန်မရဲ့ကိုယ်ပိုင်ပိုက်ဆံကလေးနဲ့ ကျွန်မကိုယ်တိုင်စာအုပ်ကလေး တွေ ရိုက်ထားချင်ပါတယ်”

“ဆရာ ကိုကျော်မောင်ကို ကျွန်တော်က ဖျောင်းဖျ ပြောဆိုပေးရင်ကော”

“အမလေး ... မပြောနဲ့ ... မပြောနဲ့၊ အခု ဦးချမ်းသာဆီ ကျွန်မ လာတာတောင် သူ မသိစေချင်ပါဘူး။ ကလေးများဟာ တယ် ခက်တယ်၊ မရှက်ရမယ့် နေရာမှာ ရှက်ပြီး မကြောက်ရမယ့် နေရာမှာ ကြောက်နေတယ်။ သင်္ချိုင်းကို ခြေတစ်ဖက်လှမ်းနေတဲ့အရွယ်မို့ သေဖို့ပြင်တာဟာ မင်္ဂလာမရှိဘူး၊ နိမိတ် မရှိဘူး လို့ ယူဆထားကြဟန် တူပါရဲ့။ တချို့ဆရာတော်ကြီးများ ပျံလွန်တော်မမူမီ ကျန်းကျန်း မာမာ ရှိစဉ်ကတည်းက ‘ခေါင်း’ လုပ်ပြီး အိပ်ရာ ခုတင်နား ယှဉ်ထားသတဲ့။ အဲဒီတော့ ‘ခေါင်း’ ကိုမြင်နေတိုင်း စိတ်မချမ်းသာကြတဲ့ ဒကာ၊ဒကာမ အရင်းအချာ များကို ဆရာတော်က ‘သူ့မှာ မရဏာ နုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများနိုင်တဲ့ အတွက် ‘ခေါင်း’ လှူတဲ့ လူတွေမှာ ကုသိုလ်ရပါတယ်’ - လို့ အမိန့်ရှိဖူးသတဲ့”

“ဟုတ်ပါတယ်။ အဲဒါက အမရပူရမြို့အနီးက စတုဂီရိ တောင်လေးလုံး ဆရာတော်ကြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ညောင်လေးပင် တောရ ဆရာတော်ဘုရား ရေးသားတော်မူတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အရသာကျမ်း မှာ ဖတ်ဖူးပါတယ်”

“ကဲ ... အဲဒီတော့ ဦးချမ်းသာရယ် ကျွန်မကို ဒီစာအုပ်လေးဖြစ် မြောက်အောင် အကူအညီ မပေးနိုင်ဘူးလား”

ဦးချမ်းသာမှာ အဖြေပေးဖို့ ခက်နေရသည်။ လောကမှာ မှန်ပေမယ့် မသင့်တာတွေ ရှိတတ်သည်။ ယခုပင် ကြည့်ပါ။ ဒေါ်တင်မွှေး၏ အယူအဆ သဘောတရားများ နှင့် ပြုလိုသည့် ကိစ္စမှာ အမှန်တရားများ ဖြစ်ပါသည်။

သို့သော်။ ထို‘သို့သော်’ မှာ သူ့သား၊သမီးများနှင့် စပ်ဆိုင်နေပါသည်။ ဦးချမ်းသာထံလာ၍ ပြောသည်ကိုပင် ‘သား၊သမီးများအား

မသိစေချင်’ ဟုဆိုထားပေရာ စာပေနယ်တွင် ထူးဆန်းထွေလာသော ကောင်းမှုရှင်၏ လုပ်ရပ်မှာသား၊ သမီးများထံပေါက်ကြားမည်မှာမလွဲ။

စာရေးဆရာ ကိုကျော်မောင်အနေနှင့် သူ့မိခင်ကြီး၏ ဓမ္မဒါနကို ဦးချမ်းသာက ကူညီလိုက်သည် ဟု ဝမ်းပန်းတသာရှိလျှင် တော်ပါ၏။ ယူကျုံးမရသောက ဖြစ်လျှင် ဦးချမ်းသာကို ဘယ်လို ထင်မည်နည်း။

ထို့ကြောင့် ‘ရှဉ့်လည်း လျှောက်သာ၊ ပျားလည်း စွဲသာ’ ဖြစ်အောင်ပြောလိုက်ရသည်။

“ကျွန်တော် ကူညီချင်ပါတယ် အစ်မကြီး။ အစ်မကြီးရဲ့ စေတနာကိုလည်း ကျွန်တော် ‘သာဓု’ ခေါ်ပါတယ်။ အဲ .. စာပေနယ်မှာ အခက်အခဲလေးတွေရှိတာကိုတော့ အစ်မကြီးကို ပြောပါရစေ။ ဘယ်စာအုပ်ကို ဖြစ်ဖြစ် ရိုက်နှိပ်ရာမှာ ပထမဦးဆုံး ထုတ်ဝေခွင့်မှတ်ပုံတင်ရရှိထားသူ ဖြစ်ရပါမယ်။ ဒီမှာလည်း နှစ်မျိုး၊ နှစ်စား ရှိပါတယ်။ ကိုယ်ရေးတဲ့ စာမူကို ထုတ်ဝေခွင့်ရတာက တစ်မျိုး၊ သူတစ်ပါးစာမူ၊ သူတစ်ပါးကောင်းမှုကိုပါ ထုတ်ဝေခွင့်ရထားသူက တစ်မျိုး၊ အဲသလိုရှိပါတယ်။ နောက်တစ်ဆင့်က ကိုယ်ရိုက်လိုတဲ့ စာမူကို စာပေစိစစ်ရေးအဖွဲ့သို့တင်ပြရပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ခွင့်ပြုချက်ရမှ ပုံနှိပ်စက်က ရိုက်နှိပ်ပေးကြရပါတယ်။ အဲ ... နောက် တစ်ခုက စက္ကူရဖို့ ကိစ္စပါပဲ။ ဒါကတော့ အရေးကြီးလှတယ် မဆိုနိုင်ပါဘူးလေ။ အပြင်မှာ ဝယ်ရင် ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် စာအုပ် ဖြစ်လာအောင် အချိန်တော့ ယူရပါလိမ့်မယ်”

ဦးချမ်းသာ စကားကြောင့်ဒေါ်တင်မွှေးမှာ နှုတ်လေးသွားဟန်ရှိသည်။ စာအုပ် စာပေနှင့် ဆိုင်ရာ အရာရှိတစ်ဦး၏ မိခင်ဖြစ်သော်လည်း စာအုပ်ထုတ်ဝေရေး အကြောင်းကို သိပုံမရ။ ထို့ကြောင့် ဖြည်းဖြည်းလေးလေး ညည်းတွားလိုက်သည်။

“စာအုပ်က ငယ်ငယ် သေးသေးလေးပါတော်”

“ကြီးကြီး၊ ငယ်ငယ်၊ ထူထူ၊ ပါးပါး ဒီအတိုင်းပဲ လုပ်ကြရပါတယ် အစ်မကြီး”

“အင်းလေ .. ဦးချမ်းသာ ဆောင်ရွက်နိုင်သမျှ အကူအညီတော့ ပေးပါဦး”

ထိုအတွင်း ဒေါ်မြမေက ‘ကာဖီလင်ပန်း’ ကလေးနှင့် ဧည့်ခန်း သို့ ရောက်လာသည်။

“ကာဖီလေး သုံးဆောင်လိုက်ပါဦး အမေ”

“အို ... အို ဒုက္ခရှာလို့ သမီးရယ်”

“ကရိုကထ မများပါဘူး အမေ အမေ့ကို မြင်မြင်ချင်း အမေရင်း လို့ ပြုစုချင်လို့ပါ”

“အင်း ... ဒီလိုဆိုတော့လည်း သမီးဒါန မြောက်သွားအောင် တစ်ဝက်လောက်တော့ သောက်လိုက်ပါ့မယ်လေ”

ဒေါ်တင်မွှေးက ကော်ဖီကို တစ်ဝက်လောက်သာ သောက်ပြီး ‘သာဓု’ ခေါ်၍ ဆုများ ပေးပါသည်။

“ဘယ်ရိပ်သာကို အမေ တရားဝင်တတ်ပါသလဲ”

“() ရိပ်သာ ဝင်ဖူးပါတယ် သမီးရယ်။ ဒါပေမဲ့ အမြဲတော့ မသွားနိုင်ပါဘူး၊ အိမ်မှာပဲ ဆင်ခြင်မှု သတိလေးတော့ အမြဲရှိအောင် ကြိုးစားနေရပါတယ်၊ ကဲ- အမေပြန်ပါဦးမယ်ကွယ်”

ဤသို့ဖြင့် ဒေါ်တင်မွှေး နှုတ်ဆက်၍ ပြန်သွားရာ ဦးချမ်းသာ တို့က ခြံဝင်းအပြင် ရောက်သည်အထိ လိုက်ပို့လိုက်ရသည်။

“ဒီ အဘွားကြီးကို တွေ့ရတာ စိတ်ချမ်းသာလိုက်တာ အဖေကြီး ရယ်”

“အင်း ... သာသနာ့ဗဟုသုတနဲ့ ဓမ္မရသ ရှိတန်သလောက် ရှိနေ တာ အကဲခတ်နိုင်သားပဲ၊ သားတွေ၊ မြေးတွေနဲ့ နေ၊ နေရပေမယ့်

လည်း သတိသမ္ပဇဉ်ရှိရင် ဝိပဿနာ ဖြစ်နိုင်ပါသတဲ့။ ပါရမီဆိုရင် ‘နည်းရောင်း၊ များရောင်း တောင်းပြည့်အောင်’ ဆည်းပူးယူရတဲ့အလုပ် မျိုးပဲကွယ့်၊ ဈေးသည်များဟာ နည်းနည်းလေးလာဝယ်လည်း ရောင်းလိုက်တာပဲ၊ များများလာဝယ်လည်း ရောင်းလိုက်တာပဲ၊ ဒါနဲ့ ပိုက်ဆံတောင်းပြည့်သွားတာပဲ မဟုတ်လား။ ဒီလိုပဲ၊ သူတော်ကောင်းကြီးများဟာ ကမ္ဘာအသချေ ဘဝအသချေ ပါရမီ ဖြည့်ခဲ့ကြရတယ်”

“တစ်မင်္ဂ၊ တစ်ဖိုလ်ရဖို့ အဲသလောက် အကြာကြီး လုပ်ခဲ့ကြ ရတာကိုးနော်”

“လောကမှ ထွက်မြောက်နိုင်တဲ့ ‘ပရမတ္ထသစ္စာ’ ဆိုတဲ့ လောကုတ္တရာ ရတနာရဲ့ အမွန်အမြတ် ဖြစ်ပုံလည်း သတိထားဦးဟေ့၊ တို့ရဲ့ သဒ္ဓါမြတ်နိုးစိတ်က ‘လျော့လျော့ရဲရဲ’ ဖြစ် လို့သာ အကြာကြီး ကြာတယ်လို့ ထင်ကြတာ။ ရဲရဲတောက် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများကျတော့ နောင်လာလတ္တံ့ သောကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလ ပွင့်တော်မူမယ့် မြတ်စွာဘုရားထံတော်မှာ ‘အာသဝေါ ကင်းကွာတဲ့ ရဟန္တာ၊ ရဟန္တာမ ဖြစ်လိမ့်မယ်’ လို့ ဗျာဒိတ်ခံရလျှင် ယနေ့၊ နက်ဖြန် ရတော့မလောက် ဝမ်းအသာကြီး သာကြသတဲ့။ မြတ်စွာဘုရား အလောင်းတော်ကြီး သုမေဓာရှင်ရသေ့ကိုပဲ ကြည့်။ ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရားက ‘နောင်ဖြစ်လတ္တံ့သော လေးသချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလ ‘ဘဒ္ဒကမ္ဘာ’မှာ ‘ဂေါတမ ဗုဒ္ဓ’ ဟူ၍ ဘုရား စင်စစ် ဧကန် ဖြစ်လိမ့်မယ်’ လို့ နိယတ ဗျာဒိတ်ပန်း ဆင်မြန်းလိုက်ရတဲ့အချိန်မှာ ဝမ်းအသာကြီးသာလို့ ပီတိတွေ ရွမ်းရွမ်းဝေသွားပါသတဲ့”

“အင်း .. ပါရမီဆိုတာ ဒီလောက် ဖြည့်ခဲ့ကြရတာကိုးနော်”

“ဖြည့်ကြရတာပေါ့၊ အဲသလို ဘဝပေါင်းများစွာ ဖြည့်ခဲ့ကြလို့ စုပြီး၊ ဆောင်းပြီး အဆောက်အအုံကြီး ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ အဲဒါကို ပါရမီ သမ္ဘာရ လို့ ခေါ်တာပေါ့၊ ‘အရေအတွက်မှ အရည်အချင်းသို့’

ဆိုတာ ဒါမျိုးကိုပြောတာ ၊ ပါဠိလိုဆိုရင် ‘ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ’ တဲ့။ ကိုယ့်အဆင့်နဲ့ ကိုယ် အချိန်ကာလ အပိုင်းအခြားနှင့် ဆည်းပူး ခဲ့ရတာချည်းပါ။ အဲသလို မိမိတို့ ဆည်းပူးခဲ့ကြရတဲ့ ဘဝ၊ဘဝတွေ ကို ပုဗ္ဗနိဝါသဉာဏ် အဘိဉာဏ်ရတော်မူတဲ့ ရဟန္တာထေရာ၊ထေရီမ များက သူတို့ သူတို့ရဲ့ ပါရမီတွေကို ပြန်လည် ဟောပြောလို့ သိကြ ရပါတယ်။ ပါရမီ သမ္ဘာရ ကြီးမား ပြည့်စုံလာတဲ့အခါ တစ်မဂ်၊ တစ်ဖိုလ်ကို သက်သက်သာသာ၊လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ ရနိုင်ပါသတဲ့။ ကျောင်းအမကြီး ဝိသာခါတို့များ ခုနစ်နှစ် သမီးအရွယ် သောတာပန် ဖြစ်ခဲ့ပါသတဲ့။

အနာထပိဏ်သူဌေးရဲ့ ကျွန်မကလေး ‘ပုဏ္ဏိကာ’ ဆိုလည်း အိမ် အမှုတွေ လုပ်ရင်း တရားထူးကို ရသွားပါသတဲ့။ အဲ ... ‘ထေရိကာ’ ဆိုတဲ့ ခတ္တိယမင်းသမီးတို့များ ထမင်းအိုး၊ဟင်းအိုး တည်ရင်း သော တာပန်က သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်အထိ မီးဖိုထဲမှာပင် တရားထူးရ သွားပါသတဲ့ကွယ်”

“အို...ဟုတ်ရဲ့လား၊ ကြားစမ်းပါရစေ အဖေကြီးရယ်၊ ဆက်ပြော ပါဦး”

“ထေရီ အပါဒါန် ဝတ္ထုတော်ကြီးများမှာ ပါ၊ပါတယ်။ ဝေသာ လီပြည်မှာ ခတ္တိယ မင်းသမီးကလေး တစ်ဦးရှိပါတယ်။ သူ့အမည် က ‘ထေရိကာ’တဲ့။ ငယ်ငယ်ကတည်းက ရသေ့မကလေးလို ရဟန်းမ ကလေးလို၊ သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ သီလရှင်ကလေးလို နေတတ်လို့ အဲဒီ နာမည်ရခဲ့ပါသတဲ့။ အရွယ်ရောက်တဲ့အခါမှာ ခတ္တိယမျိုးနွယ်ထဲက မင်းသားတစ်ပါးနဲ့ ထိမ်းမြား လက်ထပ်ပါသတဲ့။ တစ်နေ့တော့ မြတ် စွာဘုရားဟာ ဝေသာလီပြည်ကို ကြွလာတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ အချိန် မှာ ‘ထေရိကာ’ မင်းသမီးဟာ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတဲ့ တရား တော်ကို နာယူနှစ်ခြိုက်ပြီး ရဟန်းမိန်းမ ပြုလိုစိတ် ပေါ်ခဲ့တယ်။

လင်ယောက်ျားက ချစ်မြတ်နိုး လွန်းတဲ့အတွက် ရဟန်းမိန်းမပြုခွင့် မပေးဘူးတဲ့”

“ဒါကတော့ မောင်တို့ ယောက်ျားများ မတရားဘူး။ အနိုင် ကျင့် ရာလည်းရောက်တယ်။ စီးပိုးရာလည်း ဖြစ်တယ်”

“ဘာများတဲ့ဗျ၊ အမေကြီးရ ...”

“ဘယ်နှယ့်တော် ဇနီးမယားက သာသနာ့ဘောင်ဝင်ချင်တာ လင့်ဆီက အခွင့်မရရင် မဝင်ရတော့ဘူးတဲ့လား၊ သူတို့ယောက်ျား တွေကျတော့ မယားထံက အခွင့်တောင်းဖို့ မလိုဘူးတဲ့။ မိဘရှိရင်၊ မိဘထံမှအခွင့်ရရင် ပြီးရောတဲ့။ ဝိနည်းတော်ကလည်း ဆိုပြန်သတဲ့။ လင်နဲ့ မယားဟာ ဆွေမျိုးမဟုတ်ဘူး။ မိဘ၊ ဘိုးဘွားနဲ့ သား၊ မြေး၊ မြစ်တို့သာ ဆွေခုနစ်ဆက် စာရင်းဝင်သတဲ့ လေ။ မိန်းမ ဖြစ်ရတာ များ တစ်ပန်းရှုံးတယ်”

“ဟဲ့...ဟဲ့ ဒေါသလည်း ဒီလောက်မကြီးနဲ့လေ။ ဒါကတော့ ဒီလို ရှိပါတယ်ဗျာ။ လင်နဲ့ မယားဆိုတာက တည်တည်မြဲမြဲ မကွဲ မကွာ ညားနေကြတုန်းသာ ‘လင်မယား’ လို့ အမည်ခံ နေကြရတာ မဟုတ် လား။ အခိုက်မသင့်လို့ အိမ်ထောင် ကွဲပြားသွားကြတာနဲ့ သူစိမ်း ပြင်ပြင်ဖြစ်ဖြစ်သွားကြတာမိမိဆွေမျိုးမဟုတ်ဘူးလို့ပြောရတာပါ။ သာသနာ့ဘောင်ဝင်လို့မိဘထံအခွင့်တောင်းရတာကတော့ယောက်ျား သားများလည်း တောင်းရတာပဲ။ မိန်းမသားများလည်း တောင်းရတာ ပါပဲဗျာ။ သူတို့က အုပ်ထိန်းသူတွေ မဟုတ်လား။ အဲ- မိန်းမသား ကျတော့ လင်သားရပြီ ဆိုကတည်းက ထို ခင်ပွန်းလင်ယောက်ျား သာလျှင် ထိုမိန်းမ၏အုပ်ထိန်းသူ ဖြစ်သွားပါသတဲ့။ ဒါ့ကြောင့် အနူး အညွတ်ခွင့်တောင်းရတာပါ။ နောက်တစ်ခုကထိုမိန်းမမှာ သာမဏေရီ တို့ ထေရီတို့ ဖြစ်နေခါမှ ထိုယောက်ျားက ‘က ဖျက်၊ ယ ဖျက်’ အနိုင် အထက် ပြန်ခေါ်နေရင် အရပ်ဆိုး ကုန်မှာပေါ့၊ မဟုတ်ဘူးလား။”

“ဒါကြောင့် ပြောတာပေါ့။ မိန်းမဘဝများ တစ်ပန်းရှုံးတယ်လို့။”

“ ‘ဣတ္ထိတံထွာ ဓမ္မတာ’ လို့သာ သဘောထားကြီးကြီး ထားလိုက် ပါတော့ အမေကြီးရယ် ဟဲ ... ဟဲ”

ဒေါ်မြမေက မျက်စောင်း တစ်ချက် ပစ်ထိုးလိုက်သဖြင့် ဦးချမ်းသာ ရယ်သွမ်းသွေးပြီးမှ စကားဆက်ပြောရသည်။

“ဒီတော့ ‘ထေရီကာ’ ဟာ မယားဝတ္တရားအရ အိမ်မှာ အိမ်မှုကိစ္စတွေကိုလုပ်ရင်း ရုပ်၊နာမ်တို့ကို သိမ်းဆည်း၍ ဝိပဿနာရှုနေတယ်။

တစ်နေ့တော့ ထမင်းချက်တဲ့ မီးဖိုထဲမှာ ဂရုတစိုက် ဝိပဿနာရှုနေတုန်း ပူရိန်ပြင်းတဲ့ ထင်းမီးကြောင့် ဟင်းရွက်တို့ ညှိုးနွမ်း သွားတာ ကြေကျက်သွားတာကိုမြင်ရတယ်။ ဒါကို မြင်တဲ့အခါမှာ ‘ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း’ သဘောကို ဆင်ခြင်မိပြီး သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်တို့ကို ကာလ မခြားဘဲ ပစ္စဝေက္ခဏာမျှသာ ခြားလျက် မဂ် ၃ ပါးကို တစ်ဆက် တည်း ရလေတယ်။

အနာဂါမ် တည်ပြီးသည်အထိ ဆိုက်ရောက်သွားတဲ့ မင်းသမီးထေရီကာဟာ ကာမ၊ ရာဂ၊ ဗျာပါဒတို့ကို အကြွင်းမရှိ လုံးဝစွန့်ပစ်ခြင်း ပြုပါတယ်။ မိမိကိုယ်၌ အလှအပ အဝတ်တန်ဆာဆင်ခြင်း၊ နဲ့သာလိမ်းကျံ၊ ပန်းပန်ခြင်းတို့ကို မပြုလုပ်တော့ပါဘူး။

အဲဒီအခါ လင်ယောက်ျားဖြစ်တဲ့ မင်းသားက ‘အဘယ်ကြောင့် နဲ့သာပန်းမန် မလိမ်းကျံဘဲ နေသလဲ’ မေးတဲ့အခါ ‘ထေရီကာ’ မင်းသမီးက ‘အနာဂါမိဖိုလ်၌တည်သော အရိယာတို့ မည်သည် လူတို့ အသုံးအဆောင်ဖြစ်သော ကာမဂုဏ်အာရုံဖြင့် ပျော်မြူးခြင်းကို အလိုမရှိပါ’ ဟုပြောကြားပါသတဲ့။ ဒီအခါ လင်ယောက်ျားဖြစ်တဲ့ မင်းသားက ဝမ်းသာအားရဖြစ်လွန်းလှ၍ ‘ထေရီကာ’မင်းသမီးကို ရွှေထမ်းစင်ဖြင့် တင်ပြီး မိထွေးတော် ဂေါတမိဘိက္ခုနီအရင်မကြီးထံသို့ ပို့ခဲ့ပါတယ်။ ‘ထေရီကာ’မင်းသမီးဟာ အနာဂါမ်တည်ပြီး ဖြစ်လေတော့

သိက္ခာမန်အကျင့်ကို ကျင့်စရာမလိုဘဲ ရဟန်းအဖြစ် ပြုစေပါတယ်။
အဲဒီနောက် မကြာခင်ဘဲ ရဟန္တာမ ဖြစ်သွားပါရောကွယ်”

“အင်း ... ကျွန်မတို့ တစ်တွေဖြင့် ထမင်းအိုး၊ဟင်းအိုး တည်လာ
ခဲ့ကြတာ အိုပြီး သေတောင် သေကြတော့မယ်။ ဒီလို တရားမျိုး
မတွေးမိပါဘူး။ လူဖြစ်ရုံးလိုက်တာ လွန်ပါရော”

“ဒါကြောင့် ပါရမီသမ္ဘာရ ဆိုတာ အရေးကြီးတယ် လို့ ပြောတာ
ပေါ့။ ‘ထေရီကာ’ အမျိုးသမီးလေးရဲ့ ပါရမီကိုလည်း ကြည့်ဦးလေ။
ကောဏာဂုံမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်ကတည်းက ပါရမီတွေကို
ဆည်းပူးခဲ့သူဖြစ်တယ်။ ကဿပမြတ်စွာဘုရားလက်ထက်ကျတော့
ဘိက္ခုနီမ ပြုပြီး အနစ်နစ်သောင်း ကာလပတ်လုံး ရဟန်းတရားကို
အားထုတ်ခဲ့ဖူးတယ်။ မင်းတို့၊ငါတို့မှာက အဲသလောက် ပါရမီ တွေ
မရှိခဲ့သေးလို့ ဖြစ်မှာပေါ့။ အေး ... လုံးဝမရှိခဲ့ဘူးလို့တော့ မပြောနိုင်
ဘူးကွ။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ယခုဘဝမှာ တို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေ
ဖြစ်ခဲ့ရတယ်။ သရဏဂုံ ၃ ပါးကို ဆောက်တည်နေကြတယ်။ ဒါန၊
သီလ၊ဘာဝနာ ဆိုတဲ့ ကောင်းမှု ကုသိုလ်များကို တတ်နိုင်သလောက်
လုပ်နေကြတယ်။ လောကုတ္တရာတရားနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့လည်း
ကြားဖူးနားဝနာကြားနေကြရတယ်။ ဒီတော့ ‘နည်းရောင်း၊များရောင်း
တောင်းပြည့်’ ဆိုသလို ပါရမီ ဖြည့်ရမှာပေါ့ကွယ်”

ဦးချမ်းသာသည်ဒေါ်တင်မွှေး၏အကြောင်းနှင့်စကားစပ်၍ သူ
တို့ လင်မယား စကားဆွေးနွေးခဲ့ကြသည် ကို အမှတ်ရနေမိသည်။
ထိုအတွင်း ဦးချမ်းသာရှိရာ စာဖတ်ခန်းထဲသို့ ဒေါ်မြမေ ဝင်လာ၍
ကြည်ကြည်ရွှင်ရွှင်နှင့် ပြောလိုက်သည်။

“အဖေကြီးရေ ... အမေဒေါ်တင်မွှေး ရောက်နေတယ်”

“ဟောဗျာ ... တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် အခုပဲ ငါ သူ့အကြောင်း
တွေးနေသေးတာ”

ဦးချမ်းသာနှင့် ဒေါ်မြမေတို့ ဧည့်ခန်းသို့ ဝင်လာကြသည်။

“ဪ... ဦးချမ်းသာ အားမှ အားရဲ့လားမသိပါဘူး” ဟု ဒေါ်တင်မွှေးက အားနာပြုံး ပြုံး၍ ပြောလိုက်လေသည်။

“အားပါတယ် အစ်မကြီး၊ အားပါတယ်၊ အခုပဲ အစ်မကြီး အကြောင်း စဉ်းစားနေမိပါသေးတယ်”

“ကျွန်မလည်း ဦးချမ်းသာကို ဝမ်းသာအားရ ပြောချင်လို့ လာခဲ့တာပါ။ ကျွန်မလိုချင်တဲ့ စာအုပ်လေး ရပြီလေ။ ကျွန်မတို့ အိမ်နားက ()ကျောင်းဆရာတော်က တာဝန်ယူပြီး ရိုက်နှိပ်ပေးတော်မူပါတယ်။ အဲဒါ သား၊သမီးတွေကိုတောင် အသိမပေးသေးပါဘူး။ ဦးချမ်းသာကိုတော့ ဦးဦးဖျားဖျား ဓမ္မဒါနလုပ်ချင်လို့ လာပေးတာပါ”

ဒေါ်တင်မွှေးက စာအိတ်ဖြူကလေးနှင့် တရိတသေထည့် ယူလာသော စာအုပ်ငယ်တစ်အုပ်ကို လက်နှစ်ဖက်နှင့်စုံကိုင်၍ အမြတ်တနိုး ပေးပါသည်။ ဦးချမ်းသာကလည်း လေးလေးစားစား လက်ခံယူ၍ သူ့စာအုပ်ကို ကြည့်လိုက်ပါသည်။ စာမျက်နှာ ၃၄ မျက်နှာရှိသည်။ အဖုံးတွင် ပဋ္ဌာန်းစက်ဝန်း သာသနာ့တံဆိပ်နှင့် တကွ

ပဋ္ဌာန်းပစ္စယနိဒ္ဒေသပါဠိတော်

နှင့်

ဓာရဏပရိတ်ပါဠိတော် (အာဝေဏီကဂုဏ်တော်)

ဟူ၍ စာတန်းရိုက်နှိပ်ထားသည်။ နောက်ကျောဘက်တွင်ကား ...

ကွယ်လွန်သူ ဒေါ်တင်မွှေး

အသက် (.....) နှစ်

ကောင်းမှု

ဟု ပါရှိပါသည်။

ဦးချမ်းသာက ကြည်ညိုလေးစားစွာ ကြည့်လိုက်မိသည်။ ဒေါ်
 တင်မွှေးမှာ 'ဣစ္ဆိတံ ပတ္တိတံ လိုအပ်သော အရာကို ရလိုက် သဖြင့်'
 ရွန်းရွန်းမြနေသော ပီတိသုခ မျက်နှာထားဖြင့် ပြုံးလျက်သာ ရှိနေပါ
 တော့သည်။

အာဝေဏိကဂုဏ်တော်

“ဗုဒ္ဓါနံ ဇီဝိတဿ န သက္ကာ ဂေနစိ အန္တရာယော ကာတုံ။
တထာ မေ ဟောတု”

“အဖေကြီးရေ ... ‘ဓာရဏပရိတ်’ လို့ ဘာကြောင့် ခေါ်တာတုံး”

“ ‘ဓာရဏ’ ဆိုတာ ‘အမြဲဆောင်ထားအပ်သော’ လို့ အဓိပ္ပာယ် ရတယ်။ ဒီတော့ ‘မြတ်စွာဘုရား၏ အာဝေဏိကဂုဏ်တော် ၁၈ ပါး ကို အမြဲဆောင်မှတ်ထားရန်ဖြစ်သော ပရိတ်တော်ရယ်’ လို့ အဓိပ္ပာယ် ယူပေါ့ကွယ်”

“ဒါနဲ့ ‘ဓာရဏပရိတ်’ က ပရိတ်ကြီး ၁၁ သုတ်မှာ မပါဘူးနော်”

“ဘယ်လိုများ တွေးမိရလှလဲ အမေကြီးရဲ့။”

“ဪ ... မနေ့က အမေ ဒေါ်တင်မွှေး ဓမ္မဒါန ပေးသွားတဲ့ စာအုပ်ကလေးကို သတိရလို့ပါ”

“အင်း ... ပရိတ်ကြီး ၁၁ သုတ်မှာ ‘ဓာရဏပရိတ်’ အနေနဲ့ တော့ မပါပါဘူး။ အခုန မင်းရွတ်တဲ့ ‘ဗုဒ္ဓါနံ=မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ ဇီဝိ တဿ=အသက်တော်၏။ အန္တရာယော= အန္တရာယ်ကို။ ဂေနစိ = တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူမျှပင်။ ကာတုံ=ပျက်စီးလေအောင် ကြံ ဆောင်, အားထုတ် ပြုလုပ်စီရင်ခြင်းငှာ။ န သက္ကာ= မတတ်နိုင်။ တထာ=ထိုအတူ။ မေ=ကျွန်ုပ်အား။ ဟောတု=ဖြစ်ပါစေသတည်း။’ ဆိုတဲ့ ‘ဓာရဏပရိတ်’ ဟာ မြတ်စွာဘုရား ရဲ့ ‘အာဝေဏိကဂုဏ်တော် ၁၈ ပါး’ ကို ရည်ညွှန်းပြီး သစ္စာဆိုတာ ဖြစ်ပါတယ်”

“ ‘အာဝေဏိကဂုဏ်တော်’ ၊ ဟုတ်လား”

“ဟုတ်ပါတယ်”

“ ‘အာဝေဏိက’ ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်က ဘာလဲ အဖေကြီး”

“ ‘အာဝေဏိက’ ဆိုတာ ‘သီးခြားဖြစ်သော ဂုဏ်တော်’ လို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။ ဒီထက်ရှင်းအောင် ပြောရရင် ‘မြတ်စွာဘုရား တို့၌သာ ရအပ်သော ဂုဏ်တော်တို့’ ပေါ့ကွယ်။

“နေပါဦး။ ‘မိန်းမတို့၏ အာဝေဏိက’ လို့လည်း ကြားဖူးသလား လို့။”

“အေး ... ‘မိန်းမတို့၏ ဒုက္ခ’ ဆိုတာလည်း ရှိပါတယ်။ အဓိပ္ပာယ် က ‘လူယောက်ျား၊ လူမိန်းမ’ ၊ ‘အဖို၊ အမ’ ရယ်လို့ ရှိကြတဲ့အနက် ယောက်ျားများနဲ့ မပတ်သက်ဘဲ မိန်းမများသာလျှင် တသီးတခြား ခံစားရတဲ့ ဒုက္ခများကို ‘မိန်းမတို့၏ အာဝေဏိက ဒုက္ခ’ လို့ခေါ်ကြ တာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ ဒုက္ခတွေက ငါးမျိုး ရှိတယ်။

(၁) အရွယ်ရောက်လာသော အပျိုဘော်ဝင်စမှစ၍ တစ်လ တစ်ခါ ရာသီပန်းပွင့်ရခြင်း။

(၂) လင်၊ယောက်ျားရယ်လို့ ရလာတဲ့အခါ မိဘရဲ့ အရိပ် အာဝါသအောက်မှ ထွက်၍ လင့်နောက်သို့ လိုက်ရ ခြင်း။

မိဘရဲ့ အရှိန်အဝါ၊ဂုဏ်သိန်၊ဥစ္စာ တို့ကို စွန့်၍ လင်၏ အရှိန်အဝါ၊ဥစ္စာ တို့ကိုသာ အားကိုးရခြင်း။

(၃) မိမိလင်ကို ပြုစုယုယ၍ အလုပ်အကျွေး ဖြစ်ရခြင်း။

(၄) သန္ဓေကိုယ်ဝန်ဆောင်ရခြင်း။

(၅) ပင်ပန်း၊ဆင်းရဲစွာ သန္ဓေသားကို မွေးဖွားရခြင်း။

အဲဒီ ဒုက္ခငါးပါးက ဘယ်မိန်းမမှ မကင်းနိုင်ကြပါဘူးတဲ့။ ကုန်ကုန် ပြောရရင် စကြာမင်းကြီးရဲ့သမီးပင်ဖြစ်လင့်ကစား ထိုဒုက္ခငါးပါးကို တသီးတခြား ခံစားရမှာပဲတဲ့။

ဒါ့ကြောင့် မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ...

‘ကာလရွယ်သင့်၊ ချိန်မလင့်ဘဲ၊ ပန်းပွင့်ယုတ်မာ၊
စကြာမင်း သမီး၊ ဖြစ်တပြီးလည်း၊ တောင်ကြီး ဖဝါး
အောက်၊ လင် နောက်လိုက်ရ၊ ဂုဏ်နိမ့်ချလျက်၊ ယုယ
လုပ်ကျွေး၊ သူ့သွေးသန္ဓေ၊ ဆောင်ထွေ စွဲကပ်၊
မီးယပ် သားဖွား၊ ဤငါးပါးတည့်။’

... လို့ ရေးသားတော်မူခဲ့တာ ဖြစ်တယ်”

“ဪ... ဪ မိန်းမတွေမှာ ဖြစ်ရတာက ‘အာဝေဏိက ဒုက္ခ’၊
မြတ်စွာဘုရားမှာ ရှိတာက ‘အာဝေဏိကဂုဏ်တော်’ ပေါ့လေ”

“ဟုတ်ပါတယ်၊ အာဝေဏိကဂုဏ်တော် ၁၈ ပါး ရှိပါတယ်။

(၁) အတိတ်သေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ
တုံ။

အဓိပ္ပာယ်က အတိတ်ကာလ၌ ဉာဏ်တော်ကို
(ရှေးရှုရာ၌) အပိတ်အပင်, အတားအဆီး မရှိခြင်း။
သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်အရာမှာ အပိတ်အပင်, အတား
အဆီး ရယ်လို့ မရှိခဲ့ဖူးခြင်း။

(၂) အနာဂတံသေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋိ ဟတံ
ဉာဏံ။

နောင် အနာဂတ် ကာလအဖို့၌လည်း သဗ္ဗညုတ
ဉာဏ်တော်ကို အတားအဆီး, အပိတ်အပင် မရှိခြင်း။

(၃) ပစ္စုပ္ပန်သေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋိဟတံဉာဏံ။
ယခုမျက်မှောက်ကာလ၌လည်း သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်
တော်ကို တားဆီး, ပိတ်ပင်နိုင်မှု မရှိခြင်း။

(၄) သဗ္ဗံ ကာယကမ္မံ ဉာဏ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ။
ကာယကံမှု အလုံးစုံ၌ ဉာဏ်တော်သာလျှင် ရှေ့
သွားရှိခြင်း။ (ဦးဆောင်ခြင်း) မည်သည့် အမှုကို ပြု

သည်ဖြစ်စေ၊ ဉာဏ်တော်နှင့် မကင်းခြင်း။ ယုတ်စွာ အဆုံး သွား၊ ရပ်၊ ထိုင်၊ လျောင်း၊ ဣရိယာပုတ်ပြောင်း သည့်အချိန် ကလေးမှာပင် ဉာဏ်တော်ဖြင့်သာ ပြုမူ ခြင်း။

(၅) သဗ္ဗံ ဝစီကမ္မံ ဉာဏ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ။
မည်သည့်ဝစီကံမှုကို နှုတ်မြှောက်သည်ဖြစ်စေ၊ ဉာဏ်တော်အစဉ်အတိုင်း မိန့်မြှောက်တော်မူခြင်း။ တရား ဓမ္မနှင့် လွတ်ကင်း၍ သိမ်ဖျင်းသော စကား၊ ပေါ့ပျက်သော စကား၊ ပြက်ရယ် ပြုသော စကား၊ အပိုဖြစ်စေသော စကားတို့ မပြောခြင်း ပေါ့ကွယ်။

(၆) သဗ္ဗံ မနော ကမ္မံ ဉာဏ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ။
မနောကံမှု တို့၌လည်း သတိ သမ္မဇဉ် မကင်း၊ ဉာဏ်တော်အစဉ်အတိုင်းသာ တွေးခေါ်၊ ကြံဆတော်မူ ခြင်း။

(၇) နတ္ထိ ဆန္ဒဿ ဟာနိ။
အလိုဆန္ဒ၏ ယုတ်လျော့ အားနည်းမှု မရှိခြင်း။ သတ္တဝါများအား ကယ်တင် စောင့်မတော်မူလိုသော ဆန္ဒပြုရာတွင် ယုတ်သွားခြင်း၊ လျော့သွားခြင်း မရှိ။

(၈) နတ္ထိ ဓမ္မဒေသနာယ ဟာနိ။
သတ္တဝါတို့အား တရားဟောရာ၌ ချွတ်၊ လွဲ၊ ယုတ်လျော့ခြင်း မရှိ။

(၉) နတ္ထိ ဝီရိယဿ ဟာနိ။
သတ္တဝါတို့အတွက် ဆောင်ရွက်ရမည်ဆိုလျှင် အားထုတ်မှု ဝီရိယ ယုတ်လျော့သွားသည် ဟူ၍ မရှိ ခြင်း။

(၁၀) နတ္ထိ သမာဓိဿ ဟာနိ။

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် မည်သည့်အခါမျှ သမာဓိယုတ်လျော့သည် ဟူ၍ မရှိခြင်း။ အဆိုး၊ အကောင်း၊ လောကဝံနှင့် တွေ့သည်ဖြစ်စေ မတုန်လှုပ်ခြင်း။ အဘိညာဉ်တရားတို့ကို ပွားစည်းရာ၌လည်း အခြေခံဖြစ်သော တည်ကြည်မှုတရား၌ ခိုင်ခံ့တော်မူခြင်း။

(၁၁) နတ္ထိ ပညာယ ဟာနိ။

ပညာအရာ၌လည်း ချွတ်၊ လွဲ၊ ယုတ်လျော့ခြင်း မရှိ။

(၁၂) နတ္ထိ ဝိမုတ္တိယာ ဟာနိ

ဝိမုတ္တိရသ အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်ကို ဝင်စားရာ၌ ယုတ်လျော့ခြင်းမရှိ။ ယုတ်စွအဆုံး တရားဟော နေတော်မူစဉ် လူ့နတ်တို့က ‘သာဓု ... သာဓု ... သာဓု’ ဟုအနမောဒနာပြုကြသည့်လစ်လပ်သွားသောအချိန်ကလေး၌ပင်လျှင် ဝိမုတ္တိရသကိုဝင်စားမှုမကင်းကွာခြင်း။

(၁၃) နတ္ထိ ဒဝါ။

ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ တည်းဟူသော ကံသုံးပါးစလုံး၌ ပြက်ရယ်မှုမပြု၊ မြူးထူးမှု မရှိခြင်း။

(၁၄) နိတ္ထိ ရဝါ။

ပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အပြစ်တင်ဖွယ် ဖြစ်သော အဆောတလျင် အလောသုံးဆယ် ပြုမူသည် ဟူ၍ မရှိခြင်း၊ ကဗျာကယာ ကမန်းကတန်း ပြုမူသည် ဟူ၍ မရှိခြင်း။

(၁၅) နတ္ထိ အပ္ပုဋ်။

ဉာဏ်တော်နှင့် မတွေ့မထိ လစ်ဟင်းသော အရာ
ဟူ၍ မရှိ၊ မတတ်တာမရှိ၊ မသိတာ မကျန်၊ ပရမတ်၊
ပညတ်မှန်သမျှ မတွေ့၊မသိ၊မထိ ဟူ၍ မရှိခြင်း။

(၁၆) နတ္ထိ ဝေဂါယိတတ္ထံ။

ကိုယ်ကျူး နှုတ်ကျံ လွန်လွန်ကဲကဲ အမှုမျိုး မရှိ
ခြင်း။

(၁၇) နတ္ထိ အဗျာဝဋ္ဌမနော။

သတ္တဝါတို့အပေါ် အမှတ်တမဲ့ နေခြင်း မရှိ။
ကြောင့်ကြမဲ့နေခြင်း မရှိ။

(၁၈) နတ္ထိ အပ္ပဋိသင်္ခါနုပေက္ခာ။

စက္ခု၊သောတ အစရှိသော ဒွါရခြောက်ပါးနှင့်
အာရုံခြောက်ပါးတို့ကို အမြဲတမ်း ဆင်ခြင်နေခြင်း
ကြောင့် အမှတ်တမဲ့လျစ်လျူရှုသည်ဟူ၍ မဖြစ်ခြင်း။

အဲဒီဂုဏ်တော်တွေဟာ အာဝေဏိက ဂုဏ်တော် ၁၈ ပါး ဖြစ်ပါ
တယ်ဗျာ”

ဦးချမ်းသာက စကားကို ရပ်နားလိုက်သည့်အခါ ဒေါ်မြမေ မှာ
လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားနေသကဲ့သို့ တိတ်ဆိတ်လျက်ရှိသည်။

“မင်း သဘောပေါက်တယ် မဟုတ်လားကွဲ့၊ အမေကြီး။”

“အင်း ပေါက်တန် သလောက်တော့ ပေါက်ပါရဲ့၊ အကြမ်းဖျင်း
လောက် ဆိုပါတော့လေ”

“တို့တစ်တွေရဲ့ ဉာဏ်၊ တို့တစ်တွေရဲ့ ပညာအတိုင်းအတာနဲ့
ပြောရရင် သမုဒ္ဒရာရေပြင်ကို ယုန်သူငယ် ခြေထောက်လို့ မမီအောင်
ဖြစ်နေမှာကတော့ အားမရစရာပေါ့ကွယ်။ သို့ပေမယ့် ထိုသမုဒ္ဒရာရေ
တစ်စက်တစ်ပေါက်မျှ သောက်ကြည့်လို့ ငန်တဲ့အရသာကို သိလိုက်

ရင်တော့ မြတ်စွာဘုရား၏ ဓမ္မရသကို ခံစားမိသူရယ်လို့ ပြောနိုင်ပါ သတဲ့ဗျာ။

‘ပါရမီ’ ဆိုတာ တစ်နေ့မှ တစ်နေ့သို့ ဘဝတစ်ခုမှ ဘဝတစ်ခု သို့ အဆက်မပြတ် ပြုလာမှ ‘နုရာက ရင့်’ နိုင်ကြမှာ မဟုတ်လား။ ဒီတော့ ဖတ်ရင်း၊ မှတ်ရင်း၊ မေးရင်း၊ မြန်းရင်း ဆည်းပူးကြရမှာ ပေါ့ကွယ် ။ ကဲ ... အခုန ငါပြောခဲ့တဲ့ ‘အာဝေဏိကဂုဏ်တော် ၁၈ ပါး’ကို အကြမ်းအားဖြင့် သိပြီ ဆိုတယ်နော်”

“ဟုတ်ကဲ့”

“အဲဒီတော့ ကျေးဇူးရှင်လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ၎င်း ဂုဏ်တော် ၁၈ ပါးကို အနည်းငယ် အကျယ်ချဲ့ပြီး ရေးသား တော်မူခဲ့ တဲ့ ဘုရားရှိခိုးအနက်မြန်မာပြန်ကို ကြိုးစားပြီးဖတ်ကြည့်ပါဦး အမေ ကြီးရယ်။ ဟောဒီ တိပိဋကဓရ မင်းကွန်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ မဟာဗုဒ္ဓဝင်မှာ ကြည်ညိုရအောင် ဖော်ပြထားပါတယ်”

ဦးချမ်းသာက ဒေါ်မြမေအား မဟာဗုဒ္ဓဝင် ပဉ္စမတွဲကို ပေးလိုက် သည်။ ဒေါ်မြမေ အမှတ်အသား ပြုထားသော စာမျက်နှာ ၇၅၂ ကို လှန်၍ ရိုသေစွာ ပုဆစ်ချူးတုပ်လျက် အသံထွက်အောင် တဖြည်း ဖြည်း ဖတ်လိုက်ပါသည်။

“ဗုဒ္ဓနံ=သဗ္ဗညု မြတ်စွာ ဘုရားရှင်တို့၏။ ဇီဝိတဿ=ပွင့် ရာ တမ်းမှတ်၊ အာယုကပ်ကို၊ ငါးရပ်စုပုံ၊ လေးခုဆုံးတိုင်၊ ရှည် ခိုင်တည်နေမြဲဖြစ်သောအသက်တော်၏။ အန္တရာယော= လေးခု လုံးလုံး၊ မဆုံးမီခင်၊ အလယ်တွင်၌ ဝင်၍လတ်လတ် ဖျက်ဆီး တတ်သော အန္တရာယ်ကို။ ကေနစိ=ဒေဝဒတ်နှင့်၊ မာရ်နတ် စစ် များ၊ ဘီလူးအာဠာဝက၊ စသည်အပုံ၊ တစ်စုံတစ်ယောက် သော သူမျှပင်။ ကာတံ= ပျက်စီးလေအောင်၊ ကြံဆောင် အားထုတ်၊ ပြုလုပ်စီရင်ခြင်းငှာ။ နသက္ကာ= မတတ်နိုင်။

ဗုဒ္ဓါနံ = သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့၏။ သဗ္ဗညုတ
 ဉာဏဿ = အပရိယန္တ၊ ဧညျအထု၊ တရားစုဝယ်၊ တစ်ခု
 မကြွင်း၊ ခပင်းဥသည့်၊ အလုံးစုံကို၊ အကုန်အစင်၊ သိမြင်နိုင်သော
 သဗ္ဗညုတရွှေ့ဉာဏ်တော်မြတ်၏။ အန္တရာယော=ဉာဏ်ကြီး
 သဗ္ဗဉ်၊ မထင်သာအောင်၊ ကွယ်ကာဖျက်ဆီးတတ်သော
 အန္တရာယ် ကို။ ကေနစိ =မဟေသရ၊ ဗကဗြဟ္မာ၊ အသုရာနှင့်၊
 များစွာလူတွင် တစ်ယောက် ပင်မျှ။ ကာတုံ = မမြင်သာအောင်
 ကြံဆောင်အားထုတ်၊ ပြုလုပ်စီရင်ခြင်းငှာ။ နသက္ကာ= မတတ်
 နိုင်။

ဘဂဝတော=ခြောက်ပါးရှစ်သွယ်၊ ဘုန်းတော်ကြွယ်သော။
 ဗုဒ္ဓဿ = သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရား၏။ ဉာဏ်=သဗ္ဗညုတရွှေ့ဉာဏ်
 တော်မြတ်သည်။ အတိတံသေ = အတိတံသံသရာ၊ ကမ္ဘာဘာ
 လျှင်၊ စ၊ရာမထင်၊ ရှေ့တစ်ပြင်က၊ လွန်ကုန်ကြသော၊ ဧညျ
 သစ္စာ၊ များစွာအထု၊ တရားစု၌။ အပ္ပဋိဟတံ=ပရမာမြူဏှ၊
 တစ်ခုမျှပင်၊ မြင်ခွင့်မပေး၊ အရေးကန့်လန့်၊ တားဟန့်၊ ပိတ်ပင်
 နိုင်သော ပဋိပက္ခတရားမှ ကင်းတော်မူ၏။

ဘဂဝတော=ခြောက်ပါးရှစ်မျိုး၊ ဘုန်းတော်ဖြိုးသော။
 ဗုဒ္ဓဿ=သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား၏။ ဉာဏ်= သဗ္ဗညုတ ရွှေ့ဉာဏ်
 တော်မြတ်သည်။ အနာဂတံသေ = အနာဂတံသံသရာ၊ ကမ္ဘာဘာ
 တွင်၊ ဆုံးရာမထင်၊ နောက်တစ်ပြင်၌၊ အစဉ်ရည်ဝေး၊ လာအံ့
 သေးသော၊ ဧညျသစ္စာ၊ များစွာအထု၊ တရားစု၌။ အပ္ပဋိ
 ဟတံ= ပရမာမြူဏှ၊ တစ်ခုမျှပင်၊ မြင်ခွင့်မပေး၊ အရေး ကန့်
 လန့်၊ တားဟန့်၊ ပိတ်ပင်နိုင်သောပဋိပက္ခတရားမှကင်းတော်မူ၏။

ဘဂဝတော = ခြောက်ပါးရှစ်မြောက်၊ ဘုန်းတော် တောက်
 သော။ ဗုဒ္ဓဿ=သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား၏။ ဉာဏ်= သဗ္ဗညုတ

ရွှေဉာဏ်တော်မြတ်သည်။ ပစ္စုပ္ပန်သေ=ဒဏတိံသ၊ ဘုံဘဝနှင့်၊ အနန္တစကြဝဠာ၊ ရုပ်ရွာဝန်းကျင်၊ နယ်တစ်ပြင်၌၊ မျက်မြင်မစဲ၊ ဖြစ်မြဲ၊ ပျက်မှု၊ ယခုတည်လစ်၊ လောလောဖြစ်သော၊ ညေယျ သစ္စာ၊ များစွာအထု၊ တရားစု၌။ အပ္ပဋ္ဌိဟတံ=ပရမာမြူဏှ၊ တစ်ခုမျှပင်၊ မြင်ခွင့်မပေး၊ အရေးကန့်လန့်၊ တားဟန့်၊ ပိတ်ပင် နိုင်သော ပဋ္ဌိပက္ခတရားမှ ကင်းတော်မူ၏။

ဣမေဟိ တီဟိ ဓမ္မေဟိ=ဤသုံးဖြာသော၊ အသာဓာရဏ၊ ဓမ္မပြန့်ပြူး၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်တို့နှင့်။ သမန္နာဂတဿ=လောက် လွေ့ကုန်င၊ ပြည့်စုံလှသော။ ဘဂဝတော=ခြောက်ပါး၊ ရှစ်တန်၊ ဘုန်းတော်လျှံသော။ ဗုဒ္ဓဿ=သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘု ရား၏။ သဗ္ဗ= တစ်ခုမကြွင်း၊ ခပင်း ဥသယံ၊ အလုံးစုံသော။ ကာယကမ္မံ= သွား၊ ရုပ်၊ ထိုင်၊ လျောင်း၊ ရှေ့၊ နှောင်း၊ တက်၊ ဆုတ်၊ ဆန့်၊ ရုပ်၊ ချီ၊ ကြွ၊ စသည်များပြား၊ လှုပ်ရှားပြုပြင်သမျှသော ကိုယ်အမှုအရာတော် သည်။ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ=သာတ္ထကသမ္မဇဉ်၊ သပ္ပာယ်သမ္မဇဉ်၊ ဂေါစရ သမ္မဇဉ်၊ အသမ္မောဟသမ္မဇဉ်၊ ပညာလေးပါး၊ ရှေ့သွား၊ ရှေ့ ဆောင် ရှိတော်မူပေ၏။ ဉာဏာ နုပရိဝတ္တံ=သမ္မဇဉ်ဉာဏ်၊ စီမံ တိုင်းပင်၊ အစဉ်တစိုက်လိုက်ကာ ဖြစ်တော်မူပေ၏။

သဗ္ဗ = တစ်ခုမကြွင်း၊ ခပင်းဥသယံ၊ အလုံးစုံသော။ ဝစီကမ္မံ = နှုတ်၊ လျှာ အိန်ဂျီ၊ မိန့်ဖော်ကျူးရင့်၊ လှစ်ဖွင့်သမျှသော နှုတ် အမှုအရာတော်သည်။ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ=သာတ္ထကသမ္မဇဉ်၊ သပ္ပာယ် သမ္မဇဉ်၊ ဂေါစရသမ္မဇဉ်၊ အသမ္မောဟသမ္မဇဉ်၊ ပညာ လေးပါး၊ ရှေ့သွား၊ ရှေ့ဆောင်ရှိတော်မူပေ၏။ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ= သမ္မဇဉ် ဉာဏ်၊ စီမံတိုင်းပင်၊ အစဉ်တစိုက်လိုက်ကာ ဖြစ်တော်မူပေ၏။

သဗ္ဗ=တစ်ခုမကြွင်း၊ ခပင်းဥသယံ၊ အလုံးစုံသော။ မနောကမ္မံ= ကြံ၊ ကြံသမျှသော စိတ်အမှုအရာတော်သည်။ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ =

သာတ္တကသမ္ပဇဉ်၊ သပ္ပိယသမ္ပဇဉ်၊ ဂေါစရသမ္ပဇဉ်၊ အသမ္မောဟ
သမ္ပဇဉ်၊ ပညာလေးပါး၊ ရှေ့သွား၊ ရှေ့ဆောင်ရှိတော်မူပေ၏။
ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ = သမ္ပဇဉ်ဉာဏ်၊ စီမံတိုင်းပင်၊ အစဉ်တစိုက်
လိုက်ကာဖြစ်တော်မူပေ၏။

ဣမေဟိဆဟိဓမ္မေဟိ = ဤခြောက်ဖြာသော အသာဓာရဏ၊
ဓမ္မပြန့်ပြူး၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်တို့နှင့်။ သမန္နာဂတဿ = လောက်
လွေ့ကုန်ငါ၊ ပြည့်စုံလှသော။ ဘဂဝတော = ခြောက်ပါး ရှစ်တန်၊
ဘုန်းတော်လျှံသော။ ဗုဒ္ဓဿ = သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရား အား။
ဆန္ဒဿ = စကြဝဠာပေါင်း၊ တစ်သောင်းတိုက်နေ၊ ဗိုလ် ခြေ များ
စွာ၊ သတ္တဝါကို၊ ခေမာသောင်သို့၊ ငါဆောင်ပို့မည်၊ ရည် သန်
တောင့်တသော၊ ဘုရားအလျာ၊ သုမေဓာရှင် ရသေ့သန္တာန်၌
ဖြစ်သော အာဂမဆန္ဒတော်။ ဘုန်းခြောက်ဖြာတွင်၊ ကာမာ မည်
သီး၊ လိုတိုင်းပြီးသော အဓိဂမဆန္ဒတော် ၂ ပါး၏။ ဟာနိ = ရည်
သန် သလောက်၊ မမြောက်မပြီး၊ ပျက်စီးချို့ငဲ့ခြင်း မည်သည်။
နတ္ထိ = အဏုမြူမျှ ရှိတော်မမူ။

ဓမ္မဒေသနာယ = ဝဇ္ဇသုံးဖြာ၊ သံသရာမှ၊ နိယျာနိကာ၊
နိဿရဏစစ်၊ ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ စိတ်ဖြာ ဝေဖန်၊ ခွဲပြညွှန်သော၊
အမွန်ထွေလာ၊ ဒေသနာတော်မြတ်၏။ ဟာနိ = နိယျာနိကာ
နိဿရဏဟု၊ ဖလကျိုးကြီး၊ မပြီးစီးဘဲ၊ ချွတ်လွဲ ယုတ်လျော့
ခြင်း မည်သည်။ နတ္ထိ = အဏုမြူမျှ ရှိတော်မမူ။

ဝီရိယဿ = ယူဇနာဝန်းညီ၊ သုံးလီသန်းပေါင်း၊ ခြောက်
သိန်း လောင်းလျက်၊ တစ်သောင်းသုံးရာ၊ ငါးဆယ်သာတည့်၊
စကြဝဠာတွင်း၊ ဝင်းဝင်းထိန်ညီး၊ မီးကျီးလှံသွား၊ အပြည့် ထား
လျက်၊ တစ်ဖက်ကမ်းတိုင်၊ ရောက်ပေနိုင်မူ၊ အကြင်သူကား၊
ဘုရားဖြစ်မည်၊ စင်စစ်ဟူက၊ ဆံမြူမတွန်၊ ဝံ့ဝံ့စားစား၊ ကူးသွား

နိုင်မျှ၊ ရဲရင့်လှသည်။ ပယတ္တမည်သော အာဂမဝီရိယတော်။ အသာဓာရဏ၊ ကိစ္စလေးတန်၊ ကုန်လောက်င်၍၊ သမ္ပပ္ပဓာန် ကိစ္စ၊ တတ်စွမ်းလှသော အာဂမဝီရိယတော်။ နေ့တိုင်းစတေ၊ ငါးထွေ ကိစ္စ၊ မလပ်ရအောင်၊ ထာဝရ အားသစ်၊ ပြုမြဲဖြစ်သော အဓိဂမဝီရိယတော် သုံးပါး၏။ ဟာနိ= ယုတ်လျော့ခြင်း မည်သည်။ နတ္ထိ= အဏုမြူမျှ ရှိတော်မမူ။

သမာဓိဿ= အဋ္ဌဒိသာ၊ ရှစ်မျက်နှာမှ၊ လာလာသရွေ့၊ မုန်တိုင်းရှေ့လည်း၊ မရွေ့မယိုင်၊ မြင်းမိုရ်ခိုင်သို့၊ တစ်ပြိုင်နက် သား၊ ရှစ်ပါးလောကခံ၊ ဝန်းရံပတ်ဆုံ၊ တွေ့ခိုက်ကြုံလည်း၊ တုန်မလှုပ်ဘဲ၊ အမြဲတည်တံ့တော်မူသော ပကတိသမာဓိတော်။ ဝသီငါးရပ်၊ ကမ်းဆုံးခတ်လျက်၊ ထူးမြတ်လွန်ကဲသော ဣဒ္ဓိဝိဓ အဘိညာဉ်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်၊ ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်၊ ဇောတော ပရိယ အဘိညာဉ်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ်၊ ယထာကမ္မူပဂ အဘိညာဉ်၊ အနာဂတံသ အဘိညာဉ်မျိုး တန်ခိုး ဣဒ္ဓိပါဒ်တော်တို့၏အခြေဖြစ်သော အပ္ပနာသမာဓိတော် နှစ်ပါး၏။ ဟာနိ=ယုတ်လျော့ခြင်းမည်သည်။ နတ္ထိ= အဏုမြူ မျှ ရှိတော်မမူ။

ပညာယ = စကြဝဠာပေါင်း၊ သောင်းတိုက်အပြင်၊ ဘုံသုံး ခွင်ဝယ်၊ သင်္ခါရဓမ္မဟူသမျှကို၊ တစ်စမကြွင်း၊ လင်းလင်း ထင် ထင်၊ အဆုံးမြင်လျက်၊ နေ့စဉ်မစဲ၊ ရှုစမြဲ အစဉ်ဖြစ်သော ကုဋေ နှစ်သန်း လေးသိန်း အရေအတွက်ရှိသော မဟာဝဇီရ ဉာဏ် တော်မြတ်၏။ ဟာနိ= ယုတ်လျော့ခြင်းမည်သည်။ နတ္ထိ= အဏုမြူမျှ ရှိတော်မမူ။

ဝိမုတ္တိယာ= ကုဋေတစ်သိန်း၊ ပျက်ကိန်းတူစွ၊ စကြဝဠာ ဝယ်၊ ဗြဟ္မာ့လူနတ်၊ လေးရပ်ပါယ်ဘုံ၊ အကုန်မကြွင်း၊ ခပင်း

ရုံးပေါင်း၊ လွှမ်းမွမ်းညောင်းအောင်၊ သွန်းလောင်းဖြန့်ဖြူးတော်မူ
 အပ်သော မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာ ဟု ဆိုအပ်သော
 ဗြဟ္မဝိဟာရစေတော ဝိမုတ္တိ တရားလေးပါး၊ ဗြဟ္မာ၊ လူ၊ နတ်၊
 ပရိသတ်အား၊ တရားဟောစဉ်၊ အခိုက်တွင်မျှ၊ မလပ်ရအောင်၊
 နေ့၊ညမစဲ၊ ဝင်စားမြဲအစဉ်ဖြစ်သော၊ ကုဋေနှစ်သန်း လေးသိန်း
 မျှလောက်သော၊ အရဟတ္တဖလ၊ စတုတ္ထဈာန်၊ အမွန်ရတနာ၊
 ချမ်းသာသုခ၊ ထူးမြတ်လှသော၊ ဝိမုတ္တိတရား၊ ဤငါးပါး၏။
 ဟာနိ= ယုတ်လျော့ ခြင်းမည်သည်။ နတ္ထိ= အဏုမြူမျှ ရှိတော်
 မမူ။

ဣမေဟိ ဒွါဒသဟိ ဓမ္မေဟိ=ဤတစ်ဆယ့်နှစ်ဖြာသော အ
 သာဓာရဏ၊ ဓမ္မပြန့်ပြူး၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်တို့နှင့်။ သမန္နာ
 ဂတဿ = လောက်လွေ့ကုန်ငါ၊ ပြည့်စုံလှသော။ ဘဂဝတော=
 ခြောက်ပါး၊ ရှစ်တန်၊ ဘုန်းတော်လျှံသော။ ဗုဒ္ဓဿ= သဗ္ဗညု
 မြတ်စွာ ဘုရား အား။ ဒဝါ=သတိသမ္ပဇဉ်၊ မယှဉ်မဖက်၊ အပြက်
 အချော်၊ သရော်ဖျင်းပေါ့၊ အသေ့ အသွမ်း၊ ရွှင်လန်း မြူးရယ်၊
 ကျီစယ် သမူ၊ ပြုအပ်၊ဆိုအပ်၊ကြံစည်အပ်သော ကိုယ်အမူအရာ၊
 နှုတ် အမူအရာ၊စိတ်အမူအရာတော်များသည်။ နတ္ထိ= အဏုမြူ
 ရှိတော်မမူ။

ရဝါ=သတိသမ္ပဇဉ်၊ မတင်မဆေး၊ အရေးတကြီး၊ ကပြီး၊
 ကပြန်း၊ ကရန်း၊ကရင်း၊ မစဉ်း၊မစား၊ ပြုမိငြား၍၊ ယွင်းမှား
 လျှော့မေ့၊ မစေ့၊မစပ်၊ လစ်လပ်ဟင်းဟာသည်ဟု ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်
 တို့ ပြောဆို၊ပြစ်တင်ရန်အမူသည်။ နတ္ထိ=အဏုမြူရှိတော်မမူ။

အပ္ပုဋ္ဌံ=စဉ်းစဉ်းစားစား၊ ပြုပါငြားလည်း၊ ဉာဏ်အားသေး
 ၍၊ အရေးအခွင့်၊ မြင်သင့်သမျှ၊ တကွလုံးစုံ၊ ကုန်အောင်မပြန်၊
 မန့်မစပ်၊ လစ်လပ်ဟာဟင်း၊ ကျန်ကြွင်းသော အရာရှိသည်ဟု

ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပြောဆို ပြစ်တင်ရန် အမှုသည်။ နတ္ထိ=အဏု မြူမှု ရှိတော်မမူ။

ဝေဂါယိတတ္ထံ=စိတ်မာန်အလျောက်၊ ကြောက်လန့်တကြား၊ ကစားရွှင်မြူး၊ အလွန်ကြူး၍၊ ကိုယ်ကျူး၊ နှုတ်ကျံ၊ လွန်လွန်ကဲကဲ၊ လွဲလွဲချော်ချော်၊ မတော် မှားယွင်းသည်ဟု ပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပြောဆိုပြစ်တင်ရန် အမှုသည်။ နတ္ထိ= အဏုမြူမှု ရှိတော် မမူ။

အဗျာဝဋ္ဌမနော= ကိုယ်တော်မြတ်၏၊ အတ္တဟိတ၊ ကြီးလှ စီးပွား၊ တစ်သောင်းတိုက်နေ၊ ဗိုလ်ခြေများစွာ၊ သတ္တဝါတို့၏၊ ချမ်းသာစီးပွား၊ နှစ်ပါးအကျိုး၊ ဖြိုးဖြိုးမယုတ်၊ အားထုတ်၊ ကျင့် ဆောင်တော်မူမည်၊ ရွယ်ရည်ရှေးရှု၊ တည်နေတော်မူသော မဟာ ဥဿာဟ ဗျာပါရအမှုအရာမှ၊ ရံခါကင်း၍ဖြစ်သော၊ ဇော စိတ္တုပ္ပါဒ်တော်မည်သည်။ နတ္ထိ= အဏုမြူမှု ရှိတော်မမူ။

အပုဋိသင်္ခါနုပေက္ခာ=စက္ခု၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှာ၊ ကာယ၊ မန၊ ခြောက်ဒွါရတွင်၊ ထင်ထင်သမျှ၊ ရူပ၊ သဒ္ဓ၊ ဂန္ဓ၊ ရသာ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနှင့်၊ ဓမ္မဟူသည်၊ ခြောက်မည်အာရုံ၊ အလုံးစုံကို၊ မစုံ မစမ်း၊ ကြောင်းလမ်းပြတ်ပြတ်၊ သက်သက်မသိ၊ သတိမမူ၊ လျစ်လျူရှုခြင်း မည်သည်။ နတ္ထိ=အဏုမြူမှု ရှိတော်မမူ။

ဣမေဟိ အဋ္ဌာရသဟိ ဓမ္မေဟိ=ဤတစ်ဆယ့်ရှစ်ဖြာသော အသာဓာရဏ၊ ဓမ္မပြန်ပြူး၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်တို့နှင့်။ သမန္နာ ဂတဿ=လောက်လွေ့ ကုန်င၊ ပြည့်စုံလှသော။ ဘဂဝတော= ခြောက်ပါး၊ ရှစ်တန်၊ ဘုန်းတော်လျှံသော။ ဗုဒ္ဓဿ= သဗ္ဗညုတ မြတ်စွာဘုရားအား။ ဧကနစိ=တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည်။ အန္တရာယော= အသက်တော်နှင့်၊ ဉာဏ်တော်ဂုဏ်ရှိန်၊ မှေးမှိန် ပျက်စီးကြောင်း အန္တရာယ်ကို။ ကာတုံ =နည်းပေါင်း များစွာ ဆင်ကာအားထုတ်၊ ပြုလုပ်စီရင်ခြင်းငှာ။ နသက္ကာ=မတတ်နိုင်။

တဒေဝ ဝစနံ သစ္စံ၊
 ဘဂဝန္တံ နမာမဟံ။
 ဧတေန သစ္စ ပုညေန၊
 စိန္တာ မယံ သမိဇ္ဈတံ။

တဒေဝ ဝစနံ=တစ်ဆယ့်ရှစ်ဖြာ၊ အာဝေဏိက၊ ဘုရား ကျေး
 ဇူး၊ ဂုဏ်အထူးတို့ကို၊ ချီးကျူးကြည်ညို၊ ဖွင့်ဆိုမြှောက်ကြား၊ ထို
 စကားသည်သာလျှင်။ သစ္စံ= မတိမ်းမစောင်း၊ ကောင်းမြတ်
 ဧကန်၊ စင်စစ်မှန်၏။ ဘဂဝန္တံ= အာဝေဏိက၊ ဓမ္မဘုန်းဟုန်၊
 ကျေးဇူးဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို။ အဟံ
 =ကျွန်ုပ်သည်။ နမာမိ=ရိုသေမြတ်နိုး၊ လက်စုံမိုး၍၊ ရိုခိုးဦးညွတ်
 ပါ၏ ဘုရား။ ဧတေန သစ္စပုညေန= ဗုဒ္ဓ၊ ဓမ္မ၊ ဌာရသကို၊ ထုတ်
 ဆိုသစ္စာ၊ ရိုသေမြတ်နိုး၊ ရိုခိုးဦးညွတ်ရပါသောကောင်းမှုကုသိုလ်
 ကံ စေတနာ ကြောင့်။ မယံ=အကျွန်ုပ်၏။ စိန္တာ= လောကီ၊
 လောကုတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်သံသာ၊ နှစ်ဖြာအကျိုး၊ ပွားတိုးရန် တောင့်တ
 အပ်သမျှ ကောင်းမြတ်သော အကြံသည်။ သမိဇ္ဈတံ သမိဇ္ဈတု=
 ကြံသည့်အတိုင်း၊ မဆိုင်းလျင်စွာ၊ ပြည့်စုံအောင်မြင်ပါစေသတည်း။

အာဝေဏိကဂုဏ်တော်အပ္ပဋ်(၁)

“အဖေကြီးရေ၊ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ ‘အာဝေဏိကဂုဏ်တော် ဘုရားရှိခိုး’ ကို ဖတ်လိုက်ရတာ သဒ္ဓါကြည်ညိုစိတ်တွေ ‘တဖွားဖွား’ ပေါ်လာပါတယ်”

“သာဓုဗျာ ... သာဓု ... သာဓု၊ ဘုရားရှိခိုးတဲ့အခါမှာ မိမိရွတ်ဆိုနေတဲ့ ပါဠိ၊ပါဠိသား၊စာသား အဓိပ္ပာယ်တို့ကို အာရုံစိုက် ထားလျှင် သဒ္ဓါမြတ်နိုးတဲ့ ပီတိဆိုတာမျိုး ‘တဖွားဖွား’ ပေါ်လာတတ်တာပေါ့”

“ဟုတ်ကဲ့၊ ကိုယ်သိတဲ့ စကားလုံးတွေ ဖြစ်ရင် ကိုယ်နားလည်လို့ အာရုံပြုနိုင်ပါရဲ့။ တချို့အဓိပ္ပာယ်တွေကျတော့ လုံးဝ နားမလည်တာရှိတယ်။ တချို့ကျတော့လည်း ကြားဖူး၊နားဝတော့ ရှိပါရဲ့၊ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း၊ ပြတ်ပြတ်သားသား မသိတာတွေလည်း ရှိနေပြန်ပါတယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ ‘အခုငါဆိုနေတာ အဓိပ္ပာယ်သိရရင် သိပ်ကောင်းမှာပဲ’ လို့ တောင့်တလာမိတယ်”

“အေး ... အဲဒီလို တောင့်တလာတာဟာ သမ္မာဆန္ဒ ဖြစ်တာပေါ့ကွယ်။ ‘သုတ ကာမ’ လို့လည်း ခေါ်တယ်။ ရတနာသုံးပါးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အကြားအမြင်မျိုးကို လိုချင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ပေါ့ကွယ်။ ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ကြီးများရဲ့ အနက်မြန်မာအဖွင့်မျိုး ဆိုရင် သိသင့်၊ သိထိုက်တဲ့ အကြောင်းအရာကိုပါ ဗဟုသုတ ဖြစ်စေဖို့ မကျဉ်း မကျယ်ဖွင့်ဆို၊ရေးသားပေးတော်မူကြတယ်။

ဥပမာ ... ‘ဗုဒ္ဓါနံ = သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့၏။ ဇီဝိတဿ = ပွင့်ရာတမ်းမှတ် အာယုကပ်ကို ငါးရပ်ပုံစု လေးခုဆုံးတိုင် ရှည်ခိုင်တည်နေမြဲဖြစ်သော အသက်တော်၏။’-တဲ့။အဲဒီအပိုဒ်ကိုပဲ အဓိပ္ပာယ်

ဖွင့်ရရင် မြတ်စွာဘုရားတို့၏ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မတာ ၃၀ အနက်က ဓမ္မတာ တစ်ခုဖြစ်တဲ့ ဗုဒ္ဓသက်တမ်းကို ဖွင့်ဆိုလိုက်တာ ဖြစ်တယ်”

“ဪ ... ဪ ပြောပါဦး၊ အဖေကြီးရယ်”

“မြတ်စွာဘုရားတို့မည်သည် မိမိတို့ပွင့်တော်မူသော ကပ်ကမ္ဘာ ကာလ အပိုင်းအခြား၊ လူ့သက်တမ်းကို ငါးပုံ၊ပုံပြီး လေးပုံသာလျှင် ခန္ဓာဝန် ထမ်းဆောင်တော်မူလေ့ရှိကြတယ်။ မင်း နားလည်အောင် ရှင်းရဦးမယ် ဆိုရင် ယခု ဘဒ္ဒကမ္ဘာမှာ ကဿပမြတ်စွာဘုရားဟာ လူ့သက်တမ်း အနှစ် နှစ်သောင်းမှာ ပွင့်တော်မူခဲ့တယ်။ ထိုကဿပ မြတ်စွာဘုရားဟာ အနှစ် ၂ သောင်းကို ၅ ပုံ၊ပုံလျှင် ၄ ပုံမျှဖြစ်သော သက်တော်တစ်သောင်းခြောက်ထောင်မှာ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူတယ်။ အခုငါတို့ရဲ့ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားကျတော့ လူတို့ရဲ့ အသက် ၁၀၀ တမ်းမှာ ပွင့်တော်မူခဲ့တာမို့ အနှစ် ၁၀၀ ကို ၅ ပုံ၊ပုံ ၄ ပုံမျှ ဖြစ်သော သက်တော် ၈၀ မှာ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူတယ် မဟုတ်လား”

“ဪ ... ဪ ဒါကြောင့် ‘အာယုကပ်ကို ငါးရပ်ပုံစု လေးခု ဆုံးတိုင်’ လို့ အနက်ဖွင့်တာကိုး။ အဲဒီ ဗုဒ္ဓရဲ့ ဓမ္မတာ ၃၀ ဆိုတာကို အကုန်သိချင်လိုက်တာရင်”

“ဟိုး ... ဟိုး။ လောမကြီးနဲ့ အမေကြီး။ ဆရာတော်ဘုရားရဲ့ အဖွင့်၊အဆိုနှင့် စကားစပ် ကွာသွားလိမ့်မယ်။ နောင် အလျဉ်းသင့် တော့ ပြောကြတာပေါ့”

“ဟုတ်ပါပြီ။ ပြောလက်စသော ဆက်ပါတော့”

“ဆက်ပြောရမယ်ဆိုရင် ‘မြတ်စွာဘုရား၏ သက်တမ်း မပြည့် မချင်း မည်သူတင်ဦးတစ်ယောက်ကမျှ လုပ်ကြံ၊သတ်ဖြတ်ခြင်း မပြု နိုင်ကြပါဘူး’တဲ့။ ဆရာတော်က ဥပမာ ပြထားတာကိုကြည့်။ ဗောဓိ ပင်နှင့် ရွှေပလ္လင်ကို လာရောက်တိုက်ခိုက်သော မာရ်နတ်မင်းရဲ့ စစ်ခင်းသမ္မဟာလည်း မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အသက်အန္တရာယ်ကို မပြု

နိုင်ဘူး မဟုတ်လား။ ရှင်ဒေဝဒတ်က အဇာတသတ်နဲ့ပေါင်းပြီး နာဠာဂီရိ ဆင်နှင့် တိုက်၍ သေကြောင်းကြံ ခဲ့တယ်။ နောက်တစ်ခါ လေးသမားကို လွှတ်ပြီးတော့ သေကြောင်းကြံစည်ခဲ့တယ်။ ဒါလည်း မအောင်မြင်ဘူး။ သူများကိုခိုင်းတာ မအောင်မြင်တော့ သူ့ကိုယ်တိုင် ဝေဘာရတောင်စောင်းက ကျောက်မောင်းဆင်ပြီး ဖြုတ်ချတယ်။ သို့ပေမယ့် မြတ်စွာဘုရား၏ အသက်အန္တရာယ်ကို မဖြစ်စေခဲ့ပါဘူး။ သို့ကလိပဲ အာဠာဝကဘီလူးကလည်း သူ့ဗိမာန်ထဲမှာ ကြွလာ သီတင်းသုံးနေတဲ့ မြတ်စွာဘုရားကို လက်နက်ကြီးကိုးပါးနဲ့ ညဉ့် သုံးယံ ပတ်လုံး တိုက်ခိုက်ခဲ့တယ်။ သို့ပေမယ့်လည်း မြတ်စွာဘုရား ၏ အသက်အန္တရာယ်ကို မဖြစ်စေခဲ့ပါဘူး။ အဲဒါကို လယ်တီ ဆရာ တော် က

“အန္တရာယော=လေးခုလုံးလုံး မဆုံးမီခင် အလယ်တွင်၌ ဝင်၍ လတ်လတ် ဖျက်ဆီးတတ်သော အန္တရာယ်ကို။ ဧကနစိ= ဒေဝဒတ်နှင့် မာရ်နတ်စစ်မှူး ဘီလူးအာဠာဝက စသည်အပုံ တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူမျှပင်။ ကာဘုံ= ပျက်စီးလေအောင် ကြံဆောင်အားထုတ် ပြုလုပ်စီရင်ခြင်းငှာ။ နသက္ကာ= မတတ် နိုင်။ “... လို့ ရေးသားတော်မူခဲ့တာပေါ့။”

“ဟုတ်လိုက်တာ။ ဟုတ်လိုက်တာ၊ ဥပမာ၊ သာဓကများနဲ့ ပြု ထားတော့ ပိုပြီးတော့လည်း သဘောပေါက်တယ်။ အာရုံပြုရတာ လည်း ပေါ်ပေါ်လွင်လွင် ဖြစ်လာတယ်။ ကဲ... ကျွန်မ ဆက်ဖတ်ပါ ဦးမယ်။ ရှင်းပြတန်တာလေးကို ရှင်းပြပါဦး။

‘ဗုဒ္ဓါနံ=သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့၏။ သဗ္ဗညုတ ညာဏ သမ္မာ= အပရိယန္တ ဥပယုအထု တရားစုဝယ် တစ်ခုမကြွင်း ခပင် ဥသည့် အလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိမြင်နိုင်သော သဗ္ဗညုတ ရွှေ ဉာဏ်တော်မြတ်၏။ အန္တရာယော= ဉာဏ်ကြီးသဗ္ဗညု မထင်သာ

အောင် ကွယ်ကာဖျက်ဆီးတတ်သော အန္တရာယ်ကို။ ကေနစီ= မဟေသရ ဗကဗြဟ္မာ အသူရာနှင့် များစွာလူတွင် တစ်ယောက် ပင်မျှ။ ကာတုံ= မမြင်သာအောင် ကြံဆောင် အားထုတ် ပြုလုပ် စီရင်ခြင်းငှာ။ နသက္ကာ= မတတ်နိုင်။ ... ”

“အဲဒီအပိုဒ်ကတော့ မြတ်စွာဘုရားတို့၏ ဂေယျခံတရား ၅ ပါး နှင့်တကွ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို မှေးမှိန်အောင်၊ ကွယ်ပအောင်၊ မထင်ရှားအောင်၊ ပေါ့တန်အောင်၊ ချွတ်လွဲအောင်၊ အနိုင်ရအောင်၊ မည်သည့် တန်ခိုးရှင်မျှ ဖျက်လို၊ဖျက်ဆီးအန္တရာယ် မပြုနိုင်ပါဘူး’ တဲ့။ ဆရာတော်ဘုရားက သာကေပြထားတယ်လေ။

ဥပမာ ၊ ‘ရာဟု’လို့ အမည်ရတဲ့ အသူရိန်နတ်မင်းကြီးဟာ အမြင့် ယူဇနာလေးထောင့်ရှစ်ရာရှိလို့ လူ၊နတ်၊ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့ အနက် ကိုယ်ခန္ဓာ အတ္တဘော အကြီးဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ရယ်လို့ ဘုရားကိုယ်တော် မြတ်ကပင် ဧတဒဂ် ပေးထားရတယ်။ နေနဲ့လ ကိုတောင် ခံတွင်းမှာ ငုံ့ပြီး ကစားနိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်တယ်။ ‘အသူရိန် ရာဟု နတ်ကြီး’ လို့လည်း ခေါ်ကြတယ်”

“ဪ...ဪ နေတို့၊ လတို့ကို ရာဟုဖမ်းတယ်ဆိုတာ ဟာ သူ့ကြောင့်ကိုး”

“အေး .. ဟုတ်ပါ့ဗျာ”

“နေပါဦး၊ ‘ဧတဒဂ်’ ပေးတယ်ဆိုတာဟာ သာဝက ရဟန်းတော် တွေကိုသာ မြတ်စွာဘုရားက ‘ဧတဒဂ်’ ပေးတယ်လို့ ဆိုတယ် မဟုတ်လား”

“မဟုတ်ပါဘူး။ ‘ဧတဒဂ်’ ဆိုတဲ့ ပါဠိဇကားက ‘ထူးကဲခြင်း၊ သာလွန်ခြင်း’ လို့ အဓိပ္ပာယ် ရပါတယ်။ ဘယ်အကြောင်းအရာ မှာ မဆို သူများထက် ထူးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အသိအမှတ်ပြုတော်မူတာမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက -

‘ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတို့။ အတ္တဘာဝိနံ=ကိုယ်ခန္ဓာအတ္တဘော
ရသော ကြီးသောသူတို့တွင်။ ရာဟု=ရာဟုအသူရိန်သည်။
အဂ္ဂံ= အမြတ်ဆုံးတည်း။ (ဝါ) အထွတ်အဖျားဆုံးတည်း။
အသာဆုံးတည်း။’ လို့ ဟောတော်မူကြောင်း စတုက္ကဂုံတ္တရ
ပါဠိတော်မှာ ပါပါသတဲ့။ သေက္ခတောင် ဆရာတော် ဦးတိလောက
ရဲ့ ‘ပဏ္ဍိတ ဝေဒနိယကျမ်း’ မှာ ဖတ်ဖူးပါတယ်”

“ဪ .. ဒီလိုလား”

“အေး ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးက လူသားမျှသာဖြစ်သော ဗုဒ္ဓ ကိုယ်
တော်က လောကသုံးပါးမှာ အကြီးဆုံး၊ အမြတ်ဆုံးလို့ ကြေညာထား
တာကို မခံချင်ဘူးတဲ့။ ဒီတော့ ဘုရားကိုပြိုင်ရအောင် ကိုယ်တိုင်လာ
ပြီး ဖူးမြော်တဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားကသူ့ထက် အပြန် ၁၀၀ လောက်
တောင် ကြီးမားသပ္ပာယ်စွာ ဖန်ဆင်းပြတော်မူလိုက်ရပါသတဲ့။ အဲဒီ
နောက်မှ တရားနာရလို့ မာန်ချပြီး ပြန်ကြွသွားတော်မူတယ်။ အဲ
ဗကဗြဟ္မာကြီးကတော့ သူ့သက်တမ်းက အန္တရကပ် ၆၄ ကပ်၊
အသချေယျကပ် တစ်ကပ်အထိ အသက်ရှည်လွန်းလို့ အနိစ္စ ဆိုတဲ့
တရားကို လုံးဝ မထင်မြင်နိုင်အောင် ဖြစ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်လေ။ သူ့ကိုယ်
သူ နိစ္စမူ လို့ သက်သေပြပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊
အနတ္တ ဆိုတဲ့ တရားတွေကို ကန့်ကွက် ဖျက်ဆီးနေပါသတဲ့။ အဲဒါ
ကို မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်မြတ်က ဗကဗြဟ္မာကြီးစံရာ ပထမဈာန်
ဗြဟ္မာဘုံသို့ ကြွရောက်တော်မူပြီး အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ တရား တို့ကို
ဟောကြားပြသ ခြေချွတ်တော်မူရတယ်။ အဲဒါကို ဆရာတော်ကြီးက
သာဓကပြပြီး ‘ဘုံသုံးပါးမှာ ခန္ဓာအကြီးမားဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ပဲဖြစ်စေ၊ သက်
တမ်း အရှည်ဆုံးပဲဖြစ်စေ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို
ထိပါး၊ ပုတ်ခတ်ခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခြင်းငှာ မတတ်နိုင်လို့’ - ဖွင့်ဆိုတော်
မူတာဖြစ်တယ်”

“အင်း ... ပိုပြီးရှင်းပါတယ်။ ပိုပြီး နားလည်ရပါတယ်။ ပိုပြီး ကြည်ညိုရပါတယ်အဖေကြီးရယ်။ နောက်အပိုဒ်တွေလည်း ဆက် ရှင်း ပါဦး။ ကျွန်မ ဖတ်ပြပါ့မယ်”

“ဘဝတော=ခြောက်ပါးရှစ်သွယ် ဘုန်းတော်ကြွယ်သော။ ဗုဒ္ဓဿ=သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား၏။ ဉာဏံ=သဗ္ဗညုတရွှေဉာဏ်တော် မြတ်သည်။ အတီတံသေ=အတိတ်သံသရာ ကမ္ဘာဘာတွင် စ,ရာ မထင် ရှေ့တစ်ပြင်က လွန်ကုန်ကြသော ဥေယျသစ္စာ များစွာ အထု တရားစု၌။ အပ္ပဋိဟတံ=ပရမာမြူဏှ တစ်ခုမျှပင် မြင်ခွင့်မပေး အရေးကန့်လန့် တားဟန့်ပိတ်ပင်နိုင်သော ပဋိပက္ခတရားမှ ကင်းစင် တော်မူ၏”

“ကဲ... မြတ်စွာဘုရား၏ ဘုန်းတော် ၆ ပါးကို မင်းသိတယ် မဟုတ်လား”

“ဟုတ်ကဲ့။ ‘ဣဿရိယ၊ ဓမ္မ၊ ယသ၊ သိရီ၊ ကာမ၊ ပယတ္တ မဟုတ်လား”

“ဟုတ်ပါတယ်။ အဓိပ္ပာယ်ကော မင်းသိရဲ့လား”

“ဣဿရိယ=ဆိုတာ လောက ၃ ပါးကို အစိုးရခြင်း။ ဓမ္မ= ဆို တာက လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးကို ပိုင်ခြင်း။ ယသ= အခြွေအရံ အကျော်အစော ဂုဏ်သတင်းပျံ့နှံ့ခြင်း။ သိရီ=ယောက်ျားမြတ်တို့၏ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသပ္ပာယ်ခြင်း။ ကာမ= သူကျိုး,ကိုယ်ကျိုး အလို တော်ပြုရာ မှန်သမျှ ပြည့်စုံလာခြင်း။ ပယတ္တ= လူ့,နတ်တို့အား နိဗ္ဗာန်ရောက်ရာ တရားဟောပြသဖြင့် လောကအားလုံး ကိုးကွယ်ရာ ဆရာဖြစ်တော်မူခြင်း။ အဲသလို ဟုတ်တယ် မဟုတ်လား”

“အေး၊သည်လောက်အကျဉ်းအားဖြင့်သိရင်အာရုံပြုနိုင်ပါတယ်”

“ဘုန်းတော် ၆ ပါးသာ သိတယ်။ ဘုန်းတော် ၈ ပါးဆိုတာ တော့ ကျွန်မ မသိဘူး။ ပြောပါဦး”

“ကျေးဇူးရှင် ကျီးသဲလေးထပ်ဆရာတော်ဘုရားရဲ့ ‘အစိန္တေယျ ဘုရားရှိခိုးကြီး’ ကို အလွတ်ရထားရင် မင်းတွေ့မှာပေါ့ကွာ။ အဲဒီ ဘုန်းတော် ၈ ပါးကို မကျဉ်းမကျယ် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ထားတဲ့ ကျေးဇူး ရှင် မင်းကွန်း ဝိပိဋက ဆရာတော်ရဲ့ အဆိုအမိန့်ကို ဖောက်သည်ချ ပါ့မယ်။

(၁) အဏိမာ ဘုန်းတော်တဲ့။

ငယ်စေလိုက ကိုယ်တော်မြတ်ကို သပ်သပ် ပါယ် ပါယ် အဏုမြူသဖွယ်မျှ ငယ်စွာ ဖန်ဆင်း တော်မူ နိုင်ခြင်း၊ မုန်ညှင်းစေလောက် မြေမှုန့် အတွင်းမှာ စကြံကြွနိုင် လောက်အောင် ကိုယ်တော်ကို အဏုမြူ ပမာ ငယ်အောင် ဖန်ဆင်းနိုင်ခြင်း။

(၂) မဟိမာ ဘုန်းတော်။

ကြီးစေလိုက မြင်းမိုရ်ဘစ်ပြေး ထို့ထက်လွန်လို သေးလျှင်လည်း လေးကျွန်းပတ်ဝိုက် တိုက်စကြဝဠာ နရက်ရွာနှင့် ဘဝဂ်ပါကျုံး လောကဓာတ်ကြီး တစ်ခု လုံးကို (ထိုထက် ကြီးစေလိုကလည်း အလိုတော်ရှိ သလောက်ပင်) ဖုံးအုပ်နိုင်အောင် မြင့်ခေါင် ကြီးမား သောကိုယ်တော်မြတ်ကိုသပ္ပာယ်စွာဖန်ဆင်းတော်မူ နိုင်ခြင်း။ ခုန ငါပြောခဲ့တဲ့ အသူရိန်နတ်ကြီးနဲ့တန်ခိုး ပြိုင်တဲ့အခါမှာအဲဒီဘုန်းတော်ကိုပြတော်မူခဲ့တယ်လေ။

(၃) လဃိမာ ဘုန်းတော်။

စိတ်တော်၏ ပေါ့ပါးခြင်းကဲ့သို့ ရူပကာယ ကိုယ် တော်ကို ပေါ့ပါးအောင် ဖန်ဆင်းတော် မူနိုင်ခြင်း၊ ကောင်းကင်၌ မြေပြင်မှာကဲ့သို့စကြံကြွတော်မူသော အခါ စသည်တို့၌ အသုံးပြုတော်မူတယ်။

(၄) ပတ္တိဘုန်းတော်။

အလိုတော်ရှိရာ အရပ်မျက်နှာသို့ လျင်စွာ ခေါက်
 ခေါက် ရူပကာယ ကိုယ်တော်ပါ ကြွရောက် တော်မူ
 နိုင်ခြင်း။ ခုန ငါပြောတဲ့ ဗကဗြဟ္မာကြီးရှိရာ ဗြဟ္မာ
 ဘုံကို တစ်ခဏချင်း ကြွသွားတော်မူနိုင်တဲ့ သဘော
 ပေါ့။ ဣဒ္ဓိမရီသူ သာမန်လူတို့မှာ ထိုထိုဝေးခြား
 အရပ်တစ်ပါးသို့ စိတ်ကသာ သွားရောက်နိုင်ကြ၍
 ရူပကာယ ခန္ဓာကိုယ်ကား မပါနိုင်၊ မရောက်နိုင်ပါ
 ဘူးတဲ့။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကတော့ ဤ ပတ္တိဘုန်း
 တော်ရှင် ဖြစ်တော်မူသောကြောင့် စိတ်သွားရာ ကိုယ်
 ပါ အလိုရှိရာ အရပ်မျက်နှာသို့ လျင်စွာ အခေါက်
 ခေါက် ရူပကာယကိုယ်ပါ ကြွရောက် နိုင်သတဲ့။
 စိတ္တက္ခဏအတွင်းမှာ ရူပကာယ ကိုယ်တော်ပါ နတ်
 ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည်သို့ရောက်အောင် ပတ္တိဘုန်းတော်ကို
 အသုံးပြုတော်မူပါသတဲ့။

(၅) ပါကမ္မဘုန်းတော်။

အဓိဋ္ဌာန်ရွှင်ကြည် စိတ်သန်ရည်တိုင်း မည်သည့်
 အရာမဆို အလိုတော်ရှိတိုင်း ပြီးစီးစေနိုင်ခြင်း။
 ပရိသတ် ရှစ်မျိုးကို ဟောကြားတော်မူရာမှာ၊ အခြား
 စကြဝဠာ တိုက်သို့ ကြွရောက် ဟောကြားတော်မူရာ
 မှာ ထိုစကြဝဠာရှိ မင်းတို့၏ အသွင်အပြင်၊ ပုံပန်း
 သဏ္ဍာန်၊ အသံအနေအထား တို့ဖြင့် တရား ဟော
 ကြားနိုင်ပါသတဲ့။

(၆) ဤသိတာဘုန်းတော်

သတ္တဝါတို့ကို အစိုးရတော်မူခြင်း။ ကိုယ်တော်၏

အလိုသို့လိုက်ပါစေနိုင်ခြင်း။ ဤသိတာ ဘုန်းတော်ကြောင့် ဗုဒ္ဓကိစ္စဘုရားဓမ္မတာ ပြုဆောင်တော်မူရာမှာ ဝေနေယျသတ္တဝါတို့ဟာ ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်၏အလိုအကြိုက်သို့လိုက်ပါလာကြရပါတယ်။

(၇) ဝသိတာဘုန်းတော်။

တန်ခိုးအဘိညာဉ် ဈာန်သမာပတ် အရပ်ရပ် တို့၌ လေ့လာနိုင်တော်မူခြင်း။ ဥရဝေလ နဂါးကြီး ကို ဆုံးမတော်မူရာမှာ အခါကာလစသည်တို့၌ နဂါးထက် အလျင်စောစွာ ကြီးမားသော အခိုးလွှတ်ခြင်း၊ အလျှံလွှတ်ခြင်း ပြုတော်မူနိုင်ပါတယ်။

(၈) ယတ္ထကာမဝသာယိတာ ဘုန်းတော်။

ဈာန်ဝင်စားခြင်း၊ တန်ခိုးတော်ပြခြင်းစသော ကိစ္စဟူသမျှကို ပြုတော်မူစဉ် ပြီးဆုံးစေလိုသော အချိန်ကာလ၊ ဌာနတို့မှာ ပြီးစေလိုတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ပြီးစီးစေနိုင်ခြင်း။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ဟာ ရှေးမီး အစုံစုံ တန်ခိုး ပြာဋိဟာ ပြတော်မူစဉ်အခါမှာ အထက်ပိုင်းကိုယ်တော်မှ မီးအလျှံ၊ အောက်ပိုင်း ကိုယ်တော်အစိတ်မှ ရေအလျှင် (တစ်ဖန် ဝေနေယျတို့ ဖူးမြော်နေစဉ် တစ်ခဏ အတွင်း မှာပင်) အောက်ပိုင်း ကိုယ်တော်အစိတ်မှမီးလျှံ၊ အထက်ပိုင်းကိုယ်တော်အစိတ်မှ ရေအလျှင် တသွင်သွင် ပြောင်းလဲ၍နေအောင် ဖန်ဆင်းတော်မူနိုင်ပါသတဲ့။

အဲဒီ ၈ ပါးစုကို ဘုန်းတော် ၈ ပါးလို့ ကျမ်းဂန်များမှာ ပြတယ်။”

“ဘုန်းတော် ၆ စုံ ဂုဏ်တော် အနန္တလို့ ဘုရားရှိခိုးရာမှာ ဆိုကြတာ များတယ်။ ဘုန်းတော် ၈ ပါးတော့ အခုမှပဲ ကြားဖူးပါတယ်။”

“အေး ... ဆက်ပြောရမယ် ဆိုရင် အာဝေဏိကဂုဏ်တော် ၁၈ ပါးကို ယခုမှစ၍ မှတ်ရမှာ ဖြစ်တယ်။ အဲသည်လို ဘုန်းတော် ၆ ပါး၊ ဘုန်းတော် ၈ ပါးနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ဘုရားရဲ့ ဉာဏ်တော်ဟာ

- (၁) လွန်ခဲ့သော အတိတ်ကာလများ၌လည်း အဏုမြူလောက်မျှ ပဋိပက္ခ တရား မရှိပါဘူးတဲ့။
- (၂) အခုပစ္စုပ္ပန်ကာလမှာလည်းပဲ ထိုနည်းလည်းကောင်း။
- (၃) လာလတ္တံ့သော အနာဂတ်ကာလမှာလည်းပဲ ထိုနည်းလည်းကောင်း၊ အဏုမြူလောက်မျှ ဟန့်တားနိုင်သော ပဋိပက္ခတရား မရှိပါဘူးတဲ့။

တို့နားလည်နိုင်သမျှ စကားစုတွေကိုတော့ အဲသလို အတိုချုပ် လိုက်ကြပါစို့ရဲ့။

သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်မှာ အင်္ဂါသုံးပါး (အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အနာဂတ်)နဲ့ ပြထားပြီးတဲ့နောက် ကာယကံမှု၊ ဝစီကံမှု၊ မနောကံမှု တည်းဟူသော ဂုဏ်တော် သုံးပါးကို ဆက်လက်ဖော်ပြထားပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားသခင်ဟာ အမှုကိစ္စ မှန်သမျှတို့မှာ ဉာဏ်တော်အစဉ်ကိုသာ လိုက်ပါသတဲ့။ သတိသမ္ပဇဉ်တရားအမြဲပဲ ရှိပါသတဲ့။

အဲဒီ သမ္ပဇဉ်မှာ ‘သာတ္ထကသမ္ပဇဉ်၊ သပ္ပာယသမ္ပဇဉ်၊ ဂေါစရသမ္ပဇဉ်၊ အသမ္မောဟ သမ္ပဇဉ်ရယ်’ လို့ သမ္ပဇဉ် ၄ ပါးကို ဆရာတော်ကြီးက ဖော်ပြထားတယ် မဟုတ်လား။

- (က) သာတ္ထကသမ္ပဇဉ် ဆိုတာ ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ၌ အကျိုးရှိ၏။ မရှိ၏ ဟု သိတတ်ခြင်း။
- (ခ) သပ္ပာယသမ္ပဇဉ်ကတော့ ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ၌ လျှောက်ပတ်၊ မလျှောက်ပတ်(သင့်တော်သည်၊ မတော်သည်) ကို သိတတ်ခြင်း။
- (ဂ) ဂေါစရ သမ္ပဇဉ် - ဣရိယာပုတ် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မပြတ်

မလတ် အာရုံပြုရမည်ကို သိတတ်ခြင်း။

(ဃ) အသမ္မောဟ သမ္မဇဉ် - ဣရိယာပုတ် ၄ ပါး၌ ရုပ်၊ နာမ် စသည်ကိုသိတတ်ခြင်းလို့အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။
မင်းသဘောပေါက်ရဲ့ မဟုတ်လား”

“ရိပ်မိသလောက်တော့ ရှိပါတယ် အဖေကြီးရယ်”

“(၄) မြတ်စွာဘုရားသခင်ဟာ ကာယကံမူနဲ့ စပ်ဆိုင်သမျှ သွား၊ ရုပ်၊ ထိုင်၊ လျောင်း၊ ရှေ့၊ နှောင်း၊ တက်၊ ဆုတ်၊ ဆန့်၊ ရုပ်၊ ချီ၊ ကြွ စသည် များပြား လှုပ်ရှား ပြုပြင်သမျှသော ကိုယ်အမှုအရာတော်တွေမှာ ဉာဏ်တော်နှင့် မကင်းပါဘူးတဲ့။ အထက်က ပြောခဲ့တဲ့ သတိသမ္မဇဉ် ၄ ပါး နဲ့ မကင်းပါဘူးတဲ့။

(၅) ပြောဆို၊မိန့်မြှောက်တော်မူရာမှာလည်း အခုပြောခဲ့တဲ့ ဉာဏ်တော်နဲ့ သတိသမ္မဇဉ် ၄ ပါးနဲ့ ကင်းလွတ်ပြီး ပြောဆို၊မိန့်မြှောက်တော်မူခြင်း မရှိပါဘူးတဲ့။

(၆) မြတ်စွာဘုရား၏ ‘စိတ်အစဉ်’ မှာလည်း အထက်က ပြောခဲ့သလိုပဲ ဉာဏ်တော်နဲ့ သမ္မဇဉ်နဲ့ ကင်းကွာ တယ်ရယ် လို့ ဘယ်တော့မှ မရှိပါဘူးတဲ့။

မင်းနဲ့ငါ ပြောခဲ့ကြတာ အာဝေဏိက ဂုဏ်တော် ၆ ပါး ရှိသွားပြီ။ ဣမေဟိဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပေါ့ကွယ်။ ဤ ၆ ပါးအစုနှင့်။ သမ္မန္နာ ဂတဿ=ပြည့်စုံတော်မူသော။ ဘဂဝတော= မြတ်စွာဘုရားတို့ သည် လို့ စာထဲမှာ မင်းတွေ့ရမှာပေါ့။ နောက် ၆ ပါးစုံကို နက်ဖြန်မှ ဆက်ကြပါစို့ကွာ”

အာဝေဏိကဂုဏ်တော်အပွင့်(၂)

“ကဲ ... အာဝေဏိက ဂုဏ်တော်ကို ဆက်ကြရအောင်။ မနေ့က
၆ ပါး ပြီးခဲ့တော့ ဒီနေ့ ၇ က စရမှာပေါ့။”

(၇) နတ္ထိဆန္ဒဿဟာနိ။

မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုဆန္ဒတော်ဟာ ဘယ်အခါမျှ
ယုတ်လျော့ သည် မရှိပါဘူးတဲ့။

ဘယ်လို ဆန္ဒတော်လဲ။ သတ္တဝါအများကို ၃၁ ဘုံမှ လွတ်မြောက်စေ
လိုသော အလိုဆန္ဒတော်ပေါ့။ အဲဒီဆန္ဒတော်ဟာ ဘယ်အချိန်က
စတင် ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သလဲ။ အလောင်းတော် သုမေဓာ ဘဝကတည်း
ကပေါ့။ အဲဒီမှာ ဆန္ဒတော် သုံးမျိုးကို တွေ့ရလိမ့်မယ်။ (၁) ကိုယ်
တော်တိုင် သစ္စာ ၄ ပါးတရားကို သိအောင်ကြိုးစားမယ်။ သိပြီးတဲ့
နောက် သတ္တဝါများလည်း မိမိသိသလိုသိစေရမယ်။ (၂) ဝဋ် ၃ ပါး
မှ ကိုယ်တော်တိုင် လွတ်မြောက်အောင်ကြိုးစားမယ်။ မိမိလွတ်လျှင်
သတ္တဝါများလည်း လွတ်စေရမယ်။ (၃) သံသရာကမ်းတစ်ဖက်သို့
ကိုယ်တော်တိုင် လှမ်းတက်ကူးမြောက်နိုင်အောင် ကြိုးစားရမယ်။
မိမိကူးမြောက်ပြီးလျှင် သတ္တဝါများလည်း ကူးမြောက်စေရမယ်။

အဲဒီဆန္ဒတော်များဟာ ‘အာဂမဆန္ဒတော်’ လို့ခေါ်တယ်။ ဗုဒ္ဓ
အလောင်းတော်ကြီးများရဲ့ ဖြစ်ပေါ်လာရိုးဆန္ဒတော်ပေါ့။ ပါဠိလို
တော့ ‘ဗုဒ္ဓေါ ဗောဓေယျံ၊ မုတ္တော မောစေယျံ၊ တိဏ္ဍောတာရေယျံ’
ပေါ့ကွယ်။ မင်းနားလည်ပါတယ်နော်”

“နားလည်ပါတယ် အဖေကြီး။”

“အဲသည့်လို ဗုဒ္ဓအလောင်းတော်ကြီးများရဲ့ ဆန္ဒတော်ဆိုတာကို လေးလေးနက်နက်၊ ကြည်ညိုပြီး သတိထားလိုက်ရင် ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါ အလောင်းတော်များ၊ အဂ္ဂသာဝက၊ မဟာသာဝက ရဟန္တာ အလောင်းတော်ကြီးများပင်လျှင် ထိုဆန္ဒမျိုး မဖြစ်မပေါ်တာ တွေ့ရလိမ့်မယ်။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနဲ့ ရဟန္တာလောင်းများက မိမိတစ်ကိုယ်ချင်းသာ သံသရာမှ ထွက်မြောက်ဖို့ ဆန္ဒပြုကြတယ် မဟုတ်လား။ ဘုရားအလောင်းတော်ကြီးကတော့မိမိတစ်ကိုယ်ချင်းလွတ်မြောက်ရုံသာမက သတ္တဝါဝေနေယျ အပေါင်း လွတ်မြောက်စေကြောင်း ထူးထူးခြားခြား ဆန္ဒပြုတော်မူခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် ‘ဗုဒ္ဓေါလောကေ သမုပ္ပန္နော ဟိတာယ သဗ္ဗ ပါဏိနံ’ လို့ ပညာရှိများက ဆိုတာပေါ့။ အဓိပ္ပာယ်က သတ္တဝါများ အကျိုး အလိုငှာ မြတ်စွာဘုရားရယ်လို့ ပေါ်ထွန်းခဲ့ပါသတဲ့”

“ဟုတ်ပါရဲ့ ရှင်။ ကျွန်မတို့လို သတ္တဝါတွေအတွက် ဆန္ဒပြုတော်မူခဲ့တာပဲနော်”

“အဲဒီဆန္ဒပြုခြင်းရဲ့ အကြောင်းရင်းတရားက သတ္တဝါတွေအပေါ်မှာ မေတ္တာကရုဏာ စစ်စစ်ကြီး ဖြစ်တော်မူတဲ့ အကြောင်းရင်း တရားကြီးပေါ့။ ထို ဆန္ဒတော်ကြီးကို အကြောင်းပြုပြီး နှိုင်းတု၍ မရနိုင်တဲ့ မဟာကာရဏိက ဂုဏ်တော်ကြီးတွေ ဖြစ်လာတယ်။ ‘မဟာဝီရ’ ဆိုတဲ့ နှိုင်းတု၍မရနိုင်သည့်လုံ့လဥဿာဟတော်ကြီးတွေဖြစ်လာတယ်။ ဒီလိုပဲ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ဂုဏ်တော်၊ ကျေးဇူးတော်များဟာ အကြောင်းတစ်ခုက တစ်ခုကို ဆက်သွယ်နေတယ်။ ပိုက်ကွန်၊ သံကွန်ချာများ လိုပေါ့။ ဒါကြောင့် ‘ရွှေဉာဏ်တော် ကွန်ယက်’ လို့ သုံးနှုန်းတော်မူခဲ့ကြတာ ဖြစ်ကောင်း စရာ ရှိပါတယ်။ အခုလို မြတ်စွာဘုရား၏ ဆန္ဒတော်ကြီးကို ကြည်ညိုမိမှ အခြားသော ဂုဏ်တော်တို့ကို တို့တစ်တွေ အနေနဲ့ သဘောပေါက်တန် သလောက် သဘောပေါက်နိုင်မှာ ဖြစ်တယ်။

အေး ... အဲဒီဆန္ဒတော်ကြီးဟာ ပါရမီဖြည့်တော်မူရာ လေး သင်္ချေနဲ့ ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကာလပတ်လုံး ဖြစ်လေရာ ဘဝတိုင်း မှာ မေ့ပျောက်သွားခြင်း၊ ယုတ်လျော့သွားခြင်း မရှိပါဘူးတဲ့။ ဒါနပါရမီ ပြုတော့လည်း သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရပါစေကြောင်း ဆုတောင်း တာပဲ။ ကျန်တဲ့ ပါရမီတွေ ဖြည့်တော့လည်း ထိုအတိုင်းပေါ့ကွယ်။ မင်းရိပ်မိရဲ့လား”

“ဪ ... သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ရလို့ ဘုရားဖြစ်မှ သတ္တဝါတွေ ကို ကယ်တင်နိုင်မှာပေါ့ အဖေကြီးရဲ့”

“ဟုတ်ပြီ၊ ဘုရားဖြစ်လာတော့ကော ဒီဆန္ဒတော်ဟာ ယုတ် လျော့ သွားမလား”

“ဘယ် ယုတ်လျော့နိုင်မလဲ။ ပို၊ သထက်သာ ပိုသွားတော့မပေါ့ အဖေကြီးကလဲ”

“အေး ... အဲဒီဆန္ဒတော်ကျတော့ ‘အဓိဂမ ဆန္ဒတော်’ ဖြစ်လာ တယ်။ ‘အဓိဂမ’ ဆိုတာ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ရပြီးမှ ‘အဓိက’ ဖြစ် တဲ့ ဆန္ဒတော်ပေါ့”

“ဟုတ်ပြီ ဟုတ်ပြီ။ ဒါ့ကြောင့် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ‘ဗုဒ္ဓဿ=သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရားအား။ ဆန္ဒဿ=စကြဝဠာ ပေါင်း တစ်သောင်းတိုက်နေ ဗိုလ်ခြေများစွာ သတ္တဝါကို ခေမာ သောင်သို့ ငါဆောင်ပို့မည် ရည်သန်တောင့်တသော ဘုရား အလျာ သုမေဓာ ရှင်ရသေ့သန္တာန်၌ဖြစ်သော အာဂမ ဆန္ဒတော်၊ ဘုန်းခြောက်ဖြာတွင် ကာမာမည်သီး လိုတိုင်းပြီးသော အဓိဂမ ဆန္ဒတော်နှစ်ပါး၏။ ဟာနိ=ရည်သန်သလောက် မမြောက်မပြီး ပျက်စီးချို့တဲ့ခြင်း မည်သည်။ နတ္ထိ=အဏုမြူ ရှိတော်မမူ။’ ...လို့ ရေးခဲ့တာပဲ”

“အေး ... နောက် ရှစ်ခုမြောက်ကို ပြောကြစို့။

(၈) နတ္ထိ ဓမ္မဒေသနာယ ဟာနိ။

မဂ်၊ဖိုလ်၊နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းဖြစ်သောတရားတော်များကိုဟောကြားရာ၌ မည်သည့်အခါမျှ ယုတ်လျော့သည်ဟူ၍ မရှိတဲ။

ဒါလည်း အစပြုခဲ့တဲ့ ဆန္ဒတော်နဲ့ ဆက်စပ်၊ယှက်နွယ်နေတယ် မဟုတ်လား။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာဘုရား ဖြစ်တော်မူပြီးတဲ့ အချိန်က စပြီး ပဉ္စဝဂ္ဂိ ၅ ဦးတို့အား ‘ဒွေမေ ဘိက္ခဝေ ...’ အစရှိတဲ့ ဓမ္မစကြာတရားကို ဟောတော်မူခဲ့တယ်။ ထို့နောက် လေးဆယ့်ငါးဝါ ကာလပတ်လုံး အနယ်နယ်၊ အရပ်ရပ် လူ၊နတ်၊ဗြဟ္မာတို့အား လှည့်လည်တရားဟောတော်မူလိုက်တာ ဓမ္မက္ခန္ဓာပေါင်း ရှစ်သောင်း လေးထောင် ရှိသတဲ့။ နောက်ဆုံး ကုသိနာရုံ ပြည်တွင် ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူမယ့်ဆဲဆဲ အချိန်ကလေးမှာတောင် ‘အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေဝေ’ လို့ ဟောတော်မူသွားသေးတယ် မဟုတ်လား။ အဲသလို ဟောတော်မူခဲ့သမျှ တရားတော်ရဲ့ အကျိုးများဟာ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန် ရောက်ရာရောက်ကြောင်း ကျေးဇူးများမှ အနည်းငယ်မျှပင် ယုတ်လျော့သွားခြင်း မရှိသည့်နည်းတူ ထိုဓမ္မဒေသနာရဲ့ အကျိုးများဟာလည်း ယုတ်လျော့ခြင်း မရှိဘူးလို့ မှတ်သားထိုက်ပါတယ်။ ကဲ ... ဆရာတော်စာနဲ့ ညှိပြီး ဖတ်ကြည့်လိုက်ပါဦး။”

“ဓမ္မဒေသနာယ=ဝဋ်သုံးဖြာ သံသရာမှ နိယျာနိက နိဿရဏစစ် ဖြစ်စေခြင်းငှာ စိတ်ဖြာ ဝေဖန် စွဲပြည့်သော အမွန်ထွေလာဒေသနာတော်မြတ်၏။ ဟာနိ=နိယျာနိက နိဿရဏဟု ဖလ ကျိုးကြီး မပြီးစီးဘဲ ချွတ်လွဲယုတ်လျော့ခြင်း မည်သည်။ နတ္ထိ=အဏုမြူမှုရှိတော်မမူ။ ...”

“အဲ ဟုတ်ပြီ၊ ရှေ့ကိုဆက်မယ်။”

(၉) နတ္ထိ ဝီရိယဿ ဟာနိ။

လုံ့လ၊ဝီရိယရှိတော်မူရာ၌ ဘယ်အခါမျှ ယုတ်လျော့ခြင်း မရှိပါဘူးတဲ့။

အဲဒီနေရာမှာ ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ အနက်ပြန်ရာမှာ သိသင့်သိထိုက်တဲ့ ကျမ်းဂန်ဗဟုသုတတွေ အတော်ကလေး ပါဝင်နေပါတယ်။ အနည်းငယ် ချုံ့မိအောင် မင်းကို ပြောပြရမယ်ဆိုရင် ပထမဦးစွာ ဝီရိယသုံးမျိုးကိုစ၊ပြောရမှာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ သုံးမျိုးက- ပယတ္တအာဂမဝီရိယတော် -ဘုရားဖြစ်အောင်ကျင့်တော် မူတဲ့အခါမှာ ယူဇနာပေါင်းသုံးသန်းကျော်ရှိတဲ့ စကြဝဠာကြီး တစ်တိုက်လုံး အလျှံညီညီ မီးကျိုး၊မီးခဲများ ဖုံးလွှမ်းနေပါစေတဲ့။ စကြဝဠာကြီး တစ်တိုက်လုံး သန်လျက်ဓားများ ထောင်ထားစိုက်ထူနေပါစေတဲ့၊ ထိုခရီးကို ဖြတ်ကူးနိုင်မှ ဘုရားဖြစ်ရမယ်ဆိုရင်လည်း မကြောက်မရွံ့ နည်းနည်းလေးမှ မတွန့်ဘဲ ဖြတ်ကူးရဲတဲ့ ဝီရိယတော်ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။

ဒါလည်း ဆန္ဒတော်နဲ့ ဆက်နွယ်နေတယ် မဟုတ်လားကွယ်။ နောက်တစ်မျိုးက ...

သမ္ဗုဓာန် အာဂမဝီရိယတော် - သမ္ဗုဓာန်လေးပါးကို လုံ့လပြုရာ မှာ မဆုတ်မနစ်ရှိတော်မူတဲ့ ဝီရိယလို့ ဆိုတော်မူပါတယ်။

သမ္ဗုဓာန် လေးပါးတော့ မင်းသိတယ်မဟုတ်လား။ ဗုဒ္ဓတ္ထ စရိယ ကျင့်တော်မူတဲ့အခါမှာ လုံ့လရှိတော်မူတဲ့ အကြောင်းလေ ”

“ဗောဓိပက္ခိယတရားမှာပါတဲ့ သမ္ဗုဓာန် လေးပါး မဟုတ်လား၊

- ဖြစ်ပြီးသော အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်နိုင်အောင် လုံ့လပြုခြင်း၊
- မဖြစ်သေးသော အကုသိုလ်တရားတို့ကို မဖြစ်နိုင်အောင် လုံ့လပြုခြင်း၊

- မဖြစ်သေးသော ကုသိုလ်တရားတို့ကို ဖြစ်ပွားအောင် လုံ့လပြုခြင်း၊
- ဖြစ်ပြီးသော ကုသိုလ်တရားကို ကြီးပွားစည်ပင်အောင် လွန်စွာ လုံ့လပြုခြင်း

... အဲဒီ ၄ မျိုးမဟုတ်လား”

“ဟုတ်ပါတယ်။ အဲ ...နောက်တစ်ခုက အဓိဂမဝီရိယတော် တဲ့။ အဲဒါကတော့ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်ဟာ နေ့စဉ်ပြုမြဲဖြစ်တဲ့ ဗုဒ္ဓကိစ္စငါးပါးကို ဖော်ပြတာဖြစ်တယ်”

“အဲဒီငါးပါးကိုတော့ အဖေကြီးပြောမှ သိမယ်”

“မြတ်စွာဘုရားမှာ နေ့စဉ် အမြဲပြုလေ့ရှိတဲ့ ကိစ္စ ငါးပါးဆိုတာ..

- ပုရောဏတ္တကိစ္စ တဲ့။ နံနက်ပိုင်း၌ ဆွမ်းခံကြတော်မူခြင်း၊ အဲသည်အခါမှာ အလှူရှင်တို့အား အခွင့်အားလျော်စွာ အနုမောဒနာပြု၍ တရားဟောပါတယ်။
- ပစ္ဆာဘတ္တကိစ္စ တဲ့။ နေလွဲအခါမှစ၍ ညနေပိုင်းမှာ ဖူးမြော်၊ပူဇော်ရန် လာကြတဲ့ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေရဲ့ အပူဇော်ကို ခံယူပြီး အခွင့်အားလျော်စွာ တရားဟောတော်မူပါတယ်။
- နောက်..ပုရိမယာမကိစ္စ။ ညဉ့်ဦးယံမှာရဟန်းတွေကို တရားဟောရတယ်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးရတယ်။
- မဇ္ဈိမ ယာမကိစ္စ။ သန်းခေါင်ယံမှာ စကြဝဠာ တိုက်တစ်သောင်းက လာကြတဲ့ နတ်၊ဗြဟ္မာတွေကို တရားဟောရတယ်။
- ပစ္စိမယာမကိစ္စကျတော့ မိုးသောက်ယံအချိန်ကို သုံးပုံ၊ ပုံ၊ တစ်ပုံမှာ စကြံကြံ၊ ဒုတိယအပုံမှာ လက်ယာ နံတောင်းဖြင့် လျောင်းစက်တော်မူတယ်။

တတိယ အပုံက ဖလသမာပတ် ဝင်စားပြီးတော့ အရက်တက်ခါနီးမှာ ယနေ့ချွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါတွေကို ဗုဒ္ဓစက္ခုဉာဏ်တော် သမန္တစက္ခု ဉာဏ်တော်နဲ့ လောကသုံးပါးကို ကြည့်တော်မူတယ်။”

“အို ... ဒီလိုဆိုတော့ မြတ်စွာဘုရားသခင်ဟာ ကြာကြာ ကျိန်းစက်တော် မမူရဘူး နော်”

“အေး၊ တို့တစ်တွေ နာရီနဲ့သာ ပြောရမယ်ဆိုရင် တစ်နေ့နဲ့ တစ်ည နှစ်ဆယ့်လေးနာရီရှိတဲ့အထဲက အရက်တက်ခါနီး တစ်နာရီနဲ့ မိနစ် နှစ်ဆယ်လောက်သာ ကျိန်းစက်တော်မူပါသတဲ့။ ဒါ့ကြောင့် ကျေးဇူးရှင် ကျီးသဲလေးထပ် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ...

‘ဓမ္မဘေရီ မေဒနီကို နာရီမလပ် လူနှင့်နတ်အား မပြတ် တိုက်ကျွေး ပေးတော်မူတတ်သော သုံးရပ်လုံးဆရာ ...’ လို့ ဖွဲ့ဆိုကြည့်ညှိတော်မူခဲ့တာပေါ့ကွယ်။ ကဲ ... လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရားရဲ့ မြန်မာပြန်ကိုလည်း ဖတ်ကြည့်လိုက်ပါဦး။”

“ဝီရိယဿ=ယူဇနာ ဝန်းညီ သုံးလီသန်းပေါင်း ခြောက်သိန်းလောင်းလျက် တစ်သောင်းသုံးရာ ငါးဆယ်သာတည့် စကြဝဠာတွင်း ဝင်းဝင်းထိန်ညီး မီးကျီးလှံသွား အပြည့်ထားလျက် တစ်ဖက်ကမ်းတိုင် ရောက်ပေနိုင်မှု အကြင်သူကား ဘုရားဖြစ်မည့် စင်စစ်ဟူက ဆံမြူမတွန့် ဝံ့ဝံ့စားစား ကူးသွားနိုင်မျှ ရဲရင့်လှသည့် ပယတ္တမည်သော အာဂမဝီရိယတော်။

အ သာဓာရဏ ကိစ္စလေးတန် ကုံလောက်င်၍ သမ္မပ္ပတန် တတ်စွမ်း လှသော အာဂမ ဝီရိယတော်။

နေ့တိုင်း စတေ ငါးထွေကိစ္စ မလပ်ရအောင် ထာဝရ အားသစ် ပြုမြဲဖြစ်သော အဓိကမ ဝီရိယတော် သုံးပါး၏။ ဟာနိ=ယုတ်လျော့ခြင်း မည်သည်။ နတ္ထိ=အဏုမြူမျှ ရှိတော်မမူ။”

“ကဲ ... ဆရာတော်ကြီးရဲ့ အဖွင့်အဆိုကို ကြည်ညိုပြီးသည့် နောက် ၁၀ ခုမြောက် ဖြစ်တဲ့ အာဝေဏိကဂုဏ်တော်ကို ဆက်ကြစို့ ရဲ့။”

(၁၀) နတ္ထိ သမာဓိဿ ဟာနိ။

သမာဓိတော်၏ ယုတ်လျော့၊ အားနည်းမှု မရှိခြင်း။

အဲသည်နေရာမှာလည်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးက သမာဓိတရား နှစ်ပါးကို ခွဲခြား၍ ပြထားတော်မူပါတယ်။ တစ်မျိုးက ‘ပကတိ သမာဓိတော်’ တဲ့။ နောက်တစ်မျိုးက ‘အပ္ပနာသမာဓိတော်’ တဲ့။

ပကတိသမာဓိတော်ဆိုတာက လောကဓံတရား ရှစ်ပါးနဲ့ တွေ့ဆုံကြုံကြိုက်တဲ့အခါမှာ အရပ်ရစ်မျက်နှာမှ လေပြင်းမုန်တိုင်းကြီး တိုက်ခိုက်သည့်တိုင်အောင် တစ်ဆံခြည်မျှ ယိမ်းယိုင်လှုပ်ရှားခြင်း မရှိသည့် မြင်းမိုရ်တောင်ကြီးကဲ့သို့ တည်ကြည်ခိုင်ခံ့တဲ့ သမာဓိတော် ရှိပါတယ်တဲ့။ လောကဓံရှစ်ပါး ဆိုတာတော့ မင်း သိပါတယ်နော် အမေကြီး”

“သိပါတယ်ရှင့်၊ ‘လာဘ-အလာဘ၊ ယသ-အယသ၊ နိန္ဒာ-ပသံသာ၊ သုခ-ဒုက္ခ’ မဟုတ်လား။”

“အေး သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အနေနဲ့ဆိုလျှင် အကောင်းလေးပါး လောကဓံတရားနဲ့တွေ့တဲ့အခါ သာယာခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ တက်ကြွခြင်း စတဲ့ လှုပ်ရှားမှုမျိုးဖြစ်တတ်သလို လက်ခံနိုင်ဖွယ်မရှိ တဲ့ လောကဓံအဆိုးတရားလေးပါးနှင့် တွေ့ဆုံကြုံကြိုက်တဲ့အခါ မှာလည်း တုန်လှုပ်ခြောက်ခြားကာ သောက၊ ပရိဒေဝ၊ ဒုက္ခ၊ ဒေါမနဿ ဖြစ်ကြရတာပေါ့။ အဲ ...တည်ကြည်သော ‘တာဒီဂုဏ်’ နှင့် ပြည့်စုံတော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားသခင်အဖို့မှာတော့ အကောင်း၊အဆိုး လောကဓံ ၂ မျိုးလုံးမှ နည်းနည်းကလေးမျှ တုန်လှုပ်ဖောက်ပြန်ခြင်း ရှိတော်မမူပါဘူးတဲ့။ ဥပမာပြောရရင်ကွယ် ...အရဟံ ဆိုတဲ့

ဂုဏ်တော်အရ လူသာမန်တို့သာမက လူအပေါင်းတို့၏ အသက် ဦးဆံကို ပိုင်တဲ့ ရှေးမြေ အရှင် ဖြစ်သော လူမင်း၊ ထို့နောက် နတ် သာမန်တို့မျှမက နတ်တို့၏ဘုရင်ဖြစ်တဲ့ နတ်မင်း၊ ထိုမျှမက ဗြဟ္မာ တို့၏ အကြီးအကဲဖြစ်တဲ့ ဗြဟ္မာမင်းတို့ရဲ့ ရှိခိုး၊ ပူဇော်၊ အရို အသေ ပြုခြင်းကို ခံယူတော်မူတဲ့အခါလည်း ‘ငါမှ ငါ’ တဲ့လိုပုထုဇဉ် လူ တန်းစားတွေလို တက်ကြွခြင်းမရှိသကဲ့သို့ တိတ္ထိတို့ရဲ့ ဆဲရေး၊ ပုတ် ခတ်ခြင်း၊ ဗြာဟ္မဏပဏ္ဍိတ်တို့ရဲ့ အပုပ်ချခြင်း၊ အရက်သမားတို့ရဲ့ ရန်စစ်ကားခြင်း၊ လူလယ်ခေါင်မှာစိစ္စမာဏကလက်ညှိုးတငေါက် ငေါက် ထိုးပြီး စွပ်စွဲပြောဆိုသမျှ စသည်တို့ကို တွေ့ကြုံတဲ့အခါမှာ လည်း ‘ဆုတ်နစ်ခြင်း’မရှိဘဲ ပကတိတည်ငြိမ်တော်မူနိုင်ပါပေတယ်။ အဲဒါက ပကတိသမာဓိတော်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကိုတော့ မင်း နားလည် ပါတယ်နော်”

“ကျွန်မ ကြားဖူး၊မှတ်ဖူးပါတယ်”

“ကဲ ... နောက် ‘အပ္ပနာသမာဓိတော်’ ဆိုတာက ဣဒ္ဓိဝိဓ= တန်ခိုးအမျိုးမျိုးကို ဖန်ဆင်းနိုင်ခြင်း။ ဒိဗ္ဗစက္ခု=နတ်မျက်စိကဲ့သို့ မြင်ခြင်း။ ဒိဗ္ဗသောတ=နတ်တို့ကဲ့သို့ကြားခြင်း။ စေတောပရိယ= သူတစ်ပါး၏စိတ်ကို သိခြင်း။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ= လွန်ခဲ့သော အတိတ်ကာလမှ အကြောင်းအရာများကို သိခြင်း။ ယထာကမ္မုပဂ= ကံအတိုင်းဖြစ်နေကြသော သတ္တဝါတို့ကို မြင်ခြင်း။ အနာဂတံသ- နောင်ဖြစ်လတ္တံ့ ကာလတွေကို မြင်ခြင်း ... တဲ့။

ထိုအဘိညာဉ် ခုနစ်ပါးကိုဆောက်တည်တဲ့နေရာမှာ အခြေခံ ဖြစ်တဲ့ သမာဓိတရားကို ‘အပ္ပနာသမာဓိ’ လို့ ခေါ်ပါသတဲ့။ အဲဒီ သမာဓိတရားကို အလေ့အကျင့်ဖြစ်စေတဲ့ ဝသီဘော် ၅ ပါးရှိတဲ့ အကြောင်း ဆရာတော်ကြီးက ဖွင့်ဆိုထားပါသေးတယ်။”

“ ‘ဝသီဘော်’ ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်က ဘာလဲ အဖေကြီးရယ်”

“ ‘ဝသီဘော်’ ဆိုတာ ဈာန်ကို အထူးသဖြင့် နိုင်နင်းစေရန် အလေ့ အကျင့်ပြုမှုကို ခေါ်ပါသတဲ့။ အဲဒါက ငါးမျိုးရှိတယ်လို့ မှတ်သား ရဖူးတယ်။

- (၁) အာဝဇ္ဇနဝသီ - ထပ်ကာ၊ထပ်ကာ ဆင်ခြင်ခြင်း အလေ့အကျင့်။
- (၂) သမာပဇ္ဇနဝသီ - ထပ်ကာ၊ထပ်ကာ ဝင်စားခြင်း အလေ့အကျင့်။
- (၃) ပစ္စဝေက္ခဏဝသီ- အဖန်ဖန် သုံးသပ်ခြင်း အလေ့ အကျင့်။
- (၄) အဓိဋ္ဌာနဝသီ - ဈာန်မှထရန် ဆောက်တည်ခြင်း အလေ့အကျင့်။
- (၅) ဝုဋ္ဌာနဝသီ - သတ်မှတ်ချိန်တိုင်း ဈာန်မှ ထခြင်း အလေ့အကျင့်။

အဲသလိုကျမ်းဂန်များမှာတွေ့ရပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့်လောကဓံ အဆိုး၊ အကောင်းကို မတုန်လှုပ်သော ပကတိသမာဓိနှင့် ဈာန်အဘိညာဉ် တရားတို့ကို ပွားများရာ၌ တည်ကြည်၊ခိုင်ခံ့သော အပွနာသမာဓိ ဆိုတဲ့ သမာဓိ ၂ မျိုး စလုံး ဗုဒ္ဓမြတ်စွာမှာ ယုတ်လျော့သည်ဟူ၍ ဘယ်တော့မှ မရှိပါဘူးတဲ့။ ကဲ ... ဆရာတော်ကြီးရဲ့ အဖွင့်ကို ကြည့်ညိုကြရအောင်ကွယ်”

“သမာဓိဿ=အဋ္ဌဒိသာ ရှစ်မျက်နှာမှ လာလာသရွေ့ မုန်တိုင်း ဝှေ့လည်း မရွေ့မယိုင် မြင်းမိုရ်ခိုင်သို့ တစ်ပြိုင်နက်သား ရှစ်ပါး လောကဓံ ဝန်းရံပတ်ဆုံ တွေ့ခိုက်ကြိုလည်း တုန်မလှုပ်ဘဲ အမြဲ တည်တံ့တော်မူသော ပကတိ သမာဓိတော်။

ဝသီငါးရပ် ကပ်ဆုံးခတ်လျက် ထူးမြတ် လွန်ကဲသော ဣဒ္ဓိဝိဓ အဘိညာဉ်၊ စေတော ပရိယ အဘိညာဉ်၊ ပုဗ္ဗေ နိဝါသာ နုဿတိ

အဘိညာဉ်၊ ယထာ ကမ္မုပက အဘိညာဉ်၊ အနာဂတံသ အဘိညာဉ် မျိုး တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်တော်တို့၏ အခြေဖြစ်သော အပ္ပနာ သမာဓိတော် နှစ်ပါး၏။ ဟာနိ=ယုတ်လျော့ခြင်း မည်သည်။ နတ္ထိ= အဏုမြူမှု ရှိတော်မမူ။

(၁၁) နတ္ထိ ပညာယဟာနိ။

ပညာတော်အရာ၌ ယုတ်လျော့အားနည်းမှု မရှိတဲ့။

အေး- ကာမ,ရူပ,အရူပဆိုတဲ့ ဘုံသုံးပါးမှာ အတုမရှိသော သဗ္ဗညုတ မြတ်စွာဘုရားသခင်၏ ဉာဏ်တော်အစဉ်နှင့်ညွှန် ယျှစ်ငါးပါးကိုဆီးကာ၊ ပိတ်ပင်ခြင်း မရှိ တဲ့။ ပညာတော်အရာမှာ ကုဋေ နှစ်သန်း လေးသိန်း အရေအတွက်ရှိသော အရဟတ္တဖိုလ်စိတ် မဟာဝဇီရ ဉာဏ်တော်က အမြဲသုံးသပ်လေ့ကျက်တော်မူခြင်းကြောင့် ထိုဉာဏ်တော်အရာမှ ယုတ်လျော့ အားနည်းမှု မရှိ ဟူ၍ ဆရာတော်ဘုရားက ဖွင့်ဆိုတော်မူ ထားတာဖြစ်တယ်။

‘မဟာဝဇီရ’ဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်က ဝရဇိန်လက်နက်ကဲ့သို့ ထက် မြက်ခြင်းဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်လည်း ရတယ်။ ဝဇီရဆိုတဲ့ တောက်ပ သော စိန်ရတနာ လို့လည်း အဓိပ္ပာယ်ရနိုင်တယ်။

“ ‘ဧယျခံ ၅ ပါး’ ဆိုတာကိုတော့ သိချင်သေးတယ် အဖေကြီး ရဲ့။ ”

“ ‘ဧယျခံ ၅ ပါး’ ဆိုတာ

- (၁) သင်္ခါရ - ဥပါဒ်, ဋီ, ဘင် မကင်းသော စိတ်, စေတ သိက်ဟူသောနာမ်တရားနှင့်နိပ္ပန္နရုပ်များ။
- (၂) ဝိကာရ - ရုပ်တရားတို့၏ အမူအရာဖြစ်သော ဝိကာရ ရုပ်ငါးပါး။
- (၃) လက္ခဏ- ဥပါဒ်, ဋီ, ဘင် ဖြစ်သော လက္ခဏ ရုပ် လေးပါး။

(၄) နိဗ္ဗာန် - ရုပ်, နာမ်, ပညတ် မှတစ်ပါး ငြိမ်းအေး
သော နိရောဓ ဓာတ်ကြီး။

(၅) ပညတ် - ခေါ်ဝေါ်, သမုတ်သည့် အမည် အမျိုးမျိုး။
အဲသလို မှတ်သားရပါတယ်ကွယ်။ ကဲ ... ဆရာတော်ကြီးက ဖွင့်ဆို
ထားတော်မူတဲ့အနက် မြန်မာပြန်ကို ဖတ်ကြည့်လိုက်ပါဦး။”

“ပညာယ = စကြဝဠာပေါင်း သောင်းတိုက်အပြင် ဘုံသုံးခွင်
ဝယ် သင်္ခါရဓမ္မ ဟူသမျှကို တစ်စမကြွင်း လင်းလင်းထင်ထင် အဆုံး
မြင်လျက် နေ့စဉ်မစဲ ရှုစမြဲ အစဉ်ဖြစ်သော ကုဋေနှစ်သန်း လေးသိန်း
အရေအတွက်ရှိသော မဟာဝဇီရဉာဏ်တော်မြတ်၏။ ဟာနိ = ယုတ်
လျော့ခြင်း မည်သည်။ နတ္ထိ = အဏုမြူမျှ ရှိတော် မမူ။

(၁၂) နတ္ထိ ဝိမုတ္တိယာ ယာနိ။

လွတ်မြောက်ခြင်းတရား၌ ယုတ်လျော့ခြင်းမရှိ။

ဒီအပိုဒ်ကို ပြောတဲ့နေရာမှာ ‘ဝိမုတ္တိ’ ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို မင်းတို့၊
ငါတို့ ပထမဦးဆုံးသိဖို့ လိုလိမ့်မယ်။ ‘လွတ်မြောက်ခြင်း’ တဲ့။

ဘယ်က လွတ်မြောက်ရမှာလဲ။ ‘တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသာ
တို့မှ လွတ်မြောက်ခြင်း’ လို့ မှတ်ယူရမယ်တဲ့။ ကိလေသာ ၁၀ ပါး
ကိုတော့ တို့တစ်တွေ ကြားဖူး၊ နာဖူး၊ ဖတ်ဖူး နေကြပါတယ်။ အဲဒါ
တွေက ဘာတွေတဲ့။...

- (၁) လောဘ - လိုချင်, တပ်မက်ခြင်းသဘော။
- (၂) ဒေါသ - ကြမ်းတမ်း, ဖျက်ဆီး, ပြစ်မှား ခြင်း
သဘော။
- (၃) မောဟ - အကြောင်း, အကျိုးကို မသိ၊ တွေ
ဝေ, မိန်းမောခြင်း သဘော
- (၄) မာန - စိတ်ထောင်လွှား, တက်ကြွခြင်း
သဘော။

- (၅) ဒိဋ္ဌိ - အယူမှားခြင်း၊ အမှားကို သိမြင်၊ စွဲလမ်းခြင်း သဘော။
- (၆) ဝိစိကိစ္ဆာ - တွေးတော ယုံမှားခြင်းသဘော။
- (၇) ထိန - ကုသိုလ်ထံ၌ စိတ်မခန့်ခြင်း၊ လျှော့ပါး ဆုတ်နစ်ခြင်း သဘော။
- (၈) ဥဒ္ဓစ္စ - စိတ်၏ကောင်းမှုမှပျံ့လွင့်တုန်လှုပ်ခြင်းသဘော။
- (၉) အဟိရိက - မကောင်းမှုမှ မရှက်ခြင်း သဘော။
- (၁၀) အနောတ္တပ္ပ - မကောင်းမှုမှ မလန့်ခြင်းသဘော။

ဒီလို မဟုတ်လား”

“ဟုတ်ကဲ့”

“ရုပ်၊နာမ်တရား ၅၃ ရယ်၊ နိပ္ပန္နရုပ် ၁၈ ရယ်၊ လက္ခဏာရုပ် ၄ ရယ် ပေါင်းတော့ ၇၅ ရယ်။ အဲဒီ ၇၅ ကို အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ ၂ ပါးနဲ့ ဆပွားကြည့်။ ၁၅၀ ဖြစ်ကရော။ အဲဒီ ၁၅၀ ကို ကိလေသာ ၁၀ ပါးနဲ့ ဆပွားလျှင် ၁၅၀၀ ကိလေသာ ဖြစ်ပါရောတဲ့ဗျား”

“အဲသည်လောက်အထိတော့ ကြားဖူးသာ ကြားဖူးတယ်၊ ဂဃ နဏ နားမလည်နိုင်ပါဘူးရှင်”

“ဒီလိုဆိုရင် အရင်းခံဖြစ်တဲ့ ကိလေသာ ၁၀ ပါးသာ မှတ်ထား ကွာ၊ သူက အချုပ်ပဲ”

“ကိလေသာ ၁၀ ပါးတော့ ကျွန်မသဘောပေါက်ပါတယ်”

“အေး အဲသလောက် ဆိုရင် ပြောလို့ရပါပြီ။ ‘ဝိမုတ္တိ’ ဆိုတဲ့ စကားအဓိပ္ပာယ်ဟာ အခုန ပြောခဲ့သလို ကိလေသာ ၁၀ ပါးကို အရင်းခံတဲ့ ကိလေသာ ၁၅၀၀ မှ လွတ်မြောက်တာဖြစ်တယ်”

“ဟုတ်ကဲ့။ အဲသလောက်တော့ နားလည်ပါပြီ”

“ကဲ ... ဒါဖြင့် ဆက်ပြောမယ်။ အဲသလို ‘ဝိမုတ္တိ’ က ၅ ပါး၊ ၅ မျိုး ရှိပြန်ပါတယ်။

- (၁) တဒင်္ဂဝိမုတ္တိ - ကာမကုသိုလ်ဖြင့် ကိလေသာ မှ အခိုက်အတန့်မျှ လွတ်မြောက်မှု။
- (၂) ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိ - မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ဖြင့် ကိလေသာကို ပယ်ခွာ လွတ်မြောက်မှု။
- (၃) သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိ - မဂ်ဖြင့် ကိလေသာမှ အကြွင်းမဲ့ လွတ်မြောက်မှု။
- (၄) ပဋိပဿမ္ဘနဝိမုတ္တိ - ဖိုလ်ဖြင့် ကိလေသာမှ ထပ်မံ လွတ်မြောက်မှု။
- (၅) နိဿရဏဝိမုတ္တိ - ကိလေသာမှ လုံးဝလွတ်မြောက်မှု။

အဲသလို ဝိမုတ္တိ ၅ မျိုးရှိတဲ့အနက်က သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား သခင်ဟာ အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် လွတ်မြောက်သော နိဿရဏဝိမုတ္တိ တရားကို စိုးပိုင်တော်မူပါတယ်။ ဒီထက်ရှင်းအောင် ပြောရရင် ‘ကိလေသာ’ ဟူသရွေ့ မြူငွေ့မျှမကျန် ပါသနာ အငုတ်အရင်းနှင့် တကွ ခုတ်ရှင်းဖြတ်တောက်ပြီးသော မြတ်စွာဘုရားလို့ မှတ်လိုက်ကွာ”

“ဟုတ်ကဲ့၊ ကျွန်မသဘောပေါက်ပြီ”

“အဲသလို ‘ဝိမုတ္တိ’ ကို ရှင်းလင်းပြောပြနေရတာက ဆရာတော်ဘုရားရဲ့ ‘ဝိမုတ္တိအဖွင့်’ ကို အထောက်အကူ ဖြစ်စေချင်လို့ပါကွာ။ ဘယ်လိုလဲ ဆိုတော့ ဖောဖောကပြောခဲ့တဲ့ ဝိမုတ္တိ ၅ မျိုးမှာ အခေါင်အချုပ်ဖြစ်တဲ့ ‘နိဿရဏ ဝိမုတ္တိအရှင်’ တို့ မြတ်စွာ ဘုရား သခင်ရဲ့

အာဝေဏိက ဝိမုတ္တိဂုဏ်တော် ၅ ပါးနဲ့ ကွဲပြားခြားနားစေလို၍ ပြော
 ခဲ့ရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ အာဝေဏိက ဝိမုတ္တိဂုဏ်တော် ၅ ပါးက
 လူ့နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့အပေါ်မှာ ထားရှိတဲ့ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊
 မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာ လို့ဆိုတဲ့ ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၄ ပါးတို့ဟာ ဘယ်သော
 အခါမှ ယုတ်လျော့ အားနည်းသွားသည် ဟူ၍ မရှိပါဘူး တဲ့။

နောက်တစ်ပါးက အထက်ကငါတို့ပြောခဲ့ကြတဲ့ ကုဋေ ၂ သန်း၊
 ၄ သိန်းမျှလောက်သော သမာပတ်ဉာဏ်တော် စိတ်အစဉ်ဟာ တစ်ရံ
 တစ်ဆစ် လစ်လပ်၊ ကင်းကွာ၊ ယုတ်လျော့၊ အားနည်း သွားသည် ဟူ၍
 မရှိပါဘူးတဲ့။ ကုန်ကုန်ပြောရရင် တရားဟောတော်မူရာမှာ ပရိသတ်
 ၄ ပါးက ‘သာဓု-သာဓု-သာဓု’ လို့ သုံးကြိမ် ခေါ်နေတဲ့ကြားကာလ
 မတ္တကလေး အတွင်းမှာတောင် လစ်ဟင်းသွားတယ်လို့မရှိပါဘူးတဲ့။
 မင်းနားလည်ပါတယ် နော်”

“အဲဒါကတော့ ကျွန်မကောင်းကောင်း နားလည်ပါတယ်ရှင်။
 ကဲ ... ဆရာတော်စာကို အရသာခံပြီး ဖတ်ကြည့်လိုက်ဦးမယ်။

ဝိမုတ္တိယာ=ကုဋေတစ်သိန်း ပျက်ကိန်းတူစွာ စကြဝဠာဝယ်
 ဗြဟ္မာ၊ လူ၊ နတ် လေးရပ်ပါယ်ဘုံ အကုန်မကြွင်း ခပင်းရုံးပေါင်း
 လွှမ်းမိုးညောင်းအောင် သွန်းလောင်းဖြန့်ဖြူးတော်မူအပ်သောမေတ္တာ၊
 ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာ ဟု ဆိုအပ်သော ဗြဟ္မဝိဟာရ စေတော
 ဝိမုတ္တိ တရား ၄ ပါး၊ ဗြဟ္မာ၊ လူ၊ နတ် ပရိသတ်အား တရားဟောစဉ်
 အခိုက်တွင်မျှ မလပ်ရအောင် နေ့ညမစဲ ဝင်စားမြဲ အစဉ်ဖြစ်သော
 ကုဋေ ၂ သန်း ၄ သိန်းမျှလောက်သော အရဟတ္တဖလ စတုတ္ထဈာန်
 အမွန်ရတနာ ချမ်းသာသုခ ထူးမြတ်လှသော ဝိမုတ္တိတရား ဤ ငါး
 ပါး၏။ ဟာနိ=ယုတ်လျော့ခြင်း မည်သည်။ နတ္ထိ=အဏုမြူမှု ရှိ
 တော်မမူ။

ဣမေဟိ ဒွါဒသဟိ=ဤတစ်ဆယ့်နှစ်ဖြာသော အ သာဓာရဏ

ဓမ္မပျံ့ပျူး ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်တို့နှင့်။ သမဇ္ဇာဂတဿ=လောကီလောကံ င ပြည့်စုံလှသော။ ဘဂဝတော=ခြောက်ပါးရစ်တန် ဘုန်းတော်လျှံသော။ ဗုဒ္ဓဿ=သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားအား။ ဒဝါ=သတိသမ္ပဇဉ်မယဉ်မဖက် အပျက်အချော် သရော်ဖျင်းပေါ့ အသေ့အသွမ်း ရွှင်လန်းမြူးရယ် ကျီစယ်သမှု ပြုအပ်,ဆိုအပ်,ကြံစည်အပ်သော ကိုယ်အမှုအရာ, နှုတ်အမှုအရာ, စိတ်အမှုအရာတော်များသည်။ နတ္ထိ=အဏုမြူမှု ရှိတော်မမူ။...”

“အေး ... အဲသည်မှာ ခဏရပ်ဦး။ တို့ပြောလာခဲ့ကြတာ အာဝေဏိက ဂုဏ်တော် ၁၈ ပါးအနက် ၁၂ ပါး ပြီးခဲ့ပြီ။ အခု ၁၃ ပါး မြောက်ဖြစ်တဲ့ ‘နတ္ထိ ဒဝါ’ဆိုတဲ့ဂုဏ်တော်ကို ကြည်ညိုကြရအောင်-

(၁၃) နတ္ထိ ဒဝါ-တဲ့

‘ဒဝါ’ ဆိုတဲ့ ပါဠိက ‘မြူးထူးခြင်း’ လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။

မြူးထူးတယ်ဆိုတာ စိတ်ရွှင်လန်း တက်ကြွတဲ့အခါမှာသော် လည်းကောင်း၊ ကျေနပ်,နှစ်သိမ့်လို့ ပျော်ရွှင်တဲ့အခါမှာသော်လည်းကောင်း၊ တိရစ္ဆာန်ကအစ လူ့ဘုံနဲ့ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ် အပါအဝင် ပုထုဇဉ်တိုင်း ကာယကံမှု, ဝစီကံမှုတို့မှ ပေါ်လွင်အောင်ပြုတတ်ကြတဲ့ အမှုအရာမျိုးဖြစ်တယ်။ အထူးသဖြင့် ‘ကလေးသူငယ်လူမမယ်’တို့အရွယ်မှာ ပို၍ ထင်ရှားတယ် မဟုတ်လား။”

“ဟုတ်ပါတယ်။ လူကြီးတွေလည်း မကင်းတတ်ကြပါဘူး။ ဣန္ဒြေ အနု,အရင့်၊ သိက္ခာ အဆင့်ဆင့်လိုက်ပြီး အနည်းနဲ့အများ ကွာခြားကြတာပဲ ဖြစ်လိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်။ ဒါဟာလည်း စိတ်ကသာ မူလ လို့ပြောရမယ် ထင်တယ်နော် အဖေကြီး။”

“ဟုတ်တာပေါ့။ အရာရာမှာ စိတ်ကသာ ဦးဆောင်တယ် မဟုတ်လား။ သတိနှင့် ဉာဏ်ပညာတို့ဟာလည်း စိတ်နှင့်အတူဖြစ်တဲ့ စေ

တသိက်တွေပဲ။ ဒါကြောင့် ဆရာတော်ဘုရားက ‘သတိသမ္ဗုဒ္ဓိ’ ကို ညွှန်ပြတော်မူခဲ့တယ်လေ။ သတိလစ်ဟင်းလို့ စိတ်ရွှင်လန်းတဲ့ အခါ မှာ ကိုယ်အမှုအရာကလည်း ဖောက်ပြန်လာတတ်တယ်”

“ဘယ်လို ဖောက်ပြန်တာလဲ အဖေကြီး”

“လက်ဖျောက်တီးတာတို့၊ လက်ခုပ်တီးတာတို့၊ က၊ခုန်တာတို့၊ လက်ခမောင်း ခတ်တာတို့၊ လက်သီး၊လက်မောင်းတန်းတာတို့၊ ခုန်ပေါက်တာတို့၊ ကျွမ်းထိုးတာတို့၊ အဲသလို အနုစား၊အကြမ်းစား တွေ ပေါ်လာတယ် မဟုတ်လား”

“ဟုတ်တယ် ... ဟုတ်တယ်”

“ကာယကံမူနဲ့ပြုတတ်ကြသလို ဝစီကံမူတွေလည်းဖြစ်ပေါ်လာ တတ်ကြသေးတယ်။ ဟေးလား ဝါးလား အော်ဟစ်တာတို့၊ သီချင်း ဆိုတာတို့၊ စကားပေါက်ကရ ပြောတာတို့၊ အပေါ့၊အသွမ်း၊ ရယ်ရွှန်း၊ ဖတ်ရွှန်း၊ နောက်ပြောင်၊ကျီစယ်တဲ့စကားတွေဆိုတာတို့၊ ဟက်ဟက် ပက်ပက် ခွက်ထိုး၊ခွက်လန်ရယ်တာတို့၊ အဲသလို ဝစီကံမူမျိုးတွေ ပေါ်တတ်တယ်”

“နေပါဦး အဖေကြီး၊ စာထဲ၊ပေထဲမှာ မြတ်စွာဘုရားက ပြုံးတော် မူတယ် ဆိုတာတော့ တွေ့ဖူး၊ဖတ်ဖူးပါတယ်”

“အေး ... မင်းက အဲသလို ဆိုတော့ ‘ဟသိတ’ ဆိုတဲ့ ရယ်ခြင်း ခြောက်မျိုးကို ပြောရဦးမှာပေါ့ကွာ”

“ပြောပေါ့ အဖေကြီးရဲ့။ ဒါမှ ဗဟုသုတ ဖြစ်မှာ”

“အောက်တန်းစားလူမျိုးတွေ ရယ်ခြင်းက နှစ်ပါးရှိတယ်။

- (၁) အတိ ဟသိတ - ခြေပစ်၊ လက်ပစ် မရှု၊မရှိုက်နိုင် အောင် ရယ်ခြင်း၊ အူတတ် မတတ် ရယ်ခြင်း။
- (၂) အပ ဟတိတ - မျက်ရည်ထွက်အောင် ရယ်ခြင်း။

ချောင်း တဟွတ်ဟွတ်ဆိုးလာ
အောင် ရယ်ခြင်း၊ တံတွေးသီး
အောင် ရယ်ခြင်း။

အဲသလို ရယ်တာမျိုးဟာ အောက်တန်းစား လူများရယ်လေ့၊ရယ်ထ
ရှိကြပါသတဲ့။ အဲ ... ဂုဏ်သရေသိက္ခာရှိတဲ့ လူတန်းစားများကတော့

(၃) ဥပ ဟသိတ - ပရုံး၊ဦးခေါင်း လှုပ်အောင်ရယ်
ခြင်း။

(၄) ဝိဟသိတ - အသံညှင်းညှင်းထွက်ရုံလောက်
တသိမ့်သိမ့်ရယ်ခြင်း။

အဲသလို ရယ်တတ်ကြပါသတဲ့။ အဲ ... ပညာရှိသူတော်ကောင်းများ
ရယ်ပုံကတော့

(၅) ဟသိတ - သွားကလေး စဉ်းငယ်မျှ ပေါ်ရုံ
ကလေး ပြုံးခြင်း။

(၆) သိတ - မျက်စိပွင့်ရုံမျှ ရယ်ခြင်း

အဲသလို ရှိကြတယ်ကွဲ့။ ဒါ့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော် မြတ်
က ပြုံးတော်မူတဲ့အခါ စဉ်းငယ်မျှ သွားပေါ်ရုံသာပြုံးတော်မူပါတယ်။

ဒါလည်း အကြောင်းမဲ့ပြုံးတော်မူခြင်း မဟုတ်ပါဘူးတဲ့။ နောက်
ပါးမှ အမြဲပါလေ့ရှိတဲ့ အာနန္ဒာက မေးလျှောက်တဲ့အခါ သက်ဆိုင်ရာ
အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် တရားဒေသနာ တစ်ခုခုကို ဟောတော်မူလို၍သာ ပြုံး
တော်မူခြင်းဖြစ်ပါသတဲ့”

“နေပါဦး အဖေကြီးရယ်။ စပ်စုတယ်လည်း မအောက်မေ့ပါနဲ့။
ရှေ့က မြတ်စွာဘုရားပြုံးတော်မူတာကို နောက်မှနေတဲ့အရှင်အာနန္ဒာ
က ဘယ်လိုလုပ်ပြီး သိတော်မူလိုက်တာလဲ”

“အေး ... မင်းမေးတာ နေရာကျသကွယ်။ မြတ်စွာဘုရားမှာ
ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်ရှိတယ် မဟုတ်လား။ ‘ဩဒါတ’ဆိုတဲ့

ဖြူသော ရောင်ခြည်တော်ဟာ ပွတ်တိုက်ထားအပ်သော ပုလဲလုံးများ ကဲ့သို့ သွားတော်များက လှစ်ခနဲ ပေါ်လိုက်တဲ့အခါ ရှေ့တူရူမှာ လက်ခနဲ ဝင်းသွားပါတယ်။ အဲဒီတော့ အရှင်အာနန္ဒာ သိလိုက် တာပေါ့ကွယ်”

“ဪ... ဪ... ဒီလိုလား။ သဘာဝကျပါတယ်။ မြတ်စွာ ဘုရားက ပြုံးတော်မူတာတောင် အကြောင်းမဲ့ မဟုတ်ပါလား နော်”

“အေး... အဲဒီအချက်ကို တို့တစ်တွေက စဉ်းစားကြည့်လိုက်ရုံ နဲ့ သတိသမ္ပဇဉ်နှင့် ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ စိုးပိုင်တော်မူတဲ့ မြတ်စွာ ဘုရားဟာ ‘ဒဝါ’ ဆိုတဲ့ စိတ်၏ မြူးထူးခြင်း၊ ကိုယ်၏မြူး ထူးခြင်း၊ နှုတ်၏မြူးထူးခြင်းမျိုး ရှိပါတော့မလားကွယ်”

“လုံးဝ မရှိနိုင်ပါဘူး အဖေကြီး။ ကဲ ၁၄ ခုမြောက်ဖြစ်တဲ့ ဂုဏ် တော်ကိုပြောပါ”

(၁၄) နတ္ထိ ရဝါ-တဲ့

‘ရဝါ’ ဆိုတဲ့ ပါဠိက ချွတ်ယွင်း၊ ချွတ်ချော်မှုတဲ့။ ‘နတ္ထိ ရဝါ’ ဆိုတော့ ချွတ်ယွင်း၊ ချွတ်ချော်မှု မရှိပေါ့။

ဘာတွေကို ချွတ်ယွင်း ချွတ်ချော်မှု မရှိတာလဲ။ ဆရာတော်ကြီးရဲ့ အနက် ဖွင့်ပုံကို ဖတ်ကြည့်ပါ”

“ရဝါ=သတိသမ္ပဇဉ် မတင်မဆေး အရေးတကြီး ကပြီး၊ ကပြုန်း ကရုန်းကရင်း မစဉ်းမစား ပြုမိငြား၍ ယွင်းမှားလျော့မေ့ မစေ့မစပ် လစ်လပ်ဟင်းဟာသည် ဟု ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပြောဆိုပြစ်တင်ရန် အမှုသည်။ နတ္ထိ=အဏုမြူမျှ ရှိတော်မမူ။”

“အဲဒါက ကာယကံမှုဖြစ်စေ၊ ဝစီကံမှုဖြစ်စေ ပညာရှိ သူတော် ကောင်းကြီးများ ပြစ်တင်၊ ကဲ့ရဲ့မှု ဖြစ်အောင် သတိသမ္ပဇဉ် ကင်းပြီး အဆောတလျင် အလျင်စလို မစဉ်းမစား ပြုတော်မူခြင်း ဟူ၍ ဘယ် အခါမျှ မရှိပါဘူးတဲ့။”

ဒါကြောင့် စကားကျွ နှုတ်လွန်ခြင်းမျိုး မရှိသလို ကြွင်းကျန်ခဲ့ခြင်း မပြည့်စုံခြင်းတို့လည်း မရှိပါဘူး။ ဥပမာ - တရား ဟောတော်မူရာ၌ နည်းနာနိဿယတို့ ပိုလွန်သွားသဖြင့် တစ်ဖန် နုတ်ပယ်ခြင်း၊ ကြွင်းကျန်သွားသဖြင့် တစ်ဖန်ဖြည့်စွက်ရခြင်းစတဲ့ ချွတ်ချော် တိမ်းပါးမှုတွေ မရှိပါဘူး။ ကာယကံမူမှာလည်း မလုပ်သင့်၊ မလုပ်ထိုက်သေးသောကိစ္စများကို သတိမေ့ပြီးမပြုလုပ်မိဘဲလစ်ဟင်းသွားတယ်လို့ မရှိပါဘူးတဲ့။ အဲဒါဟာ ‘နတ္ထိ ရဝါ’ အဖွင့်ပေါ့ကွယ်။

ကဲ နောက်တစ်ခုက

(၁၅) နတ္ထိ အပ္ပုဋ် မဟုတ်လား”

“ဟုတ်ပါတယ် အဖေကြီး”

“ ‘အပ္ပုဋ်’ ဆိုတာက ‘မန့်စပ်ခြင်း၊ မထင်ရှားခြင်း၊ မပေါ်လွင်ခြင်း’ ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ် ရတယ်။ ‘နတ္ထိအပ္ပုဋ်’ ဆိုတော့ ‘မန့်စပ်တာ မရှိခြင်း၊ မထင်ရှားတာ မရှိခြင်း၊ မပေါ်လွင်တာ မရှိခြင်း’ ပေါ့။ ဘယ်လိုမပေါ်လွင်ပုံလဲ။ အဲသည်နေရာမှာ ဆရာတော်ကြီးရဲ့ အနက်ဖွင့်ပုံက တို့ တစ်တွေအတွက် ဗဟုသုတ ပြည့်နက်ပြီး အလွန် လေးနက်သောအသိဉာဏ်ကို ရေးပြလိုက်တာဖြစ်တယ်။ ဆရာတော်ကြီးရဲ့ အနက် ဖွင့်ပုံကို သေသေချာချာ၊ ဂရုတစိုက် စာပိုဒ်တိုင်း လေ့လာမှ လောက၏သဘာဝကို ခြုံငုံမိမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကဲ ... မင်း နားရှင်းအောင် ထောက်ပြပါ့မယ်။ ပြီးခဲ့တဲ့ ‘နတ္ထိရဝါ’ ကုဏ်တော်ဖွင့်မှာ သတိသမ္မုစဉ် မတင်မဆေး ဆိုတဲ့သဘော၊ သတိသမ္မုစဉ် ကင်းပြီး အဆောတလျင် အလျင်စလိုလုပ်လို့ ချွတ်ယွင်းသွားတဲ့ဟာမျိုး မရှိပါဘူးတဲ့။

အခု ‘အပ္ပုဋ်’ ဆိုတဲ့ ကုဏ်တော်ကို ဆရာတော်ကြီး ဖွင့်ပြထားတာကတော့ သတိသမ္မုစဉ်မကင်းဘဲနဲ့ ပြုမူပြောဆိုသည့်တိုင်အောင် ဉာဏ်မမီ၍ နဲ့စပ်ကျွမ်းကျင်မှု မရှိသဖြင့် ပေါ့တန် လစ်ဟင်း ချို့ယွင်းခြင်းမျိုးလည်း လုံးဝ မရှိပါဘူး။ တို့လောက သဘာဝ လုပ်ကိုင်

နေကြပုံကိုကြည့်။ လူတစ်ဦး တစ်ယောက်ဟာ သတိ၊ပညာ မရှိဘဲနဲ့ အဆောတလျင်ပြုလို့၊ပြောလို့ မှားယွင်းချွတ်ချော်သွားတယ်။ နောက် လူတစ်ဦးကတော့ သတိသမ္ပဇဉ်တော့ ရှိပါရဲ့။ ‘အသိ’ ဆိုတဲ့ ဉာဏ် ပညာက နဲ့နဲ့စပ်စပ် ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင် မရှိလေတော့ ကိုယ်လုပ် တဲ့ အမှုမှာ ချွတ်ချော်တာတွေ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ နဲ့စပ်ခြင်း၊ ထင် ရှားခြင်း၊ ပေါ်လွင်ခြင်း မရှိဘူးပေါ့”

“ဪ... ကျွန်မသိပြီ။ ‘ရဝါ’ က သတိကင်းပြီး အမှုမဲ့ အမှတ်မဲ့ လုပ်လို့ မှားယွင်းသွားတာမျိုးကို ဆိုလိုတယ်။ အခု ‘အပ္ပဋ္ဌ’ ကတော့ ပညာမရှိတဲ့အတွက် သတိဘယ်လောက်ပဲ ထားထား ပြုလုပ်လေ သမျှဟာ မှားယွင်း ချွတ်ချော်သွားကြတာသာဖြစ်တယ်။

မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကြီးကတော့ ‘နတ္ထိရဝါ၊ နတ္ထိ အပ္ပဋ္ဌ’ ဆိုတော့ ဘယ်ပုံဘယ်နည်းနဲ့မျှ ချွတ်ယွင်းတိမ်းချော်တယ်လို့ ရှိတော် မမူပါဘူး။ ဒီလို မဟုတ်လား၊ အဖေကြီး”

“ဟုတ်လိုက်လေဗျာ၊ ကဲ ... မင်း ... ဆရာတော်ကြီးရဲ့ အဖွင့်ကို ဆက်ဖတ်ကြည့်ကွာ။ ကွဲပြားတာကို ပေါ်လာလိမ့်မယ်”

“အပ္ပဋ္ဌ=စဉ်းစဉ်းစားစား ပြုပါငြားလည်း ဉာဏ်အားသေး၍ အရေးအခွင့် မြင်သင့်သမျှ တကွလုံးစုံ ကုန်အောင်မပျံ့ မနဲ့မစပ် လစ်လပ်ဟာဟင်း ကျန်ကြွင်းသောအရာရှိသည်ဟု ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ် တို့ ပြောဆို၊ပြစ်တင်ရန်အမှုသည်။ နတ္ထိ=အဏုမြူမျှ ရှိတော်မမူ။”

“အေး ... ‘နတ္ထိရဝါ’ အပိုဒ်က ‘သတိသမ္ပဇဉ် မတင်မဆေး’ လို့ ပါတယ်။ နတ္ထိအပ္ပဋ္ဌ က ‘စဉ်းစဉ်းစားစား ပြုပါငြားလည်း ဉာဏ်အား သေး၍’ ဆိုတဲ့ စကားပါတယ် မဟုတ်လား။ ဒါ့ကြောင့် သာမန် ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တွေလို သတိကင်းပြီး လုပ်မိလို့ ချွတ်ချော် တိမ်းပါးမှု မျိုးလို မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်၌ မရှိသကဲ့သို့ သတိရှိပါငြား လည်း ပညာမရှိလို့ ချွတ်ချော် တိမ်းပါးမှုမျိုး ဖြစ်သလို မြတ်စွာ

ဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး၌ လုံးဝမဖြစ်ပါဘူးတဲ့။ အဲဒါဟာ နတ္ထိ ရဝါနဲ့ နတ္ထိ အပ္ပဋ္ဌံဂုဏ်တော် ၂ ခုရဲ့ ကွဲပြားခြားနားခြင်းပါပဲဗျာ”

“ဟုတ်ပါပြီ အဖေကြီး”

“အေး ... ၁၆ ခုမြောက်ဖြစ်တဲ့ ‘ဝေဂါယိတတ္ထံ’ ဂုဏ်တော်ရဲ့ အဖွင့်ကို ဆက်လက် ဖတ်ကြည့်ရအောင်။

(၁၆) ဝေဂါယိတတ္ထံ။

စိတ်မာန်အလျောက် ကြောက်လန့်တကြား ကစား
ရွှင်မြူး အလွန်ကြူး၍ ကိုယ်ကျူးနှုတ်ကျွဲ လွန်လွန်
ကဲကဲ လွဲလွဲချော်ချော် မတော်မှားယွင်းသည်ဟု
ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပြောဆို၊ ပြစ်တင်ရန် အမှုသည်။
နတ္ထိ = အဏုမြူမှ ရှိတော်မမူ။

အဲဒါကတော့ ပညာနှင့်သတိ အမြဲကပ်လျက် ရှိတာကို ဖွင့်ဆိုတာ ဖြစ်တယ်။

ဒါဟာ ရဝါနဲ့ အပ္ပဋ္ဌံကို နှီးနွယ်ပေါင်းစပ်ပြီးမှ ဖွင့်ဆိုတဲ့ ဂုဏ် တော်ဖြစ်တယ်။ ဝေဂ ဆိုတဲ့ ပါဠိစကားက အရှိန်အဟုန် ပြင်းထန် တာကို ပြောတာဖြစ်တယ်။ အဲဒီဂုဏ်တော်ကို ဆရာတော်ကြီး ဖွင့် ဆိုပြထားတာက ပညာနဲ့ သတိ ကင်းကွာတော်မမူတဲ့ ဂုဏ်ကို ဖွင့်ဆို တာဖြစ်တယ်။ လောကမှာ တို့ ကိုယ်တွေ့တွေ့ရှိပါတယ်။ ‘ပညာရှိ သတိဖြစ်ခဲ’ တဲ့။ အသိပညာ ရှိပါငြားလည်း တက်ကြွတဲ့ ဒေါသနဲ့ မာန်ထပြီး ဝုန်းခနဲ ဒိုင်းခနဲ လုပ်မိတာနဲ့ သူတော်ကောင်းကြီးများက အပြစ်တင် ကဲ့ရဲ့စရာ ဖြစ်ရတယ်။

နောက်တစ်မျိုးက ဆုတ်နစ်တဲ့ ဒေါသကြောင့် ကြောက်လန့် တကြား ခြေမကိုင်မိ လက်မကိုင်မိ လုပ်မိ လုပ်ရာ လုပ်မိတဲ့အတွက် သူတော်ကောင်းကြီးများ အပြင်တင်ကဲ့ရဲ့စရာ အလုပ်မျိုး လုပ်မိ တတ်တယ်။

အဲ ... နောက်တစ်မျိုးကတော့ အလုပ်တစ်ခုကို ကိုယ်ပိုင်လှပြီ၊ ကိုယ်နိုင်နင်းလှပြီ၊ ကိုယ်ကျွမ်းကျင်လှပြီဆိုပြီး ပေါ့တိပေါ့တန် ပျက်တိ ပျက်ချော် သရော်မော်ကာ အလေးအနက် မထားဘဲ အဆောတလျင် ပြုလိုက်မိတဲ့အတွက် သူတော်ကောင်းကြီးများ ပြစ်တင်ကဲ့ရဲ့ စရာ အမှားမျိုး ဖြစ်တတ်ပါတယ်တဲ့။ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကြီးကတော့ ဤပြစ်မျိုးဟူ၍ အဏုမြူမှ ရှိတော်မမူပါဘူးတဲ့။ မင်းနားလည်ပါတယ်နော်”

“ဒါကတော့ ကျွန်မတို့ကိုယ်တွေ့တွေ့မို့ သဘောပေါက်တာပေါ့။”

“ဒါ့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကြီးမှာတက်ကြွလွန်း၍ အဆောတလျင် ပြုမိတာလည်း မရှိဘူး။ ကြောက်လန့်၍ ကပျာကယာ ပြုခဲ့ခြင်းမျိုးလည်း မရှိဘူး။ ပေါ့ပေါ့ပျက်ပျက် ပြုမိခဲ့ခြင်းမျိုးလည်း မရှိဘူးတဲ့။ အဲသလို မှတ်ရပါတယ်။ ကဲ ... ၁၇ ခု မြောက်ဂုဏ်တော်ကို ဆက်ကြရအောင် ကွယ်။”

(၁၇) နတ္ထိ အဗျာဝဋ္ဌ မနော။

ကိုယ်တော်မြတ်၏ အတ္တ၊ဟိတ ကြီးလှစီးပွား၊ တစ်သောင်းတိုက်နေ ဗိုလ်ခြေများစွာ သတ္တဝါတို့၏ ချမ်းသာစီးပွား၊ နှစ်ပါးအကျိုး ဖြိုးဖြိုးမယုတ် အားထုတ်ကျင့်ဆောင်တော်မူမည် ရည်ရွယ်ရေးရှု တည်နေတော်မူသော ရံခါကင်း၍ဖြစ်သော ဇော စိတ္တုပ္ပါဒ်တော် မည်သည်။ နတ္ထိ=အဏုမြူမှ ရှိတော်မမူ။

အေး ... အဗျာဝဋ္ဌမနော ဆိုတာက လုံ့လမပြုသောစိတ်၊ အားမထုတ်သောစိတ်၊ ကြောင့်ကြ မရှိသောစိတ်လို့ အဘိဓာန်မှာ ပြပါတယ်။ အဲသည် ဂုဏ်တော်ဟာ အထက်က တို့တစ်တွေ ရွတ်ဆိုကြည့်ညိုခဲ့ကြတဲ့ နတ္ထိဆန္ဒဿဟာနိ၊ နတ္ထိ ဝီရိယဿ ဟာနိ အဲဒီဂုဏ်တော် ၂ ပါးကို အားပြု ပေါင်းစပ်ထားတယ်လို့ သဘောရ ပါ

တယ်။ သတ္တဝါဝေနေယျတို့ကိုကယ်တင်တော်မူသည့်ဆန္ဒနှင့် ထိုသို့ ကယ်တင်နိုင်အောင် မိမိကိုယ်တိုင် သစ္စာ ၄ ပါးသိရန် (ဝါ) သံသရာ မှ ကူးမြောက်ပြီးဖြစ်အောင်ကျင့်တော်မူရာမှာ အတုမရှိ လုံ့လ ဥဿာဟ အားထုတ်ခဲ့ရတယ် မဟုတ်လား။ ဒါ့ကြောင့် အတ္တ ဟိတ= ကိုယ့် အကျိုး၊ ပရဟိတ=သတ္တဝါတို့အကျိုး ဆောင်ရွက်တော်မူတဲ့ ကိစ္စမှာ ဘယ်သောအခါမှ တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ ကြောင့်ကြမဲ့သော စိတ်၊ အား မထုတ်လိုသောစိတ်၊ လုံ့လမပြုလိုသော စိတ် ဆိုတဲ့ ဇော စိတ္တုပ္ပါဒ် မျိုး အဏုမြူမျှ ရှိတော်မမူပါဘူးတဲ့။ ဒါ့ကြောင့် နတ္ထိ ဆန္ဒဿဟာနိနဲ့ နတ္ထိ ဝီရိယဿဟာနိ ပါဠိ ၂ ရပ်ပေါင်းသဖြင့် ‘နတ္ထိ အဗျာဝဋ္ဌ မနော’ ဆိုတဲ့ ဂုဏ်တော်ကြီး ဖြစ်လာတယ်လို့ မှတ်သား လက်ခံရပါတယ်။ ဒါဟာ ဆရာတော်ကြီးရဲ့ အနက်ဖွင့်ပုံ ကျေးဇူးကြောင့်ပါပဲ”

“ဟုတ်ပါရဲ့နော်။ ပါဠိတစ်လုံးကိုအကျယ်ဝိတ္ထာရဖွင့်ပြမှ ကျွန်မ တို့က နားလည်နိုင်ကြတာပဲ။ ဒါထက် တစ်ခုတော့ ကျွန်မ စဉ်းစားမိ တယ်။ ‘အတ္တဟိတ- ပရဟိတ’ ဆိုတဲ့ စကားအတိုင်း ကျွန်မတို့ တစ်တွေဟာ ကိုယ်အကျိုးကို အရင်ကြည့်နေကြတာပဲနော်”

“ဟိုး ... ဟိုး အမေကြီး။ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့ အတ္တ ဟိတ ဆိုတဲ့ သဘောတရားနဲ့ တို့တစ်တွေ သုံးနှုံး ကျင့်ကြံနေကြတဲ့ အတ္တဟိတသဘောတရားဟာ နှိုင်းယှဉ်စံထားပြီး တွေးတောင် မတွေး ကောင်းပါဘူး။ သတ္တဝါများအပေါ်မှာထားတဲ့ မဟာကရုဏာတော် ဟာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနဲ့ရဟန္တာကိုယ်တော်မြတ်ကြီးများ သန္တာန်မှာတောင် မပေါ်မဖြစ်တဲ့ မြတ်စွာဘုရားတစ်ဦးတည်းရဲ့ ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်တော် အသာဓာရဏတရား ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ သုမေဓာ ရှင်ရသေ့ ဘဝက ‘ငါဘုရားဖြစ်လိုပါ၏’လို့ ပြုတော်မူခဲ့တဲ့ဆန္ဒဟာ တို့စွဲ သလို အတ္တစွဲကြီးနဲ့ အတ္တဟိတ သဘောမျိုးမဟုတ်ဘူး။ တို့ရဲ့ အတ္တဟိတ နဲ့ ဘယ်လောက် ကွာသွားပြီလဲ စဉ်းစားကြည့်တော့”

“အဲ ကျွန်မသဘောပေါက်ပါပြီ။ ကျွန်မတို့ရဲ့ အတ္တဟိတက ‘ဘယ်သူသေသေ ငတေ မာရင်ပြီးရော’ဆိုတဲ့ အတ္တဟိတပဲ”

“ဟုတ်ပါ့ဗျာ၊ ဟုတ်ပါ့။ တို့တစ်တွေက ‘တစ်ယောက်ချမ်းသာ ကိုယ်ဖို့ရှာ၊ သတ္တဝါအပေါင်း ဆင်းရဲကြောင်း’ ဆိုတဲ့ အတ္တဟိတပဲ။ ကဲ...ကဲ နောက်ဆုံးအပိုဒ်ဖြစ်တဲ့ဂုဏ်တော်ကိုသာဖတ်ပါတော့ကွယ်”

“အပ္ပဋိသင်္ခါ နုပေက္ခာ=စက္ခု၊သောတ ဃာန၊ဇိဝှာ ကာယာ၊မန ခြောက်ဒွါရတွင် ထင်ထင်သမျှ ရူပ၊သဒ္ဒ ဂန္ဓ၊ရသာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗနှင့် ဓမ္မာဟူသည် ခြောက်မည်အာရုံ အလုံးစုံကို မစုံမစမ်း ကြောင်းလမ်း ပြက်ပြက် သက်သက်မသိ သတ်မမူ လျစ်လျူရှု ခြင်းသည်။ နတ္ထိ= အဏုမြူမှု ရှိတော် မမူ။”

“အေး ... အဲဒီဂုဏ်တော်ကြီးက ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တော်နှင့် ဘယ်အရာမှာ ဖြစ်စေ၊ ဘယ်အခါမှာဖြစ်စေ ကင်းတော်မမူတဲ့ ဂုဏ် တော်ကြီးဖြစ်တယ်။ ဆရာတော်ကြီးအနက်ပြန်ဆိုထားတာက သိ လွယ်ပါပြီ။ တို့တစ်တွေမှာ ဒွါရ ၆ ပါး၊ တံခါး ၆ ခုရှိနေကြတယ်။

- (၁) မြင်မြင်သမျှ အထင်ကရဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ပေး နေတဲ့ စက္ခုတံခါးပေါက်။
- (၂) ထိခတ်၊လှုပ်ရှား အသံဟူသမျှ ကြားနေရတဲ့ သောတ တံခါးပေါက်။
- (၃) လေရှိသမျှ ရှူ၊ရှိုက်၊သွင်း၊ယူ အနံ့ဟူသမျှ ခံစားရ တဲ့ ဃာန တံခါးပေါက်။
- (၄) လျက်၊စား၊ဝါး၊မျို အချို၊အချဉ် အဖန်၊အခါး ခံစားနိုင်တဲ့ ဇိဝှာ တံခါးပေါက်။
- (၅) အတွေ့၊အထိ အိစက် မာကြော ကောင်းသော၊ မကောင်းသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗ အာရုံကို ခံစားနိုင်တဲ့ ကာယ တံခါးပေါက်။

(၆) အကောင်း၊အဆိုး အမျိုးမျိုး အထွေထွေ အလေလေ အလွင့်လွင့် ဖွင့်ချင်တိုင်း ဖွင့်နိုင်သော မန တံခါး ပေါက်။

အဲသလို ရှိကြတယ် မဟုတ်လား။ သတ္တဝါတိုင်း သတ္တဝါတိုင်း တံခါး ၆ စုံ၊ အာရုံ ၆ ပါးနဲ့ ကျက်စားလူးလာနေကြရတယ် မဟုတ်လား။”

“ဟုတ်ပါတယ် အဖေကြီး။”

“အေး...တို့ရဲ့ တံခါး ၆ ပေါက်က တံခါးစောင့်တွေ မရှိကြဘူး ကွဲ့၊ အပေါက်ကို ပိတ်စရာ တံခါးရွက်လည်းမရှိ။ တံခါးစောင့်တဲ့ လူလည်း မရှိ။ အဲဒါမျိုးကို ‘တံခါးမရှိ၊ ဓားမရှိ’ လို့ တို့ ပြောတတ် ကြတယ်လေ။ ဓားဆိုတာ တံခါးစောင့်ကို တင်စားပြီးပြောတာ။ တံခါးစောင့် မရှိရုံ မကဘူး။ တံခါးတွေကို ဟာလာဟင်းလင်း ဖြစ် အောင် ဖွင့်လည်း ထားလိုက်သေးတယ်။ အဲ ... ဖွင့်ထားရုံလားတဲ့။ မဟုတ်သေးပါဘူး။ ‘ကြိုဆိုပါ၏’ ဆိုပြီး ဖိတ်ခေါ်ထားပြန်တော့ သက်ဆိုင်ရာ တံခါးပေါက်တစ်ခုချင်းကနေပြီး အလျှို အလျှို ၂၃ဟို ဝင်လာ လိုက်ကြတာတွေလေ။ စက္ခုဒွါရက အမြင်အကုသိုလ်တွေ၊ သောတဒွါရက အကြားအကုသိုလ်တွေ၊ ယာနဒွါရက အနံ့ အကု သိုလ် တွေ၊ ဇိဝှာဒွါရက အရသာ အကုသိုလ်တွေ၊ ကာယ ဒွါရက အထိအတွေ့ အကုသိုလ်တွေ၊ မနောဒွါရက အတွေးအကုသိုလ် တွေ၊ စက္ကန်မလပ် နာရီမလပ် တင်းကြမ်း ဝင်နေတယ် မဟုတ်လား။”

“ဟုတ်ပါရဲ့ အဖေကြီးရယ်။ တစ်ခါတလေ ဒီလို တွေးကြည့် လိုက်မှ ကိုယ့်ဟာကိုယ် သိတော့တယ်။ သိတယ်ဆိုတာ ကလည်း အမြဲသတိမကပ်နိုင်ပါဘူးရှင် ”

“အဲ တို့တစ်တွေက တစ်ခါတစ်ရံမှ လှစ်ခနဲသတိရတယ်။ လက် ခနဲ ဆင်ခြင်လိုက်နိုင်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကြီး မှာ

တော့ လှစ်ခနဲလက်ခနဲ တစ်ချက်တည်းသော်မှ 'ပစ္စဝေက္ခဏာ' ဉာဏ်
 တော်ကင်းတယ်လို့ မရှိပါဘူးတဲ့။ ဣန္ဒြေခြောက်ပါးကို တားမြစ်၊
 ပိတ်ပင်၊အုပ်စိုးနိုင်တဲ့ ဣန္ဒြိယသံဝရ သီလကြီးက အမြဲရှိနေတယ်
 လေ။ အဲသလို နာရီမလပ် စောင့်ကြပ်၊ ဆင်ခြင်လျက်ရှိနေတာကို
 အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနုပေက္ခ ရုဏ်တော်ကြီးလို့ ခေါ်သတဲ့ဗျာ။ ကဲ...ဆရာတော်
 ရဲ့ နိဂုံးသာ ကြည်ညိုကြပါစို့။”

“ဣမေဟိ အဋ္ဌာရသဟိ ဓမ္မေဟိ=ဤ တစ်ဆယ့်ရှစ်ဖြာသော အ
 သာဓာရဏ ဓမ္မ ပြန့်ပြူး ရုဏ်ကျေးဇူးတော်တို့နှင့်။ သမန္နာ ဂတဿ
 =လောက်လွေ့ကုန်ပြည့်စုံလှသော။ ဘဂဝတော= ခြောက်ပါး ရှစ်
 တန် ဘုန်းတော်လျှံသော။ ဗုဒ္ဓဿ=သဗ္ဗညု မြတ်စွာ ဘုရား အား။
 ဧကနစိ=တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည်။ အန္တရာယော= အသက်
 တော်နှင့် ဉာဏ်တော်ရုဏ်ရှိန် မှေးမှိန်ပျက်စီးကြောင်း အန္တရာယ်ကို။
 ကာတုံ=နည်းပေါင်းများစွာ ဆင်ကာအားထုတ် ပြုလုပ်စီရင်ခြင်းငှာ။
 နသက္ကာ=မတတ်နိုင်။

တဒေဝ ဝစနံ သစ္စံ၊
 ဘဂဝန္တံ နမာ မဟံ။
 ဧတေန သစ္စ ပုညေန၊
 စိန္တာမယံ သမိဇ္ဈတု။

တဒေဝ ဝစနံ=တစ်ဆယ့်ရှစ်ဖြာ အာဝေဏိက ဘုရားကျေးဇူး
 ရုဏ်အထူးတို့ကို ချီးကျူးကြည်ညို ဖွင့်ဆိုမြှောက်ကြား ထိုစကား
 သည် သာလျှင်။ သစ္စံ=မတိမ်းမစောင်း ကောင်းမြတ် ဧကန် စင်စစ်
 မှန်၏။

ဘဂဝန္တံ=အာဝေဏိက ဓမ္မ ဘုန်းဟုန်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော
 မြတ်စွာဘုရားကို။ အဟံ=အကျွန်ုပ်သည်။ နမာမိ=ရှိသေမြတ်နိုး လက်
 စုံ မိုး၍ ရိုခိုးဦးညွတ်ပါ၏ ဘုရား။

ဧတေန သစ္စပုညေန=ဗုဒ္ဓ၊ဓမ္မ ဌာရသကို ထုတ်ဆိုသစ္စာ ရိုသေ
မြတ်နိုး ရိုခိုးဦးညွတ်ရပါသောကောင်းမှုကုသိုလ်ကံစေတနာကြောင့်။
မယံ=အကျွန်ုပ်၏။ စိန္တာ= လောကီ၊လောကုတ် ပစ္စုပ္ပန်သံသာ နှစ်ဖြာ
အကျိုး ပွားတိုးဖို့ရန် တောင့်တအပ်သမျှ ကောင်းမြတ်သော အကြံ
သည် သမိဇ္ဈတု= ကြံစည်သည့်တိုင်း မဆိုင်းလျင်စွာ ပြည့်စုံ အောင်
မြင်ပါစေသတည်း။

ဤတွင် ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆဲရာတော်ဘုရားကြီး၏ အာဝေ
ဏိက ဂုဏ်တော်ဖွင့် ဘုရားရိုခိုး ပြီးပါပြီ။

သုခီ အတ္တာနံ ပရိဟရန္တု
သုခ

ရတနသုတ်ပါဠိစတု

ပဏိဓာနတော ပဋ္ဌာယ
တထာဂတဿ ဒသ ပါရမိယော၊
ဒသ ဥပပါရမိယော
ဒသ ပရမတ္ထပါရမိယောတိ
သမတ္တိံသ ပါရမိယော
ပဉ္စ မဟာပရိစ္စာဂေ
လောကတ္ထစရိယံ
ဉာတတ္ထစရိယံ
ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယန္တိ
တိသော စရိယာယော
ပစ္စိမဘဝေ ဂဗ္ဘဝေါက္ကန္တိံ ဇာတိံ
အဘိနိက္ခမနံ ပဓာနစရိယံ
ဗောဓိပလ္လင်္ကေ မာရဝိဇယံ
သဗ္ဗညုတညာဏပ္ပဋိဝေဓံ
ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနံ
နဝ လောကုတ္တရဓမ္မေတိ
သဗ္ဗေ ပိ မေ ဗုဒ္ဓဂုဏေ အာဝဇ္ဇော
ဝေသာလိယာ တီသု ပါကာရန္တရေသု
တိယာမရတ္တိံ ပရိတ္တံ ကရောန္တော
အာယသ္မာ အာနန္ဒတ္ထေရော ဝိယ
ကာရညစိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေတွာ -

ကောဋီသတသဟသေသု၊
စက္ကဝါဠေသု ဒေဝတာ။
ယဿာ'ဏံ ပဋိဂုဏန္တိ၊
ယဉ္စ ဝေသာလိယာ ပုရေ။

ရောဂါမနုဿဒုဗ္ဗိက္ခ -
သမ္ဘူတံ တိဝိဓံ ဘယံ။
ခိပ္ပ' မန္တရဓာပေသိ၊
ပရိတ္တံ တံ ဘဏာမ ဟေ။

*ယာနိဓ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ၊
ဘုမ္မာနိ ဝါ ယာနိ ဝ အန္တလိက္ခေ။
သဗ္ဗေဝ ဘူတာ သုမနာ ဘဝန္တု၊
အထောပိ သက္ကစ္စ သုဏန္တု ဘာသိတံ။

*တဿာ ဟိ ဘူတာ နိသာမေထ သဗ္ဗေ၊
မေတ္တံ ကရောထ မာနသိယာ ပဇာယ။
ဒိဝါ စ ရတ္တော စ ဟရန္တိ ယေ ဗလိံ၊
တဿာ ဟိ နေ ရက္ခထ အပ္ပမတ္တာ။

*ယံကိဉ္စိ ဝိတ္တံ ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ၊
သဂ္ဂေသု ဝါ ယံ ရတနံ ပဏီတံ။
န နော သမံ အတ္ထိ တထာဂတေန၊
ဣဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓေ ရတနံ ပဏီတံ။
ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။

* ခယံ ဝိရာဂံ အမတံ ပဏီတံ၊
ယဒဇ္ဈဂါ သကျမုနိ သမာဟိတော။
န တေန ဓမ္မေန သမတ္ထိံ ကိဉ္စိ၊
ဣဒမ္ပိ ဓမ္မေ ရတနံ ပဏီတံ၊
ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိံ ဟောတု။

* ယံ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌော ပရိဝဏ္ဏယံ သုစိံ၊
သမာဓိ' မာနန္တရိက' ည' မာဟု။
သမာဓိနာ တေန သမော န ဝိဇ္ဇတိ၊
ဣဒမ္ပိ ဓမ္မေ ရတနံ ပဏီတံ၊
ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိံ ဟောတု။

* ယေ ပုဂ္ဂလာ အဋ္ဌ သတံ ပသတ္တာ၊
စတ္တာရိ ဧတာနိ ယုဂါနိ ဟောန္တိ။
တေ ဒက္ခိဏေယျာ သုဂတဿ သာဝကာ၊
ဧတေသု ဒိန္နာနိ မဟပ္ပလာနိ။
ဣဒမ္ပိ သံဃေ ရတနံ ပဏီတံ၊
ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိံ ဟောတု။

* ယေ သုပ္ပယုတ္တာ မနသာ ဒဋ္ဌေန၊
နိက္ကာမိနော ဂေါတမသာသနမ္ပိ။
တေ ပတ္တိပတ္တာ အမတံ ဝိဂယု၊
လဒ္ဓါ မုဓာ နိဗ္ဗုတိံ ဘုဒ္ဓမာနာ။
ဣဒမ္ပိ သံဃေ ရတနံ ပဏီတံ၊
ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိံ ဟောတု။

ယထိန္ဒြိဗီလော ပထဝိဿိတော သိယာ၊
 စတုမ္ဘိဝါတေဟိ အသမ္ပကမ္ပိယော။
 တထူပမံ သပ္ပုရိသံ ဝဒါမိ၊
 ယော အရိယသစ္စာနိ အဝေစ္စ ပံဿတိ။
 ဣဒမ္ပိ သံဃေ ရတနံ ပဏီတံ၊
 ဒေတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။
 ယေ အရိယသစ္စာနိ ဝိဘာဝယန္တိ၊
 ဂမ္ဘိရပညေန သုဒေသိတာနိ။
 ကိဉ္ဇာပိ တေ ဟောန္တိ ဘုသံ ပမတ္တာ၊
 န တေ ဘဝံ အဋ္ဌမ' မာဒိယန္တိ။
 ဣဒမ္ပိ သံဃေ ရတနံ ပဏီတံ၊
 ဒေတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။

*သဟာဝ'ဿ ဒဿနသမ္ပဒါယ၊
 တယ'သု ဓမ္မာ ဇဟိတာ ဘဝန္တိ။
 သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆိတဉ္စ၊
 သီလဗ္ဗတံ ဝါပိ ယဒတ္ထိ ကိဉ္ဇိ။

*စတူဟပါယေဟိ စ ဝိပ္ပမုတ္တော၊
 ဆစ္စာဘိဋ္ဌာနာနိ အဘဗ္ဗ ကာတုံ။
 ဣဒမ္ပိ သံဃေ ရတနံ ပဏီတံ၊
 ဒေတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။

*ကိဉ္ဇာပိ သော ကမ္မ ကရောတိ ပါပကံ၊
ကာယေန ဝါစာ ဥဒ စေတသာ ဝါ။
အဘဗ္ဗ သော တဿ ပဋိစ္ဆဒါယ၊
အဘဗ္ဗတာ ဒိဋ္ဌပဒဿ ဝုတ္တာ။
ဣဒမ္ပိ သံဃေ ရတနံ ပဏီတံ၊
ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။

*ဝနပ္ပဂုဗ္ဗေ ယထ ဖုဿိတဂ္ဂေ၊
ဂိမှာန မာဿ ပဌမသ္မိံ ဂိမ္ပေ။
တထူပမံ ဓမ္မဝရံ အဒေသယိံ၊
နိဗ္ဗာနဂါမိံ ပရမံ ဟိတာယ။
ဣဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓေ ရတနံ ပဏီတံ၊
ဧကေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။

*ဝရော ဝရညူ ဝရဒေါ ဝရာဟရော၊
အနတ္တရော ဓမ္မဝရံ အဒေသယိံ။
ဣဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓေ ရတနံ ပဏီတံ၊
ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။

*ခိဏံ ပုရာဏံ နဝ နတ္ထိ သမ္ဘဝံ၊
ဝိရတ္တစိတ္တာ' ယတိကေ ဘဝသ္မိံ။
တေ ခိဏဗီဇေ အဝိရုဋ္ဌိဆန္ဒာ၊
နိဗ္ဗန္တိ ဓိရာ ယထယံ ပဒီပေါ။
ဣဒမ္ပိ သံဃေ ရတနံ ပဏီတံ၊
ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။

*ယာနီခ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ၊
ဘုမ္မာနိ ဝါ ယာနိ ဝ အန္တလိက္ခေ။
တထာဂတံ ဒေဝမနုဿပူဇိတံ၊
ဗုဒ္ဓံ နမဿာမ သုဝတ္ထိံ ဟောတု။

*ယာနီခ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ၊
ဘုမ္မာနိ ဝါ ယာနိ ဝ အန္တလိက္ခေ။
တထာဂတံ ဒေဝမနုဿပူဇိတံ၊
ဓမ္မံ နမဿာမ သုဝတ္ထိံ ဟောတု။

*ယာနီခ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ၊
ဘုမ္မာနိ ဝါ ယာနိ ဝ အန္တလိက္ခေ။
တထာဂတံ ဒေဝမနုဿပူဇိတံ၊
သံဃံ နမဿာမ သုဝတ္ထိံ ဟောတု။

ရတနသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ။

* ခု ၁-၇-၈-၃၀၅။